EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 28.6.2023
COM(2023) 392 final

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE JA TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMELLE

EUROOPAN KEHITYSRAHASTON TILINPÄÄTÖS – VARAINHOITOVUOSI 2022

SISÄLTÖ

VARMENNUSLAUSUMA 2
EUROOPAN KEHITYSRAHASTOJEN VAROJEN KÄYTTÖ JA NIITÄ KOSKEVA KIRJANPITO 3
EUROOPAN KOMISSION HALLINNOIMAT VARAT 7
EKR:N TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 9
EKR:OON KONSOLIDOITUJEN EU:N ERITYISRAHASTOJEN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 56
EU:N BÊKOU-ERITYISRAHASTON TILINPÄÄTÖS – VARAINHOITOVUOSI 2022 57
EU:N AFRIKKA-HÄTÄRAHASTON LOPULLINEN TILINPÄÄTÖS 2022 65
EKR:N JA EU:N ERITYISRAHASTOJEN KONSOLIDOIDUT TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 74
EKR:N RAHOITUKSEN TOTEUTUMISTA KOSKEVA KERTOMUS 79

VARMENNUSLAUSUMA

Euroopan kehitysrahaston varainhoitovuoden 2022 tilinpäätös on laadittu yhdenteentoista Euroopan kehitysrahastoon sovellettavan varainhoitoasetuksen X osaston säännösten sekä tilinpäätöslaskelmien liitetiedoissa esitettyjen tilinpäätöksen laadintaperiaatteiden, -sääntöjen ja -menetelmien mukaisesti.

Ilmoitan olevani vastuussa Euroopan kehitysrahaston tilinpäätöksen laatimisesta ja esittämisestä yhdenteentoista Euroopan kehitysrahastoon sovellettavan varainhoitoasetuksen 18 artiklan mukaisesti.

Olen saanut tulojen ja menojen hyväksyjältä sekä Euroopan investointipankilta kaikki näiden oikeiksi vakuuttamat tiedot, jotka tarvitaan laadittaessa tilinpäätöstä, josta käyvät ilmi Euroopan kehitysrahaston varat ja velat sekä sen talousarvion toteuttaminen.

Edellä mainittujen tietojen perusteella ja tehtyäni tarpeellisiksi katsomani tarkistukset ennen kuin varmensin tilinpäätöksen allekirjoituksellani, vakuutan olevani riittävän varma siitä, että tilinpäätös antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikean ja riittävän kuvan Euroopan kehitysrahaston taloudellisesta asemasta.

Rosa ALDEA BUSQUETS

Tilinpitäjä

EUROOPAN KEHITYSRAHASTOJEN VAROJEN KÄYTTÖ JA NIITÄ KOSKEVA KIRJANPITO

1. TAUSTAA

Euroopan unioni, jäljempänä 'EU', tekee yhteistyötä useiden kehitysmaiden kanssa. Tämän yhteistyön päätavoitteena on tukea talouteen, yhteiskuntaan ja ympäristöön liittyvää kehitystä, ja sen pitkän aikavälin tärkeimpänä tavoitteena on köyhyyden vähentäminen ja poistaminen. Tähän tavoitteeseen pyritään antamalla yhteistyökumppaneille kehitysapua ja teknistä tukea. EU laatii tässä tarkoituksessa yhdessä kumppanimaiden kanssa yhteistyöstrategioita ja osoittaa varoja niiden toteuttamista varten. Kehitysyhteistyöhön osoitetut EU:n varat ovat peräisin kolmesta lähteestä, jotka ovat

- EU:n talousarvio
- Euroopan kehitysrahasto
- Euroopan investointipankki.

Yhdestoista Euroopan kehitysrahasto, jäljempänä 'EKR', saavutti vuoteen 2021 mennessä viimeisen vaiheensa, kun sen raukeamislauseke tuli voimaan 31. joulukuuta 2020. Siihen asti EKR oli tärkein väline, jolla tuettiin Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden, jäljempänä 'AKT-valtiot', sekä merentakaisten maiden ja alueiden, jäljempänä 'MMA', kanssa tehtävää kehitysyhteistyötä. Vuodesta 2021 lähtien EU:n yhteistyötä AKT-maiden ja merentakaisten maiden ja alueiden kanssa on kuitenkin rahoitettu EU:n talousarviosta.

EKR ei saa rahoitusta EU:n talousarviosta, vaan sen rahoittajina ovat jäsenvaltiot. Se perustettiin neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden edustajien sisäisellä sopimuksella, ja sen hallinnoinnista vastaa erityiskomitea. EKR:n varoilla katettavien toimenpiteiden rahoituksen toteuttamisesta vastaa Euroopan komissio, jäljempänä 'komissio', ja investointikehyksen hallinnoinnista Euroopan investointipankki, jäljempänä 'EIP'.

Kukin EKR-sopimus tehdään noin viideksi vuodeksi, ja kuhunkin EKR:oon sovelletaan omaa varainhoitoasetusta, jossa säädetään virastokohtaisten tilinpäätöslaskelmien laadinnasta. Lisäksi laaditaan konsolidoidut tilinpäätöslaskelmat, joiden tarkoituksena on antaa kokonaiskuva komission vastuulla olevien varojen tilanteesta.

Neuvostossa kokoontuneet EKR:oon osallistuvien jäsenvaltioiden edustajat allekirjoittivat 11. EKR:a koskevan sisäisen sopimuksen kesäkuussa 2013.[1] Asetus tuli voimaan 1. maaliskuuta 2015.

Neuvosto hyväksyi vuonna 2018 yhdenteentoista EKR:oon sovellettavan varainhoitoasetuksen[2]. Tällä uudella tekstillä kumottiin aiempi asetus, ja sitä sovelletaan aiemmista EKR:ista rahoitettuihin toimenpiteisiin tämän rajoittamatta voimassa olevia oikeudellisia sitoumuksia. Asetusta ei sovelleta aiempien EKR:jen investointikehykseen.

AKT–EU-kumppanuussopimuksella luotiin investointikehys, jonka hallinnoinnista vastaa EIP. Kehyksellä tuetaan yksityisen sektorin kehittämistä AKT-valtioissa. Siitä rahoitetaan sen vuoksi etenkin (mutta ei ainoastaan) yksityisiä investointeja. Kehys suunniteltiin jatkuvaksi rahastoksi, jotta lainojen takaisinmaksusta saatavat varat voidaan investoida uudelleen. Rahastoon kertyy näin varoja jatkuvasti, ja se on taloudellisesti omavarainen. Koska komissio ei vastaa investointikehyksen hallinnoinnista, kehystä ei ole konsolidoitu tilinpäätöksen ensimmäiseen osaan, joka käsittää Euroopan kehitysrahaston tilinpäätöslaskelmat sekä niihin liittyvän kertomuksen rahoituksen toteutumisesta. EIP:n laatimat investointikehyksen tilinpäätöslaskelmat esitetään tilinpäätöksessä kuitenkin erillisessä osassa (osa II), jotta EKR:sta myönnetystä kehitysavusta voitaisiin antaa kattava kokonaiskuva.

[1] EUVL L 210, 6.8.2013, s. 1.

[2] Neuvoston asetus (EU) 2018/1877, annettu 26. päivänä marraskuuta 2018, yhdenteentoista Euroopan kehitysrahastoon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta ja asetuksen (EU) 2015/323 kumoamisesta.

2. MITEN EKR RAHOITETAAN?

Neuvosto hyväksyi 2. joulukuuta 2013 pitämässään kokouksessa asetuksen (EU) N:o 1311/2013 monivuotisesta rahoituskehyksestä vuosiksi 2014–2020. Samalla se päätti, että AKT-valtioiden kanssa tehtävää maantieteellistä yhteistyötä ei oteta EU:n talousarvioon vaan että sitä rahoitetaan nykyisestä hallitustenväliseen järjestelyyn perustavasta EKR:sta.

EU:n talousarvio laaditaan vuosittain, ja vuotuisperiaatteen mukaan menot ja tulot budjetoidaan ja hyväksytään aina vuodeksi kerrallaan. EKR:n toiminta perustuu EU:n talousarviosta poiketen monivuotisuuteen. Jokainen EKR toteutetaan kokonaisrahastona, josta osoitetaan varoja kehitysyhteistyöhön yleensä viiden vuoden ajan. Koska varat on tarkoitettu useamman vuoden jaksoksi, ne voidaan käyttää milloin tahansa EKR:n voimassaoloaikana. Se, ettei EKR:n talousarvio noudata vuotuisperiaatetta, näkyy talousarvion toteuttamista koskevissa selvityksissä, joissa EKR:n määrärahojen toteutumista arvioidaan suhteessa EKR:n kokonaisvaroihin.

EKR:n varat saadaan EU:n jäsenvaltioilta erikseen sovittuina maksuina. Jäsenvaltioiden edustajien kesken järjestettiin hallitusten välisellä tasolla noin viiden vuoden välein tapaaminen, jossa päätettiin rahastolle osoitettavasta kokonaismäärästä ja jossa tarkasteltiin, miten varat on käytetty.

Rahaston hallinnoinnista vastaa komissio, joka hallinnoi varoja unionin kehitysyhteistyöpolitiikan mukaisesti. Koska jäsenvaltioilla on EU:n tasolla toteutettavien toimien rinnalla omaa kehitys- ja avustustoimintaa, niiden on koordinoitava oma toimintansa EU:n toimien kanssa varmistaakseen, että jäsenvaltioiden ja EU:n toimet täydentävät toisiaan.

Jäsenvaltiot voivat maksamiensa rahoitusosuuksien lisäksi osallistua yhteisrahoitusjärjestelyihin tai suorittaa vapaaehtoisia lisärahoitusosuuksia EKR:oon.

3. EKR:N TOIMINTA 31. JOULUKUUTA 2020 JÄLKEEN

Kahdeksannen EKR:n ja yhdeksännen EKR:n tilit päätettiin vuonna 2021. Kaikki 8. EKR:n sopimukset ovat päättyneet, mutta 9. EKR:ssa on 19 avointa sopimusta, joiden pitäisi periaatteessa päättyä vuoteen 2024 mennessä.

Yhdennentoista EKR:n viimeinen vaihe saavutettiin, kun raukeamislauseke tuli voimaan 31. joulukuuta 2020. Tässä lausekkeessa vahvistetaan aikaraja sitoumuksille tarkoittaen, että vuodesta 2021 lähtien 11. EKR:n puitteissa ei voida enää tehdä rahoitussopimuksia. Voimassa olevia rahoitussopimuksia koskevia erillissopimuksia tehdään kuitenkin edelleen 31. joulukuuta 2023 asti (ja vielä myöhemminkin tarkastusta ja arviointia varten). Lisäksi käynnissä olevien Euroopan kehitysrahastosta rahoitettavien hankkeiden täytäntöönpanoa jatketaan niiden lopulliseen päätökseen saattamiseen saakka.

Nykyisen vuodet 2021–2027 kattavan monivuotisen rahoituskehyksen puitteissa EU:n yhteistyö AKT-maiden kanssa on integroitu naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineeseen. Samoin merentakaisten maiden ja alueiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä säädetään nyt merentakaisten maiden ja alueiden (MMA) assosiaatiosta tehdyssä päätöksessä (MMA-assosiaatiopäätös). Tämä tarkoittaa sitä, että vaikka EKR:n ohjelmat on vuoteen 2021 asti rahoitettu EU:n jäsenvaltioiden vapaaehtoisista rahoitusosuuksista, kehittämisohjelmat rahoitetaan vuodesta 2021 lähtien EU:n talousarviosta. Tämä tarkoittaa myös sitä, että kehittämisohjelmien rahoitus edellyttää Euroopan parlamentin lupaa ja transaktioiden on muiden EU:n rahoittamien ohjelmien transaktioiden tapaan oltava EU:n varainhoitoasetusten mukaisia.

4. TILINPÄÄTÖSRAPORTOINTI

4.1. TILINPÄÄTÖS

EKR:n tilinpäätös laaditaan EKR:n varainhoitoasetuksen 18 artiklan 3 kohdan mukaisesti suoriteperusteisena. Laadintasäännöt perustuvat julkisen sektorin kansainvälisiin tilinpäätösstandardeihin (International Public Sector Accounting Standards, IPSAS). Komission tilinpitäjän antamia kirjanpito- ja

tilinpäätössääntöjä noudatetaan kaikissa EU:n toimielimissä ja elimissä. Tavoitteena on luoda kirjanpitoa, arvostamista sekä tilinpäätöksen laadintaa ja esittämistä koskevat yhdenmukaiset säännöt, jotta voitaisiin varmistaa, että tilinpäätökset laaditaan ja konsolidointi suoritetaan yhdenmukaisella tavalla. Näitä EU:n kirjanpito- ja tilinpäätössääntöjä sovelletaan myös EKR:ssa siten, että samalla otetaan huomioon EKR:n toiminnan erityispiirteet.

EKR:n vuotuisen tilinpäätöksen laatimisesta vastaa komission tilinpitäjä, joka on myös EKR:n tilinpitäjä. Tilinpitäjä varmistaa, että EKR:n tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EKR:n taloudellisesta asemasta.

Tilinpäätös esitetään seuraavasti:

Osa I: Komission hallinnoimat varat

i) EKR:n tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot

ii) EKR:oon konsolidoitujen EU:n erityisrahastojen tilinpäätöslaskelmat

iii) EKR:n ja EU:n erityisrahastojen konsolidoidut tilinpäätöslaskelmat

iv) EKR:n rahoituksen toteutumista koskeva kertomus

Osa II: Vuotuinen täytäntöönpanokertomus – EIP:n hallinnoimat varat

i) Investointikehyksen tilinpäätöslaskelmat.

Osio ”EKR:oon konsolidoitujen EU:n erityisrahastojen tilinpäätöslaskelmat” sisältää EKR:n alaisuuteen perustettujen kahden erityisrahaston tilinpäätöslaskelmat. Kyseiset rahastot ovat Bêkou-erityisrahasto (ks. ”Bêkou-erityisrahaston tilinpäätöslaskelmat”) ja EU:n Afrikka-hätärahasto (ks. ”EU:n Afrikka-hätärahaston tilinpäätöslaskelmat”). Erityisrahastojen tilinpäätöslaskelmien laatimisesta on vastuussa komission tilinpitäjä, ja ne tarkastaa ulkopuolinen yksityinen tarkastaja. Tähän tilinpäätökseen sisältyvät erityisrahastoja koskevat luvut ovat alustavia.

Komissio hyväksyy tilinpäätöksen tilinpäätöspäivää seuraavan vuoden heinäkuun 31. päivään mennessä ja esittää sen tämän jälkeen Euroopan parlamentille ja neuvostolle vastuuvapauden myöntämistä varten.

5. TILINTARKASTUS JA VASTUUVAPAUDEN MYÖNTÄMINEN

5.1. TILINTARKASTUS

EKR:n tilinpäätöksen tarkastaa ulkoisena tarkastajana toimiva Euroopan tilintarkastustuomioistuin, jäljempänä ’tilintarkastustuomioistuin’, joka laatii vuosikertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

5.2. VASTUUVAPAUS

Vastuuvapauden myöntäminen on viimeinen vaihe tarkastuksissa, jotka koskevat EKR:n varojen käyttöä tarkastuksen kohteena olevan varainhoitovuoden aikana. Sen jälkeen kun tilinpäätös on tarkastettu ja lopullinen tilinpäätös on vahvistettu, neuvosto antaa suosituksen, jonka perusteella Euroopan parlamentti päättää, myöntääkö se komissiolle kyseiseltä vuodelta vastuuvapauden EKR:n varojen käytön osalta. Parlamentin päätös perustuu tilinpäätöksen tarkastukseen, tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomukseen (joka sisältää virallisen tarkastuslausuman) sekä komission vastauksiin vastuuvapauden myöntävän viranomaisen sille esittämiin lisäkysymyksiin ja lisätietopyyntöihin.

VARAINHOITOVUODEN 2022 TÄRKEIMPIÄ TAPAHTUMIA

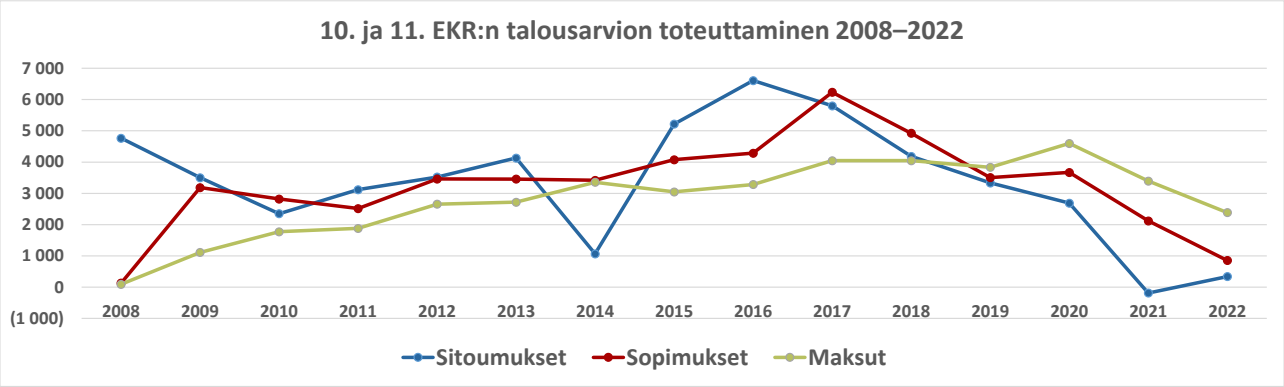

* Nettosumma, vain 10. ja 11. EKR.

Talousarvion toteuttaminen

Kymmenennen ja yhdennentoista EKR:n rahoituksen toteutumiseen (yksittäiset sitoumukset 853 miljoonaa euroa ja maksut 2 386 miljoonaa euroa) vaikutti vuonna 2022 neuvoston päätös[3], jonka mukaan kyseisistä rahastoista vapautuneista varoista käytetään uudelleen 600 miljoonaa euroa.

Neuvosto hyväksyi päätöksen, jotta voitaisiin rahoittaa toimia, joilla puututaan Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan aiheuttamaan elintarviketurvakriisiin ja sen aiheuttamiin talouden häiriöihin AKT-maissa. Rahastoista rahoitetaan erityisesti toimia, joissa osoitetaan enintään 350 miljoonaa euroa elintarviketuotannon ja elintarvikejärjestelmien häiriönsietokyvyn tukemiseen, enintään 100 miljoonaa euroa makrotaloudelliseen tukeen ja enintään 150 miljoonaa euroa humanitaariseen apuun.

Kaikkien EKR:jen bruttomaksujen kokonaismäärä (2 452 miljoonaa euroa) on 98,1 prosenttia jäsenvaltioille ilmoitetusta 2 500 miljoonan euron tavoitteesta.

Toimien vaikutukset tilinpäätöksessä

Tilinpäätöslaskelmissa edellä mainittujen toimien vaikutukset ovat näkyvimmät seuraavissa erissä:

- Ennakkomaksut (ks. liitetieto **2.2**): 239 miljoonan euron vähennys, joka on suurelta osin seurausta siitä, että ennakkomaksuja maksettiin vähemmän, koska sopimuksia tehtiin vähemmän (2 118 miljoonaa euroa vuonna 2021 ja 853 miljoonaa euroa vuonna 2022). Näin ollen käteisvarat ja muut rahavarat lisääntyivät 34 miljoonalla eurolla ennakkomaksujen ja muiden maksujen vähenemisen vuoksi (ks. liitetieto **2.5**).

- Menojäämät (ks. liitetieto **2.8**): 123 miljoonan euron lisäys, joka johtuu sellaisten vuoden lopussa avoimena olleiden sopimusten määrän lisääntymisestä, joista ei vuoden lopussa ollut vielä hyväksytty maksupyyntöjä ja joiden osalta menot oli sen vuoksi arvioitava.

- Toimintakulut (ks. liitetieto **3.4**): yhteensä 74 miljoonan euron vähennys, joka johtuu pääasiassa erityisrahastojen asteittaisesta lakkauttamisesta, mikä vähensi niiden kulujen kattamiseen tarvittavia maksuosuuksia. Tästä huolimatta hätäapuun liittyvät menot kasvoivat, kun 10. ja 11. EKR:n vapautettuja varoja käytettiin uudelleen Venäjän Ukrainaa vastaan käymän sodan kielteisten vaikutusten torjumiseen.

[3]Neuvoston päätös (EU) 2022/1223.

EUROOPAN KOMISSION HALLINNOIMAT VARAT

SISÄLTÖ

EKR:N TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 9
EKR:N TASE 10
EKR:N TUOTTO- JA KULULASKELMA 11
EKR:N RAHAVIRTALASKELMA 12
LASKELMA EKR:N NETTOVAROJEN MUUTOKSISTA 13
EKR:N TASE RAHASTOITTAIN 14
EKR:N TUOTTO- JA KULULASKELMA RAHASTOITTAIN 16
LASKELMA EKR:N NETTOVAROJEN MUUTOKSISTA RAHASTOITTAIN 17
EKR:N TILINPÄÄTÖSLASKELMIEN LIITETIEDOT 21
EKR:OON KONSOLIDOITUJEN EU:N ERITYISRAHASTOJEN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 56
EU:N BÊKOU-ERITYISRAHASTON TILINPÄÄTÖS – VARAINHOITOVUOSI 2022 57
TASE 62
TUOTTO- JA KULULASKELMA 63
RAHAVIRTALASKELMA 64
EU:N AFRIKKA-HÄTÄRAHASTON LOPULLINEN TILINPÄÄTÖS 2022 65
TASE 71
TUOTTO- JA KULULASKELMA 72
RAHAVIRTALASKELMA 73
EKR:N JA EU:N ERITYISRAHASTOJEN KONSOLIDOIDUT TILINPÄÄTÖSLASKELMAT ... 74
KONSOLIDOITU TASE 75
KONSOLIDOITU TUOTTO- JA KULULASKELMA 76
KONSOLIDOITU RAHAVIRTALASKELMA 77
KONSOLIDOITU LASKELMA NETTOVAROJEN MUUTOKSISTA 78
EKR:N RAHOITUKSEN TOTEUTUMISTA KOSKEVA KERTOMUS 79

EKR:N TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

On huomattava, että osa taloudellisia tietoja sisältävien taulukoiden luvuista ei näytä täsmäävän, koska numerotiedot on pyöristetty miljooniin euroihin.

EKR:N TASE

(miljoonaa €)

	Liite-tieto	31.12.2022	31.12.2021
PITKÄAIKAISET VARAT			
Rahoitusvarat	2.1	*67*	*39*
Ennakkomaksut	2.2	*488*	*671*
Rahoitusosuudet erityisrahastoihin	2.3	*254*	*382*
Vaihtoon perustuvat saamiset	2.4	*7*	*4*
		816	**1 096**
LYHYTAIKAISET VARAT			
Rahoitusvarat	2.1	*3*	–
Ennakkomaksut	2.2	*1 396*	*1 453*
Vaihtoon perustuvat saamiset ja muuhun kuin vaihtoon perustuvat kerrytettävissä olevat rahamäärät	2.4	*27*	*35*
Käteisvarat ja muut rahavarat	2.5	*1 027*	*994*
		2 454	**2 481**
VARAT YHTEENSÄ		**3 270**	**3 577**
PITKÄAIKAISET VELAT			
Rahoitusvelat	2.6	*(7)*	*(7)*
		(7)	**(7)**
LYHYTAIKAISET VELAT			
Velat	2.7	*(426)*	*(501)*
Menojäämät	2.8	*(1 131)*	*(1 008)*
		(1 558)	**(1 509)**
VELAT YHTEENSÄ		**(1 565)**	**(1 516)**
NETTOVARAT		**1 705**	**2 061**
RAHASTON VARAT JA VARANNOT			
Rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t	2.9	*65 100*	*62 643*
Seuraaville varainhoitovuosille siirretty rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty – EKR:t, joiden toiminta on päättynyt	2.9	*2 252*	*2 252*
Aiemmilta vuosilta siirretty taloudellinen tulos		*(62 834)*	*(59 860)*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos		*(2 813)*	*(2 974)*
NETTOVARAT		**1 705**	**2 061**

EKR:N TUOTTO- JA KULULASKELMA

(miljoonaa euroa)

	Liitetieto	2022	2021
TULOT			
Tuotot muista kuin vaihtoon perustuvista			
Takaisinperintä	3.1	*18*	*27*
		18	**27**
Tuotot vaihtoon perustuvista transaktioista			
Rahoitustuotot	3.2	*2*	*(26)*
Muut tuotot	3.2	*77*	*74*
		80	**48**
Tuotot yhteensä		**98**	**75**
KULUT			
Muiden yhteisöjen toteuttamat	3.3	*(1)*	*–*
Tukivälineet	3.4	*(2 789)*	*(2 864)*
Yhteisrahoituskulut	3.5	*4*	*(19)*
Rahoituskulut	3.6	*(6)*	*(20)*
Muut kulut	3.7	*(119)*	*(145)*
Kulut yhteensä		**(2 911)**	**(3 049)**
VARAINHOITOVUODEN TALOUDELLINEN TULOS		**(2 813)**	**(2 974)**

EKR:N RAHAVIRTALASKELMA

(miljoona)

	Liite-tieto	2022	2021
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos		*(2 813)*	*(2 974)*
Toiminnan rahavirta			
Pääoman lisäys – rahoitusosuudet (netto)		*2 458*	*3 657*
Erityisrahastoihin osoitettujen rahoitusosuuksien (lisäys)/väheneminen		*128*	*12*
Ennakkomaksujen (lisäys)/väheneminen		*239*	*101*
Vaihtoon perustuvien saamisten ja muuhun kuin vaihtoon perustuvien kerrytettävissä olevien rahamäärien (lisäys)/väheneminen		*5*	*105*
Varausten lisäys/(väheneminen)		*1*	*–*
Rahoitusvelkojen lisäys/(väheneminen)		*(1)*	*5*
Velkojen lisäys/(väheneminen)		*(75)*	*(114)*
Menojäämien ja tuloennakoiden lisäys/(väheneminen)		*123*	*(519)*
Muut transaktiot, joihin ei liity maksutapahtumaa		*–*	*–*
Investointien rahavirta			
*Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien muiden kuin johdannaisiin kuuluvien rahoitusvarojen (lisäys)/väheneminen**		*(31)*	*(7)*
NETTORAHAVIRTA		**34**	**266**
Käteisvarojen ja muiden rahavarojen nettolisäys/(-vähennys)		*34*	*266*
Käteisvarat ja muut rahavarat varainhoitovuoden alussa	2.5	*994*	*728*
Käteisvarat ja muut rahavarat varainhoitovuoden lopussa	2.5	*1 027*	*994*

LASKELMA EKR:N NETTOVAROJEN MUUTOKSISTA

(miljoonaa euroa)

	Rahastojen pääoma – toiminnassa olevat EKR:t (A)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (B)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (C) = (A) – (B)	Kertyneet varannot (D)	Seuraaville varainhoitovuosille siirretty rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – EKR:t, joiden toiminta on päättynyt (E)	Käyvän arvon rahasto (F)	Nettovarat yhteensä (C) + (D) + (E) + (F)
SALDO 31.12.2020	**73 041**	**14 055**	**58 986**	**(59 854)**	**2 252**	**(5)**	**1 379**
Tarkistetun tilinpäätössäännön nro 11 vaikutukset				*(5)*		*5*	
SALDO 1.1.2021	**73 041**	**14 055**	**58 986**	**(59 860)**	**2 252**	**–**	**1 379**
Pääoman lisäys – rahoitusosuudet	*(43)*	*(3 700)*	*3 657*	*–*	*–*		*3 657*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos	*–*	*–*	*–*	*(2 974)*	*–*		*(2 974)*
SALDO 31.12.2021	**72 998**	**10 355**	**62 643**	**(62 834)**	**2 252**	**–**	**2 061**
Pääoman lisäys – rahoitusosuudet	*(43)*	*(2 500)*	*2 457*	*–*	*–*		*2 457*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos	*–*	*–*	*–*	*(2 813)*	*–*		*(2 813)*
SALDO 31.12.2022	**72 955**	**7 855**	**65 100**	**(65 647)**	**2 252**	**–**	**1 705**

EKR:N TASE RAHASTOITTAIN

(miljoonaa euroa)

	Liite-tieto	31.12.2022					31.12.2021				
		8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	Yhteensä	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	Yhteensä
PITKÄAIKAISET VARAT											
Rahoitusvarat	2.1	–	–	*(1)*	*67*	*67*	–	–	*(2)*	*41*	*39*
Ennakkomaksut	2.2	–	–	*221*	*267*	*488*	–	–	*219*	*452*	*671*
Rahoitusosuudet erityisrahastoihin	2.3	–	*31*	*9*	*213*	*254*	–	*31*	*9*	*341*	*382*
Vaihtoon perustuvat saamiset	2.4	–	–	–	*7*	*7*	–	–	–	*4*	*4*
		–	**31**	**229**	**555**	**816**	**–**	**31**	**226**	**839**	**1 096**
LYHYTAIKAISET VARAT											
Rahoitusvarat	*2.1*	–	–	–	*3*	*3*	–	–	–	–	–
Ennakkomaksut	2.2	–	*14*	*427*	*954*	*1 396*	–	*14*	*353*	*1 085*	*1 453*
Vaihtoon perustuvat saamiset ja muuhun kuin vaihtoon perustuvat kerrytettävissä olevat rahamäärät	2.4	–	–	*10*	*16*	*27*	*180*	*(314)*	*1 296*	*(1 127)*	*35*
EKR:jen väliset tilit		*180*	*(369)*	*803*	*(612)*	–	*181*	*(316)*	*1 279*	*(1 144)*	–
Käteisvarat ja muut rahavarat	2.5	–	–	–	*1 027*	*1 027*	–	–	–	*994*	*994*
		180	**(355)**	**1 240**	**1 389**	**2 454**	**361**	**(615)**	**2 928**	**(192)**	**2 481**
VARAT YHTEENSÄ		**180**	**(324)**	**1 469**	**1 945**	**3 270**	**361**	**(584)**	**3 154**	**646**	**3 577**
PITKÄAIKAISET VELAT											
Rahoitusvelat	2.6	–	–	–	*(7)*	*(7)*	–	–	–	*(7)*	*(7)*
		–	**–**	**–**	**(7)**	**(7)**	**–**	**–**	**–**	**(7)**	**(7)**
LYHYTAIKAISET VELAT						–					
Velat	2.7	–	–	*(34)*	*(391)*	*(426)*	–	–	*(27)*	*(473)*	*(501)*
Menojäämät	2.8	–	*(7)*	*(119)*	*(1 006)*	*(1 131)*	–	*(6)*	*(110)*	*(892)*	*(1 008)*
		–	**(7)**	**(153)**	**(1 397)**	**(1 558)**	**–**	**(6)**	**(138)**	**(1 365)**	**(1 509)**
VELAT YHTEENSÄ		**–**	**(7)**	**(153)**	**(1 404)**	**(1 565)**	**–**	**(6)**	**(138)**	**(1 372)**	**(1 516)**
						–					
NETTOVARAT		**180**	**(331)**	**1 315**	**541**	**1 705**	**361**	**(591)**	**3 016**	**(725)**	**2 061**
Rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t	2.9	*12 164*	*10 450*	*20 960*	*21 527*	*65 100*	*12 164*	*10 492*	*20 960*	*19 027*	*62 643*
Seuraaville varainhoitovuosille	2.9	*627*	*1 625*	–	–	*2 252*	*627*	*1 625*	–	–	*2 252*

(miljoonaa euroa)

	Liite-tieto	31.12.2022					31.12.2021				
		8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	Yhteensä	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	Yhteensä
siirretty rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty – EKR:t, joiden toiminta on päättynyt											
Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – siirrot toiminnassa olevien EKR:jen välillä	2.9	*(2 513)*	*2 010*	*(38)*	*541*	*–*	*(2 512)*	*2 018*	*101*	*394*	*–*
Aiemmilta vuosilta siirretty taloudellinen tulos		*(10 098)*	*(14 410)*	*(19 325)*	*(19 001)*	*(62 834)*	*(10 098)*	*(14 404)*	*(19 065)*	*(16 293)*	*(59 860)*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos		*–*	*(6)*	*(282)*	*(2 526)*	*(2 813)*	*(1)*	*(6)*	*(260)*	*(2 708)*	*(2 974)*
NETTOVARAT		**180**	**(331)**	**1 315**	**541**	**1 705**	**180**	**(274)**	**1 737**	**419**	**2 061**

EKR:N TUOTTO- JA KULULASKELMA RAHASTOITTAIN

(miljoonaa euroa)

		2022					2021				
	Liite-tieto	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	Yhteensä	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	Yhteensä
TULOT											
Tuotot muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista											
Takaisinperintä	3.1	–	*(1)*	*(8)*	*28*	*18*	–	–	*1*	*26*	*27*
		–	**(1)**	**(8)**	**28**	**18**	**–**	**–**	**1**	**26**	**27**
Tuotot vaihtoon perustuvista transaktioista											
Rahoitustuotot	3.2	–	–	*2*	*1*	*2*	–	–	*(22)*	*(4)*	*(26)*
Muut tuotot	3.2	–	*3*	*8*	*66*	*77*	–	*5*	*14*	*55*	*74*
		–	**3**	**10**	**67**	**80**	**–**	**5**	**(8)**	**51**	**48**
Tuotot yhteensä		**–**	**1**	**2**	**94**	**98**	**–**	**5**	**(7)**	**78**	**75**
KULUT											
Muiden yhteisöjen toteuttamat	3.3	–	–	–	*(1)*	*(1)*	–	–	–	–	–
Tukivälineet	3.4	–	*(5)*	*(295)*	*(2 489)*	*(2 789)*	–	*(7)*	*(214)*	*(2 644)*	*(2 864)*
Yhteisrahoituskulut	3.5	–	–	*22*	*(18)*	*4*	–	–	*(0)*	*(19)*	*(19)*
Rahoituskulut	3.6	*1*	*2*	*(3)*	*(5)*	*(6)*	–	*7*	*(23)*	*(3)*	*(20)*
Muut kulut	3.7	–	*(5)*	*(8)*	*(107)*	*(119)*	–	*(11)*	*(16)*	*(119)*	*(145)*
Kulut yhteensä		**1**	**(7)**	**(284)**	**(2 620)**	**(2 911)**	**–**	**(12)**	**(252)**	**(2 785)**	**(3 049)**
VARAINHOITOVUODEN TALOUDELLINEN TULOS		**1**	**(6)**	**(282)**	**(2 526)**	**(2 813)**	**–**	**(8)**	**(259)**	**(2 708)**	**(2 974)**

LASKELMA EKR:N NETTOVAROJEN MUUTOKSISTA RAHASTOITTAIN

(miljoonaa euroa)

8. EKR	Rahastojen pääoma – toiminnassa olevat EKR:t (A)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (B)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (C) = (A) – (B)	Kertyneet varannot (D)	Seuraaville varainhoitovuosille siirretty rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – EKR:t, joiden toiminta on päättynyt (E)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – siirrot toiminnassa olevien EKR:jen välillä (F)	Nettovarat yhteensä (C) + (D) + (E) + (F)
SALDO 31.12.2020	**12 164**	**–**	**12 164**	**(10 098)**	**627**	**(2 512)**	**181**
Siirrot 10. EKR:oon / 10. EKR:sta			–			–	–
SALDO 31.12.2021	**12 164**	**–**	**12 164**	**(10 098)**	**627**	**(2 512)**	**181**
Siirrot 10. EKR:oon / 10. EKR:sta			–			*(1)*	*(1)*
SALDO 31.12.2022	**12 164**	**–**	**12 164**	**(10 098)**	**627**	**(2 513)**	**180**

(miljoonaa euroa)

9. EKR	Rahastojen pääoma – toiminnassa olevat EKR:t (A)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (B)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (C) = (A) – (B)	Kertyneet varannot (D)	Seuraaville varainhoitovuosille siirretty rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – EKR:t, joiden toiminta on päättynyt (E)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – siirrot toiminnassa olevien EKR:jen välillä (F)	Nettovarat yhteensä (C) + (D) + (E) + (F)
SALDO 31.12.2020	**10 550**	**15**	**10 535**	**(14 404)**	**1 625**	**2 041**	**(203)**
Siirrot 10. EKR:oon / 10. EKR:sta		*–*	*–*				*–*
Siirrot 10. EKR:oon / 10. EKR:sta			*–*			*(23)*	*(23)*
Palautukset jäsenvaltioille	*(43)*		*(43)*				*(43)*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos			*–*	*(6)*			*(6)*
SALDO 31.12.2021	**10 507**	**15**	**10 492**	**(14 410)**	**1 625**	**2 018**	**(274)**
Pääoman lisäys – rahoitusosuudet		*–*	*–*				*–*
Siirrot 10. EKR:oon / 10. EKR:sta			*–*			*(8)*	*(8)*
Palautukset jäsenvaltioille	*(43)*		*(43)*				*(43)*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos			*–*	*(6)*		*–*	*(6)*
SALDO 31.12.2022	**10 464**	**15**	**10 450**	**(14 416)**	**1 625**	**2 010**	**(331)**

(miljoonaa euroa)

10. EKR	Rahastojen pääoma – toiminnassa olevat EKR:t (A)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (B)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (C) = (A) – (B)	Kertyneet varannot (D)	Seuraaville varainhoitovuosille siirretty rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – EKR:t, joiden toiminta on päättynyt (E)	Käyvän arvon rahasto (G)	Nettovarat yhteensä (C) + (D) + (E) + (F)
SALDO 31.12.2020	**20 960**	**–**	**20 960**	**(19 063)**	**188**	**(2)**	**2 084**
Tarkistetun tilinpäätössäännön nro 11 vaikutukset				*(2)*		*2*	*–*
SALDO 1.1.2021	**20 960**	**–**	**20 960**	**(19 065)**	**188**	**–**	**2 084**
Siirrot 8. ja 9. EKR:oon / 8. ja 9. EKR:sta			*–*		*23*		*23*
Siirrot 11. EKR:oon / 11. EKR:sta			*–*		*(110)*		*(110)*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos			*–*	*(260)*			*(260)*
SALDO 31.12.2021	**20 960**	**–**	**20 960**	**(19 324)**	**101**	**–**	**1 737**
Siirrot 8. ja 9. EKR:oon / 8. ja 9. EKR:sta			*–*		*9*		*9*
Siirrot 11. EKR:oon / 11. EKR:sta			*–*		*(148)*		*(148)*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos			*–*	*(282)*			*(282)*
SALDO 31.12.2022	**20 960**	**–**	**20 960**	**(19 606)**	**(38)**	**–**	**1 315**

(miljoonaa euroa)

11. EKR	Rahastojen pääoma – toiminnassa olevat EKR:t (A)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (B)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (C) = (A) – (B)	Kertyneet varannot (D)	Seuraaville varainhoito-vuosille siirretty rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – EKR:t, joiden toiminta on päättynyt (E)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – siirrot toiminnassa olevien EKR:jen välillä (F)	Käyvän arvon rahasto (G)	Nettovarat yhteensä (C) + (D) + (E) + (F) + (G)
SALDO 31.12.2020	**29 367**	**14 040**	**15 327**	**(16 290)**	**–**	**283**	**(4)**	**(683)**
Tarkistetun tilinpäätössäännön nro 11 vaikutukset				*(4)*			*4*	*–*
SALDO 1.1.2021	**29 367**	**14 040**	**15 327**	**(16 294)**	**–**	**283**	**–**	**(683)**
Pääoman lisäys – rahoitusosuudet		*(3 700)*	*3 700*			*110*		*3 810*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos			*–*	*(2 708)*		*–*		*(2 708)*
SALDO 31.12.2021	**29 367**	**10 340**	**19 027**	**(19 002)**	**–**	**394**	**–**	**419**
Pääoman lisäys – rahoitusosuudet		*(2 500)*	*2 500*			*148*		*2 648*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos			*–*	*(2 526)*		*–*		*(2 526)*
SALDO 31.12.2022	**29 367**	**7 840**	**21 527**	**(21 528)**	**–**	**541**	**–**	**541**

EKR:N TILINPÄÄTÖSLASKELMIEN LIITETIEDOT

On huomattava, että osa taloudellisia tietoja sisältävien taulukoiden luvuista ei näytä täsmäävän, koska numerotiedot on pyöristetty miljooniin

1. TILINPÄÄTÖKSEN KESKEISET LAATIMISPERIAATTEET

1.1. TILINPÄÄTÖSPERIAATTEET

Tilinpäätöksen tarkoituksena on antaa tietoa organisaation taloudellisesta asemasta, sen toiminnan tuloksesta ja sen rahavirroista. Tavoitteena on, että näistä tiedoista on hyötyä laajalle sidosryhmäjoukolle.

Yleiset periaatteet (tilinpäätösperiaatteet), joita noudatetaan tilinpäätöstä laadittaessa, määritetään tilinpäätöslaskelmia koskevassa EU:n tilinpäätössäännössä nro 1, ja ne ovat samat kuin IPSAS 1 -standardissa eli oikean kuvan antaminen, suoriteperuste, toiminnan jatkuvuus, esittämistavan johdonmukaisuus, olennaisuus, erien yhdistäminen, nettoperiaate ja tietojen vertailtavuus. Tilinpäätösraportoinnin laadulliset ominaisuudet ovat merkityksellisyys, todenmukaisen kuvan antaminen (luotettavuus), ymmärrettävyys, oikea-aikaisuus, vertailukelpoisuus ja todennettavuus.

1.2. LAATIMISPERUSTA

1.2.1. Tilikausi

Tilinpäätös laaditaan vuosittain. Tilivuosi alkaa 1. tammikuuta ja päättyy 31. joulukuuta.

1.2.2. Valuuttojen muuntaminen euroiksi

Tilinpäätös laaditaan euroina, koska euro on EU:n toimintavaluutta. Ulkomaan rahan määräiset transaktiot muunnetaan euroiksi transaktiopäivän valuuttakurssiin. Tuotto- ja kululaskelmaan on kirjattu kurssivoitot ja -tappiot, jotka syntyvät ulkomaanvaluutan määräisten transaktioiden suorittamisesta sekä ulkomaanvaluutan määräisten monetaaristen varojen ja velkojen muuntamisesta euromääräisiksi vuoden lopun valuuttakursseihin. Poikkeavia muuntomenetelmiä sovelletaan aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin, jotka arvostetaan euroina niiden hankintapäivänä voimassa olleiden euron kurssien mukaan.

Ulkomaan rahan määräisten monetaaristen varojen ja velkojen saldot vuoden lopussa muunnetaan euroiksi käyttäen seuraavia 31. joulukuuta voimassa olleita Euroopan keskuspankin (EKP) valuuttakursseja:

Euron vaihtokurssit

Valuutta	31.12.2022	31.12.2021	Valuutta	31.12.2022	31.12.2021
BGN	**1,9558**	1,9558	**PLN**	**4,6808**	4,5969
CZK	**24,1160**	26,8580	**RON**	**4,9495**	4,9490
DKK	**7,4365**	7,4364	**SEK**	**11,1218**	10,2503
GBP	**0,88693**	0,84028	**CHF**	**0,9847**	1,0331
HRK	**7,5345**	7,5156	**JPY**	**140,6600**	130,3800
HUF	**400,8700**	369,1900	**USD**	**1,0666**	1,1326

1.2.3. Arvioiden käyttäminen

IPSAS-standardien ja yleisesti hyväksyttyjen tilinpäätösperiaatteiden mukaisesti tilinpäätöslaskelmiin sisältyy väistämättä määriä, jotka perustuvat johdon tekemiin arvioihin ja oletuksiin, jotka puolestaan perustuvat luotettavimpiin käytettävissä oleviin tietoihin. Merkittäviin arvioihin kuuluvat muun muassa työsuhde-etuuksiin liittyvät velat, muihin lyhytaikaisiin saamisiin liittyvä taloudellinen riski ja rahoitusvälineitä koskevissa liitetiedoissa esitetyt määrät, jaksotettuun hankintamenoon arvostettavien rahoitusvarojen ja takaussopimusvelkojen arvonalentumisesta johtuva vähennyserä, tulo- ja

menojäämät, varaukset, aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvon alentuminen, vaihto-omaisuuden nettorealisointiarvo sekä ehdolliset varat ja velat. Kyseisten erien todellinen arvo voi poiketa arvioista.

Asianmukaiset arviot ovat olennainen osa tilinpäätöslaskelmien laadintaa, eivätkä ne vähennä laskelmien luotettavuutta. Arviota voidaan joutua tarkistamaan, jos sen perustana olevat olosuhteet ovat muuttuneet tai jos sen osalta saadaan uutta tai tarkempaa tietoa. Tarkistus ei koske aikaisempia tilikausia, eikä se ole virheen oikaisu. Kirjanpidolliseen arvioon tehdyn muutoksen vaikutus otetaan huomioon sen kauden ylijäämässä tai alijäämässä, jonka aikana muutos tuli tietoon.

1.2.4. Euroopan unionin uusien, tarkistettujen tilinpäätössääntöjen soveltaminen

Uudet Euroopan unionin tilinpäätössäännöt, jotka ovat voimassa 1. tammikuuta 2022 lähtien alkaneiden varainhoitovuosien osalta

Uudet Euroopan unionin tilinpäätössäännöt tulivat voimaan 1. tammikuuta 2022 lähtien alkaneiden varainhoitovuosien osalta.

Hyväksytyt uudet tilinpäätössäännöt, joita ei vielä sovellettu 31. joulukuuta 2022

Vuonna 2022 ei hyväksytty uusia tilinpäätössääntöjä.

1.3. TASE

1.3.1. Rahoitusvarat

Luokittelu alkuperäisen kirjaamisen ajankohtana

Rahoitusinstrumenttien luokka määritellään alkuperäisen kirjaamisen ajankohtana. Hallinnointimallin ja varojen sopimusperusteisten kassavirtaominaisuuksien perusteella rahoitusvarat voidaan luokitella seuraaviin kolmeen ryhmään: jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvarat, käypään arvoon nettovarojen / oman pääoman kautta arvostettavat rahoitusvarat tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat.

i) Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvarat

Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvarat ovat muihin kuin johdannaisiin kuuluvia rahoitusvaroja, jotka täyttävät kaksi edellytystä: (1) Yhteisö pitää niitä hallussaan kerätäkseen sopimukseen perustuvat rahavirrat. (2) Tiettyinä ajankohtina toteutetaan sopimusperusteisia rahavirtoja, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua.

Tähän luokkaan kuuluvat

- käteisvarat ja muut rahavarat
- lainat (muun muassa sellaiset määräaikaistalletukset, joiden alkuperäinen erääntymisaika on pidempi kuin kolme kuukautta)
- vaihtoon perustuvat saamiset.

Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvarat sisältyvät lyhytaikaisiin varoihin, pois lukien ne, joiden maturiteetti on yli 12 kuukautta tilinpäätöspäivästä.

ii) Käypään arvoon nettovarojen / oman pääoman kautta arvostettavat rahoitusvarat

Näillä muihin kuin johdannaisiin kuuluvilla rahoitusvaroilla on sopimukseen perustuvia rahavirtoja, jotka koskevat yksinomaan pääomaa ja jäljellä olevan pääoman korkoa. Lisäksi hallinnointimallissa on tarkoitus pitää hallussa rahoitusvarat sekä sopimusperusteisten rahavirtojen keräämiseksi että rahoitusvarojen myymiseksi.

Tähän luokkaan kuuluvat omaisuuserät sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin, jos ne todennäköisesti realisoidaan 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä.

Yhteisöllä ei ole tällaisia varoja 31. joulukuuta 2021.

iii) Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Yhteisö luokittelee johdannaiset ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi, koska sopimusperusteiset rahavirrat eivät koske yksinomaan pääomaa ja jäljellä olevan pääoman korkoa.

Lisäksi yhteisö luokittelee hallussaan olevat velkapaperit käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi, koska velkasalkkuja hallinnoidaan ja arvioidaan salkun käyvän arvon perusteella.

Tähän luokkaan kuuluvat omaisuuserät sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin, jos ne todennäköisesti realisoidaan 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä.

Alkuperäinen kirjaaminen ja arvostaminen

Sellaiset rahoitusvarat, jotka kirjataan tulosvaikutteisesti käypään arvoon, kirjataan niiden kaupankäyntipäivänä eli päivänä, jona yhteisö sitoutuu ostamaan omaisuuserän. Muut rahavarat ja lainat kirjataan silloin, kun raha talletetaan rahoituslaitokseen tai siirretään lainanottajille.

Rahoitusvarat arvostetaan alun perin käypään arvoon. Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon lisätään transaktiomenot kaikille rahoitusvaroille, joita ei kirjata tulosvaikutteisesti käypään arvoon. Sellaisten rahoitusvarojen osalta, jotka kirjataan tulosvaikutteisesti käypään arvoon, transaktiomenot kirjataan kuluiksi tuotto- ja kululaskelmaan.

Rahoitusvaroihin kuuluvan erän käypä arvo on alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä yleensä sen kauppahinta, paitsi jos transaktio ei ole markkinaehtoinen eli rahoitusvaroihin kuuluva erä on annettu ilman vastiketta tai nimellistä vastiketta vastaan yleisen edun vuoksi. Tässä tapauksessa rahoitusvälineen käyvän arvon ja kauppahinnan välinen erotus on muu kuin vaihtoon perustuva osa, joka kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan. Tässä tapauksessa rahoitusvaroihin kuuluvan erän käypä arvo johdetaan täysin vastaavanlaisen välineen senhetkisistä markkinatransaktioista. Jos välineelle ei ole toimivia markkinoita, käypä arvo johdetaan arvostusmenetelmällä, jossa käytetään havainnoitavissa olevilta markkinoilta saatavia tietoja.

Myöhempi arvostaminen

Jaksotettuun hankintamenoon perustuvat rahoitusvarat arvostetaan myöhemmin jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmää soveltaen.

Tulosvaikutteisesti käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat arvostetaan myöhempänä ajankohtana käypään arvoon. Käyvän arvon muutoksista aiheutuvat voitot ja tappiot (mukaan lukien valuuttamuunnoksesta syntyvät voitot ja tappiot sekä mahdolliset kertyneet korot) kirjataan tuotto- ja kululaskelmaan kaudella, jolla ne syntyvät.

Myöhempi arvostaminen käypään arvoon

Toimivilla markkinoilla noteerattavien sijoitusten käyvät arvot perustuvat voimassa oleviin ostokursseihin. Jos rahoitusvaroihin kuuluvalla erällä ei ole toimivia markkinoita, arvopaperi on noteeraamaton tai kyseessä on OTC-johdannainen, EU määrittää käyvän arvon arvostusmenetelmien avulla. Näihin menetelmiin kuuluvat muun muassa vertailu toisistaan riippumattomien osapuolten välisiin viimeaikaisiin liiketoimiin ja muihin keskeisiltä osiltaan vastaaviin instrumentteihin, diskontattujen rahavirtojen analysointi, optionhinnoittelumallit sekä muut markkinatoimijoiden yleisesti käyttämät arvostusmenetelmät.

Riskipääomarahastoihin tehdyt sijoitukset, joilla ei ole noteerattua markkinahintaa toimivilla markkinoilla, arvostetaan osuudenomistajille kuuluvien varojen tilinpäätöspäivän nettoarvoon, jonka katsotaan vastaavan niiden käypää arvoa.

Rahoitusvarojen arvon alentuminen

EU kirjaa ja arvostaa arvonalentumistappion sellaisten rahoitusvarojen odotettavissa olevista luottotappioista, jotka arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon ja käypään arvoon nettovarojen /oman pääoman kautta.

Odotettavissa oleva luottotappio on sopimukseen perustuvien rahavirtojen ja EU:n odotettavissa olevien rahavirtojen välisen erotuksen nykyarvo. Odotettavissa olevan luottotappion määrittämisessä käytetään järkevää ja perusteltavissa olevaa informaatiota, joka on saatavissa ilman kohtuuttomia kustannuksia tai ponnisteluja tilinpäätöspäivänä.

Jaksotettuun hankintamenoon kirjattujen varojen kirjanpitoarvosta vähennetään arvonalentumistappion määrä, joka kirjataan tuloslaskelmaan. Jos arvonalentumistappion määrä pienenee jollakin myöhemmällä kaudella, aikaisemmin kirjattu arvonalentumistappio peruutetaan tulosvaikutteisesti.

a) *Saamiset*

Yhteisö arvostaa arvonalentumistappion koko voimassaoloajalta odotettavissa olevan luottotappion määrään käyttämällä käytännön apukeinoja (esimeriksi varausmatriisia).

b) *Käteisvarat ja muut rahavarat*

Yhteisö pitää hallussaan käteisvaroja ja muita rahavaroja käyttötileillä ja enintään kolmen kuukauden määräaikaistalletuksina. Käteisvaroja säilytetään pankeissa, joiden luottoluokitus on erittäin korkea, joten maksukyvyttömyyden todennäköisyys on hyvin pieni. Kun otetaan huomioon lyhyt talletusaika ja pienet maksukyvyttömyystodennäköisyydet, käteisvarojen ja muiden rahavarojen odotettavissa olevat luottotappiot ovat hyvin vähäisiä. Näin ollen käteisvarojen osalta ei kirjata arvonalentumisesta johtuvaa vähennyserää.

c) *Lainat*

Odotettavissa oleva luottotappio määritetään kolmivaiheisella mallilla, jossa otetaan huomioon todennäköisyyksillä painotetut laiminlyöntitapahtumat rahoitusvaroihin kuuluvan erän voimassaoloaikana ja luottoriskin kehitys rahoitusvaroihin kuuluvan erän syntymisen jälkeen. Lainojen osalta alullepano tapahtuu päivänä, jona peruuttamaton lainasitoumus annetaan.

Jos luottoriski ei ole kasvanut merkittävästi alullepanon jälkeen (”vaihe 1”), arvonalentumistappio on yhtä suuri kuin mahdollisista laiminlyöntitapahtumista odotettavissa olevien luottotappioiden määrä raportointipäivästä alkavan 12 kuukauden jakson aikana (”seuraavien 12 kuukauden ajalta odotettavissa olevat luottotappiot”). Jos luottoriski on kasvanut merkittävästi alullepanon jälkeen (”vaihe 2”) tai jos on objektiivista näyttöä luoton arvonalentumisesta (”vaihe 3”), arvonalentumistappio on yhtä suuri kuin rahoitusvaroihin kuuluvan erän mahdollisista laiminlyöntitapahtumista odotettavissa olevien luottotappioiden määrä sen koko voimassaoloaikana (”koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot”).

Taseesta poistaminen

Rahoitusinstrumentit poistetaan taseesta, kun yhteisöllä ei enää ole oikeutta saada rahavirtaa sijoituksista tai kun yhteisö on siirtänyt kaikki olennaiset omistajuuteen liittyvät riskit ja edut toiselle osapuolelle. Rahoitusvarojen myynti ylijäämän tai alijäämän kautta kirjataan niiden kaupankäyntipäivänä.

1.3.2. Ennakkomaksut

Ennakkomaksun tarkoituksena on tarjota tuensaajalle käteisvaroja. Ennakkomaksu voidaan suorittaa useammassa erässä asianomaisessa sopimuksessa, päätöksessä tai perussäädöksessä kulloinkin määrätyllä ajanjaksolla. Ennakkomaksu joko käytetään tiettyyn tarkoitukseen sopimuksessa määrättynä ajanjaksona tai maksetaan takaisin. Jos tuensaajalle ei aiheudu tukikelpoisia menoja, tuensaajan on palautettava ennakkomaksu yhteisölle. Koska yhteisö säilyttää määräysvallan ennakkomaksuun ja on oikeutettu tukeen oikeuttamattoman osan palautukseen, määrä esitetään varana.

Ennakkomaksut kirjataan alun perin taseeseen, kun raha siirretään vastaanottajalle. Se arvostetaan annetun vastikkeen määrään. Myöhempinä tilikausina ennakkomaksut arvostetaan alun perin taseeseen

kirjattuun määrään, josta on vähennetty tilikauden aikana aiheutuneet tukikelpoiset menot (mukaan lukien tarvittaessa arvioidut määrät).

1.3.3. Saamiset ja kerrytettävissä olevat rahamäärät

EU:n kirjanpito- ja tilinpäätössäännöissä edellytetään, että vaihtoon perustuvat ja muut kuin vaihtoon perustuvat transaktiot esitetään erikseen. Näiden kahden luokan erottamiseksi toisistaan termi ”saamiset” on varattu vaihtoon perustuville transaktioille, kun taas muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista, joissa EU saa arvoa toiselta yhteisöltä antamatta sille suoraan vastineeksi suunnilleen samaa arvoa, käytetään termiä ”kerrytettävissä olevat rahamäärät” (esimerkiksi omiin varoihin liittyvät kerrytettävissä olevat rahamäärät jäsenvaltioilta).

Saamiset vaihtoon perustuvista transaktioista ovat rahoitusinstrumenttien määritelmän mukaisia. Yhteisö luokitteli ne jaksotettuun hankintamenoon arvostetuiksi rahoitusvaroiksi ja arvosti ne tällaisten rahoitusvarojen tapaan.

Kerrytettävissä olevat rahamäärät muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista kirjataan niiden hankintapäivän käypään arvoon, josta on vähennetty mahdollinen arvon alentuminen. Arvon alentuminen todetaan silloin, kun on objektiivista näyttöä siitä, ettei yhteisö pysty perimään kaikkia saataviaan kyseisten rahamäärien alkuperäisten ehtojen mukaisesti. Arvon alentumisena kirjattava määrä on omaisuuserän kirjanpitoarvon ja kerrytettävissä olevan rahamäärän erotus. Arvon alentumista vastaava määrä kirjataan tuotto- ja kululaskelmaan.

1.3.4. Käteisvarat ja muut rahavarat

Käteisvarat ja muut rahavarat ovat jaksotettuun hankintamenoon arvostettuja rahoitusvaroja. Niihin kuuluvat muun muassa käteinen raha, pankeissa olevat vaadittaessa tai lyhyellä määräajalla maksettavat talletukset ja muut lyhytaikaiset erittäin likvidit sijoitukset, joiden alkuperäinen erääntymisaika on enintään kolme kuukautta.

1.3.5. Velat

Velat sisältävät sekä määrät, jotka liittyvät vaihtoon perustuviin transaktioihin, kuten tavaroiden tai palvelujen ostamiseen, että määrät, jotka liittyvät muihin kuin vaihtoon perustuviin transaktioihin, kuten tuensaajilta saatuihin maksupyyntöihin, avustuksiin tai muuhun EU:n rahoitukseen taikka saatuihin ennakkomaksuihin (ks. liitetieto **1.4.1**).

Tuensaajille myönnettyjen avustusten tai muun rahoituksen tapauksessa maksupyynnöt kirjataan maksupyynnössä esitetyn määrän suuruisiksi veloiksi ajankohtana, jona maksupyyntö vastaanotetaan. Kun kyseisten menojen tukikelpoisuus on tarkastettu ja hyväksytty, vastaava velka arvostetaan hyväksyttyyn tukikelpoiseen määrään.

Tavaroiden ja palvelujen ostamisesta johtuvat velat kirjataan alkuperäiseen määrään laskun saapuessa. Vastaavat menot kirjataan, kun yhteisö on vastaanottanut ja hyväksynyt tavara- tai palvelutoimituksen.

1.3.6. Rahoitusvelat

Rahoitusvelat luokitellaan jaksotettuun hankintamenoon kirjattaviksi rahoitusveloiksi, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusveloiksi tai takaussopimusveloiksi.

Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvelat kirjataan alun perin käypään arvoon, mukaan lukien toteutuneet transaktiomenot, ja myöhemmin ne kirjataan jaksotettuun hankintamenoon käyttämällä efektiivisen koron menetelmää. Ne kirjataan pois taseesta ainoastaan, jos velvoite on täytetty, siitä luovutaan, se kumotaan tai sen voimassaoloaika päättyy.

Tulosvaikutteisesti käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat sisältävät johdannaiset, joiden käypä arvo on negatiivinen. Jos takaussopimuksessa edellytetään, että yhteisö suorittaa maksuja rahoitusvälineiden hintojen tai valuuttakurssien muutosten johdosta, takaussopimus on johdannainen. Niitä käsitellään kirjanpidossa kuten tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavia rahoitusvaroja.

Yhteisö kirjaa takaussopimuksen mukaisen velan, kun se tekee sopimuksen, joka velvoittaa takaajan suorittamaan määrättyjä maksuja takauksen haltijalle syntyvän tappion korvaamiseksi, kun määrätty velallinen ei suorita maksua sen erääntyessä velkainstrumentin alkuperäisten tai muutettujen ehtojen mukaisesti. Takaussopimuksen mukaiset velat kirjataan alun perin käypään arvoon.

Myöhempi arvostus riippuu takauksesta johtuvan luottoriskin kehityksestä. Jos luottoriski ei ole kasvanut merkittävästi (”vaihe 1”), takausvelat arvostetaan 12 kuukaudelta odotettavissa olevien luottotappioiden määrään tai alun perin kirjattuun määrään, josta on tarvittaessa vähennetty kertyneet jaksotukset – sen mukaan, kumpi näistä määristä on suurempi. Jos luottoriski on kasvanut merkittävästi (”vaihe 2”), takausvelat arvostetaan koko voimassaoloajalta odotettavissa olevien luottotappioiden määrään tai alun perin kirjattuun määrään, josta on tarvittaessa vähennetty kertyneet jaksotukset – sen mukaan, kumpi näistä määristä on suurempi.

Rahoitusvelat luokitellaan pitkäaikaisiksi veloiksi lukuun ottamatta niitä omaisuuseriä, joiden eräpäivä on alle 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä. Takaussopimukset luokitellaan lyhytaikaisiksi veloiksi, paitsi jos yhteisöllä on ehdoton oikeus lykätä velan suorittamista vähintään 12 kuukauden päähän raportointipäivästä.

1.3.7. Tulo- ja menojäämät sekä tulo- ja menoennakot

Liiketoimet ja muut tapahtumat kirjataan tilinpäätöstä laadittaessa sille tilikaudelle, jolle ne kuuluvat. Jos yhteisön toimittamia tavaroita tai palveluita ei vuoden lopussa ole vielä laskutettu tai jos sopimusvelvoite on olemassa (esim. sopimuksen perusteella) vaikka laskua ei vielä ole tehty, tilinpäätöksen merkitään vastaava tulojäämä. Vastaavasti jos vielä toimittamatta olevat tavarat tai palvelut on vuoden loppuun mennessä jo laskutettu, vastaavat tulot merkitään tilinpäätökseen siirtovelkoihin tuloennakoksi ja kirjataan vasta seuraavalla tilikaudella.

Myös menot kirjataan sille tilikaudelle, jolle ne kuuluvat. Tilikauden päättyessä menojäämät kirjataan sen määrän mukaisesti, jonka arvioidaan vastaavan siirtovelvoitetta kyseisellä kaudella. Menojäämät lasketaan tilinpitäjän antamien yksityiskohtaisten käytännön toimintaohjeiden mukaisesti. Kyseisillä ohjeilla pyritään varmistamaan, että tilinpäätös antaa todenmukaisen kuvan esitetyistä taloudellisista ja muista tapahtumista. Vastaavasti jos vielä toimittamatta olevista palveluista tai tavaroista on suoritettu maksu etukäteen, vastaavat menot merkitään tilinpäätökseen siirtosaamisiin menoennakoksi ja kirjataan vasta seuraavalla tilikaudella.

1.4. TUOTTO- JA KULULASKELMA

1.4.1. Tulot

Tuotot sisältävät sen taloudellisen hyödyn tai suorituspotentiaalin bruttomäärän, jonka yhteisö on saanut tai tulee saamaan ja joka johtaa nettovarojen lisäykseen, lukuun ottamatta omistajien tekemistä oman pääoman sijoituksista johtuvaa nettovarojen lisäystä.

Tuotto- ja kululaskelmassa erotetaan kirjaamiseen johtaneen liiketoimen luonteen mukaan tulojen osalta seuraavat erät:

Tuotot muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista

Tuotot muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista ovat veroja ja siirtoja, koska siirtäjä antaa vastaanottavalle yhteisölle varoja ilman, että kyseinen yhteisö antaa siirtäjälle likimäärin vastaavan arvoisen vastikkeen suoraan vaihdossa. Siirrot ovat muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista tulevaisuudessa saatavaa taloudellista hyötyä tai suorituspotentiaalia veroja lukuun ottamatta. EU:n yhteisöjen osalta siirrot koostuvat enimmäkseen komissiolta saaduista varoista (esimerkiksi perinteisille virastoille myönnettävistä tasapainottavista avustuksista tai delegointisopimuksiin myönnettävästä toimintatuesta).

Yhteisön on kirjattava siirtoihin liittyvä omaisuuserä silloin, kun sillä on aikaisemman tapahtuman (siirto) seurauksena määräysvalta kyseisiin resursseihin ja kun se olettaa saavansa niistä tulevaisuudessa taloudellista hyötyä tai suorituspotentiaalia ja kun niiden käypä arvo voidaan määrittää luotettavasti. Muusta kuin vaihtoon perustuvasta transaktiosta saadut omaisuuseräksi kirjatut resurssit (ts. käteisvarat) kirjataan myös tuotoiksi lukuun ottamatta sitä osuutta, jonka osalta yhteisöllä on olemassa oleva kyseiseen siirtoon liittyvä velvoite (ehto), joka on täytettävä ennen kuin tuotto voidaan kirjata. Tällaista osuutta vastaavat tuotot kirjataan siirtovelaksi siihen asti, kun ehto on täytetty.

Tuotot vaihtoon perustuvista transaktioista

Tavaroiden ja palvelujen myynnistä saatavat tuotot kirjataan silloin, kun niiden omistajuuteen liittyvät riskit ja edut siirtyvät olennaisilta osin ostajalle. Palvelujen tarjoamista koskevaan liiketoimeen liittyviä tuottoja kirjattaessa otetaan huomioon se, missä vaiheessa liiketoimi on tilinpäätöspäivänä.

a) *Korkotuotot ja kulut*

Korkotuotot ja kulut jaksotettuun hankintamenoon arvostetuista rahoitusvaroista ja -veloista kirjataan tuotto- ja kululaskelmaan efektiivisen koron menetelmää soveltaen. Tällä menetelmällä lasketaan rahoitusvaroihin tai velkoihin kuuluvan erän jaksotettu hankintameno ja kohdistetaan korkotuotot ja kulut asianomaiselle kaudelle.

b) *Osinkotuotot*

Osinkotuotot ja vastaavien voitonjakojen tuotot kirjataan silloin, kun oikeus maksun saamiseen on syntynyt.

c) *Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen tuotot ja kulut*

Tällä tarkoitetaan käyvän arvon voittoja (tuottoja) ja käyvän arvon tappioita (kuluja) näistä rahoitusvaroista, mukaan lukien ne, jotka ovat peräisin valuuttamuunnoksista. Korollisten rahoitusvarojen osalta tämä sisältää myös korot.

d) *Tuotot takaussopimuksista*

Tuotot takaussopimuksista (takausmaksu) kirjataan siltä ajalta, jona yhteisö on valmis korvaamaan takauksen haltijalle sille mahdollisesti aiheutuvan luottotappion.

1.4.2. Menot

Kulut ovat tilikauden aikana tapahtuvia taloudellisen hyödyn tai suorituspotentiaalin vähennyksiä, jotka toteutuvat varojen siirtymisenä pois yhteisöstä, varojen arvon alentumisena tai velkojen kasvuna ja johtavat netto-omaisuuserien vähentymiseen. Niihin kuuluvat kulut sekä vaihtoon perustuvista että muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista.

Tavaroiden ja palvelujen ostamiseen liittyvistä vaihtoon perustuvista transaktioista aiheutuvat menot kirjataan silloin, kun yhteisö vastaanottaa ja hyväksyy kyseiset tavarat ja palvelut. Ne arvostetaan laskun osoittamaan alkuperäiseen määrään. Lisäksi sellaisiin jakson aikana yhteisölle toimitettuihin palveluihin liittyvät menot, joita koskevaa laskua ei ole vielä saatu tai hyväksytty, kirjataan tilinpäätöspäivänä kuluksi tuotto- ja kululaskelmaan.

Kulut muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista liittyvät varojen siirtoon tuensaajille, ja ne voidaan jakaa seuraaviin kolmeen ryhmään: saamiset; sopimuksen mukaiset siirrot sekä harkinnanvaraiset avustukset; rahoitusosuudet ja lahjoitukset. Siirrot kirjataan kuluiksi sille jaksolle, jonka aikana siirron

perustana oleva tapahtuma toteutuu, edellyttäen, että siirto tapahtuu säännösten mukaisesti tai että siirron valtuuttava sopimus on allekirjoitettu. Lisäksi tuensaajan on täytettävä kaikki tukikelpoisuuskriteerit, ja velvoitteen määrä on voitava arvioida riittävän luotettavasti.

Kun kirjausperusteet täyttävä maksupyyntö vastaanotetaan, tukikelpoinen määrä kirjataan kuluksi. Vuoden lopussa tuensaajien tukikelpoiset menot, joita nämä eivät ole vielä ilmoittaneet, arvioidaan ja kirjataan menojäämäksi.

1.5. EHDOLLISET VARAT JA VELAT

1.5.1. Ehdolliset varat

Ehdollinen omaisuuserä on mahdollinen omaisuuserä, joka on syntynyt aikaisempien tapahtumien seurauksena ja jonka olemassaolo varmistuu vasta, kun yksi tai useampi epävarma tapahtuma, joka ei ole kokonaan yhteisön määräysvallassa, toteutuu tai jää toteutumatta tulevaisuudessa. Ehdollinen omaisuuserä ilmoitetaan tilinpäätöksessä silloin kun se todennäköisesti tuottaa taloudellista hyötyä tai suorituspotentiaalia.

1.5.2. Ehdolliset velat

Ehdollinen velka on joko mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta kun yksi tai useampi epävarma tapahtuma, joka ei ole kokonaan yhteisön määräysvallassa, toteutuu tai jää toteutumatta tulevaisuudessa, tai nykyinen velvoite, jos ei ole todennäköistä, että velvoitteen täyttäminen edellyttää taloudellista hyötyä tai suorituspotentiaalia ilmentävien resurssien siirtymistä pois yhteisöstä.

Ehdollinen velka syntyy myös niissä poikkeuksellisissa tapauksissa, joissa velvoitteen suuruus ei ole määritettävissä riittävän luotettavasti.

Ehdollisia velkoja ei kirjata. Ne ilmoitetaan tilinpäätöksessä, paitsi jos on hyvin epätodennäköistä, että taloudellista hyötyä tai suorituspotentiaalia ilmentäviä resursseja siirtyy pois rahastosta.

1.6. RAHASTON PÄÄOMA

EKR:oon osallistuvat jäsenvaltiot maksavat rahastoon rahoitusosuuksia EKR:n ohjelmien täytäntöönpanoa varten kunkin EKR:n sisäisen sopimuksen mukaisesti. Sovellettavan oikeusperustan mukaan pääomapyynnöistä eli rahoitusta koskevista pyynnöistä tiettynä vuotena N päätetään neuvoston päätöksellä vuonna N-1. Maksettavat varat kohdennetaan selvästi määritetyille tuleville ajanjaksoille.

Rahoitusosuudet täyttävät omistajilta saatavien rahoitusosuuksien kriteerit (EU:n tilinpäätössääntö nro 1), ja ne katsotaan siksi EKR:n tilinpäätöksessä rahaston pääomaksi. Rahaston pääoma vastaa EKR:oon osallistuvilta jäsenvaltioilta saatavien rahoitusosuuksien kokonaismäärää. Koska rahaston pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty, vähennetään avoimesti rahaston kokonaispääomasta (ks. ”Laskelma nettovarojen muutoksista”), taseessa esitetään vain rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty.

Koska maksettavaksi sovitut rahoitusosuudet on kohdennettu määritetyille ajanjaksoille ja EKR:n siihen osallistuviin jäsenvaltioihin kohdistama laillinen maksuvaade koskee vain näitä ajanjaksoja, mahdolliset etukäteen maksetut määrät esitetään pääomaosuuksiin liittyvinä siirtovelkoina otsakkeen ”Velat” alla eikä pääomana, jonka maksamista on pyydetty.

1.7. YHTEISRAHOITUS

Saadut yhteisrahoitusosuudet täyttävät edellytykset, joiden mukaan ne voidaan katsoa sellaisiksi muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista saaduiksi tuloiksi, joihin sovelletaan ehtoja, ja ne esitetään velkoina jäsenvaltioille, kolmansille maille ja muille tahoille. EKR:n on käytettävä rahoitusosuudet palvelujen tarjoamiseen kolmansille, ja käyttämättä jääneet määrät (saadut rahoitusosuudet) on palautettava. Yhteisrahoitussopimuksiin liittyvät maksamattomat velat vastaavat saatuja yhteisrahoitusosuuksia, joista on vähennetty hankkeeseen liittyvät menot. Ne eivät vaikuta nettovarojen määrään.

Yhteisrahoitushankkeisiin liittyvät kulut kirjataan, kun ne ovat toteutuneet. Vastaava rahoitusosuuksien määrä kirjataan toiminnan tuotoiksi, joten näillä erillä ei ole vaikutusta varainhoitovuoden taloudelliseen tulokseen.

2. TASEEN LIITETIEDOT

VARAT

2.1. RAHOITUSVARAT

Rahoitusvaroihin kuuluva erä on mikä tahansa omaisuuserä, joka on:

a) käteisvaraa

b) toisen yhteisön oman pääoman ehtoinen instrumentti

c) sopimukseen perustuva oikeus saada toiselta yhteisöltä käteisvaroja tai muita rahoitusvaroja tai vaihtaa rahoitusvaroja tai -velkoja toisen yrityksen kanssa olosuhteissa, jotka mahdollisesti osoittautuvat yhteisölle edullisiksi

d) sopimus, joka tullaan toteuttamaan tai saatetaan toteuttaa yhteisön omina oman pääoman ehtoisina instrumentteina.

Rahoitusvarat luokitellaan seuraavasti: jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvarat, käypään arvoon nettovarojen / oman pääoman kautta arvostettavat rahoitusvarat tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat. Rahoitusinstrumenttien luokka määritellään alkuperäisen kirjaamisen ajankohtana, ja sitä tarkastellaan vuosittain tilinpäätöspäivänä.

EKR:n rahoitusvarat koostuvat tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavista rahoitusvaroista ja lainoista, ja ne ovat seuraavat:

(miljoonaa euroa)

	31.12.2022	31.12.2021
Pitkäaikaiset		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	*61*	*38*
Lainat	*5*	*1*
	67	**39**
Lyhytaikaiset		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	*3*	*–*
	3	**–**
Yhteensä	**69**	**39**

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat 61 miljoonan euron rahoitusvarat liittyvät oman pääoman ehtoisiin sijoituksiin lähinnä seuraavilla osa-alueilla:

- uusiutuva kestävä energia Climate Investor One-, ElectriFI- ja GEEREF-rahastojen kautta
- osallistavan pientilojen ja maaseudun pk-yritysten rahoituksen edistäminen ABC-rahaston kautta
- taloudellinen osallisuus Ugandassa aBi Financen kautta
- työpaikkojen ja kestävän kasvun luominen Afrikkaan Boost Africa -aloitteen avulla.

Viiden miljoonan euron pitkäaikaiset lainat koskevat kahta osa-aluetta: kestävää maataloutta AgriFIn kautta ja sähkön saantia ja tuotantoa kestävistä energialähteistä ElectriFI-investointivälineen kautta.

Lyhytaikaisten rahoitusvarojen otsakkeen alla olevat 3 miljoonaa euroa liittyvät kokonaisuudessaan ElectriFI-rahoitusvälineestä tehtyyn oman pääoman ehtoiseen sijoitukseen. Sen tarkoituksena on rahoittaa alkuvaiheessa olevia ja pienimuotoisia hankkeita, joissa keskitytään sähkönsaantiin ja -tuotantoon kestävistä energialähteistä kehittyvillä markkinoilla keskittyen erityisesti Saharan eteläpuoliseen Afrikkaan.

2.2. ENNAKKOMAKSUT

Monissa sopimuksissa määrätään, että ennen kuin työt aloitetaan tai tavarat ja palvelut toimitetaan, on maksettava ennakkomaksu. Maksuaikataulua koskevassa sopimusosuudessa voidaan myös määrätä, että maksuja suoritetaan toimeksiannon edistymisestä annettavien selvitysten perusteella. Ennakkomaksut maksetaan yleensä hankkeen toteuttamismaan tai -alueen valuutassa.

Ennakkomaksun käytölle asetettu määräaika ratkaisee sen, kirjataanko se lyhyt- vai pitkäaikaiseksi ennakkomaksuksi. Ennakkomaksun käyttö määritellään hankkeesta tehdyssä sopimuksessa. Jos ennakkomaksun käytölle asetettu määräaika on 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä, maksu kirjataan lyhytaikaiseksi ennakkomaksuksi. Koska monet EKR:n hankkeista ovat luonteeltaan pitkäaikaisia, niihin liittyvien ennakkomaksujen on oltava käytettävissä yli vuoden ajan. Tämän vuoksi jotkin ennakkomaksut esitetään pitkäaikaisissa varoissa.

(miljoonaa euroa)

	Liitetieto	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2022	31.12.2021
Pitkäaikaiset ennakkomaksut	2.2.1	–	–	*221*	*267*	*488*	*671*
Lyhytaikaiset ennakkomaksut	2.2.2	–	*14*	*427*	*955*	*1 396*	*1 453*
Yhteensä		**–**	**14**	**649**	**1 222**	**1 884**	**2 123**

Ennakkomaksujen kokonaismäärän pieneneminen 239 miljoonalla eurolla 31. joulukuuta 2022 mennessä johtuu pääosin siitä, että 11. EKR:sta tuensaajille maksetut ennakkomaksut vähenivät vuosien 2021 ja 2022 välisenä aikana 1 537 miljoonasta eurosta 1 222 miljoonaan euroon. Tämä on EKR:n elinkaaren mukaista ja liittyy myös avoinna olevien sopimusten määrän kehitykseen. Yhdennentoista EKR:n sopimukset oli saatu tehtyä, kun raukeamislauseke tuli voimaan vuoden 2020 lopussa. Tammikuun 1. päivästä 2021 lähtien 11. EKR:n puitteissa ei ole voitu enää tehdä rahoitussopimuksia, mutta voimassa olevien sopimusten mukaisia erillissopimuksia voidaan kuitenkin edelleen tehdä 31. joulukuuta 2023 asti. Tämän vuoksi uusien sopimusten arvo pieneni vuosien 2021 ja 2022 välillä 2 118 miljoonasta eurosta 853 miljoonaan euroon.

Toisaalta 10. EKR:n ennakkomaksut kasvoivat vuosien 2021 ja 2022 välillä 572 eurosta 649 euroon. Tämä johtui siitä, että 10. EKR:stä ja 11. EKR:stä vapautetuista varoista 600 miljoonaa euroa käytettiin Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan aiheuttaman ruokaturvakriisin ja talouden häiriötilan johdosta toteutettavien toimien rahoittamiseen AKT-maissa neuvoston päätöksen EU 2022/1223 mukaisesti.

2.2.1. Pitkäaikaiset ennakkomaksut hallinnointitavan mukaan jaoteltuina

(miljoonaa euroa)

	31.12.2022	31.12.2021
Suora hallinnointi		
Toteuttajana:		
Komissio	*11*	*72*
EU:n toimeenpanovirastot	*10*	*8*
EU:n edustustot	*7*	*15*
	28	**95**
Välillinen hallinnointi		
Toteuttajana:		
EIP ja EIR	*181*	*230*
Kansainväliset järjestöt	*221*	*278*
Julkisen palvelun tehtäviä hoitavat yksityisoikeudelliset yhteisöt	*16*	*12*
Julkisoikeudelliset yhteisöt	*25*	*40*
Kolmannet maat	*16*	*14*
EU:n elimet ja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet	*1*	*1*
	460	**575**
Yhteensä	**488**	**671**

2.2.2. Lyhytaikaiset ennakkomaksut

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2022	31.12.2021
Ennakkomaksut, brutto	*–*	*23*	*1 041*	*4 553*	*5 616*	*5 711*
Kuitattu tilikausien erottamisen yhteydessä	*–*	*(9)*	*(614)*	*(3 598)*	*(4 220)*	*(4 258)*
Yhteensä	**–**	**14**	**428**	**955**	**1 396**	**1 453**

2.2.3. Lyhytaikaiset ennakkomaksut hallinnointitavan mukaan jaoteltuina

(miljoonaa euroa)

	31.12.2022	31.12.2020
Suora hallinnointi		
Toteuttajana:		
Komissio	*85*	*61*
EU:n toimeenpanovirastot	*10*	*11*
EU:n edustustot	*105*	*159*
	200	**231**
Välillinen hallinnointi		
Toteuttajana:		
EIP ja EIR	*209*	*160*
Kansainväliset järjestöt	*642*	*642*
Julkisen palvelun tehtäviä hoitavat yksityisoikeudelliset yhteisöt	*96*	*109*
Julkisoikeudelliset yhteisöt	*116*	*119*
Kolmannet maat	*131*	*190*
EU:n elimet ja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet	*2*	*1*
	1 196	**1 221**
Yhteensä	**1 396**	**1 453**

2.2.4. Ennakkomaksujen osalta saadut vakuudet

Vakuuksilla suojataan ennakkomaksuja. Vakuudet raukeavat, kun viimeinen hankkeeseen liittyvä maksu on suoritettu.

(miljoonaa euroa)

	31.12.2022	31.12.2021
Ennakkomaksujen osalta saadut vakuudet	*37*	*44*

Suurin osa ennakkomaksuista maksetaan osana välillistä hallinnointia. Tällöin vakuuden edunsaajana ei ole EKR vaan hankintaviranomainen. Vaikka EKR ei ole edunsaaja, kyseiset vakuudet toimivat sen omaisuuserien vakuutena. Vuonna 2022 näiden vakuuksien arvo oli 482 miljoonaa euroa.

2.3. RAHOITUSOSUUDET ERITYISRAHASTOIHIN

Tässä kohdassa esitetään EU:n Afrikka-hätärahastoon ja EU:n Bêkou-erityisrahastoon maksetut rahoitusosuudet. Rahoitusosuuksista on vähennetty erityisrahastojen kulut, ja ne kirjataan EKR:n varoiksi.

EKR hallinnoi rahoitusosuuksia suoraan ja huolehtii niiden käyttämisestä.

(miljoonaa euroa)

	Rahoitusosuudet, netto, 31.12.2021	Vuonna 2022 maksetut rahoitusosuudet	Erityisrahastojen nettokulut vuonna 2022	Rahoitusosuudet, netto, 31.12.2022
Afrikka	*381*	*300*	*(438)*	*243*
Bêkou	*1*	*30*	*(20)*	*11*
Yhteensä	**382**	**330**	**(458)**	**254**

Rahoitusosuudet pienenivät vuosien 2021 ja 2022 välisenä aikana 634 miljoonasta eurosta 330 miljoonaan euroon. Tämä johtui molempien erityisrahastojen asteittaisesta lakkauttamisesta seurauksena olleesta kulujen vähenemisestä. Vuoden 2021 lopussa EU:n Afrikka-hätärahasto ja Bêkou-erityisrahasto saavuttivat toimintansa huipun, kun niiden sopimustentekokausi päättyi. Sen jälkeen aloitettu

erityisrahastojen asteittainen lakkauttaminen johti avoinna olevien sopimusten määrän vähenemiseen ja sitä kautta kulujen vähenemiseen.

2.4. MUUT KUIN VAIHTOON PERUSTUVAT KERRYTETTÄVISSÄ OLEVAT RAHAMÄÄRÄT JA VAIHTOON PERUSTUVAT SAAMISET

Vaihtoon perustuvat transaktiot ovat transaktioita, joissa yhteisö vastaanottaa varoja tai palveluja tai joilla mitätöidään velka ja joissa annetaan toiselle osapuolelle suoraan vastineeksi suunnilleen sama arvo (ensisijaisesti tavaroiden, palvelujen tai varojen käytön muodossa). Muut kuin vaihtoon perustuvat transaktiot ovat transaktioita, joissa yhteisö joko saa arvon toiselta yhteisöltä antamatta suoraan vastineeksi suunnilleen samaa arvoa tai antaa arvon toiselle yhteisölle saamatta vastineeksi suoraan suunnilleen samaa arvoa.

2.4.1. Pitkäaikaiset vaihtoon perustuvat saamiset

EKR:llä oli 31. joulukuuta 2022 yhteensä 7 miljoonaa euroa pitkäaikaisia vaihtoon perustuvia saamisia, jotka koostuivat pääasiassa useiden rahoitusvälineiden menoennakoista.

2.4.2. Lyhytaikaiset muut kuin vaihtoon perustuvat kerrytettävissä olevat rahamäärät ja vaihtoon perustuvat saamiset

(miljoonaa euroa)

	Liitetieto	31.12.2022	31.12.2021
Kerrytettävissä olevat rahamäärät muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista	2.4.2.1	*15*	*26*
Saamiset vaihtoon perustuvista transaktioista	2.4.2.2	*12*	*9*
Yhteensä		**27**	**35**

2.4.2.1. Kerrytettävissä olevat rahamäärät muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2022	31.12.2021
Jäsenvaltiot	–	–	–	–	–	–
Tuensaajat	–	*3*	*46*	*7*	*56*	*56*
Julkisoikeudelliset yhteisöt	–	*4*	*13*	*3*	*19*	*25*
Kolmannet maat	–	*1*	*4*	*2*	*7*	*6*
Arvon alentuminen	–	*(7)*	*(54)*	*(5)*	*(67)*	*(66)*
EKR:n ja EU:n toimielinten väliset yhdystilit	–	–	–	–	–	*5*
Yhteensä	**–**	**0**	**9**	**7**	**15**	**26**

2.4.2.2. Saamiset vaihtoon perustuvista transaktioista

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2022	31.12.2021
Tulojäämät	–	–	–	*1*	*1*	–
EKR:jen väliset tilit	*180*	*(369)*	*803*	*(612)*	*1*	–
Muut	–	–	–	*10*	*10*	*9*
Yhteensä	**180**	**(369)**	**803**	**(602)**	**12**	**9**

Kaikkien EKR:jen kassavarat on tehokkuussyistä otettu 11. EKR:oon. Tämä edellyttää EKR:jen välisiä siirtoja, joiden vaikutukset tasoitetaan EKR:jen taseiden välillä EKR:jen välisillä yhdystileillä.

Otsake ”Muut” koostuu pääasiassa rahoitusvälineisiin liittyvistä saamisista. Otsakkeen ”Muut” 10 miljoonan euron saamisista 4 miljoonaa euroa liittyy Energiatehokkuuden ja uusiutuvien energialähteiden maailmanlaajuiseen rahastoon (GEEREF) ja 5 miljoonaa euroa Climate Investor One -rahastoon.

2.5. KÄTEISVARAT JA MUUT RAHAVARAT[4]

Käteisvarat ja muut rahavarat, jotka arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon, ovat rahoitusinstrumentteja. Niihin kuuluvat muun muassa käteinen raha, pankeissa olevat vaadittaessa tai lyhyellä määräajalla maksettavat talletukset (kuten käyttötilit ja säästötilit) ja muut lyhytaikaiset erittäin likvidit sijoitukset, joiden alkuperäinen erääntymisaika on enintään kolme kuukautta.

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2022	31.12.2021
Erityistilit						
Keskuspankit	–	–	–	*835*	*835*	*795*
	–	**–**	**–**	**835**	**835**	**795**
Käyttötilit						
Liikepankit	–	–	–	*161*	*161*	*165*
Rahoitusvälineisiin liittyvät käteisvarat	–	–	–	*31*	*31*	*34*
	–	**–**	**–**	**192**	**192**	**199**
Yhteensä	**–**		**–**	**–**	**1 027**	**1 027**	**994**

Käteisvarojen ja muiden rahavarojen kasvu 34 miljoonalla eurolla selittyy pääasiassa vuoden aikana suoritettujen maksujen vähenemisellä. Tämä vastaa niin menojen (ks. liitetieto **3.4**) kuin ennakkomaksujenkin vähenemistä (ks. liitetieto **2.2**). Itse asiassa EKR:n nettomaksut vähenivät 30 prosenttia vuonna 2022 ja olivat 2 388 miljoonaa euroa.

Kuten edellisinäkin vuosina, keskuspankkien tileillä oli enemmän käteisvaroja kuin liikepankkien tileillä, jotta vastapuoliriskiä voitiin rajoittaa (ks. liitetieto **5.1**).

VELAT

2.6. RAHOITUSVELAT

2.6.1. Rahoitusvaraukset

Nämä varaukset perustuvat arvioituihin luottotappioihin eri rahoitusvälineistä myönnetyistä lainoista.

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2022	31.12.2021
Rahoitusvaraukset	–	–	–	*1*	*1*	–

Taulukossa esitetty miljoona euroa perustuu arvioituun tappioon, joka liittyy seuraavista rahoitusvälineistä myönnettyihin takauksiin: ElectriFI CW ja ElectriFI CW II.

2.6.2. Takaukset

Nämä varaukset perustuvat arvioituihin tappioihin eri rahoitusvälineistä myönnetyistä takauksista, ja valtuutetut yhteisöt voivat myöntää omissa nimissään EKR:n puolesta ja EU:n riskillä. Takauksiin liittyvä EKR:n rahoitusriski on kuitenkin rajattu, ja takauksiin perustuvien maksuvaatimusten kattamiseksi tarvittavat varat rahoitetaan asteittain.

[4] Kassavarat esitetään yhdenteentoista Euroopan kehitysrahastoon sovellettavan varainhoitoasetuksen 53 artiklan mukaisesti 11. EKR:n taseessa. Pankkitilityypeistä on lisätietoa rahoitusriskin hallintaa käsittelevässä luvussa 5.

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2022	31.12.2021
Takausvelat	–	–	–	*1*	*1*	*1*

Taulukossa esitetty miljoona euroa perustuu arvioituun tappioon, joka liittyy Euritz-rahoitusvälineestä myönnettyyn 11 miljoonan euron takaukseen (ks. liitetieto **3.2.1**).

2.6.3. Muut rahoitusvelat

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2022	31.12.2021
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	–	–	–	*2*	*2*	–

Tämä 2 miljoonan euron määrä liittyy kokonaisuudessaan ElectriFI CW II -rahoitusvälineestä johtuviin velkoihin.

2.6.4. Yhteisrahoitusosuuksiin liittyvät velat

Yhteisrahoitusosuuksiin liittyvät velat ovat EKR:n yhteisrahoitussopimusten yhteydessä saamia varoja. EKR:n on käytettävä näitä rahoitusosuuksia sovittujen palvelujen toimittamiseen kolmansille osapuolille ja palautettava käyttämättömät varat rahoittajille. Yhteisrahoitusosuuksien käytön ajoitus ratkaisee sen, ilmoitetaanko niihin liittyvät velat lyhyt- vai pitkäaikaisina velkoina.

Vuoden lopussa tehdään tapauskohtainen arvio kaikista yhteisrahoitusosuuksiin liittyvistä veloista, ja kaikki määrät, joita ei todennäköisesti käytetä seuraavien 12 kuukauden aikana, katsotaan pitkäaikaisiksi veloiksi. Nykyiset määrät on esitetty liitetiedossa **2.7.2**.

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9.	10. EKR	11. EKR	31.12.2022	31.12.2021
Yhteisrahoitusosuuksiin liittyvät pitkäaikaiset velat	–	–	–	*3*	*3*	*6*
Yhteisrahoitusosuuksiin liittyvät lyhytaikaiset velat	–	–	*19*	*27*	*46*	*35*
Yhteensä	**–**	**–**	**20**	**29**	**49**	**41**

2.7. VELAT

Velat ovat maksuja, jotka suoritetaan tavaroista tai palveluista, jotka on vastaanotettu tai toimitettu ja jotka – toisin kuin menojäämät – on jo laskutettu tai joista on tehty asianmukainen sopimus toimittajan kanssa. Velat voivat liittyä sekä vaihtoon perustuviin transaktioihin, kuten tavaroiden tai palvelujen ostamiseen, että muihin kuin vaihtoon perustuviin transaktioihin, kuten avustusten saajilta saatuihin maksupyyntöihin, ennakkomaksuihin tai muuhun EU:n rahoitukseen.

(miljoonaa euroa)

	Liitetieto	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2022	31.12.2021
Lyhytaikaiset velat	2.7.1	–	–	*17*	*213*	*230*	*263*
Muut velat	2.7.2	–	–	*17*	*178*	*196*	*238*
Yhteensä		**–**	**–**	**34**	**391**	**426**	**501**

2.7.1. Lyhytaikaiset velat

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2022	31.12.2021
Tuensaajat ja toimittajat	–	–	*3*	*61*	*63*	*72*
Jäsenvaltiot	–	–	–	–	–	*3*
Kolmannet maat	–	–	–	*126*	*126*	*158*
Julkisoikeudelliset yhteisöt	–	–	*(1)*	*41*	*41*	*51*
Toimielimet ja erillisvirastot	–	–	–	–	–	*4*
Muut lyhytaikaiset velat	–	–	*14*	*(15)*	–	*(25)*
Yhteensä	**–**	**–**	**17**	**213**	**230**	**263**

Velat koostuvat suurelta osin EKR:n saamista menoilmoituksista, jotka koskevat tuensaajille myönnettyjä avustuksia. Koko menoilmoituksessa ilmoitettu määrä kirjataan velaksi, kun menoilmoitus on vastaanotettu. Tukikelpoisuustarkastuksen jälkeen tuensaajille maksetaan ainoastaan tukikelpoiset määrät. Tilikautta päätettäessä analysoidaan maksattamatta olevat maksupyynnöt ja niihin liittyvät arvioidut tukikelpoiset määrät kirjataan tuotto- ja kululaskelmaan. Arvioidut tukikelvottomat määrät kirjataan muihin lyhytaikaisiin velkoihin.

Se, että erityisesti tavarantoimittajiin ja kolmansiin maihin liittyvät velat ovat vähentyneet, johtuu sellaisten laskujen vähenemisestä, joita ei ole validoitu ja maksettu ennen tilikauden päättämistä. Kolmansille maille maksettaviin määriin sisältyy 60 miljoonan euron budjettituki Etiopialle, joka on keskeytetty marraskuusta 2020 lähtien maan tilanteen vuoksi.

2.7.2. Muut velat

(miljoonaa euroa)

	Liite-tieto	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2022	31.12.2021
Yhteisrahoitusosuuksiin liittyvät velat	2.6.4	–	–	*19*	*27*	*46*	*35*
Pääomaosuuksiin liittyvät siirtovelat	2.7.2.1	–	–	–	*147*	*147*	*199*
Muut velat		–	–	*(2)*	*4*	*2*	*4*
Yhteensä		**–**	**–**	**17**	**178**	**196**	**238**

2.7.2.1. Pääomaosuuksiin liittyvät siirtovelat

Yhteensä 43 miljoonaa euroa pääomaosuuksiin liittyviä siirtovelkoja liittyy 9. EKR:n hankkeista vapautuneiden tai käyttämättä jääneiden varojen palauttamiseen jäsenvaltioille ja Yhdistyneelle kuningaskunnalle (ks. liitetieto **2.9.1**). Jäsenvaltiot hyväksyivät sen, että palautettavat määrät kuitataan 11. EKR:n rahoitusosuuksista ensimmäisen rahoitusosuuksien suorittamispyynnön yhteydessä vuonna 2023.

Palautusten lisäksi 105 miljoonaa euroa liittyy Yhdistyneen kuningaskunnan ennakolta maksamaan vuoden 2023 ensimmäiseen erään. Erosopimuksen 152 artiklan mukaan Yhdistynyt kuningaskunta pysyy EKR:n osapuolena 11. EKR:n ja kaikkien sellaisten aiempien EKR:jen osalta, joiden toiminta ei ole päättynyt, niiden päättymiseen saakka. Yhdistynyt kuningaskunta sitoutuu tältä osin noudattamaan samoja velvoitteita kuin jäsenvaltiot (ks. liitetieto **2.9.1**).

2.8. MENOJÄÄMÄT

Menojäämät ovat maksuja, jotka suoritetaan tavaroista tai palveluista, jotka on vastaanotettu tai toimitettu, mutta joita – toisin kuin velkoja – ei ole vielä laskutettu tai joista ei ole vielä tehty asianmukaista sopimusta toimittajan kanssa. Menojäämien laskenta perustuu avointen talousarviositoumusten määrään vuoden lopussa. Se osuus arvioiduista menojäämistä, joka liittyy maksettuihin ennakkomaksuihin, on kirjattu ennakkomaksujen vähennykseksi.

Liiketoimet ja muut tapahtumat kirjataan tilinpäätöstä laadittaessa sille tilikaudelle, jolle ne kuuluvat. Jos vielä toimittamatta olevat tavarat tai palvelut on vuoden loppuun mennessä jo laskutettu, vastaavat tulot merkitään tilinpäätökseen siirtovelkoihin tuloennakoksi ja kirjataan vasta seuraavalla tilikaudella.

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2022	31.12.2021
Menojäämät	*–*	*7*	*119*	*1 004*	*1 130*	*1 007*
Muut menojäämät ja tuloennakot	*–*	*–*	*–*	*2*	*2*	*1*
Yhteensä	**–**	**7**	**119**	**1 006**	**1 131**	**1 008**

Menojäämät muodostuvat sellaisista voimassa oleviin tai päättyneisiin sopimuksiin liittyvistä arvioiduista toimintamenoista, joista ei ole vielä hyväksytty maksupyyntöjä ja joiden tapauksessa tuensaajille aiheutuneet tukikelpoiset menot on arvioitu käyttämällä parhaita saatavilla olevia tietoja. Se osuus arvioiduista menojäämistä, joka liittyy maksettuihin ennakkomaksuihin, on kirjattu ennakkomaksujen vähennykseksi (ks. liitetieto **2.2** above).

Menojäämien lisääntyminen johtuu pääasiassa siitä, että 11. EKR:n menojäämät kasvoivat vuosien 2021 ja 2022 välisenä aikana 891 miljoonasta eurosta 1 006 miljoonaan euroon. Kasvu johtuu siitä, että vuoden 2022 lopussa oli enemmän sellaisia käynnissä olevia hankkeita, joista ei ollut vielä saatu ja hyväksytty maksupyyntöjä, joten niiden menot oli arvioitava tilinpäätösvaiheessa.

NETTOVARAT

2.9. RAHASTON PÄÄOMA

EKR:oon osallistuvat jäsenvaltiot maksavat rahastoon rahoitusosuuksia EKR:n ohjelmien täytäntöönpanoa varten kunkin EKR:n sisäisen sopimuksen mukaisesti. Sovellettavan oikeusperustan mukaan pääomapyynnöistä eli rahoitusta koskevista pyynnöistä tiettynä vuotena N päätetään neuvoston päätöksellä vuonna N-1. Maksettavat varat kohdennetaan selvästi määritetyille tuleville ajanjaksoille.

Rahoitusosuudet täyttävät omistajilta saatavien rahoitusosuuksien kriteerit (EU:n tilinpäätössääntö nro 1), ja ne katsotaan siksi EKR:n tilinpäätöksessä rahaston pääomaksi. Rahaston pääoma vastaa EKR:oon osallistuvilta jäsenvaltioilta saatavien rahoitusosuuksien kokonaismäärää. Koska rahaston pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty, vähennetään rahaston kokonaispääomasta (ks. ”Laskelma nettovarojen muutoksista”), taseessa esitetään vain rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty.

Koska maksettavaksi sovitut rahoitusosuudet on kohdennettu määritetyille ajanjaksoille ja EKR:n siihen osallistuviin jäsenvaltioihin kohdistama laillinen maksuvaade koskee vain näitä ajanjaksoja, mahdolliset etukäteen maksetut määrät esitetään pääomaosuuksiin liittyvinä siirtovelkoina otsakkeen ”Velat” alla eikä pääomana, jonka maksamista on pyydetty.

2.9.1. Rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	Yhteensä
Rahaston pääoma	*12 164*	*10 507*	*20 960*	*29 367*	*72 998*
Rahaston pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty	*–*	*(15)*	*–*	*(10 340)*	*(10 355)*
Rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty, 31.12.2021	**12 164**	**10 492**	**20 960**	**19 027**	**62 643**
Rahaston pääoma	*12 164*	*10 464*	*20 960*	*29 367*	*72 955*
Rahaston pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty	*–*	*(15)*	*–*	*(7 840)*	*(7 855)*
Rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty, 31.12.2022	**12 164**	**10 450**	**20 960**	**21 527**	**65 100**

Rahaston pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty, tarkoittaa määriä, joita jäsenvaltioita ei ole vielä pyydetty maksamaan. Rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty, tarkoittaa rahoitusosuuksia,

joiden maksamista EKR on pyytänyt ja jotka jäsenvaltiot ovat siirtäneet kassatileille (ks. jäljempänä liitetieto **2.9.2**).

Neuvoston päätöksellä (EU) 2022/2242 kahdeksannen ja yhdeksännen EKR:n perustamisesta tehdyissä sisäisissä sopimuksissa tarkoitettuja jäsenvaltioiden rahoitusosuuksia vähennettiin vastaavasti yhdeksännestä EKR:sta vapautuneella 43 miljoonan euron määrällä. Tästä vähennyksestä seuraavat palautukset kuitataan 11. EKR:n puitteissa pyydetystä lisärahoituksesta. Itse asiassa palautus vähennetään vuoden 2023 ensimmäisestä erästä, mikä selittää 43 miljoonan euron pääomaosuuksiin liittyvät siirtovelat (ks. liitetieto **2.7.2.1**).

Erosopimuksen 153 artiklan mukaisesti Yhdistynyt kuningaskunta pysyy EKR:n osapuolena kaikkien ohjelmien päättämiseen asti, mutta sen osuutta 8., 9. ja 10. EKR:n maksamattomista ja vapautuneista varoista ei voida käyttää uudelleen.

2.9.2. Rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty, ja rahasto pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty – erittely jäsenvaltioittain ja Yhdistyneen kuningaskunnan osalta

(miljoonaa euroa)

Rahoitusosuudet 11. EKR:sta	%	Maksua ei pyydetty, 31.12.2021	Maksua pyydetty vuonna 2022	Maksua ei pyydetty, 31.12.2022
Itävalta	*2,40*	*248*	*(60)*	*188*
Belgia	*3,25*	*336*	*(81)*	*255*
Bulgaria	*0,22*	*23*	*(5)*	*17*
Kroatia	*0,23*	*23*	*(6)*	*18*
Kypros	*0,11*	*12*	*(3)*	*9*
Tšekki	*0,80*	*83*	*(20)*	*63*
Tanska	*1,98*	*205*	*(50)*	*155*
Viro	*0,09*	*9*	*(2)*	*7*
Suomi	*1,51*	*156*	*(38)*	*118*
Ranska	*17,81*	*1 842*	*(445)*	*1 397*
Saksa	*20,58*	*2 128*	*(514)*	*1 614*
Kreikka	*1,51*	*156*	*(38)*	*118*
Unkari	*0,61*	*64*	*(15)*	*48*
Irlanti	*0,94*	*97*	*(24)*	*74*
Italia	*12,53*	*1 296*	*(313)*	*982*
Latvia	*0,12*	*12*	*(3)*	*9*
Liettua	*0,18*	*19*	*(5)*	*14*
Luxemburg	*0,26*	*26*	*(6)*	*20*
Malta	*0,04*	*4*	*(1)*	*3*
Alankomaat	*4,78*	*494*	*(119)*	*375*
Puola	*2,01*	*208*	*(50)*	*157*
Portugali	*1,20*	*124*	*(30)*	*94*
Romania	*0,72*	*74*	*(18)*	*56*
Slovakia	*0,38*	*39*	*(9)*	*29*
Slovenia	*0,22*	*23*	*(6)*	*18*
Espanja	*7,93*	*820*	*(198)*	*622*
Ruotsi	*2,94*	*304*	*(73)*	*230*
Yhdistynyt kuningaskunta	*14,68*	*1 518*	*(367)*	*1 151*
Yhteensä	**100,00**	**10 340**	**(2 500)**	**7 840**

Koska 8., 9. ja 10. EKR:n koko pääoman maksamista on pyydetty ja se on maksettu kokonaisuudessaan edellisinä vuosina, vuonna 2022 on pyydetty maksettavaksi 2 500 miljoonaa euroa, jotka liittyvät kokonaan 11. EKR:oon.

2.9.3. Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – siirrot toiminnassa olevien EKR:jen välillä

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	Yhteensä
Saldo 31.12.2020	**(2 512)**	**2 041**	**188**	**283**	**–**
Purettuja sitoumuksia vastaavien varojen siirrot aiemmista EKR:ista 10. EKR:n suoritusvaraukseen	–	*(23)*	*23*	–	–
Purettuja sitoumuksia vastaavien varojen siirrot aiemmista EKR:ista 11. EKR:n suoritusvaraukseen	–	–	*(110)*	*110*	–
Saldo 31.12.2021	**(2 512)**	**2 018**	**101**	**394**	**–**
Purettuja sitoumuksia vastaavien varojen siirrot aiemmista EKR:ista 10. EKR:n suoritusvaraukseen	*(1)*	*(8)*	*9*	–	–
Purettuja sitoumuksia vastaavien varojen siirrot aiemmista EKR:ista 11. EKR:n	–	–	*(148)*	*148*	–

suoritusvaraukseen					
Saldo 31.12.2022	**(2 513)**	**2 010**	**(38)**	**541**	**–**

Tähän kohtaan sisältyvät toiminnassa olevien EKR:jen välillä siirretyt varat.

Cotonoun sopimuksen tultua voimaan kaikki aikaisempien, toiminnassa olevien EKR:jen käyttämättä jääneet varat on siirretty viimeksi avattuun EKR:oon sitoumusten vapauttamisen jälkeen. Euroopan kehitysrahastojen välillä siirrettävät varat kasvattavat kohderahaston määrärahoja ja vähentävät alkuperärahaston määrärahoja. Kymmenennen ja yhdennentoista EKR:n suoritusvarauksiin siirrettyjä varoja voidaan sitoa ainoastaan tietyin edellytyksin sisäisten sopimusten mukaisesti.

3. TUOTTO- JA KULULASKELMAN LIITETIEDOT

TULOT

(miljoonaa euroa)

	Liitetieto	2022	2021
Tuotot muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista	3.1	*18*	*27*
Tuotot vaihtoon perustuvista transaktioista	3.2	*80*	*48*
Yhteensä		**98**	**75**

3.1. TUOTOT MUISTA KUIN VAIHTOON PERUSTUVISTA TRANSAKTIOISTA

Tuotot muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista liittyvät transaktioihin, joissa siirtäjä antaa vastaanottavalle yhteisölle varoja ilman, että kyseinen yhteisö antaa siirtäjälle likimäärin vastaavan arvoisen vastikkeen suoraan vaihdossa. Otsakkeeseen sisältyvät pääasiassa komissiolta varainhoitovuoden aikana saadut määrät ja takaisin perityt toimintamenot.

(miljoonaa euroa)

	Liite-tieto	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	2022	2021
Varojen takaisinperintä		–	*(1)*	*9*	*10*	*17*	*8*
Yhteisrahoitusosuuksiin liittyvät tuotot	3.1.1	–	–	*(22)*	*18*	*(4)*	*19*
Yhteensä		**–**	**(1)**	**(8)**	**28**	**18**	**27**

Varojen takaisinperinnästä saatujen tuottojen lisääntyminen selittyy suurelta osin sillä, että vuonna 2022 annettiin enemmän perintämääräyksiä kuin vuonna 2021.

Yhteisrahoitusosuuksiin liittyvien tuottojen väheneminen johtuu yhteisrahoituskulujen vähenemisestä (ks. liitetieto **3.5**).

Muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista saatavat tuotot voidaan jakaa hallinnointitavan mukaan seuraavasti:

(miljoonaa euroa)

	2022	2021
Suora hallinnointi		
Toteuttajana:		
Komissio	*1*	*1*
EU:n edustustot	*(3)*	*7*
	(2)	**8**
Välillinen hallinnointi		
Toteuttajana:		
Kolmannet maat	*13*	*27*
Julkisoikeudelliset yhteisöt	*(3)*	*(13)*
Kansainväliset järjestöt	*7*	*3*
Julkisen palvelun tehtäviä hoitavat yksityisoikeudelliset yhteisöt	*3*	*2*
	20	**19**
Yhteensä	**18**	**27**

3.1.1. Yhteisrahoitusosuuksiin liittyvät tuotot

Saadut yhteisrahoitusosuudet täyttävät edellytykset, joiden mukaan ne voidaan katsoa sellaisiksi muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista saaduiksi tuloiksi, joihin sovelletaan ehtoja. Niiden ei tämän

vuoksi pitäisi saantihetkellä vaikuttaa tuotto- ja kululaskelmaan. Yhteisrahoitusosuudet säilytetään veloissa (ks. liitetieto **2.6.4** ja **2.7.2**) siihen asti, kun niihin liittyvät ehdot on täytetty eli tukikelpoiset menot ovat aiheutuneet (ks. liitetieto **3.5**). Menoja vastaava määrä kirjataan tämän jälkeen tuotto- ja kululaskelmaan yhteisrahoitusosuuksista saatuina muina kuin vaihtoon perustuvina tuottoina. Tämän seurauksena vaikutus tilikauden taloudelliseen tulokseen on nolla.

3.2. TUOTOT VAIHTOON PERUSTUVISTA TRANSAKTIOISTA

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	2022	2021
Rahoitustuotot	*–*	*–*	*2*	*1*	*3*	*(26)*
Muut tuotot	*–*	*3*	*8*	*66*	*77*	*74*
Yhteensä	**–**	**3**	**10**	**67**	**80**	**48**

Otsakkeessa ”Rahoitustuotot” oleva 3 miljoonan euron määrä muodostuu pääasiassa maksamattomista perintämääräyksistä kertyneistä koroista ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatuista rahoitusvaroista saaduista rahoitustuotoista (ks. liitetieto **2.1**)

Muut tuotot muodostuvat pääasiassa kurssivoitoista. Vastaavat kurssitappiot kirjataan muihin menoihin (ks. liitetieto **3.7**).

KULUT

Tähän otsakkeeseen sisältyvät toiminnasta aiheutuvat kulut.

3.3. MUIDEN YHTEISÖJEN TOTEUTTAMAT MENOT

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	2022	2021
Teknisen avun kulut	*–*	*–*	*–*	*1*	*1*	*–*

Miljoona euroa koostuu useiden rahoitusvälineiden teknisen avun menoista.

3.4. TUKIVÄLINEET

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	2022	2021
Ohjelmoitava apu	*–*	*–*	*41*	*1 266*	*1 307*	*1 244*
Makrotaloudellinen tuki	*–*	*4*	*–*	*–*	*4*	*7*
Alakohtaiset politiikat	*–*	*–*	*–*	*–*	*(0)*	*(5)*
AKT-valtioiden väliset hankkeet	*–*	*–*	*232*	*664*	*896*	*951*
Hätäapu	*–*	*1*	*21*	*96*	*118*	*6*
Muut avustusohjelmat	*–*	*–*	*–*	*–*	*–*	*(1)*
Institutionaalinen tuki	*–*	*–*	*1*	*5*	*6*	*14*
Rahoitusosuudet	*–*	*–*	*–*	*458*	*458*	*646*
Yhteensä	**–**	**5**	**295**	**2 489**	**2 789**	**2 864**

EKR:n toimintamenot liittyvät eri välineisiin, ja menon tyyppi määräytyy sen mukaan, miten maksut suoritetaan ja miten varoja hallinnoidaan.

Toimintamenojen väheneminen 74 miljoonalla eurolla vuonna 2022 johtui pääasiassa 11. EKR:n menojen vähenemisestä (2 644 miljoonaa euroa vuonna 2021 ja 2 489 miljoonaa euroa vuonna 2022). Vähennys selittyy suurelta osin erityisrahastoihin osoitettujen rahoitusosuuksien vähenemisellä (ks. liitetieto **2.3**). Tästä huolimatta hätäapuun liittyvät menot kasvoivat 112 miljoonalla eurolla, koska neuvosto päätti käyttää uudelleen 10. EKR:n ja 11. EKR:n varoja Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan aiheuttaman ruokaturvakriisin ja talouden häiriötilan johdosta toteutettavien toimien rahoittamiseen AKT-

maissa. Tämän seurauksena myös 10. EKR:n menot kasvoivat 214 miljoonasta eurosta 295 miljoonaan euroon vuosien 2021 ja 2022 välillä (ks. liitetieto **2.2**).

Yhdeksännen EKR:n menojen muutokset vastaavat EKR:n elinkaarta ja liittyvät myös avoinna olevien sopimusten määrän kehitykseen. Monet 9. EKR:n ja sitä edeltävien EKR:jen sopimukset saatiin täytettyä ja päätettyä vuonna 2022, mikä johti siihen, että näistä EKR:ista aiheutuneet menot vähenivät.

3.5. YHTEISRAHOITUSKULUT

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	2022	2021
Yhteisrahoitus	–	–	*(22)*	*18*	*(4)*	*19*

Tässä kohdassa ilmoitetut määrät ovat yhteisrahoitushankkeisiin vuonna 2022 liittyneitä kuluja. Lukuja tarkasteltaessa olisi otettava huomioon, että kulut sisältävät tilikausien erottamiseen liittyvät määrät, jotka on arvioitu (ja ne sisältävät tämän vuoksi myös viime vuotta koskevien arvioitujen määrien peruutukset).

Yhteisrahoituskulujen negatiivinen määrä johtuu pääasiassa viime vuoden tilinpäätöskirjausten peruuttamisesta. Arvioidut yhteisrahoituskulut olivat vuonna 2021 suuremmat kuin vuonna 2022.

Jotta nämä kulut voitaisiin arvioida paremmin, vuonna 2022 parannettiin kulujen yhteisrahoittajille kohdentamiseen käytettävää menetelmää ottamalla huomioon aiheettomasti maksettujen määrien takaisinperintä. Tämä johti tilinpäätökseen kirjattavien yhteisrahoituskulujen vähenemiseen.

Toteutuneilla määrillä ei yhteisrahoitusta koskevien kirjanpitosääntöjen mukaisesti ollut vaikutusta varainhoitovuoden tulokseen, koska ne kirjattiin sekä yhteisrahoituskuluihin että yhteisrahoitustuottoihin (ks. myös liitetieto **3.1.1**).

TUKIVÄLINEET JA YHTEISRAHOITUSKULUT HALLINNOINTITAVAN MUKAAN ERITELTYINÄ

(miljoonaa euroa)

	2022	2021
Suora hallinnointi		
Toteuttajana:		
Komissio	*70*	*168*
EU:n toimeenpanovirastot	*6*	*4*
Erityisrahastot	*431*	*(515)*
EU:n edustustot	*1 121*	*658*
	1 628	**315**
Välillinen hallinnointi		
Toteuttajana:		
EIP ja EIR	*39*	*113*
Kansainväliset järjestöt	*(544)*	*1 053*
Julkisen palvelun tehtäviä hoitavat yksityisoikeudelliset yhteisöt	*325*	*204*
Julkisoikeudelliset yhteisöt	*99*	*212*
Kolmannet maat	*1 234*	*983*
EU:n elimet ja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet	*4*	*3*
	1 157	**2 568**
Yhteensä	**2 785**	**2 883**

3.6. RAHOITUSKULUT

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9.	10. EKR	11. EKR	2022	2021
Nettomääräinen arvonalentumistappio lainoista	–	*(2)*	*3*	*2*	*2*	*18*
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista ja veloista aiheutuneet tappiot	–	–	–	*2*	*2*	*1*
Palkkiohyvitys	–	–	–	*1*	*1*	–
Arvonalentumistappiot takauksista	–	–	–	*1*	*1*	–
Yhteensä	–	**(2)**	**3**	**4**	**6**	**20**

Takauksiin liittyvä realisoitumaton nettomääräinen arvonalentumistappio 31.12.2022 oli 1 miljoona euroa.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin liittyvät 2 miljoonan euron rahoituskulut liittyvät pääasiassa valuuttakurssieroihin, korkoihin ja käyvän arvon muutoksiin erityisesti ABC-rahaston ja Boost AFRICA -rahoitusvälineen osalta.

Otsakkeen ”Palkkiohyvitys” 1 miljoonan euron määrä liittyy Kulima-rahoitusvälineestä aiheutuneisiin menoihin.

Yhdeksännen EKR:n negatiivinen määrä otsakkeessa ”Nettomääräinen arvonalentumistappio lainoista ja muista saamisista” johtuu pääasiassa viime vuoden tilinpäätöskirjausten peruuttamisesta. Vuonna 2022 arvioidut kulut määristä, joita ei saada perittyä takaisin ja jotka liittyvät vanheneviin perintämääräyksiin (yli kaksi vuotta), konkursseihin ja perinnästä luopumiseen, olivat suuremmat kuin vuonna 2021.

3.7. MUUT KULUT

Tähän otsakkeeseen sisältyvät hallintokulut, kuten muiden kuin tietotekniikkaan liittyvien ulkopuolisten palvelujen kulut, operatiivisten vuokrasopimusten kulut, viestintä- ja julkaisukulut, koulutuskulut jne.

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	2022	2021
Hallinnolliset ja tietotekniset kulut	–	–	–	*56*	*56*	*98*
Myyntisaamisiin liittyvät realisoituneet tappiot	–	*2*	*1*	*1*	*4*	*7*
Kurssitappiot	–	*3*	*7*	*50*	*60*	*41*
Yhteensä	**–**	**5**	**8**	**107**	**119**	**145**

Otsake ”Hallinnolliset ja tietotekniset kulut” sisältää sellaiset määrät, jotka perustuvat komission kanssa tehtyyn EKR:n sisäiseen sopimukseen, jolla katetaan sen päätoimipaikassa ja edustustoissa EKR:n ohjelmien hallinnoinnista aiheutuvat hallintokulut. Niin sanotut ”tukimenot” liittyvät pääasiassa hankkeiden valmisteluun, seurantaan ja arviointiin sekä muun muassa tietoverkkoihin, tekniseen apuun, taloushallintoon ja ennusteisiin.

Tämän otsakkeen vähennys johtuu pääasiassa siitä, että hallinto- ja tietotekniikkakulut vähenivät 98 miljoonasta eurosta 56 miljoonaan euroon vuosien 2021 ja 2022 välillä.

Valuuttakurssitappioiden lisääntyminen johtuu pääasiassa siitä, että realisoitumattomat tappiot lisääntyivät 31.12.2022 hallussa olleiden valuuttamääräisten saldojen uudelleenarvostuksessa.

4. EHDOLLISET VARAT JA VELAT JA MUUT TILINPÄÄTÖKSESSÄ ESITETTÄVÄT TIEDOT

4.1. EHDOLLISET VARAT

Ehdollinen omaisuuserä on potentiaalinen omaisuuserä, joka on syntynyt aikaisempien tapahtumien seurauksena ja jonka olemassaolo varmistuu vasta kun yksi tai useampi epävarma tapahtuma, joka ei ole kokonaan yhteisön määräysvallassa, toteutuu tai jää toteutumatta tulevaisuudessa.

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2022	31.12.2021
Ennakkomaksuvakuudet	–	–	*2*	–	*37*	*44*
Suoritustakuut	–	–	–	–	*1*	*11*
Määrien pidättämiseen perustuvat vakuudet	–	–	–	–	–	*9*
Yhteensä	**–**	**–**	**2**	**–**	**38**	**63**

Komissio edellyttää joissakin tapauksissa ennakkomaksuvakuuksia tuensaajilta, jotka eivät ole jäsenvaltioita, maksaessaan näille ennakkomaksuja.

EKR:n rahoitusta saavilta tuensaajilta vaaditaan suoritustakuu, jolla varmistetaan, että ne noudattavat EKR:n kanssa tekemäänsä sopimukseen sisältyviä ehtoja.

Määrien pidättämiseen perustuvat vakuudet koskevat ainoastaan urakkasopimuksia. Tuensaajille suoritettavista välimaksuista pidätetään yleensä 10 prosenttia sen varmistamiseksi, että toimeksisaajat täyttävät sopimusvelvoitteensa. Tällaiset pidätetyt määrät esitetään velkoina. Toimeksisaaja voi hankintaviranomaisen suostumuksella kuitenkin asettaa sopimusvakuuden, jolla korvataan välimaksuista tehtävä pidätys. Tällaiset vakuudet esitetään ehdollisina varoina.

Kun kyse on välillisen hallinnoinnin piiriin kuuluvista sopimuksista, vakuus ei kuulu EKR:lle vaan hankintaviranomaiselle. Vakuutta ei tämän vuoksi ilmoiteta EKR:n tilinpäätöksessä.

4.2. EHDOLLISET VELAT

Ehdollinen velka on potentiaalinen velvoite, joka on syntynyt aikaisempien tapahtumien seurauksena ja jonka olemassaolo varmistuu vasta, kun yksi tai useampi epävarma tapahtuma, joka ei ole kokonaan yhteisön määräysvallassa, toteutuu tai jää toteutumatta tulevaisuudessa. Se voi olla myös olemassa oleva velvoite, joka on syntynyt aikaisempien tapahtumien seurauksena, koska resurssien siirtyminen pois rahastosta ei ole todennäköistä tai velvoitteen suuruus ei ole määritettävissä riittävän luotettavasti.

4.2.1. Myönnetyt takaukset

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2022	31.12.2021
Myönnetyt takaukset	–	–	–	*(25)*	*(25)*	*(7)*

Edellä olevassa taulukossa esitetään riski, joka aiheutuu EKR:n mahdollisista tulevista maksuista, jotka liittyvät EIP-ryhmälle tai muille rahoituslaitoksille myönnettyihin takauksiin. Esitetyistä määristä on vähennetty näistä ohjelmista tehdyt rahoitusvaraukset tai rahoitusvelat.

Edellä ilmoitettu 25 miljoonan euron määrä koostuu seuraavista rahoitusvälineistä myönnetyistä takauksista: 11 miljoonaa euroa EURITZ-rahoitusvälineestä, 10 miljoonaa euroa KULIMA-rahastosta ja 4 miljoonaa euroa maatalouden arvoketjuun liittyvästä ZAMBIA-välineestä.

4.2.2. Oikeustapauksiin liittyvät ehdolliset vastuut

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2022	31.12.2021
Vireillä olevat oikeustapaukset	–	–	*(11)*	*(7)*	*(18)*	–

Vuonna 2022 Euroopan komissiota vastaan pantiin vireille kolme uutta oikeustapausta.

Tässä otsakkeessa ilmoitetut 11 miljoonaa euroa ovat ehdollisia velkoja, jotka liittyvät kahteen EKR:n toimeen. Niiden osalta odotetaan suullisen käsittelyn päivämäärää tai nimetyn välimiehen päätöstä.

Otsakkeessa ilmoitettu 7 miljoonan euron määrä liittyy tällä hetkellä vireillä oleviin vahingonkorvauskanteisiin, jotka odottavat Brysselin tuomioistuimen käsittelypäivää tai tuomiota.

4.3. MUUT MERKITTÄVÄT TILINPÄÄTÖKSESSÄ ESITETTÄVÄT TIEDOT

4.3.1. Talousarviositoumukset, joita ei ole vielä kirjattu kuluiksi

Jäljempänä esitetty määrä saadaan vähentämällä maksattamatta olevien sitoumusten määrästä niihin liittyvät, tuotto- ja kululaskelmaan kuluiksi kirjatut määrät. Talousarviosta maksattamatta olevat sitoumukset ovat sitoumuksia, joita vastaavia maksuja ei vielä ole suoritettu ja/tai joita ei vielä ole purettu. Maksattamatta olevia määriä syntyy aina monivuotisten ohjelmien yhteydessä.

(miljoonaa euroa)

	8. EKR	9. EKR	10. EKR	11. EKR	31.12.2022	31.12.2021
Talousarviositoumukset, joita ei ole vielä kirjattu kuluiksi	–	*16*	*349*	*4 487*	*4 853*	*6 355*

Maksattamatta olevien sitoumusten väheneminen vastaa talousarviosta maksattamatta olevien sitoumusten vähenemistä. Vähennys johtuu vuoden aikana tehtyjen yksittäisten sitoumusten pienemmästä määrästä. Talousarviosta maksattamatta olevia sitoumuksia oli yhteensä 6 459 miljoonaa euroa (2021: 7 993 miljoonaa euroa).

5. RAHOITUSRISKIN HALLINTA

Seuraavat EKR:n rahoitusriskin hallintaa koskevat tiedot liittyvät kassanhallintatoimiin, jotka komissio on toteuttanut EKR:n puolesta sen varojen hallinnoimiseksi.

5.1. RISKINHALLINTAPOLITIIKKA JA SUOJAUS

EKR:n kassanhallintasäännöt ja -periaatteet vahvistetaan 11. Euroopan kehitysrahastoon sovellettavassa varainhoitoasetuksessa ja sisäisessä sopimuksessa.

Varainhoitoasetuksen mukaisesti noudatetaan seuraavia perusperiaatteita:

a) *Jäsenvaltiot maksavat EKR:n rahoitusosuudet jäsenvaltion keskuspankissa tai jäsenvaltion nimeämässä rahoituslaitoksessa oleville erityistileille. Rahoitusosuudet pidetään kyseisillä tileillä siihen asti, kun maksu EKR:lle tulee suoritettavaksi.*

b) *Jäsenvaltiot maksavat EKR:n rahoitusosuudet euroina. Maksut EKR:sta suoritetaan euroina ja muina valuuttoina.*

c) *Komission EKR:n nimissä avaamilla pankkitileillä ei saa tapahtua tilinylityksiä.*

Erityistilien lisäksi komissio on avannut EKR:n nimissä muita pankkitilejä rahoituslaitoksissa (keskuspankeissa ja liikepankeissa) suorittaakseen ja vastaanottaakseen sellaisia maksuja, jotka eivät liity jäsenvaltioiden rahoitusosuuksiin.

Kassanhallinta- ja maksutoiminnot ovat pitkälle automatisoituja ja perustuvat ajanmukaisiin tietotekniikkajärjestelmiin. Käytössä on lisäksi erityismenettelyjä, joilla taataan järjestelmän turvallisuus ja varmistetaan tehtävien eriyttäminen varainhoitoasetuksen säännösten, komission noudattamien sisäistä valvontaa koskevien standardien ja tilintarkastusperiaatteiden mukaisesti.

Kassanhallinta- ja maksutoimintojen hallinnointi perustuu kirjallisiin ohjeisiin ja menettelyihin, joiden tavoitteena on vähentää operatiivisia ja rahoitusriskejä sekä varmistaa valvonnan riittävyys. Ohjeet ja menettelyt kattavat eri toiminnot, ja niiden noudattamista valvotaan säännöllisesti.

5.2. VALUUTTARISKI

EKR:oon kohdistuva valuuttariski vuoden lopussa – nettopositio

(miljoonaa euroa)

	31.12.2022				31.12.2021		
	USD	EUR	Muut	Yhteensä	USD	EUR	Yhteensä
Rahoitusvarat							
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat	–	6		*6*	–	–	–
*Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat**	14	42	9	*65*	8	30	*39*
*Saamiset***	*6*	*4*	–	*10*	–	*8*	*8*
Käteisvarat ja muut rahavarat	*7*	*1 015*	*5*	*1 027*	*3*	*991*	*994*
	27	**1 067**	**14**	**1 108**	**11**	**1 029**	**1 040**
Rahoitusvelat							
Takausvelat	–	*3*	–	*3*	–	–	–
	–	**3**	**–**	**3**	**–**	**–**	**–**
Yhteensä	**27**	**1 069**	**14**	**1 110**	**11**	**1 029**	**1 040**

* Rahoitusvarojen uudelleenluokittelu vuodesta 2021 alkaen (kuuluu päivitetyn tilinpäätössäännön nro 11 soveltamisalaan).

** Vuodesta 2021 alkaen menoennakot ja tulojäämät eivät sisälly saamisiin (ei valuuttariskiä) ja kerrytettävissä olevia rahamääriä ei esitetä (ei kuulu tilinpäätössäännön nro 11 soveltamisalaan).

*** Vuodesta 2021 alkaen velkoja ei enää ilmoiteta, koska ne eivät altista EKR:ää merkittävälle valuuttariskille (suurin osa on euroina).

Kaikki rahoitusosuudet pidetään euromääräisinä ja muita valuuttoja ostetaan vain silloin kun niitä tarvitaan maksujen suorittamiseksi. Tämän vuoksi EKR:n kassanhallintatoimintoihin ei kohdistu valuuttariskiä.

5.3. KORKORISKI

EKR ei ota lainaa, joten siihen ei kohdistu korkoriskiä.

EKR:n pankkitileillä oleville varoille kertyy kuitenkin korkoa. Komissio on sen vuoksi ottanut EKR:n puolesta käyttöön toimenpiteet varmistaakseen, että kertynyt korko vastaa markkinakorkoja ja niiden vaihteluja.

Kukin jäsenvaltio maksaa rahoitusosuutensa EKR:n talousarvioon nimeämässään rahoituslaitoksessa olevalle erityistilille. Koska osa näihin tileihin sovellettavista koroista voi olla nykyään negatiivisia, tileillä olevat saldot pidetään mahdollisimman pieninä kassanhallintaan liittyvillä menettelyillä. Lisäksi negatiivisesta korosta aiheutuvista kustannuksista vastaa neuvoston asetuksen (EU) 2016/888 mukaan asianomainen jäsenvaltio.

Korko maksetaan liikepankeissa olevien tilien yliyön-saldoille päivittäin. Tällaisten tilien saldoille saatava korko perustuu vaihtuviin markkinakorkoihin, joihin sovelletaan (positiivista tai negatiivista) sopimusmarginaalia. Useimmille pankkitileille maksetaan korkoa, joka perustuu markkinoiden viitekorkoon ja jossa on otettu huomioon kyseisen koron vaihtelut. EKR:oon ei sen vuoksi kohdistu riskiä siitä, että sen tileillä oleville varoille maksettaisiin markkinakorkoa alhaisempaa korkoa.

5.4. LUOTTORISKI (VASTAPUOLIRISKI)

Luottoriskille alttiina oleva enimmäismäärä:
Rahoitusvarojen osalta raportoidut määrät ovat nettomääräisiä kirjanpitoarvoja ja edustavat luottoriskiä tilikauden lopussa.

(miljoonaa euroa)

	31.12.2022	31.12.2021
Rahoitusvarat		
Lainat	*6*	*1*
Käteisvarat ja muut rahavarat	*1 027*	*994*
*Vaihtoon perustuvat saamiset**	*11*	*8*
Myönnetyt takaukset		*–*
Takaussopimukset	*12*	*8*
Yhteensä 31.12.2022	**1 056**	**1 011**

** Pois lukien menoennakot*

Rahoitusvälinelainat: luoton laatu

(miljoonaa euroa)

	31.12.2022				
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Ostetut tai alun perin myönnetyt luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneet rahoitusvarat	Yhteensä
Luottoluokitus					
Paras ja hyvä luokitus	*–*	*–*	*–*	*–*	*–*
Parempi keskitason luottoluokitus	*–*	*–*	*–*	*–*	*–*
Heikompi keskitason luottoluokitus	*–*	*–*	*–*	*–*	*–*
Spekulatiiviluokka ja maksukyvyttömyys	*7*	*–*	*–*	*–*	*7*
Bruttomääräinen kirjanpitoarvo	**7**	**–**	**–**	**–**	**7**

Vähennettynä tappiota koskevalla vähennyserällä	*1*	–	–	–	1
Nettokirjanpitoarvo	**6**	**–**	**–**	**–**	**6**

Käteisvarat ja muut rahavarat: luoton laatu

(miljoonaa euroa)

	31.12.2022	31.12.2021
Luottoluokitus		
Paras ja hyvä luokitus	*724*	*751*
Parempi keskitason luottoluokitus	*299*	*241*
Heikompi keskitason luottoluokitus	*4*	*2*
Spekulatiiviluokka ja maksukyvyttömyys	–	–
Bruttomääräinen kirjanpitoarvo	**1 027**	**994**
Vähennettynä tappiota koskevalla vähennyserällä	–	–
Nettokirjanpitoarvo	**1 027**	**994**

Saamiset: luoton laatu

(miljoonaa euroa)

	31.12.2022					
	Ei erääntynyt	Erääntyneet 0–30 päivää	Erääntyneet 31–90 päivää	Erääntyneet 91 päivää –1 vuosi	Erääntyneet > 1 vuosi	Yhteensä
Bruttomääräinen kirjanpitoarvo	11	–	–	–	–	*11*
Vähennettynä tappiota koskevalla vähennyserällä	–	–	–	–	–	–
Nettokirjanpitoarvo	**11**	**–**	**–**	**–**	**–**	*11*

Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat: luoton laatu

Vuonna 2022 näihin tilinpäätöksiin sisältyvät tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat liittyvät oman pääoman ehtoisiin sijoituksiin, joihin ei kohdistu luottoriskiä (ks. liitetieto **2.1**).

5.5. LIKVIDITEETTIRISKI

Analyysi rahoitusvastuista sopimuksen jäljellä olevan voimassaoloajan mukaan
Tämän otsakkeen mukaiset rahoitusvelat esitetään taseen kirjanpitoarvoina.

(miljoonaa euroa)

	< 1 vuosi	1–5 vuotta	> 5	Yhteensä
Rahoitusvastuut 31.12.2022	*426*	*5*	–	*430*
Rahoitusvastuut 31.12.2021	*501*	*6*	–	*508*

EKR:oon sovellettavilla budjettiperiaatteilla varmistetaan, että budjettikauden kassavarojen kokonaismäärä riittää aina maksujen suorittamiseen. Jäsenvaltioilta saatavien rahoitusosuuksien kokonaismäärä on näin aina yhtä suuri kuin vastaavan budjettikauden maksumäärärahojen määrä. Jäsenvaltiot maksavat rahoitusosuutensa EKR:lle kuitenkin kolmena vuosieränä, minkä lisäksi EKR:sta suoritettaviin maksuihin liittyy kausittaisuutta.

Jotta voitaisiin varmistaa, että kassavarat riittävät jokaisena kuukautena maksujen suorittamiseen, komission kassanhallintayksikkö ja varoja käyttävät yksiköt vaihtavat säännöllisesti tietoja kassatilanteesta.

Edellä mainitun lisäksi EKR:n kassanhallinnassa käytetään automaattisia kassanhallintatyökaluja, joilla varmistetaan päivittäin, että jokaisella EKR:n pankkitilillä on riittävästi käteisvaroja.

6. LÄHIPIIRIÄ KOSKEVAT TIEDOT

EKR:n lähipiiriksi katsotaan EU:n Bêkou-erityisrahasto, EU:n Afrikka-hätärahasto ja Euroopan komissio. Näiden yhteisöjen väliset liiketoimet ovat osa EKR:n normaalia toimintaa, joten niistä ei EU:n kirjanpito- ja tilinpäätössääntöjen mukaan tarvitse antaa tietoja erikseen.

EKR on komission hallinnoima rahasto, joten sillä ei ole omaa erillistä hallintoa. EU:n, myös komission, johtoon kuuluvien avainhenkilöiden etuudet on ilmoitettu Euroopan unionin konsolidoidun tilinpäätöksen kohdassa 7.2 ”Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden etuudet”.

7. TILINPÄÄTÖSPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

EKR:n tilinpitäjän tietoon ei tilinpäätöksen toimittamispäivään mennessä ollut tullut tai saatettu sellaisia olennaisia tapahtumia, jotka olisi ilmoitettava erikseen tässä kohdassa. Tilinpäätös ja sen liitetiedot on laadittu tuoreimpien käytettävissä olevien tietojen perusteella, ja edellä esitetyt tiedot perustuvat tällaisiin tietoihin.

8. VARAINHOITOVUODEN TALOUDELLISEN TULOKSEN JA TALOUSARVION TOTEUTUMAN TÄSMÄYTYS

Varainhoitovuoden taloudellinen tulos on laskettu suoriteperusteisen kirjanpidon periaatteiden mukaisesti. Talousarvion toteutuma sen sijaan perustuu maksuperusteisen kirjanpidon sääntöihin. Koska taloudellinen tulos ja talousarvion toteutuma kuitenkin kattavat samat operatiiviset tapahtumat, ne on syytä täsmäyttää. Seuraavassa taulukossa esitetään nämä täsmäytykset ja erityisesti tärkeimmät tulo- ja menopuolen täsmäytyserät. Taulukon liitetiedoissa on lisätietoja tärkeimmistä täsmäytyseristä.

(miljoonaa €)

	2022	2021
VARAINHOITOVUODEN TALOUDELLINEN TULOS	**(2 813)**	**(2 974)**
Tulot		
Saamiset, jotka eivät vaikuta talousarvion toteutumaan	*(5)*	–
Varainhoitovuoden aikana vahvistetut saamiset, joita vastaavia tuloja ei ole vielä saatu	*(3)*	(6)
Aiempina vuosina vahvistettujen saamisten perusteella saadut tulot	*19*	20
Ennakkomaksujen nettovaikutus	*37*	13
Siirtosaamiset (netto)	*(82)*	(69)
Muut	–	–
Menot		
Maksamatta olevat varainhoitovuoden menot	*16*	*111*
Varainhoitovuonna maksetut aikaisempien vuosien menot	*(408)*	*(741)*
Ennakkomaksujen nettovaikutus	*244*	*(295)*
Siirtovelat (netto)	*607*	*539*
VARAINHOITOVUODEN TALOUSARVION TOTEUTUMA	**(2 387)**	**(3 401)**

8.1. TÄSMÄYTYSERÄT – TULOT

Varainhoitovuoden talousarviotulot muodostuvat kyseisen vuoden aikana vahvistettujen saamisten perusteella saaduista tuloista sekä tuloista, jotka on saatu aiempina varainhoitovuosina vahvistettujen saamisten perusteella.

Saamiset, jotka eivät vaikuta talousarvion toteutumaan, kirjataan taloudelliseen tulokseen, mutta niitä ei voida lukea tuloiksi talousarviossa, sillä maksuja vastaava määrä siirretään varantoihin eikä sitä voida sitoa uudelleen ilman neuvoston päätöstä.

Varainhoitovuoden aikana vahvistetut saamiset, joita vastaavia tuloja ei ole vielä saatu, vähennetään täsmäytystä tehtäessä taloudellisesta tuloksesta, koska ne eivät kuulu talousarviotuloihin. Sen sijaan **aiempina vuosina vahvistettujen saamisten perusteella saadut tulot** on täsmäytettäessä sisällytettävä varainhoitovuoden taloudelliseen tulokseen.

Ennakkomaksujen nettovaikutus muodostuu tuensaajilta perityillä määrillä kuitatuista ennakkomaksuista. Nämä maksut kuuluvat tuloihin, mutta eivät vaikuta taloudelliseen tulokseen, ja tästä syystä ne on lisättävä täsmäyttämistä varten.

Siirtosaamisten nettomäärä muodostuu pääasiassa tilikausien erottamiseen liittyvistä siirtosaamisista. Laskelmassa otetaan huomioon ainoastaan nettovaikutus, eli varainhoitovuoden siirtosaamisista vähennetään edellisen vuoden peruutetut siirtosaamiset.

8.2. TÄSMÄYTYSERÄT – MENOT

Maksamatta olevat varainhoitovuoden menot on täsmäytystä tehtäessä otettava huomioon, koska ne sisältyvät taloudelliseen tulokseen mutta eivät kuulu talousarviomenoihin. **Varainhoitovuonna maksetut aiempien vuosien menot** on sen sijaan täsmäytystä tehtäessä vähennettävä taloudellisesta

tuloksesta, sillä ne kuuluvat varainhoitovuoden talousarviomenoihin mutta eivät vaikuta taloudelliseen tulokseen tai vähentävät oikaisujen tapauksessa kuluja.

Maksujen peruutuksista saatavat määrät eivät vaikuta taloudelliseen tulokseen, mutta ne vaikuttavat talousarvion toteutumaan.

Ennakkomaksujen nettovaikutus muodostuu varainhoitovuoden aikana suoritetuista uusista ennakkomaksuista (jotka kirjataan kyseisen vuoden talousarviomenoiksi) sekä sellaisista varainhoitovuoden tai aiempien vuosien aikana suoritetuista ennakkomaksuista, jotka on kuitattu hyväksyttyjä tukikelpoisia menoja vastaan. Viimeksi mainitut ovat suoriteperustetta sovellettaessa kuluja, mutta niitä ei merkitä talousarviokirjanpitoon, koska alkuperäinen ennakkomaksu on kirjattu talousarviomenoksi jo ennakkomaksun suoritusajankohtana.

Siirtovelkojen nettomäärä muodostuu pääasiassa tilikausien erottamiseen liittyvistä eristä eli sellaisista EKR:n varojen saajille aiheutuneista tukikelpoisista menoista, joita ei ole vielä ilmoitettu EKR:lle. Laskelmassa otetaan huomioon ainoastaan nettovaikutus eli varainhoitovuoden siirtoveloista vähennetään edellisen vuoden peruutetut siirtovelat.

EKR:OON KONSOLIDOITUJEN EU:N ERITYISRAHASTOJEN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

EU:N BÊKOU-ERITYISRAHASTON TILINPÄÄTÖS – VARAINHOITOVUOSI 2022

On huomattava, että osa taloudellisia tietoja sisältävien taulukoiden luvuista ei näytä täsmäävän, koska numerotiedot on pyöristetty tuhansiin euroihin.

TAUSTATIETOA

Yleistä taustatietoa unionin erityisrahastoista

Perustaminen

Unionin yleiseen talousarvioon sovellettavan varainhoitoasetuksen[5], jäljempänä 'unionin varainhoitoasetus', 234 ja 235 artiklan ja yhdenteentoista Euroopan kehitysrahastoon sovellettavan varainhoitoasetuksen[6] 35 artiklan mukaan komissio voi perustaa unionin erityisrahastoja ulkoisia toimia varten. Unionin erityisrahastot perustetaan muiden rahoittajien kanssa tehtävillä sopimuksilla. Rahastoilla vastataan tarpeeseen toteuttaa hätätoimia, hätätilan jälkeisiä toimia tai temaattisia toimia.

Euroopan komissio perustaa unionin erityisrahastot päätöksellä kuultuaan Euroopan parlamenttia ja neuvostoa tai näiden annettua hyväksyntänsä. Päätös sisältää perustamista koskevan sopimuksen muiden rahoittajien kanssa.

Unionin erityisrahastoja perustetaan ja käytetään vain seuraavien edellytysten täyttyessä:

- Unionin toimella luodaan lisäarvoa: unionin erityisrahastojen tavoitteet voidaan erityisesti niiden laajuuden tai mahdollisten vaikutusten ansiosta saavuttaa paremmin unionin tasolla kuin kansallisella tasolla, ja olemassa olevat rahoitusvälineet eivät riittäisi unionin toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen.
- Unionin erityisrahastot lisäävät selvästi unionin poliittista näkyvyyttä ja tuottavat hallinnollisia etuja, ja niiden avulla unioni voi valvoa paremmin riskejä sekä unionin maksuja ja muiden rahoittajien rahoitusosuuksia.
- Unionin erityisrahastot eivät saa olla päällekkäisiä jo käytössä olevien rahoituskanavien tai samankaltaisten välineiden kanssa täydentämättä niitä jotenkin.
- Unionin erityisrahastojen tavoitteet mukautetaan sen unionin välineen tai budjettikohdan tavoitteisiin, josta ne rahoitetaan.

Nykyiset EU:n erityisrahastot

Komissio on tähän mennessä perustanut neljä EU:n erityisrahastoa:

- EU:n Bêkou-erityisrahasto, jonka tavoitteena on tukea kaikkia Keski-Afrikan tasavallan kriisistä selviytymisen ja jälleenrakentamisen osa-alueita. Rahasto perustettiin 15. heinäkuuta 2014.
- EU:n Syyria-erityisrahasto (Madad-rahasto) eli Syyrian kriisin johdosta perustettu EU:n alueellinen erityisrahasto. Rahasto perustettiin 15. joulukuuta 2014.
- EU:n Afrikka-hätärahasto eli Euroopan unionin Afrikka-hätärahasto vakauden lisäämiseksi sekä sääntelemättömän muuttoliikkeen ja pakkomuuton perimmäisten syiden ehkäisemiseksi. Rahasto perustettiin 12. marraskuuta 2015.
- EU:n Kolumbia-erityisrahasto, jolla tuetaan rauhansopimuksen täytäntöönpanoa konfliktin jälkeisessä varhaisessa olojen ennalleen palauttamisessa ja vakauttamisessa. Rahasto perustettiin 12. joulukuuta 2016.

Tehtävä

EU:n Bêkou-erityisrahasto perustettiin edistämään Keski-Afrikan tasavallan tilanteen vakauttamista ja maan jälleenrakentamista. Erityisrahaston perustamista koskevan sopimuksen mukaan sen tärkeimpänä tavoitteena on "antaa johdonmukaisesti kohdistettua apua, jolla edistetään haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien selviytymiskykyä ja tuetaan kaikkia Keski-Afrikan tasavallan kriisistä selviytymisen ja jälleenrakentamisen osa-alueita, koordinoidaan toimia lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä ja autetaan naapurimaita selviytymään kriisin seurauksista".

[5] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2018/1046, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2018, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä.

[6] Neuvoston asetus (EU) 2018/1877, annettu 26. päivänä marraskuuta 2018, yhdenteentoista Euroopan kehitysrahastoon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta ja asetuksen (EU) 2015/323 kumoamisesta.

Keskeinen operatiivinen toiminta

Unionin erityisrahastoon kootaan yhteen eri rahoittajien varoja ohjelmien rahoittamiseksi sovittujen tavoitteiden pohjalta. Perustamisensa (heinäkuu 2014) jälkeen Bêkou-erityisrahasto on hyväksynyt 22 ohjelmaa ja saavuttanut yli 2,5 miljoonaa tuensaajaa. Ohjelmien tarkoituksena on auttaa Keski-Afrikan tasavaltaa ja sen väestöä vuoden 2013 kriisin jälkeen. Bêkou-erityisrahasto pyrkii erityisesti varmistamaan peruspalvelujen (pääasiassa terveydenhuolto sekä vesi- ja jätevesihuolto) saatavuuden, tukemaan talouden elpymistä ja työpaikkojen luomista sekä edistämään sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja sovittelua.

Hallinto

Bêkou-erityisrahaston hallinnoinnista vastaa Euroopan komissio, joka toimii myös sen kahden hallintoelimen, erityisrahaston hallituksen ja toimintakomitean, sihteeristönä. Bêkou-erityisrahaston hallitus ja toimintakomitea koostuvat rahoittajien, komission ja Euroopan parlamentin edustajista sekä yhdestä Keski-Afrikan tasavallan viranomaisten edustajasta ja tarkkailijoista. Hallituksen kokoonpanoa koskevat säännöt ja sen sisäiset säännöt vahvistetaan unionin erityisrahaston perustamisesta tehtävässä sopimuksessa.

Hallituksen päätehtävänä on laatia erityisrahaston kokonaisstrategia ja tarkastella sitä uudelleen. Toimintakomitea vastaa rahaston rahoittamien toimien valinnasta ja valvoo niiden toteuttamista. Lisäksi se hyväksyy tilinpäätöksen ja vuotuisen kertomuksen erityisrahaston rahoittamista toimista.

Rahoituslähteet

Bêkou-erityisrahastoa rahoitetaan rahoittajien rahoitusosuuksilla.

Tilinpäätös

Laatimisperusta

Tilinpäätöksen laatimisen oikeudellinen kehys ja määräajat vahvistetaan Keski-Afrikan tasavallassa toteutettavia toimia varten perustetun Euroopan unionin erityisrahaston eli Bêkou-erityisrahaston perustamisesta tehdyssä sopimuksessa, jäljempänä ’perustamisesta tehty sopimus’. Tämän perustamisesta tehdyn sopimuksen mukaisesti tilinpäätös laaditaan komission tilinpitäjän hyväksymien sääntöjen (EU:n kirjanpito- ja tilinpäätössäännöt) mukaisesti. Nämä säännöt perustuvat kansainvälisesti hyväksyttyihin julkisen sektorin tilinpäätösstandardeihin (International Public Sector Accounting Standard, IPSAS).

Tilinpitäjä

Unionin erityisrahastojen tilinpitäjänä toimii komission tilinpitäjä. Tilinpitäjä laatii kaikille unionin erityisrahastoille yhteiset kirjanpito- ja tilinpäätösmenettelyt sekä tililuettelot. Komission sisäisellä tarkastajalla, OLAFilla, ja tilintarkastustuomioistuimella on samat valtuudet unionin erityisrahastoihin nähden kuin muihin komission toteuttamiin toimiin nähden. Unionin erityisrahastoille tehdään myös riippumaton ulkoinen tarkastus vuosittain.

Tilinpäätöksen koostumus

Tilinpäätös kattaa 1. tammikuuta ja 31. joulukuuta välisen ajanjakson, ja se sisältää tilinpäätöslaskelmat ja talousarvion toteuttamista koskevan kertomuksen. Vaikka tilinpäätös ja liitetiedot laaditaan suoriteperusteisesti, talousarvion toteuttamista koskevat kertomukset perustuvat pääasiassa rahan liikkeisiin.

Menettely alustavasta tilinpäätöksestä vastuuvapausmenettelyyn

Tilinpäätöksen tarkastaa riippumaton ulkopuolinen tilintarkastaja. Tilinpitäjän laatima alustava tilinpäätös toimitetaan seuraavan vuoden helmikuun 15. päivään mennessä toimintakomitealle, joka toimittaa sen eteenpäin tilintarkastusyhtiölle, jonka yhteisö on valinnut tarjouskilpailumenettelyn perusteella. Tilinpitäjä laatii tilintarkastuksen jälkeen lopullisen tilinpäätöksen ja toimittaa sen toimintakomitean hyväksyttäväksi (8 artiklan 3 kohdan 4 alakohdan c alakohta).

Bêkou-erityisrahaston tilinpäätös konsolidoidaan Euroopan kehitysrahaston tilinpäätökseen.

Tärkeimmät tapahtumat

Vuoden saavutukset

EU käynnisti heinäkuussa 2014 ensimmäisen erityisrahaston, joka nimettiin Bêkou-erityisrahastoksi (bêkou tarkoittaa sangon kielessä toivoa). Rahaston tarkoituksena on auttaa Keski-Afrikan tasavaltaa ja sen väestöä vuoden 2013 kriisin jälkeen. Bêkou-erityisrahasto pyrkii varmistamaan peruspalvelujen (pääasiassa terveydenhuolto sekä vesi- ja jätevesihuolto) saatavuuden, tukemaan maaseudun kehittämistä ja talouden elpymistä sekä edistämään sovintoa. Perustamisestaan lähtien Bêkou-erityisrahasto on rahoittanut 22 ohjelmaa ja saavuttanut yli puolet maan asukkaista.

Keski-Afrikan tasavallan turvallisuustilanne oli vuonna 2022 edelleen jännitteinen, vaikka aseellisten toimien määrä väheni vuoteen 2021 verrattuna. Disinformaatio ja vihapuhe ovat jatkaneet leviämistään. Wagner-ryhmän läsnäolo ja toiminta maassa aiheuttaa edelleen huolta EU:lle. Ryhmä on ollut EU:n rajoittavien toimenpiteiden kohteena joulukuusta 2021 lähtien. Lisäksi aseistettujen ryhmien ja puolisotilaallisten joukkojen lisääntyessä Keski-Afrikan tasavallan rauhanprosessi on edelleen umpikujassa maaliskuussa järjestetystä Republican Dialogue -foorumista huolimatta. Vuotta 2022 leimasi myös poliittisten jännitteiden lisääntyminen, sillä presidentti Touadéra esitti perustuslakiin muutosta, jonka seurauksena hän voisi pyrkiä presidentiksi kolmannelle kaudelle. Maan sosioekonomisesta tilanteesta voidaan todeta, että perushyödykkeiden hinnat nousivat jyrkästi vuonna 2022, ja maassa on ollut kesäkuusta lähtien vakava polttoainekriisi, johon liittyy huomattava pula polttoaineesta. Ukrainan sodan seuraukset ovat vaikuttaneet elintarvikkeiden ja energian hintojen nousuun ja pahentaneet sitä Keski-Afrikan tasavallassa ja koko Afrikan mantereella. Valtion julkisen talouden tilanne on kriittinen, ja huolta herättää se, että hallitus hyväksyi kryptovaluutan lailliseksi maksuvälineeksi. Yhdistyneiden kansakuntien humanitaaristen asioiden koordinointitoimiston (OCHA) mukaan tässä äärimmäisen epävakaassa tilanteessa noin 3,1 miljoonaa ihmistä eli 63 prosenttia Keski-Afrikan väestöstä tarvitsi vuonna 2022 kiireellisesti humanitaarista apua.

Humanitaarisen avun saatavuuteen liittyy edelleen merkittäviä esteitä, jotka johtuvat erityisesti turvattomuudesta, maassa liikkumisen rajoituksista, ympäristön asettamista fyysisistä rajoitteista (kuten teiden kunnosta ja tulvista) ja humanitaariseen henkilöstöön kohdistuvasta väkivallasta. Vuoden alkupuoliskolla avun saatavuus parani hieman. Tämä johtui pääasiassa tiettyjen hallinnollisten maahantulorajoitusten poistamisesta covid-19-toimenpiteiden lieventämisen seurauksena. Polttoainepula vuoden jälkipuoliskolla vaikutti täytäntöönpanokumppaneiden ja EU:n henkilöstön maahantuloon ja liikkumiseen maassa. Se haittasi humanitaarisen avun toimittamista ja pahensi sitä kipeästi tarvitsevien haavoittuvassa asemassa olevien väestöryhmien jo kriittistä tilannetta.

Tässä yhteydessä olisi mainittava 18. joulukuuta 2022 sattunut poikkeuksellinen tapahtuma, joka vaikutti EU:n ja myös erityisrahaston Keski-Afrikan tasavallassa tekemään työhön. Kyse oli tulipalosta, jossa tuhoutui EU:n edustuston tiloja. Tulipalo ei onneksi aiheuttanut ihmisuhreja, mutta siinä syntyi merkittäviä aineellisia vahinkoja.

Keskeiset saavutukset tietyillä painopistealueilla

Jäljempänä esitettävät vuoden 2022 keskeiset saavutukset kuvastavat erityisrahaston tärkeimpiä erityistavoitteita/toiminta-aloja.

Palvelujen saatavuuden alalla Bêkou-erityisrahasto jatkoi terveydenhuolto- sekä vesi-, sanitaatio- ja hygieniapalvelujen tukemista. Terveydenhuoltoalalla se rahoitti 408 398 lääkärissäkäyntiä, ennaltaehkäisevää neuvontakäyntiä tai terveydenhuoltoalan toimea, jotka liittyivät pääasiassa hoidon antamiseen(63 %) tai äitiys- ja lapsiterveyteen(15 %). Erityisrahaston hankkeilla tuettiin myös lääketieteellisen infrastruktuurin kunnostamista ja rakentamista sekä henkilöstön koulutusta ja tukipalvelujen välityspisteitä. Vesi-, sanitaatio- ja hygieniapalvelujen alalla Bêkou-erityisrahaston tuen ansiosta 104 597 keskiafrikkalaista hyötyi juomaveden tai sanitaatiopalvelujen paremmasta saatavuudesta, ja rahaston tuen avulla kunnostettiin tai rakennettiin 119 porakaivoa. Lisäksi tuettiin toimintatapojen muuttamista ja toimien kestävyyttä kouluttamalla 20 käsityöläistä tekemään korjauksia ja antamalla 31 021 henkilölle valistusta hygieniasta ja sanitaatiosta.

Sosiaalisen yhteenkuuluvuuden alalla suurimmalla osalla Bêkou-erityisrahaston tuella toteutetuista toimista pyrittiin lisäämään naisten vaikutusmahdollisuuksia ja torjumaan sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa sekä vahvistamaan maan tiedotusvälineitä. Kaikkiaan 3 243 sukupuolistuneen väkivallan kohteena ollutta henkilöä sai joko psykososiaalista tai lääkinnällistä apua tai muuta tukea tarpeidensa mukaan. Näin ollen tälle ryhmälle tarjottiin vuonna 2022 tukipalveluja 4 985 kertaa. Lisäksi 50 415 keskiafrikkalaista hyötyi suoraan rauhanrakennus- ja konfliktienehkäisytoimenpiteistä, pääasiassa

sukupuolistuneen väkivallan torjuntaan liittyvistä tiedotustyöpajoista. Bêkou-erityisrahasto on myös jatkanut työtään kansallisten ja yhteisöjen omien radioasemien kanssa tarjoamalla teknistä ja taloudellista tukea 19 radioasemalle, mikä on mahdollistanut sovintoon ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen liittyvien lähetysten tuottamisen ja levittämisen.

Talouden ja tuotannonalojen elpymisen edistämisen alalla Bêkou-erityisrahastosta tuettiin sekä tuotantoon painottuvaa että toimeentulon turvaavaa maataloutta, maatalousyhdistyksiä ja pienviljelijöitä sekä työpaikkojen luomista (työvoimavaltaista työtä, ammatillista koulutusta ja tuloja tuottavan toiminnan kehittämistä). Siitä tuettiin myös toimia, joilla parannettiin pienten yritysten ja yksityishenkilöiden mahdollisuuksia saada rahoituspalveluja. Esimerkiksi 2 733 keskiafrikkalaista hyötyi osaamisen kehittämisestä yrittäjyys-, talous- tai ammattikoulutuksen avulla. Lisäksi 2 188 henkilön oli helpompi saada rahoituspalveluja kylien säästö- ja lainayhdistysten ansiosta.

Talousarvio ja talousarvion toteuttaminen

Vuoden 2022 loppuun mennessä Bêkou-erityisrahastoon oli osoitettu yli 310 miljoonan euron rahoitusosuudet, kuten myös edellisenä vuonna 2021. Erityisrahasto sai 31. joulukuuta 2021 päätökseen kaikkia saatuja rahoitusosuuksia vastaavat sitoumukset ja sopimukset, lukuun ottamatta seurantaa, arviointia, tarkastuksia ja viestintää varten varattuja varoja, joista voidaan vielä tehdä sopimuksia tämän päivämäärän jälkeen.

Kaikki EU:n talousarvion, jäsenvaltioiden ja muiden rahoittajien vahvistetut, yhteensä yli 267 miljoonan euron rahoitusosuudet maksettiin lukuun ottamatta EKR:stä maksettavaa 43 miljoonan euron osuutta, jolla on tarkoitus pienentää kassavarojen negatiivista korkoa.

Bêkou-erityisrahasto teki kymmenen uutta sopimusta, joista kuusi oli menojen tarkastusta koskevaa sopimusta ja neljä ohjelmien arviointia ja viestintää koskevaa sopimusta. Niiden kokonaisarvo oli hieman yli 1,241 miljoonaa euroa[7].

Lisäksi vuonna 2022 maksettiin yli 30 miljoonaa euroa. Bêkou-erityisrahaston perustamisen jälkeen suoritettujen maksujen kokonaismäärä on nyt lähes 263 miljoonaa euroa.

Toimien vaikutukset tilinpäätöksessä

Tilinpäätöslaskelmissa edellä mainittujen toimien vaikutukset ovat näkyvimmät seuraavissa erissä:

- Toimintakulut vähenivät 25 770 tuhatta euroa, koska erityisrahasto lakkautettiin asteittain, minkä seurauksena avoinna olevien sopimusten määrä pieneni.

- Ennakkomaksut vähenivät 811 tuhatta euroa, koska käynnissä olevien tai päättyneiden hankkeiden kuitattujen ennakkomaksujen määrä oli suurempi kuin vuonna 2022 tehdyistä uusista sopimuksista johtuvien uusien ennakkomaksujen määrä: vuonna 2022 tehtiin vain 10 tarkastus-, arviointi- ja viestintätoimintaan liittyvää sopimusta, joiden arvo oli yhteensä 1 241 tuhatta euroa.

- Vuoden 2022 lopussa oli erityisrahaston asteittaisen lakkauttamisen vuoksi huomattavasti vähemmän avoinna olevia sopimuksia, minkä vuoksi menojäämät vähenivät merkittävästi eli 12 239 tuhannella eurolla.

- Rahoitusvelat lisääntyivät 9 385 tuhannella eurolla pääasiassa siksi, että rahoittajien käteismaksujen määrä oli suurempi kuin rahoittajille kohdennettujen nettokulujen määrä.

[7] Tämä 1,241 miljoonan euron kokonaismäärä sisältää vuoden 2022 aikana sidotut ja vapautetut määrät.

TASE

(tuhatta euroa)

	Liitetieto	31.12.2022	31.12.2021
PITKÄAIKAISET VARAT			
Ennakkomaksut	*2.1*	*336*	*214*
		336	**214**
LYHYTAIKAISET VARAT			
Ennakkomaksut	*2.1*	*10 829*	*11 762*
Vaihtoon perustuvat saamiset ja muuhun kuin vaihtoon perustuvat kerrytettävissä olevat rahamäärät	*2.2*	*3 595*	*4 446*
Käteisvarat ja muut rahavarat	*2.3*	*4 316*	*3 792*
		18 740	**20 000**
VARAT YHTEENSÄ		**19 076**	**20 214**
PITKÄAIKAISET VELAT			
Rahoitusvelat	*2.4*	*(12 552)*	*(3 167)*
		(12 552)	**(3 167)**
LYHYTAIKAISET VELAT			
Velat	*2.5*	*(4 563)*	*(2 847)*
Menojäämät	*2.6*	*(1 961)*	*(14 200)*
		(6 524)	**(17 047)**
VELAT YHTEENSÄ		**(19 076)**	**(20 214)**
NETTOVARAT		**–**	**–**

TUOTTO- JA KULULASKELMA

(tuhatta

	Liitetieto	2022	2021
TULOT			
Tuotot muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista			
Tuotot rahoittajilta	*3.1*	*21 504*	*46 995*
Varojen takaisinperintä	*3.2*	*42*	*–*
		21 546	**46 995**
Tuotot vaihtoon perustuvista transaktioista			
Rahoitustuotot	*3.3*	*40*	*–*
		40	**–**
Tuotot yhteensä		**21 586**	**46 995**
KULUT			
Toimintakulut	*3.4*	*(20 251)*	*(46 021)*
Rahoituskulut	*3.5*	*(12)*	*(48)*
Muut kulut	*3.6*	*(1 323)*	*(925)*
Kulut yhteensä		**(21 586)**	**(46 995)**
VARAINHOITOVUODEN TALOUDELLINEN TULOS		**–**	**–**

RAHAVIRTALASKELMA

(tuhatta euroa)

	2022	2021
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos	*–*	*–*
Ennakkomaksujen (lisäys)/väheneminen	*811*	*5 924*
Vaihtoon perustuvien saamisten ja muuhun kuin vaihtoon perustuvien kerrytettävissä olevien rahamäärien (lisäys)/väheneminen	*851*	*894*
Rahoitusvelkojen lisäys/(väheneminen)	*9 385*	*(14 671)*
Velkojen lisäys/(väheneminen)	*1 716*	*2 052*
Menojäämien lisäys/(väheneminen)	*(12 240)*	*2 254*
NETTORAHAVIRTA	**524**	**(3 547)**
Käteisvarojen ja muiden rahavarojen nettolisäys/(-vähennys)	*524*	*(3 547)*
Käteisvarat ja muut rahavarat varainhoitovuoden alussa	*3 792*	*7 339*
Käteisvarat ja muut rahavarat varainhoitovuoden lopussa	*4 316*	*3 792*

EU:N AFRIKKA-HÄTÄRAHASTON LOPULLINEN TILINPÄÄTÖS 2022

On huomattava, että osa taloudellisia tietoja sisältävien taulukoiden luvuista ei näytä täsmäävän, koska numerotiedot on pyöristetty tuhansiin euroihin.

TAUSTATIETOA EU:N AFRIKKA-HÄTÄRAHASTOSTA

Yleistä taustatietoa unionin erityisrahastoista

Perustaminen

Unionin yleiseen talousarvioon sovellettavan varainhoitoasetuksen[8], jäljempänä 'unionin varainhoitoasetus', 234 ja 235 artiklan ja yhdenteentoista Euroopan kehitysrahastoon sovellettavan varainhoitoasetuksen[9] 35 artiklan mukaan komissio voi perustaa unionin erityisrahastoja ulkoisia toimia varten. Unionin eritysrahastot perustetaan muiden rahoittajien kanssa tehtävillä sopimuksilla. Rahastoilla vastataan tarpeeseen toteuttaa hätätoimia, hätätilan jälkeisiä toimia tai temaattisia toimia.

Euroopan komissio perustaa unionin erityisrahastot päätöksellä kuultuaan Euroopan parlamenttia ja neuvostoa tai näiden annettua hyväksyntänsä. Päätös sisältää perustamista koskevan sopimuksen muiden rahoittajien kanssa.

Unionin erityisrahastoja perustetaan ja käytetään vain seuraavien edellytysten täyttyessä:

- Unionin toimella luodaan lisäarvoa: unionin erityisrahastojen tavoitteet voidaan erityisesti niiden laajuuden tai mahdollisten vaikutusten ansiosta saavuttaa paremmin unionin tasolla kuin kansallisella tasolla, ja olemassa olevat rahoitusvälineet eivät riittäisi unionin toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen.
- Unionin erityisrahastot lisäävät selvästi unionin poliittista näkyvyyttä ja tuottavat hallinnollisia etuja, ja niiden avulla unioni voi valvoa paremmin riskejä sekä unionin maksuja ja muiden rahoittajien rahoitusosuuksia.
- Unionin erityisrahastot eivät saa olla päällekkäisiä jo käytössä olevien rahoituskanavien tai samankaltaisten välineiden kanssa täydentämättä niitä jotenkin.
- Unionin erityisrahastojen tavoitteet mukautetaan sen unionin välineen tai budjettikohdan tavoitteisiin, josta ne rahoitetaan.

Nykyiset EU:n erityisrahastot

Komissio on tähän mennessä perustanut neljä EU:n erityisrahastoa:

- EU:n Bêkou-erityisrahasto, jonka tavoitteena on tukea kaikkia Keski-Afrikan tasavallan kriisistä selviytymisen ja jälleenrakentamisen osa-alueita. Rahasto perustettiin 15. heinäkuuta 2014.
- EU:n Syyria-erityisrahasto (Madad-rahasto) eli Syyrian kriisin johdosta perustettu EU:n alueellinen erityisrahasto. Rahasto perustettiin 15. joulukuuta 2014.
- EU:n Afrikka-hätärahasto eli Euroopan unionin Afrikka-hätärahasto vakauden lisäämiseksi sekä sääntelemättömän muuttoliikkeen ja pakkomuuton perimmäisten syiden ehkäisemiseksi. Rahasto perustettiin 12. marraskuuta 2015.
- EU:n Kolumbia-erityisrahasto, jolla tuetaan rauhansopimuksen täytäntöönpanoa konfliktin jälkeisessä varhaisessa olojen ennalleen palauttamisessa ja vakauttamisessa. Rahasto perustettiin 12. joulukuuta 2016.

Tehtävä

EU:n Afrikka-hätärahaston päätavoitteena on tukea kaikkia vakautta lisääviä näkökohtia, myötävaikuttaa muuttoliikkeen parempaan hallintaan ja puuttua epävakauden, pakkosiirtymisten ja laittoman muuttoliikkeen perimmäisiin syihin. Se pyrkii tähän erityisesti edistämällä selviytymiskykyä, taloudellisia ja yhtäläisiä mahdollisuuksia sekä turvallisuutta ja kehitystä ja puuttumalla ihmisoikeuksien loukkauksiin.

[8] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2018/1046, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2018, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä.

[9] Neuvoston asetus (EU) 2018/1877, annettu 26. päivänä marraskuuta 2018, yhdenteentoista Euroopan kehitysrahastoon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta ja asetuksen (EU) 2015/323 kumoamisesta.

Keskeinen operatiivinen toiminta

Unionin erityisrahastoon kootaan yhteen eri rahoittajien varoja toimien rahoittamiseksi sovittujen tavoitteiden pohjalta. EU:n Afrikka-hätärahasto toimii pääasiassa kolmella maantieteellisellä alueella, jotka ovat Sahelin ja Tšad-järven alue, Afrikan sarvi ja Pohjois-Afrikka. Lisäksi rahaston hankkeita voidaan tapauskohtaisesti toteuttaa myös rahaston tukikelpoisuusehdot täyttävien maiden naapurimaissa. Rahasto on määräaikainen, ja sen tarkoituksena on toteuttaa lyhyen ja keskipitkän aikavälin toimia sen toiminta-alueilla oleviin haasteisiin vastaamiseksi.

Hallinto

EU:n Afrikka-hätärahaston hallinnoinnista vastaa Euroopan komissio, joka toimii myös sen kahden hallintoelimen, erityisrahaston hallituksen ja toimintakomitean, sihteeristönä. EU:n Afrikka-hätärahaston hallitus ja toimintakomitea koostuvat rahoittajien ja komission edustajista. Lisäksi näissä elimissä on tarkkailijoina rahastoon osallistumattomien EU:n jäsenvaltioiden, tukikelpoisten valtioiden viranomaisten ja alueellisten järjestöjen edustajia. Hallituksen kokoonpanoa koskevat säännöt ja sen sisäiset säännöt vahvistetaan unionin erityisrahaston perustamisesta tehtävässä sopimuksessa.

Hallituksen päätehtävänä on laatia erityisrahaston kokonaisstrategia ja tarkastella sitä uudelleen. Toimintakomitea vastaa rahaston rahoittamien toimien valinnasta ja valvoo niiden toteuttamista. Lisäksi se hyväksyy tilinpäätöksen ja vuotuisen kertomuksen erityisrahaston rahoittamista toimista.

Rahoituslähteet

EU:n Afrikka-hätärahastoa rahoitetaan rahoittajien maksamilla rahoitusosuuksilla. Tilinpäätös

Laatimisperusta

Tilinpäätöksen laatimisen oikeudellinen kehys ja määräajat vahvistetaan ”vakauden lisäämistä sekä sääntelemättömän muuttoliikkeen ja pakkomuuton perimmäisten syiden ehkäisemistä varten perustetun EU:n Afrikka-hätärahaston perustamisesta ja sen sisäisistä säännöistä tehdyssä sopimuksessa”, jäljempänä ’perustamisesta tehty sopimus’. Tämän perustamisesta tehdyn sopimuksen mukaisesti tilinpäätös laaditaan komission tilinpitäjän hyväksymien sääntöjen (EU:n kirjanpito- ja tilinpäätössäännöt) mukaisesti. Nämä säännöt perustuvat kansainvälisesti hyväksyttyihin julkisen sektorin tilinpäätösstandardeihin (International Public Sector Accounting Standard, IPSAS).

Tilinpitäjä

EU:n Afrikka-hätärahaston tilinpitäjänä toimii rahaston perustamisesta tehdyn sopimuksen mukaan komission tilinpitäjä.

Tilinpäätöksen koostumus

Tilinpäätös kattaa 1. tammikuuta ja 31. joulukuuta välisen ajanjakson, ja se sisältää tilinpäätöslaskelmat ja talousarvion toteuttamista koskevan kertomuksen. Vaikka tilinpäätös ja liitetiedot laaditaan suoriteperusteisesti, talousarvion toteuttamista koskevat kertomukset perustuvat pääasiassa rahan liikkeisiin.

Menettely alustavasta tilinpäätöksestä vastuuvapausmenettelyyn

Tilinpäätöksen tarkastaa riippumaton ulkopuolinen tilintarkastaja. Tilinpitäjän laatima alustava tilinpäätös toimitetaan seuraavan vuoden helmikuun 15. päivään mennessä toimintakomitealle, joka toimittaa sen eteenpäin tilintarkastusyhtiölle, jonka yhteisö on valinnut tarjouskilpailumenettelyn perusteella. Tilinpitäjä laatii tarkastuksen jälkeen lopullisen tilinpäätöksen ja toimittaa sen toimintakomitean hyväksyttäväksi.

EU:n Afrikka-hätärahaston tilinpäätös konsolidoidaan Euroopan kehitysrahaston tilinpäätökseen.

Tärkeimmät tapahtumat

Vuoden saavutukset

Sopimustentekokauden päätyttyä 31. joulukuuta 2021 Afrikka-hätärahasto ei tammikuusta 2022 alkaen ole rahoittanut uusia rahoitussitoumuksia tai budjettikorotuksia. Sopimuksia voidaan tehdä vain rahoitussitoumuksista, jotka liittyvät hallinnolliseen toimintaan, kuten tarkastuksiin, arviointeihin, seurantaan tai viestintään. Afrikka-hätärahaston ohjelmien täytäntöönpanoa jatketaan vuoden 2025 loppuun saakka.

Afrikka-hätärahasto osoitti vuoden 2022 aikana, että se on nopea ja tehokas täytäntöönpanoväline, joka edistää poliittista vuoropuhelua Afrikan kumppanimaiden kanssa, soveltaa innovatiivisia lähestymistapoja ja tuottaa konkreettisia tuloksia kaikilla kolmella alueella (Sahelin ja Tšad-järven, Afrikan sarven ja Pohjois-Afrikan alueet).

Afrikka-hätärahasto vakiinnutti edelleen saavutuksiaan yhteistyössä EU:n jäsenvaltioiden kehitysvirastojen, YK:n järjestöjen, kansalaisjärjestöjen ja kumppanimaiden kanssa. Hätärahaston sopimustentekokausi päättyi vuoden 2021 lopussa, joten hyväksyttyjen toimenpideohjelmien kokonaismäärä on pysynyt samana kuin vuonna 2021 (4 935,1 miljoonaa euroa). Hätärahaston toiminnan alkamisesta vuoden 2022 loppuun ulottuvalla jaksolla on hyväksytty 248 ohjelmaa. Toimintaan liittyvien maksujen kumulatiivinen määrä oli vuoden 2022 lopussa noin 4 176 miljoonaa euroa.

Vuonna 2022 Afrikka-hätärahaston toimilla tuettiin edelleen vakautta, puututtiin muuttoliikkeeseen ja pakkomuuttoon liittyviin haasteisiin ja niiden perimmäisiin syihin sekä hyödynnettiin mahdollisuuksia tiiviissä yhteistyössä afrikkalaisten kumppanien kanssa Sahelin ja Tšad-järven, Afrikan sarven ja Pohjois-Afrikan alueilla. Tähän tukeen kuului muun muassa maahanmuuttajien salakuljetuksen ja ihmiskaupan torjunta sekä tuki maahanmuuttajien vapaaehtoiselle paluulle ja kestävälle kotouttamiselle lähtömaahansa.

Viime vuonna EU:n Afrikka-hätärahaston saama kokonaissitoumus oli sama kuin vuonna 2021 eli yli 5 061,7 miljoonaa euroa. Näistä sitoumuksista 623,2 miljoonaa euroa oli peräisin EU:n jäsenvaltioilta ja muilta rahoittajilta (Yhdistynyt kuningaskunta, Norja ja Sveitsi).

Vastuullisuutta ja avoimuutta on varmistettu säännöllisellä viestinnällä esimerkiksi tekemällä säännöllisesti päivityksiä EU:n Afrikka-hätärahaston verkkosivustolle, julkaisemalla päivityksiä sosiaalisessa mediassa ja järjestämällä viestintätapahtumia. Aiempien vuosien tapaan seuranta- ja oppimisjärjestelmä raportoi Sahelin ja Tšad-järven sekä Afrikan sarven alueista (raportti saatavilla EU:n Afrikka-hätärahaston verkkosivustolla) ja osoitti EU:n Afrikka-hätärahaston tuottavan edelleen eri toiminta-aloilla konkreettisia tuloksia. Pohjois-Afrikan alueen seuranta- ja oppimisjärjestelmän toteuttaminen siirtyi uudelle täytäntöönpanokumppanille vuoden 2021 lopussa. Se raportoi edistymisestä erityisrahaston yhteisten tuotosindikaattoreiden osalta toimittamalla ensimmäisen vuotuisen raporttinsa, jossa esitetään alueen kumulatiiviset tulokset.

Vuoden 2022 aikana näiden kolmen alueen maissa elintarvikkeiden ja energian hinnat nousivat ja muuttovirrat kasvoivat. Kehitys johtui sosiopoliittisten ja taloudellisten tekijöiden yhdistelmästä, jota pahensivat ilmastonmuutoksen lisääntyvät vaikutukset. Covid-19-pandemian vaikutus oli edelleen konkreettinen, ja Venäjän hyökkäys Ukrainaan aiheutti elintarvikkeiden ja polttoaineiden tuontikustannusten voimakasta nousua. Tämä talouden inflaatio yhdistettynä ankaraan kuivuuteen, tulviin ja paikallisiin konflikteihin vaikutti kielteisesti maanosan talouteen ja elintarviketurvaan ja sitä kautta muuttoliikkeeseen ja väestönliikkeisiin.

Sahelin ja Tšad-järven alueen turvallisuustilanne oli edelleen huolestuttava, sillä alueella esiintyi väkivaltaa ja yhteisöjen välisiä jännitteitä sen lisäksi, että poliittinen tilanne oli epävakaa (erityisesti Malissa, Burkina Fasossa ja Tšadissa). Hyödykkeiden ja elintarvikkeiden hintojen nousu yhdistettynä ankaraan kuivuuteen, tulviin ja konflikteihin on syössyt Sahelin ja Tšad-järven alueen pahimpaan elintarvikekriisiin yli kymmeneen vuoteen. Kesäkuuhun 2022 mennessä arviolta 38 miljoonan ihmisen pelättiin kärsivän nälästä Länsi-Afrikassa. Samaan aikaan sisäisten pakolaisten määrä kasvoi 4,6 miljoonalla pakkosiirtolaisella ja pakolaisella Burkina Fasossa, Malissa, Nigerissä, Tšadissa ja Mauritaniassa vuoden 2022 ensimmäisellä puoliskolla (joulukuussa 2021 määrä oli 4,2 miljoonaa). Sahelin ja Tšad-järven alueelle on Afrikka-hätärahaston perustamisesta lähtien myönnetty rahoitusta yhteensä 2 217,8 miljoonaa euroa.

Afrikan sarven alueella kuivuus ja ympäristön tilan heikkeneminen yhdessä elintarvikkeiden ja polttoaineiden hintojen räjähdysmäisen nousun kanssa johti elintarviketurvakriisiin erityisesti Etiopiassa,

Keniassa ja Somaliassa. Koko alueella noin 20 miljoonaa ihmistä taistelee selviytyäkseen hengissä ja arviolta 55 miljoonaa ihmistä kärsii tällä hetkellä heikosta ruokaturvasta. Myös tulvat ovat lisänneet merkittävästi pakkomuuttoa erityisesti Sudanissa ja Etelä-Sudanissa. Jatkuva epävakaus ja konfliktit pahensivat alueen tilannetta entisestään, mutta alueella on tapahtunut myös rohkaisevaa poliittista kehitystä: Etiopiassa tehtiin vihollisuuksien lopettamista koskeva sopimus, Keniassa pidettiin suhteellisen rauhalliset parlamenttivaalit ja Sudanissa tehtiin väliaikaisen hallituksen muodostamista koskeva puitesopimus. Afrikan sarven alueelle on Afrikka-hätärahaston perustamisesta lähtien hyväksytty rahoitusta 1 810 miljoonaa euroa.

Pohjois-Afrikan alueella elintarvikkeiden ja energian niukkuus yhdistettynä Venäjän Ukrainaa vastaan aloittaman hyökkäyssodan vakautta horjuttavaan vaikutukseen ja edelleen konkreettisina tuntuviin covid-19:n taloudellisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin sekä tilannetta pahentavat ilmastonmuutoksen lisääntyvät vaikutukset muodostivat alueen maihin vaikuttavan stressitekijöiden kokonaisuuden. Pohjois-Afrikan maat ovat muuttoliikkeen lähtö-, kauttakulku- ja kohdemaita. Eurooppaan saapui vuonna 2022 keskisen Välimeren reitin kautta yli 90 000 maahanmuuttajaa ja pakolaista, joista suurin osa oli lähtenyt Libyasta ja Tunisiasta mutta oli alun perin lähtöisin pääasiassa Egyptistä, Tunisiasta ja Bangladeshista. Tämä tarkoittaa yli 50 prosentin kasvua vuoteen 2021 verrattuna ja Aasiasta ja Pohjois-Afrikasta tulevien muuttajien määrän kasvua. Afrikka-hätärahaston perustamisesta lähtien Pohjois-Afrikan alueelle on myönnetty rahoitusta yhteensä 907,3 miljoonaa euroa.

Talousarvio ja talousarvion toteuttaminen

Vuonna 2022 millään Afrikka-hätärahaston kolmesta alueesta ei toteutettu uusia ohjelmia tai budjettikorotuksia, koska sopimustentekokausi päättyi 31. joulukuuta 2021.

Afrikka-hätärahaston perustamisesta lähtien toiminta- ja hallintokuluihin on sidottu yhteensä 5 056,31 miljoonaa euroa, kun otetaan huomioon sidottu kokonaismäärä, joka on vähennetty vapautuneesta määrästä.

Vuonna 2022 tehtiin 34 uutta sopimusta, joiden arvo oli 3,32 miljoonaa euroa. Kyseessä on sidottu nettomäärä, johon ei liity vapautuneita maksusitoumuksia. Vuonna 2021 vastaava arvo oli 112 miljoonaa euroa. Nämä sopimukset liittyivät ainoastaan hallinnolliseen toimintaan (tarkastus, arviointi, viestintä ja seuranta), koska toimenpideohjelmia tai toimia ei ole tammikuusta 2022 lähtien voitu enää rahoittaa.

Tilikaudella suoritetut maksut olivat 442 miljoonaa euroa, mikä oli 306 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2021 (748 miljoonaa euroa). Maksujen määrä on pienempi vuonna 2022, koska useiden hankkeiden täytäntöönpanokausi on päättymässä. Määrä on vuotuisen ennusteen kehityssuuntausten mukainen.

Vuonna 2022 talousarvion kokonaistoteutus eli sitoumuksiin käytettyjen maksusitoumusmäärärahojen osuus käytettävissä olevista maksusitoumusmäärärahoista oli 99 prosenttia (mukaan lukien takaisinperityt ja vapautuneet määrät).

Covid-19-pandemia vaikutti vuonna 2022 edelleen Afrikka-hätärahastosta tukea saaviin maihin mutta ei yhtä voimakkaasti kuin vuonna 2021. Vuosina 2021 ja 2020 uudelleen suunnatulla rahoituksella pyrittiin toteuttamaan tarvittavat pandemian vastatoimet, ja sitä käytettiin edelleen covid-19-pandemian kielteisten taloudellisten ja sosiaalisten seurausten helpottamiseen esimerkiksi toteuttamalla ennaltaehkäiseviä ja sosioekonomista tilannetta parantavia toimenpiteitä.

Sen jälkeen kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan, elintarvikkeiden ja perushyödykkeiden hinnat ovat nousseet koko maailmassa nopeasti, mikä vaikuttaa vakavasti Afrikan maihin. Useimmissa Afrikan maissa, jotka ovat hyvin riippuvaisia elintarvikkeiden ja polttoaineiden tuonnista, perushyödykkeiden hintojen maailmanlaajuisen nousun vaikutus kansallisiin budjetteihin sekä kotimaisiin elintarvike-, energia- ja kuluttajahintoihin on kriittinen. Taloudellinen inflaatio vaikutti Afrikka-hätärahaston hankkeiden täytäntöönpanoon ja vähensi kumppanien ja edunsaajien ostovoimaa, mikä vaikutti merkittävästi esimerkiksi sosiaalisia tulonsiirtoja (luontoissuorituksia tai käteisvaroja) tarjoaviin tukitoimiin.

Toimien vaikutukset tilinpäätöksessä

Tilinpäätöslaskelmissa edellä mainittujen toimien vaikutukset ovat näkyvimmät seuraavissa erissä:

- **Ennakkomaksut** vähenivät 173 980 tuhatta euroa, koska käynnissä olevien tai päättyneiden hankkeiden kuluista kuitattujen ennakkomaksujen määrä oli suurempi kuin vuonna 2022 tehdyistä uusista sopimuksista johtuvien uusien ennakkomaksujen määrä. Vuonna 2022 tehtiin

vain 30 sopimusta. Nämä sopimukset liittyivät hallinnollisiin toimiin eli tarkastuksiin, arviointeihin, viestintään ja seurantaan, ja niiden arvo oli 2,69 miljoonaa euroa.

- **Rahoitusvelat** vähenivät 190 739 tuhatta euroa pääasiassa siksi, että rahoittajien käteismaksut eivät kyseisenä vuonna riittäneet kattamaan rahoittajille kohdennettuja nettokuluja. Tämä johti käteisvarojen ja muiden rahavarojen vähenemiseen.

- **Toimintakulut** vähenivät erityisrahaston asteittaisen lakkauttamisen seurauksena 265 746 tuhatta euroa. Vuosi 2022 oli ensimmäinen sopimustentekokauden päättymistä seuraava vuosi, mikä johti avoinna olevien sopimusten määrän vähenemiseen ja sitä kautta kulujen vähenemiseen.

TASE

(tuhatta euroa)

	Liitetieto	31.12.2022	31.12.2021
PITKÄAIKAISET VARAT			
Rahoitusvarat	*2.1*	*1 943*	*–*
Ennakkomaksut	*2.2*	*14 927*	*55 305*
		16 870	**55 305**
LYHYTAIKAISET VARAT			
Ennakkomaksut	*2.2*	*304 055*	*437 657*
Vaihtoon perustuvat saamiset ja muuhun kuin vaihtoon perustuvat kerrytettävissä olevat rahamäärät	*2.3*	*35 914*	*45 339*
Käteisvarat ja muut rahavarat	*2.4*	*157 587*	*179 759*
		497 556	**662 755**
VARAT YHTEENSÄ		**514 426**	**718 061**
PITKÄAIKAISET VELAT			
Rahoitusvelat	*2.5*	*(334 791)*	*(525 530)*
		(334 791)	**(525 530)**
LYHYTAIKAISET VELAT			
Velat	*2.6*	*(30 975)*	*(53 143)*
Menojäämät	*2.7*	*(148 660)*	*(139 388)*
		(179 635)	**(192 531)**
VELAT YHTEENSÄ		**(514 426)**	**(718 061)**
NETTOVARAT		**–**	**–**

TUOTTO- JA KULULASKELMA

(tuhatta euroa)

	Liitetieto	2022	2021
TULOT			
Tuotot muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista			
Tuotot rahoittajilta	*3.1*	*605 739*	*871 456*
Varojen takaisinperintä	*3.2*	*754*	*16*
		606 493	**871 472**
Tuotot vaihtoon perustuvista transaktioista			
Rahoitustuotot	*3.3*	*251*	*131*
Muut vaihtoon perustuvista transaktioista saadut tuotot	*3.4*	*18 902*	*16 340*
		19 152	**16 471**
Tuotot yhteensä		**625 645**	**887 943**
KULUT			
Toimintakulut	*3.5*	*(590 545)*	*(856 291)*
Rahoituskulut	*3.6*	*(643)*	*(550)*
Muut kulut	*3.7*	*(34 457)*	*(31 103)*
Kulut yhteensä		**(625 645)**	**(887 943)**
VARAINHOITOVUODEN TALOUDELLINEN TULOS		**–**	**–**

RAHAVIRTALASKELMA

(tuhatta euroa)

	2022	2021
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos	*–*	*–*
Toiminnan rahavirta		
Ennakkomaksujen (lisäys)/väheneminen	*173 980*	*159 078*
Vaihtoon perustuvien saamisten ja muuhun kuin vaihtoon perustuvien kerrytettävissä olevien rahamäärien (lisäys)/väheneminen	*9 425*	*(38 992)*
Rahoitusvelkojen lisäys/(väheneminen)	*(190 739)*	*(20 849)*
Velkojen lisäys/(väheneminen)	*(22 168)*	*7 765*
Menojäämien lisäys/(väheneminen)	*9 272*	*14 786*
Investointien rahavirta		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien muiden kuin johdannaisiin kuuluvien rahoitusvarojen (lisäys)/väheneminen	*(1 943)*	*–*
NETTORAHAVIRTA	**(22 172)**	**121 788**
Käteisvarojen ja muiden rahavarojen nettolisäys/(-vähennys)	*(22 172)*	*121 788*
Käteisvarat ja muut rahavarat varainhoitovuoden alussa	*179 759*	*57 971*
Käteisvarat ja muut rahavarat varainhoitovuoden lopussa	*157 587*	*179 759*

EKR:N JA EU:N ERITYISRAHASTOJEN KONSOLIDOIDUT TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

On huomattava, että osa taloudellisia tietoja sisältävien taulukoiden luvuista ei näytä täsmäävän, koska numerotiedot on pyöristetty miljooniin.

KONSOLIDOITU TASE

(miljoonaa

	31.12.2022	31.12.2021
PITKÄAIKAISET VARAT		
Rahoitusvarat	*69*	*39*
Ennakkomaksut	*503*	*726*
Vaihtoon perustuvat saamiset	*7*	*4*
	580	**770**
LYHYTAIKAISET VARAT		
Rahoitusvarat	*3*	*–*
Ennakkomaksut	*1 711*	*1 902*
Vaihtoon perustuvat saamiset ja muuhun kuin vaihtoon perustuvat kerrytettävissä olevat rahamäärät	*66*	*85*
Käteisvarat ja muut rahavarat	*1 189*	*1 177*
	2 970	**3 164**
VARAT YHTEENSÄ	**3 550**	**3 934**
PITKÄAIKAISET VELAT		
Rahoitusvelat	*(101)*	*(154)*
	(101)	**(154)**
LYHYTAIKAISET VELAT		
Velat	*(462)*	*(557)*
Menojäämät ja tuloennakot	*(1 282)*	*(1 162)*
	(1 744)	**(1 719)**
VELAT YHTEENSÄ	**(1 845)**	**(1 873)**
NETTOVARAT	**1 705**	**2 061**
RAHASTON VARAT JA VARANNOT		
Rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t	*65 100*	*62 643*
Seuraaville varainhoitovuosille siirretty rahaston pääoma, jonka maksamista on pyydetty – EKR:t, joiden toiminta on päättynyt	*2 252*	*2 252*
Aiemmilta vuosilta siirretty taloudellinen tulos	*(62 834)*	*(59 860)*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos	*(2 813)*	*(2 974)*
NETTOVARAT	**1 705**	**2 061**

KONSOLIDOITU TUOTTO- JA KULULASKELMA

(miljoonaa euroa)

	2022	2021
TULOT		
Tuotot muista kuin vaihtoon perustuvista transaktioista		
Takaisinperintä	*19*	*27*
Tuotot erityisrahastoihin osoitetusta rahoituksesta	*169*	*272*
	188	**300**
Tuotot vaihtoon perustuvista transaktioista		
Rahoitustuotot	*3*	*(25)*
Muut tuotot	*96*	*90*
	99	**64**
Tuotot yhteensä	**287**	**364**
KULUT		
Tukivälineet	*(2 331)*	*(2 218)*
Muiden yhteisöjen toteuttamat menot	*(1)*	*–*
Erityisrahastojen toteuttamat menot	*(611)*	*(902)*
Yhteisrahoituskulut	*4*	*(19)*
Rahoituskulut	*(7)*	*(21)*
Muut kulut	*(155)*	*(178)*
Kulut yhteensä	**(3 100)**	**(3 338)**
VARAINHOITOVUODEN TALOUDELLINEN TULOS	**(2 813)**	**(2 974)**

KONSOLIDOITU RAHAVIRTALASKELMA

(miljoonaa euroa)

	2022	2021
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos	*(2 813)*	*(2 974)*
Toiminnan rahavirta		
Pääoman lisäys – rahoitusosuudet	*2 458*	*3 657*
Erityisrahastoihin osoitettujen rahoitusosuuksien (lisäys)/väheneminen	*(0)*	*–*
Ennakkomaksujen (lisäys)/väheneminen	*414*	*266*
Vaihtoon perustuvien saamisten ja muuhun kuin vaihtoon perustuvien kerrytettävissä olevien rahamäärien (lisäys)/väheneminen	*16*	*66*
Varausten lisäys/(väheneminen)	*1*	*0*
Rahoitusvelkojen lisäys/(väheneminen)	*(54)*	*(19)*
Velkojen lisäys/(väheneminen)	*(96)*	*(104)*
Menojäämien ja tuloennakoiden lisäys/(väheneminen)	*120*	*(502)*
Muut transaktiot, joihin ei liity maksutapahtumaa	*–*	*–*
Investointien rahavirta		
Myytävissä olevien rahoitusvarojen (lisäys)/väheneminen	*(33)*	*(7)*
NETTORAHAVIRTA	**12**	**384**
Käteisvarojen ja muiden rahavarojen nettolisäys/(-vähennys)	12	384
Käteisvarat ja muut rahavarat varainhoitovuoden alussa	1 177	793
Käteisvarat ja muut rahavarat varainhoitovuoden lopussa	1 189	1 177

KONSOLIDOITU LASKELMA NETTOVAROJEN MUUTOKSISTA

(miljoonaa euroa)

	Rahastojen pääoma – toiminnassa olevat EKR:t (A)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista ei ole pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (B)	Rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – toiminnassa olevat EKR:t (C) = (A) – (B)	Kertyneet varannot (D)	Seuraaville varainhoitovuosille siirretty rahastojen pääoma, jonka maksamista on pyydetty – EKR:t, joiden toiminta on päättynyt (E)	Käyvän arvon rahasto (F)	Nettovarat yhteensä (C) + (D) + (E) + (F)
SALDO 31.12.2020	**73 041**	**14 055**	**58 986**	**(59 854)**	**2 252**	**(5)**	**1 379**
Tarkistetun tilinpäätössäännön nro 11 vaikutukset	–	–	–	*(5)*		*5*	
Saldo 1.1.2021	**73 041**	**14 055**	**58 986**	**(59 860)**	**2 252**	**–**	**1 379**
Pääoman lisäys – rahoitusosuudet	*(43)*	*(3 700)*	*3 657*	–	–		*3 657*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos	–	–	–	*(2 974)*	–		*(2 974)*
SALDO 31.12.2021	**72 998**	**10 355**	**62 643**	**(62 834)**	**2 252**	**–**	**2 061**
Pääoman lisäys – rahoitusosuudet	*(43)*	*(2 500)*	*2 457*				*2 457*
Varainhoitovuoden taloudellinen tulos			–	*(2 813)*			*(2 813)*
SALDO 31.12.2022	**72 955**	**7 855**	**65 100**	**(65 647)**	**2 252**	**–**	**1 705**

EKR:N RAHOITUKSEN TOTEUTUMISTA KOSKEVA KERTOMUS

SISÄLTÖ

1. TAUSTAA 81
1.1. Aiemmat EKR:t 81
1.2. 10. ja 11. EKR 82
2. RAHOITUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO 83
2.1. Rahoituksen toteuma 83
2.2. Tulot 87
2.3. Toimintamenot ja erityisohjelmat 88
3. SANASTO 94

1. TAUSTAA

Vuonna 1959 perustettu Euroopan kehitysrahasto on tärkein väline, jolla EU tukee Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden (AKT-valtiot) sekä merentakaisten maiden ja alueiden (MMA) kanssa tehtävää kehitysyhteistyötä. Sen ensisijaisena tavoitteena on köyhyyden vähentäminen ja lopulta sen poistaminen.

EKR on perustettu jäsenvaltioiden edustajien sisäisellä sopimuksella, ja sen hallinnoinnista vastaa erityiskomitea. EKR:n varat saadaan EU:n jäsenvaltioilta erikseen sovittuina maksuina. Jäsenvaltiot päättävät rahastolle kohdennettavasta kokonaissummasta (viiden vuoden ajanjaksoksi). Jäsenvaltiot voivat näiden rahoitusosuuksien lisäksi osallistua yhteisrahoitusjärjestelyihin tai suorittaa vapaaehtoisia lisärahoitusosuuksia EKR:oon. EKR:n varoilla katettavien toimenpiteiden rahoituksen toteuttamisesta vastaa Euroopan komissio, ja Euroopan investointipankki hallinnoi investointikehystä.

EKR:n toiminta perustuu monivuotisuuteen. Kukin EKR-sopimus tehdään noin viideksi vuodeksi, ja kuhunkin EKR:oon sovelletaan omaa varainhoitoasetusta, jossa säädetään kyseisen rahaston tilinpäätöslaskelmien laadinnasta. Jokaisesta EKR:sta laaditaan erilliset tilinpäätöslaskelmat siltä osin kuin on kyse niistä EKR:n varoista, joita komissio hallinnoi.

Viimeisimmän eli 11. EKR:n (2014–2020) perustamista koskeva sisäinen sopimus tuli voimaan 1. maaliskuuta 2015. Vuodesta 2021 alkaen yhteistyö AKT-valtioiden kanssa sisältyy naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineeseen (NDICI). EKR:sta rahoitettavien käynnissä olevien hankkeiden toteuttamista jatketaan kuitenkin asianomaisen EKR:n oikeusperustan mukaisesti.

Tämä selvitys on laadittu 11. EKR:n varainhoitoasetuksen[10] 39 artiklan mukaisesti. Siinä annetaan tietoja EKR:n toteuttamisesta tuloina ja menoina ja keskitytään tärkeisiin tapahtumiin, joilla oli merkittävä vaikutus rahoituksen toteuttamiseen vuonna 2020.

Koska aiempien EKR:jen toimia ei ole käynnissä[11], tämä selvitys sisältää vain 10. ja 11. EKR:a koskevat luvut.

1.1. Aiemmat EKR:t

6. JA 7. EKR

Kuudennen EKR:n tilit päätettiin vuonna 2006 ja 7. EKR tilit vuonna 2008. Komissio päätti 8. EKR:n hankkeiden jäljellä olevat toimet vuonna 2019.

Sellaiset jäljellä olevat varat ja purettuja sitoumuksia vastaavat varat, jotka ovat peräisin aiemmista kehitysrahastoista, on 9. EKR:a koskevan sisäisen sopimuksen 1 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti siirretty 9. EKR:oon.

8. JA 9. EKR

Kahdeksannen EKR:n rahoitus ja toiminta päättyi vuonna 2021, ja sen kokonaismenot olivat yhteensä 10 374 miljoonaa euroa. Komissio ilmoitti 8. EKR:n päättämisestä jäsenvaltioille lokakuussa 2021 neuvostolle esitetyssä tiedonannossa.

Kaikki 8. EKR:n toimet on saatettu päätökseen, kaikki tarkastukset on suoritettu ja kaikki sopimukset ja rahoituspäätökset on päätetty EKR:jen tileillä. Kaikki perintämääräykset, jotka olivat vielä avoinna toiminnan lopettamisen jälkeen, maksettiin tai niistä luovuttiin, lukuun ottamatta kymmentä perintämääräystä (mukaan lukien kuusi riita-asiaa, joita oikeudellinen yksikkö seuraa). Komission päätöksen C(2003)19044 mukaisesti nämä 10 perintämääräystä siirrettiin 9. EKR:lle.

Yhdeksännen EKR:n päättäminen etenee hyvin. Rahastossa on edelleen 19 avoinna olevaa sopimusta, joista 12 koskee Etelä-Sudanissa toteutettavia toimia (neuvoston päätös 2011/315/EU). Niistä päätettiin 9. EKR:n raukeamislausekkeen voimaantulon jälkeen, ja ne olisi periaatteessa vietävä päätökseen vuoteen 2024 mennessä.

[10] Neuvoston asetus (EU) 2018/1877.

[11] Lukuun ottamatta Etelä-Sudanissa toteutettavia toimia.

Vuosina 2015–2022 komissio palautti kolme erää 8./9. EKR:n määrärahoja. Palautettu kokonaismäärä oli yhteensä 1 868,6 miljoonaa euroa[12]. Tammikuussa 2023 palautettiin 43 miljoonaa euroa jäsenvaltioiden EKR:lle suorittamien rahoitusosuuksien ensimmäisen erän maksun yhteydessä.

1.2. 10. ja 11. EKR

Euroopan yhteisön jäsenvaltiot sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) valtiot allekirjoittivat AKT–EY-kumppanuussopimuksen Cotonoussa 23. kesäkuuta 2000. Se tuli voimaan 1. huhtikuuta 2003 (ja sillä perustettiin 9. EKR). Cotonoun sopimusta on tämän jälkeen muutettu kahdesti, ensin 25. kesäkuuta 2005 Luxemburgissa allekirjoitetulla sopimuksella (jolla perustettiin 10. EKR) ja tämän jälkeen 22. kesäkuuta 2010 Ouagadougoussa allekirjoitetulla sopimuksella (jolla perustettiin 11. EKR).

Merentakaisten maiden ja alueiden (MMA) assosiaatiosta Euroopan yhteisöön 27. marraskuuta 2001 tehty Euroopan unionin neuvoston päätös (2001/822/EY) tuli voimaan 2. joulukuuta 2001. Kyseistä päätöstä muutettiin 19. maaliskuuta 2007 (päätös 2007/249/EY).

Tarkistetun Cotonoun sopimuksen ja vuosia 2014–2020 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen mukaisesta yhteisön tukien rahoituksesta tehty sisäinen sopimus, jonka Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden hallitusten edustajat hyväksyivät elokuussa 2013, tuli voimaan maaliskuussa 2015.

Cotonoun sopimuksen mukaan 10. EKR:n kokonaismäärärahat ovat toisella kaudella (2008–2013) yhteensä 22 682 miljoonaa euroa. Tästä määrästä

- AKT-valtioille osoitettiin 21 966 miljoonaa euroa
- merentakaisille maille ja alueille (MMA) osoitettiin 286 miljoonaa euroa
- komissiolle osoitettiin 430 miljoonaa euroa tukimenoina EKR:n ohjelmasuunnitteluun ja täytäntöönpanoon.

AKT-valtioiden määrä jaetaan seuraavasti:

- maa- ja alueohjelmille 17 766 miljoonaa euroa
- AKT-valtioiden väliseen ja alueiden väliseen yhteistyöhön 2 700 miljoonaa euroa
- investointivälineisiin 1 500 miljoonaa euroa.

Erityisesti suurempi osa talousarviosta osoitetaan alueellisiin ohjelmiin, millä korostetaan alueellisen taloudellisen yhdentymisen merkitystä kansallisen ja paikallisen kehityksen peruskehyksenä. Kymmenennen EKR:n innovaatio oli ”kannustinmäärien” luominen kullekin valtiolle.

Cotonoun sopimuksen mukaan yhteisön tuki AKT-valtioille ja merentakaisille maille ja alueille rahoitetaan kolmannella kaudella (2014–2020) 11. EKR:sta. Varojen yhteismäärä on 30 506 miljoonaa euroa, ja se jakautuu seuraavasti:

- AKT-valtioille on osoitettu 29 089 miljoonaa euroa sisäisen sopimuksen 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan ja 2 artiklan d alakohdan mukaisesti; komission hallinnoimien varojen osuus tästä summasta on 27 955 miljoonaa euroa.

- Merentakaisille maille ja alueille on osoitettu 364,5 miljoonaa euroa sisäisen sopimuksen 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan ja 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti; komission hallinnoimien varojen osuus tästä summasta on 359,5 miljoonaa euroa.

- Komissiolle on osoitettu 1 052,5 miljoonaa euroa 11. EKR:n varoihin liittyvästä ohjelmasuunnittelusta ja toteutuksesta aiheutuvien kustannusten rahoittamiseen sisäisen sopimuksen 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti.

[12] 1 402,57 miljoonaa euroa siirtymävaiheen rahoitusjärjestelystä (neuvoston päätös 2015/0246), 200 miljoonaa euroa (neuvoston päätös 2017/1206), 223 miljoonaa euroa (neuvoston päätös 2020/1708) ja 43 miljoonaa euroa (neuvoston päätös 2021/1941).

2. RAHOITUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

2.1. Rahoituksen toteuma

10. EKR:N MÄÄRÄRAHOJEN KEHITYS

10. EKR
MÄÄRÄRAHOJEN KEHITYS: 31.12.2022
ANALYYSI VÄLINEITTÄIN

(miljoonaa euroa)

	VÄLINE	ALKUPERÄISET MÄÄRÄRAHAT	VAROJEN KUMULATIIVINEN LISÄYS TAI VÄHENTYMINEN 31.12.2021	VAROJEN LISÄYS TAI VÄHENTYMINEN VUONNA 2022	Liite-tieto	NYKYISET MÄÄRÄRAHAT
AKT	*Yhteisrahoitus*	*0*	*202*			*202*
	Jäsenvaltioiden varsinaiset rahoitusosuudet	*20 896*	*(391)*	*337*		*20 842*
	VÄLISUMMA AKT	20 896	(189)	337		21 044
MMA	*Jäsenvaltioiden varsinaiset rahoitusosuudet*	*0*	*240*	*(0)*		*240*
	VÄLISUMMA MMA	0	240	(0)		240
	10. EKR YHTEENSÄ	20 896	51	337		21,284

11. EKR:N MÄÄRÄRAHOJEN KEHITYS

11. EKR
MÄÄRÄRAHOJEN KEHITYS: 31.12.2022
ANALYYSI VÄLINEITTÄIN

(miljoonaa euroa)

	VÄLINE	ALKUPERÄISET MÄÄRÄRAHAT	VAROJEN KUMULATIIVINEN LISÄYS TAI VÄHENTYMINEN 31.12.2021	VAROJEN LISÄYS TAI VÄHENTYMINEN VUONNA 2022	Liite-tieto	NYKYISET MÄÄRÄRAHAT
AKT	***Yhteisrahoitus***	***0***	***88***	***2***		***89***
	Komission sisäinen palvelutasosopimus	***0***	***1***			***1***
	Jäsenvaltioiden varsinaiset rahoitusosuudet	***29 008***	***308***	***(602)***		***28 713***
	VÄLISUMMA AKT	**29 008**	**395**			**28,804**
MMA	***Yhteisrahoitus***	***0***	***0***			***0***
	Komission sisäinen palvelutasosopimus	***0***	***0***			***0***
	Jäsenvaltioiden varsinaiset rahoitusosuudet	***0***	***352***	***1***		***353***
	VÄLISUMMA MMA	**0**	**352**			**353**
	11. EKR YHTEENSÄ	29 008	870	(721)		29 157

10. EKR:N SITOUMUSTEN, MÄÄRÄRAHOJEN (PÄÄTÖSVALTA SIIRRETTY) JA MAKSUJEN KEHITYS

EKR:N KONSOLIDOITU TILINPÄÄTÖS 31. joulukuuta 2022
TUEN LUOKITTELU
AKT + MMA – 10. EKR

(miljoonaa euroa)

		MÄÄRÄRAHAT	PÄÄTÖKSET			MÄÄRÄRAHAT (PÄÄTÖSVALTA SIIRRETTY)			MAKSUT		
			KUMUL.	VUOTUINEN	%	KUMUL.	VUOTUINEN	%	KUMUL.	VUOTUINEN	%
		(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
AKT	Jäsenvaltioiden varsinaiset rahoitusosuudet										
	VÄLISUMMA: A- MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	12 370	12 325	(67)	100 %	12 283	(50)	100 %	12 162	19	99 %
	VÄLISUMMA: B- MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	1966	1965	(6)	100 %	1961	(3)	100 %	1959	(0)	100 %
	VÄLISUMMA: ELINTARVIKETURVA	343	484	484	141%	316	316	65 %	232	232	73 %
	VÄLISUMMA: TÄYTÄNTÖÖNPANOMENOT JA KORKOTULOT	527	526		100 %	526		100 %	522		99 %
	VÄLISUMMA: AKT- VALTIOIDEN VÄLISET MÄÄRÄRAHAT	3 628	3 618	(37)	100 %	3 549	(3)	98 %	3 323	84	94 %
	VÄLISUMMA: ALUEELLISET MÄÄRÄRAHAT	1960	1810	(15)	92 %	1778	(16)	98 %	1694	2	95 %
	Yhteisrahoitus Määrärahat										
	VÄLISUMMA: A- MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	185	178	(1)	96 %	175	(2)	98 %	172	8	98 %
	VÄLISUMMA: TÄYTÄNTÖÖNPANOMENOT JA KORKOTULOT	5	5		111%	5		100 %	4	1	78 %
	VÄLISUMMA: AKT- VALTIOIDEN VÄLISET MÄÄRÄRAHAT	12	11		91%	11		100 %	11		100 %
	Suoritusvaraus, ei käytettävissä										
	VÄLISUMMA: SUORITUSVARAUS, EI KÄYTETTÄVISSÄ, 10. EKR	137									
MMA	Jäsenvaltioiden varsinaiset rahoitusosuudet Määrärahat										
	VÄLISUMMA: A- MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	186	186	(1)	100 %	183	0	99 %	170	1	93 %
	VÄLISUMMA: B- MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	14	14	(0)	100 %	14		100 %	14		100 %
	VÄLISUMMA: TÄYTÄNTÖÖNPANOMENOT JA KORKOTULOT	5	5		100 %	5		100 %	5		100 %
	VÄLISUMMA: ALUEELLISET MÄÄRÄRAHAT	34	34		100 %	34		99 %	34	0	100 %
	Suoritusvaraus, ei käytettävissä										
	VÄLISUMMA: SUORITUSVARAUS, EI KÄYTETTÄVISSÄ, 10. EKR	17									
	YHTEENSÄ: AKT + MMA (ML. VARANNOT) (A + B)	21389	21162	356	99 %	20 841	241	98 %	20 302	347	97 %

11. EKR:N SITOUMUSTEN, MÄÄRÄRAHOJEN (PÄÄTÖSVALTA SIIRRETTY) JA MAKSUJEN KEHITYS

EKR:N KONSOLIDOITU TILINPÄÄTÖS 31. joulukuuta 2022
TUEN LUOKITTELU
AKT + MMA – 11. EKR

(miljoonaa euroa)

		MÄÄRÄRAHAT	PÄÄTÖKSET			MÄÄRÄRAHAT (PÄÄTÖSVALTA SIIRRETTY)			MAKSUT		
			KUMUL.	VUOTUINEN	%	KUMUL.	VUOTUINEN	%	KUMUL.	VUOTUINEN	%
		(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
AKT	Jäsenvaltioiden varsinaiset rahoitusosuudet										
	VÄLISUMMA: A- MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	15 449	15 421	(110)	100 %	14 413	391	93 %	11 062	1 086	77 %
	VÄLISUMMA: B- MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	1 060	1 060	(3)	100 %	1 039	22	98 %	980	115	94 %
	VÄLISUMMA: SIIRTYMÄVAIHEEN RAHOITUSJÄRJESTELY	0									
	VÄLISUMMA: ELINTARVIKETURVA	112	112	112	100 %	21	21	19 %	3	3	15 %
	VÄLISUMMA: TÄYTÄNTÖÖNPANOMENOT JA KORKOTULOT	1 067	1 067	(3)	100 %	1 063	(0)	100 %	910	54	86 %
	VÄLISUMMA: AKT- VALTIOIDEN VÄLISET MÄÄRÄRAHAT	4 009	3 907	(1)	97 %	3 822	120	98 %	3 186	218	83 %
	VÄLISUMMA: ALUEELLISET MÄÄRÄRAHAT	7 293	7 286	(14)	100 %	7 047	56	97 %	5 452	526	77 %
	Yhteisrahoitus										
	VÄLISUMMA: A- MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	46	46		100 %	45	(0)	98 %	26	8	59 %
	VÄLISUMMA: TÄYTÄNTÖÖNPANOMENOT JA KORKOTULOT	4	4		100 %	4		100 %	0		10 %
	VÄLISUMMA: AKT- VALTIOIDEN VÄLISET MÄÄRÄRAHAT	33	33		100 %	33		100 %	27	4	83 %
	VÄLISUMMA: ALUEELLISET MÄÄRÄRAHAT	8	6	2	75 %	6	2	100 %	4		67 %
	Suoritusvaraus, ei käytettävissä										
	VÄLISUMMA: SUORITUSVARAUS, EI KÄYTETTÄVISSÄ, 11. EKF	75									
	Komission sisäinen palvelutasosopimus										
	VÄLISUMMA: A- MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	1	1		52 %	1		100 %	1		100 %
MMA	Jäsenvaltioiden varsinaiset rahoitusosuudet Määrärahat										
	VÄLISUMMA: A- MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	211	211	(1)	100 %	194	(1)	92 %	192	9	99 %
	VÄLISUMMA: B- MÄÄRÄRAHAT – KANSALLISET MÄÄRÄRAHAT	12	12		100 %	12		100 %	12		99 %
	VÄLISUMMA: SIIRTYMÄVAIHEEN RAHOITUSJÄRJESTELY	0									
	VÄLISUMMA: TÄYTÄNTÖÖNPANOMENOT JA KORKOTULOT	8	8	(0)	100 %	6		77 %	5	0	84 %
	VÄLISUMMA: ALUEELLISET MÄÄRÄRAHAT	103	102	(0)	100 %	102	0	100 %	52	15	51 %
	Suoritusvaraus, ei käytettävissä										
	VÄLISUMMA: SUORITUSVARAUS, EI KÄYTETTÄVISSÄ, 11. EKF	2									
	YHTEENSÄ: AKT + MMA (ML. VARANNOT) (A + B)	29 491	29 275	(18)	99 %	27 806	611	95 %	21912	2 039	79 %

2.2. Tulot

Tulojen luonne

EKR:n pääasiallisia tuloja ovat jäsenvaltioiden rahoitusosuudet. Euroopan komissio ja Euroopan investointipankki pyytävät kolme kertaa vuodessa jäsenvaltioita osallistumaan EKR:n rahoitukseen. Vuosittain maksettavaksi pyydettävien rahoitusosuuksien määrä vastaa vuoden aikana katettavien maksujen määrää.

Yhteenveto rahoitusosuuksista jäsenvaltioittain

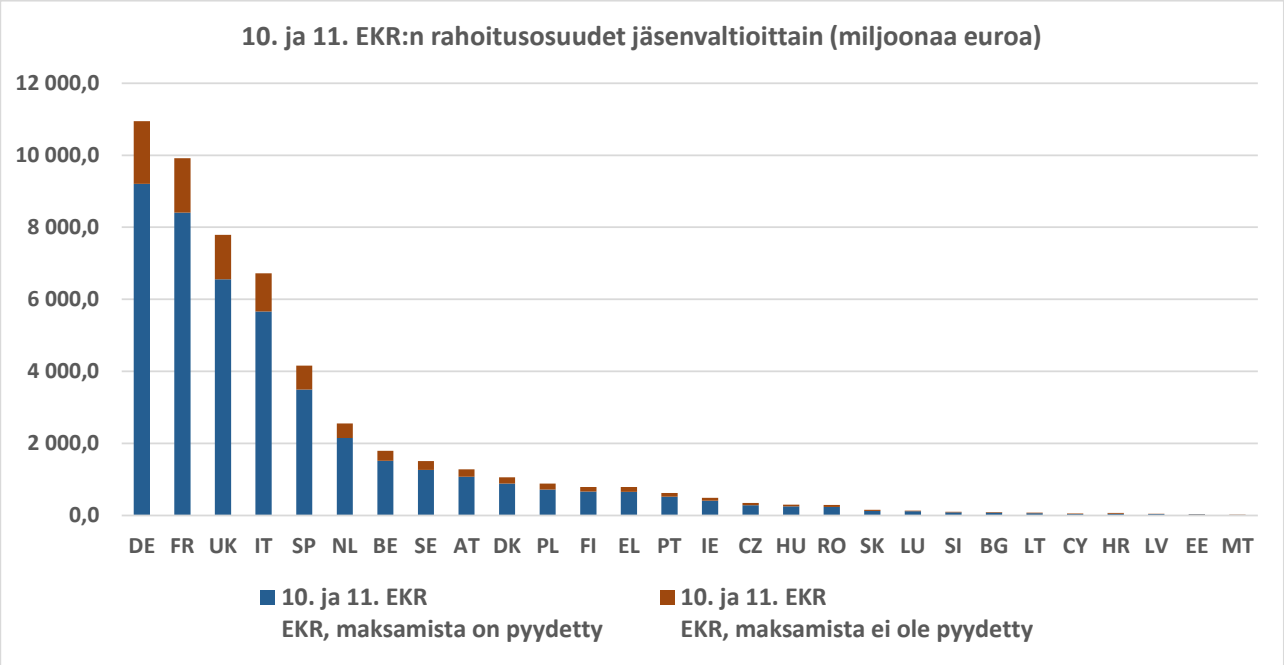

2.3. Toimintamenot ja erityisohjelmat

Menojen luonne

Monivuotisessa rahoituskehyksessä käytettävissä olevasta määrästä 3 prosenttia on osoitettu komissiolle tukimenoihin ja 97 prosenttia EKR:n hankkeiden täytäntöönpanoon. Määrät vahvistetaan kussakin sisäisessä sopimuksessa, ja niitä voidaan korottaa vapaaehtoisilla rahoitusosuuksilla ja toiminnasta saaduilla tuloilla.

Sidottujen, sopimuksiin käytettyjen ja maksettujen määrien jakautuminen menojen luonteen mukaan:

	MÄÄRÄ-RAHAT	PÄÄTÖKSET			MÄÄRÄRAHAT (PÄÄTÖSVALTA SIIRRETTY)			MAKSUT		
		KUMUL.	VUOTUI-NEN	%	KUMUL.	VUOTUI-NEN	%	KUMUL.	VUOTUI-NEN	%
	(1)	(2)		(2): (1)	(3)		(3): (2)	(4)		(4): (3)
TÄYTÄNTÖÖNPANOMENOT JA KORKOTULOT 10. + 11. EKR	1 630	1 629	11	99,9 %	1 622	13	99,6 %	1 448	57	89,3 %
OPERATIIVINEN TÄYTÄNTÖÖNPANO (A+B) 10. + 11. EKR	50 442	50 049	338	99,2 %	48 260	853	96,4 %	41 827	2 286	86,7 %
10. + 11. EKR YHTEENSÄ: AKT + MMA (A + B)	52 071	51 677	349	99,2 %	49 882	866	96,4 %	43 276	2 343	86,8 %

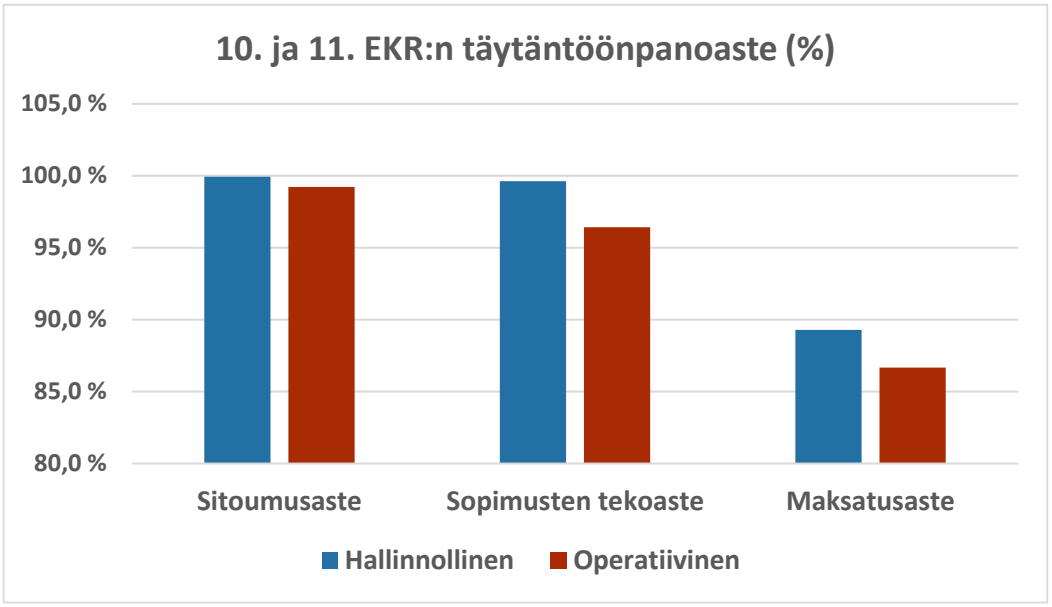

Sidottujen, sopimuksiin käytettyjen ja maksettujen määrien jakautuminen alueen ja maan mukaan

EKR:n kumulatiivinen kirjanpito 31.12.2022 maittain, % määrärahoista								
10. + 11. EKR		**10. ja 11. EKR YHTEENSÄ (miljoonaa euroa)**						
Kumulatiivinen 2022		**Määrärahat**	**Päätökset**	**% määrä-rahoista**	**Määrärahat (päätösvalta siirretty)**	**% määrä-rahoista**	**Maksut**	**% määrä-rahoista**
AKT	**Yleinen/hallintomäärärahat/ korot**	**1 621**	1 615	100 %	1 615	100 %	1 440	89 %
	Varanto/ei jaoteltu maittain	**2 671**	2 553	96 %	2 553	96 %	2 403	90 %
	Kaikki AKT-valtiot	**4 292**	**4 168**	**97 %**	**4 168**	**97 %**	**3 842**	**90 %**
	Angola	**348**	348	100 %	345	99 %	289	83 %
	Benin	**738**	736	100 %	719	97 %	667	90 %
	Botswana	**129**	129	100 %	127	98 %	123	95 %
	Burkina Faso	**1 306**	1 302	100 %	1 299	99 %	1 249	96 %
	Burundi	**569**	569	100 %	550	97 %	514	90 %
	Kamerun	**521**	521	100 %	507	97 %	461	89 %
	Kap Verde	**146**	146	100 %	146	100 %	144	99 %
	Komorit	**79**	79	100 %	76	95 %	67	85 %
	Kongo (Brazzaville)	**163**	163	100 %	159	97 %	107	65 %
	Kongon demokraattinen tasavalta	**1 422**	1 421	100 %	1 358	96 %	1 162	82 %
	Norsunluurannikko	**706**	705	100 %	701	99 %	663	94 %
	Djibouti	**186**	186	100 %	175	94 %	140	75 %
	Eritrea	**215**	215	100 %	215	100 %	35	16 %
	Etiopia	**1 614**	1 609	100 %	1 585	98 %	1 375	85 %
	Gabon	**33**	33	100 %	32	97 %	29	89 %
	Gambia	**314**	314	100 %	312	99 %	253	81 %
	Ghana	**791**	787	99 %	782	99 %	709	90 %
	Guinea-Bissau	**186**	186	100 %	185	100 %	162	87 %
	Guinea (Conakry)	**503**	503	100 %	495	98 %	426	85 %
	Mauritius	**82**	82	100 %	82	100 %	81	99 %
	Kenia	**871**	867	100 %	856	98 %	696	80 %
	Lesotho	**259**	256	99 %	247	95 %	191	74 %
	Liberia	**489**	489	100 %	443	91 %	422	86 %
	Madagaskar	**788**	788	100 %	732	93 %	518	66 %
	Malawi	**1 025**	1 023	100 %	943	92 %	856	84 %
	Mali	**1 424**	1 423	100 %	1 402	98 %	1 200	84 %
	Mauritania	**345**	344	100 %	340	99 %	305	88 %
	Mosambik	**1 460**	1 453	100 %	1 266	87 %	1 044	72 %
	Namibia	**189**	188	100 %	177	94 %	166	88 %
	Niger	**1 279**	1 275	100 %	1 257	98 %	1 194	93 %
	Nigeria	**1 141**	1 110	97 %	1 099	96 %	1 008	88 %
	Uganda	**991**	991	100 %	978	99 %	791	80 %
	Keski-Afrikan tasavalta	**610**	610	100 %	584	96 %	529	87 %
	Ruanda	**840**	840	100 %	836	100 %	808	96 %
	São Tomé ja Príncipe	**56**	56	100 %	54	96 %	46	82 %
	Senegal	**666**	666	100 %	660	99 %	606	91 %
	Seychellit	**23**	23	100 %	23	99 %	22	96 %
	Sierra Leone	**663**	663	100 %	629	95 %	572	86 %

	Somalia	**901**	899	100 %	896	99 %	884	98 %
	Sudan	**298**	298	100 %	298	100 %	298	100 %
	Etelä-Sudan	**90**	90	100 %	90	100 %	90	100 %
	Swazimaa	**128**	126	98 %	114	89 %	100	78 %
	Tansania	**1 172**	1 172	100 %	1 114	95 %	993	85 %
	Tšad	**936**	936	100 %	880	94 %	756	81 %
	Togo	**378**	378	100 %	375	99 %	351	93 %
	Sambia	**834**	834	100 %	773	93 %	593	71 %
	Zimbabwe	**470**	470	100 %	467	99 %	444	94 %
	*** Afrikka yhteensä**	**28 377**	**28 304**	**100 %**	**27 379**	**96 %**	**24 139**	**85 %**
	Antigua ja Barbuda	**15**	15	100 %	15	100 %	14	93 %
	Barbados	**22**	22	100 %	22	99 %	20	91 %
	Belize	**43**	43	100 %	41	96 %	31	74 %
	Dominica	**41**	41	100 %	41	99 %	40	98 %
	Grenada	**21**	21	100 %	20	99 %	20	97 %
	Guayana	**79**	79	100 %	76	97 %	76	97 %
	Haiti	**1 013**	1 012	100 %	891	88 %	754	74 %
	Jamaika	**236**	236	100 %	233	99 %	219	93 %
	Dominikaaninen tasavalta	**283**	283	100 %	281	99 %	274	97 %
	Saint Lucia	**32**	32	100 %	32	100 %	29	91 %
	Saint Kitts ja Nevis	**8**	8	100 %	8	99 %	6	72 %
	Saint Vincent ja Grenadiinit	**26**	26	100 %	26	99 %	22	83 %
	Suriname	**27**	27	100 %	27	99 %	20	74 %
	Trinidad ja Tobago	**29**	29	100 %	28	99 %	22	76 %
	*** Karibia yhteensä**	**1 875**	**1 873**	**100 %**	**1 742**	**93 %**	**1 550**	**83 %**
	Fidži	**49**	49	100 %	48	99 %	46	96 %
	Cookinsaaret	**5**	5	100 %	5	100 %	5	100 %
	Salomonsaaret	**69**	69	100 %	68	99 %	61	89 %
	Kiribati	**42**	42	100 %	42	99 %	30	71 %
	Marshallinsaaret	**17**	17	100 %	17	100 %	14	86 %
	Mikronesia	**23**	23	100 %	22	97 %	11	46 %
	Nauru	**4**	4	100 %	4	99 %	4	98 %
	Niue	**3**	3	100 %	3	100 %	3	100 %
	Palau	**5**	5	100 %	4	70 %	4	68 %
	Papua-Uusi-Guinea	**244**	240	98 %	232	95 %	178	73 %
	Länsi-Samoa	**67**	67	100 %	67	100 %	66	99 %
	Itä-Timor	**174**	174	100 %	172	99 %	150	86 %
	Tonga	**28**	28	100 %	28	100 %	28	99 %
	Tuvalu	**13**	13	100 %	13	99 %	13	96 %
	Vanuatu	**55**	55	100 %	52	96 %	46	83 %
	*** Tyynenmeren alue yht.**	**798**	**794**	**99 %**	**777**	**97 %**	**659**	**83 %**
	AKT-valtioiden väliset määrärahat	**8 118**	8 005	99 %	7 589	93 %	6 663	82 %
	PALOP	**61**	61	100 %	59	98 %	54	89 %
	Eteläinen Afrikka FED 10	**137**	137	100 %	137	100 %	134	98 %
	Keski-Afrikan alue	**573**	570	99 %	538	94 %	389	68 %
	Itäinen ja eteläinen Afrikka	**3 109**	3 106	100 %	2 968	95 %	2 213	71 %
	Länsi-Afrikan alue	**1 960**	1 957	100 %	1 930	98 %	1 515	77 %
	Karibian alue	**540**	539	100 %	505	94 %	363	67 %
	Tyynenmeren alue	**327**	323	99 %	285	87 %	196	60 %
MMA	*** AKT-valt. alueel. yhteistyö yht.**	**14 826**	**14 699**	**99 %**	**14 012**	**95 %**	**11 526**	**78 %**

	AKT	**50 168**	**49 837**	**99 %**	**48 078**	**96 %**	**41 716**	**83 %**
	Varanto/ei jaoteltu maittain/alueittain	**32**	13	41 %	11	35 %	10	32 %
	Kaikki MMA-maat	**32**	**13**	**41 %**	**11**	**35 %**	**10**	**32 %**
	Anguilla	**28**	28	100 %	27	99 %	27	99 %
	Falklandinsaaret	**10**	10	100 %	10	100 %	10	100 %
	Pitcairn	**5**	5	100 %	5	100 %	5	100 %
	Turks- ja Caicossaaret	**32**	32	100 %	32	100 %	32	100 %
	Brittiläiset Neitsytsaaret	**2**	2	100 %	2	98 %	2	90 %
	Montserrat	**33**	33	100 %	33	100 %	33	100 %
	Saint Helena	**38**	38	100 %	38	100 %	38	100 %
	*** Yhd. kuningask. MMA yht.**	**147**	**147**	**100 %**	**146**	**100 %**	**146**	**100 %**
	Alankomaiden Antillit	**41**	40	99 %	23	57 %	20	49 %
	Alankomaiden Antillit – Bonaire	**4**	4	100 %	4	98 %	2	56 %
	Alankomaiden Antillit – Saba	**3**	3	100 %	3	100 %	3	100 %
	Alankomaiden Antillit – Sint-Eustatius	**2**	2	100 %	2	100 %	2	100 %
	Aruba	**21**	21	100 %	21	99 %	19	91 %
	Sint Maarten	**14**	14	100 %	8	55 %	5	33 %
	*** Alankomaiden MMA yht.**	**86**	**85**	**99 %**	**62**	**72 %**	**52**	**61 %**
	Wallis ja Futuna	**39**	39	100 %	37	95 %	27	71 %
	Mayotte	**29**	29	100 %	29	100 %	29	100 %
	Uusi-Kaledonia	**50**	50	100 %	50	100 %	50	100 %
	Ranskan Polynesia	**51**	51	100 %	50	98 %	49	97 %
	Saint-Pierre ja Miquelon	**47**	47	100 %	47	100 %	47	100 %
	*** Ranskan MMA yht.**	**215**	**215**	**100 %**	**212**	**99 %**	**202**	**94 %**
	Varanto /ei jaoteltu alueittain	**137**	137	100 %	136	99 %	86	63 %
	*** Alueellinen yhteistyö MMA yht.**	**137**	**137**	**100 %**	**136**	**99 %**	**86**	**63 %**
	MMA	**617**	**597**	**97 %**	**568**	**92 %**	**497**	**81 %**
YHTEENSÄ: AKT-MMA		**50 785**	**50 435**	**99 %**	**48 646**	**96 %**	**42 213**	**83 %**

11. EKR:n sidottujen, sopimuksiin käytettyjen ja maksettujen määrien jakautuminen menoalan mukaan

11. EKR:n sidottujen, sopimuksiin käytettyjen ja maksettujen määrien jakautuminen menoalan mukaan (DAC-toimialakoodit)[13]			
			(miljoonaa euroa)
Toimiala	Sidotut	Sopimuksiin käytetyt	Maksetut
Sosiaalinen infrastruktuuri ja palvelut			
110 – Koulutus	1 192,46	1 133,56	958,72
120 – Terveydenhuolto	2 131,40	2 485,23	2 201,03
130 – Väestöpolitiikka ja -ohjelmat sekä lisääntymisterveys	352,44	50,67	30,23
140 – Vesi- ja jätevesihuolto	788,50	833,83	479,83
150 – Julkishallinto ja kansalaisyhteiskunta	5 826,12	6 373,64	5 426,96
160 – Muu sosiaalinen infrastruktuuri ja sosiaalipalvelut	996,71	1 377,42	1 301,39
Sosiaalinen infrastruktuuri ja sosiaalipalvelut YHTEENSÄ	11 287,63	12 254,35	10 398,17
Talouden infrastruktuuri ja palvelut			
210 – Kuljetus ja varastointi	1 425,48	2 162,30	990,95
220 – Viestintä	140,96	143,99	101,70
230 – Energia	2 015,13	1 893,12	1 065,10
240 – Pankit ja rahoituspalvelut	82,03	118,10	68,99
250 – Yritykset ja muut palvelut	343,43	313,63	170,94
Talouden infrastruktuuri ja palvelut YHTEENSÄ	4 007,01	4 631,15	2 397,68
Tuotantoalat			
310 – Maatalous, metsätalous ja kalastus	3 252,66	2 886,40	2 074,39
320 – Teollisuus, mineraalivarat ja kaivostoiminta, rakennusala	641,59	450,66	224,19
330 – Kauppa ja matkailu	507,49	416,58	230,57
Tuotantoalat YHTEENSÄ	4 401,74	3 753,65	2 529,15
Monialainen/horisontaalinen toiminta			
410 – Yleinen ympäristönsuojelu	989,82	901,85	594,87
430 – Muu monialainen toiminta	3 882,47	2 560,60	1 861,88
Monialainen/horisontaalinen toiminta YHTEENSÄ	4 872,29	3 462,45	2 456,75
Hyödyketuki ja yleinen ohjelmatuki			
510 – Yleinen budjettituki	3 116,32	3 598,77	2 837,52
520 – Kehitysapuna annettu elintarvikeapu	614,50	389,97	354,32
Hyödyketuki ja yleinen ohjelmatuki YHTEENSÄ	3 730,82	3 988,75	3 191,84
Velanhoitotoimet			
600 – Velanhoitotoimet	183,00	183,00	183,00
Velanhoitotoimet YHTEENSÄ	183,00	183,00	183,00
Humanitaarinen apu			
720 – Hätäapu	746,19	473,49	465,38
730 – Jälleenrakennusapu ja kunnostus	137,83	64,96	35,79
740 – Katastrofivalmius	72,79	126,50	84,60
Humanitaarinen apu YHTEENSÄ	956,81	664,95	585,77
Avunantajien hallinnolliset kustannukset / kohdentamattomat / erittelemättömät			
910 – Avunantajien hallinnolliset kustannukset	982,02	967,20	820,72
998 – Kohdentamattomat/erittelemättömät	183,74	41,41	29,70
Ei tietoa	260,50	5,98	2,02
Avunantajien hallinnolliset kustannukset / kohdentamattomat / erittelemättömät YHTEENSÄ	1 426,26	1 014,59	852,44
11. ERK KAIKKI YHTEENSÄ	**30 865,56**	**29 952,88**	**22 594,80**

[13] Bruttomäärät (ilman purettuja sitoumuksia ja perintämääräyksiä).
Sarakkeissa ”Sidotut”, ”Sopimuksiin käytetyt” ja ”Maksetut” olevien määrien merkitystä on painotettu väreillä.

11. EKR:n sidottujen, sopimuksiin käytettyjen ja maksettujen määrien kehitys menoalan mukaan

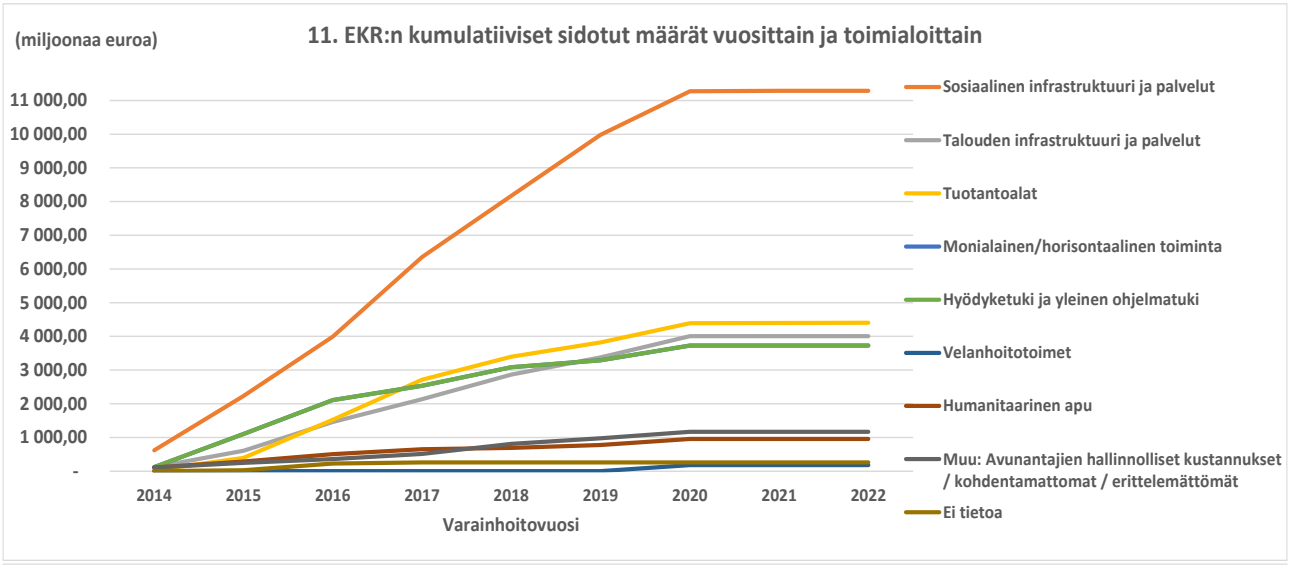

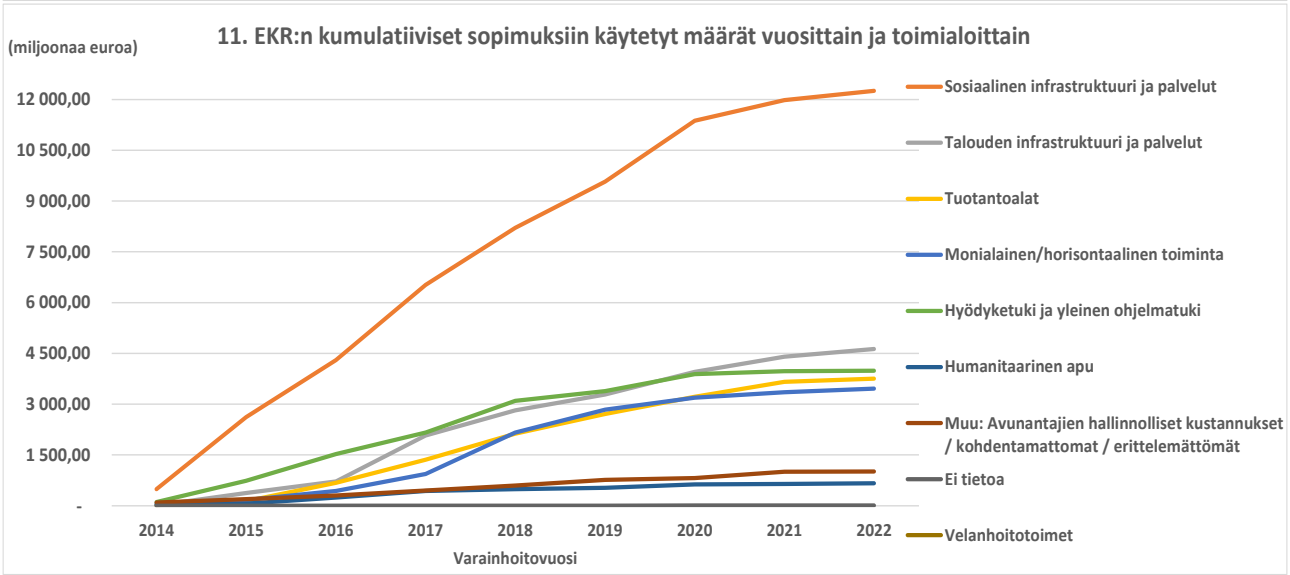

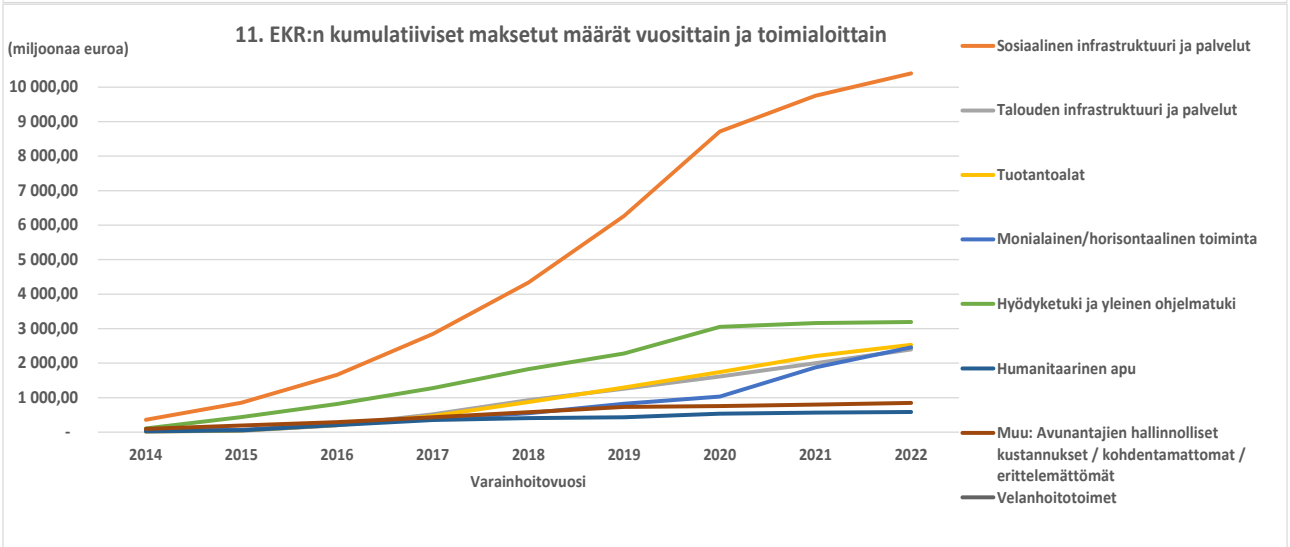

3. SANASTO

Avustukset

Talousarviosta maksettava suora rahoitus kolmansille edunsaajille, jotka osallistuvat toimiin, jotka palvelevat EU:n politiikan mukaisia tavoitteita.

Budjettikohta

Tulot ja menot esitetään talousarviossa budjettivallan käyttäjän vahvistaman sitovan budjettinimikkeistön mukaisesti. Nimikkeistössä budjettikohdat on järjestetty niiden luonteen ja tarkoituksen mukaan. Nimikkeistön rakenneosat ovat osastot, luvut, momentit ja alamomentit.

Hallintomäärärahat

Määrärahat kattavat yhteisöjen juoksevat menot (kuten henkilöstö-, kiinteistö- ja toimistolaitemenot).

Hyväksytty talousarvio

Talousarvioesityksestä tulee hyväksytty talousarvio, kun budjettivallan käyttäjä hyväksyy sen.

Jaksotetut määrärahat

Jaksotettuja määrärahoja käytetään monivuotisten toimien rahoittamiseen; ne kattavat varainhoitovuoden aikana tehtyjen, useamman kuin yhden varainhoitovuoden aikana toteutettavia toimia koskevien oikeudellisten sitoumusten kokonaiskustannukset.

Jaksottamattomat määrärahat

Määrärahat, jotka vastaavat vuotuisia tarpeita ja jotka on sen vuoksi sidottava varainhoitovuoden aikana. Seuraavana vuonna voidaan maksaa ainoastaan määriä, jotka voidaan siirtää automaattisesti seuraavalle varainhoitovuodelle. Jaksottamattomat määrärahat, joita ei ole käytetty eli sidottu vuoden loppuun mennessä, peruutetaan (ellei komission päätöksellä poikkeuksellisesti anneta lupaa siirtää määrärahoja seuraavalle varainhoitovuodelle). Jaksottamattomia määrärahoja käytetään kattamaan hallintomenot, ja maksusitoumusmäärärahojen määrä on yhtä suuri kuin maksumäärärahojen määrä.

Käyttötarkoitukseensa sidotut tulot

Tulot, jotka osoitetaan tiettyjen menoerien rahoittamista varten.

Lisätalousarvio

Varainhoitovuoden aikana tehty päätös muuttaa kyseisen varainhoitovuoden talousarviota (lisäykset, vähennykset, määrärahasiirrot).

Maksattamatta olevat määrät

Talousarviositoumuksesta tiettynä hetkenä maksamatta oleva määrä. Vrt. Maksattamatta olevat sitoumukset.

Maksattamatta olevat sitoumukset

Maksamatta olevat sitoumukset määritellään niiden sidottujen määrärahojen määräksi, joita ei ole vielä maksettu. Ne johtuvat suoraan monivuotisista ohjelmista ja määrärahojen jakamisesta maksusitoumus- ja maksumäärärahoihin.

Maksumäärärahat

Maksumäärärahat kattavat kuluvana varainhoitovuonna suoritettaviksi tulevat maksut, jotka johtuvat kuluvana varainhoitovuonna ja/tai aikaisempina varainhoitovuosina tehdyistä oikeudellisista sitoumuksista.

Maksusitoumusmäärärahat

Maksusitoumusmäärärahat kattavat niiden oikeudellisten velvoitteiden (hankintasopimusten, avustussopimusten tai avustuspäätösten) kokonaisarvon, josta voidaan allekirjoittaa sopimus kuluvana varainhoitovuonna.

Menot

Termi, joka tarkoittaa talousarvion käyttöä kaikentyyppisistä rahoituslähteistä.

Määrärahat

Määrärahoilla rahoitetaan talousarvio.

Talousarvio sisältää ennusteet sekä maksusitoumuksista (oikeudelliset sitoumukset myöntää rahoitusta) että maksuista (edunsaajille käteisellä tai tilisiirtona suoritetut maksut). Maksusitoumusmäärärahojen määrä poikkeaa – jaksotettujen määrärahojen tapauksessa – usein maksumäärärahojen määrästä, koska monivuotisia ohjelmia ja hankkeita koskevat sitoumukset tehdään yleensä koko määrältä sinä vuonna, jona ohjelmia ja hankkeita koskevat päätökset annetaan, kun taas maksut suoritetaan vuosien mittaan sitä mukaa kuin ohjelmien ja hankkeiden toteuttaminen etenee.

Määrärahojen siirtäminen seuraavalle vuodelle

Varainhoitovuonna käyttämättä jääneet määrärahat voidaan vuotuisuusperiaatteesta poiketen tietyissä tilanteissa siirtää käytettäviksi seuraavana varainhoitovuonna. Tällainen siirto on poikkeuksellinen, ja se voidaan tehdä ainoastaan tiukkojen edellytysten täyttyessä.

Oikeudellinen sitoumus

Toimi, jolla tulojen ja menojen hyväksyjä luo kolmatta osapuolta kohtaan velvoitteen, josta aiheutuu meno EU:n talousarvioon.

Yleisiä oikeudellisia sitoumuksia ovat hankintasopimukset, avustussopimukset ja avustuspäätökset.

Oikeusperusta (perussäädös)

Lainsäädäntövallan käyttäjän (yleensä neuvoston ja Euroopan parlamentin) antama säädös, jossa täsmennetään EU:n meno-ohjelman tavoite, määrärahojen tarkoitus, interventiosäännöt, päättymispäivä ja asiaankuuluvat varainhoitosäännöt, joita käytetään oikeusperustana meno-ohjelman täytäntöönpanolle.

Peruutetut määrärahat

Määrärahat, joita ei ole käytetty sen varainhoitovuoden aikana ja joita ei voida siirtää seuraavalle varainhoitovuodelle, peruutetaan.

Raukeavat määrärahat

Varainhoitovuoden lopussa peruutettavat käyttämättä jääneet määrärahat. Raukeamisella tarkoitetaan tilannetta, jossa määrärahoihin liittyvä valtuutus menojen ja/tai velvoitteiden syntymiseen peruutetaan osittain tai kokonaan.

Yhteisyritysten (ja EIT:n) osalta käyttämättä jääneet määrärahat voidaan niiden varainhoitosääntöjen mukaan kirjata ennakkoarvioon tuloista ja menoista kolmen seuraavan varainhoitovuoden ajan (niin kutsuttu N+3-sääntö). Yhteisyritysten käyttämättä jääneet määrärahat voidaan siis ottaa uudelleen käyttöön varainhoitovuoteen N+3 saakka.

Siirrot budjettikohtien välillä

Budjettikohtien välisessä siirrossa määrärahoja siirretään varainhoitovuoden aikana budjettikohdasta toiseen. Siirto muodostaa sen vuoksi poikkeuksen erittelyperiaatteesta.

Taloudellinen tulos

Menojen ja tulojen vaikutus taseeseen suoriteperusteisten kirjanpitosääntöjen perusteella.

Talousarvion toteuttaminen

Talousarvion täytäntöönpano meno- ja tulotapahtumilla.

Talousarvion toteutuma

Saatujen tulojen ja maksettujen määrien välinen erotus, mukaan lukien määrärahasiirtoihin, peruutuksiin ja valuuttakurssieroihin perustuvat mukautukset.

Toimeenpanovirastojen on palautettava jäljelle jäänyt määrä rahoitusviranomaiselle.

Talousarviositoumus

Toimi, jolla valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä varaa talousarvioon tarvittavat määrärahat maksuihin, joilla täytetään oikeudelliset sitoumukset.

Toimintamäärärahat

Toimintamäärärahoilla rahoitetaan eri toimintapolitiikat pääasiassa avustuksina tai julkisina hankintoina.

Vahvistetut saamiset

Oikeus periä tuloja velalliselta perintämääräyksen perusteella.

Valuuttakurssiero

Ero, joka johtuu euroalueen ulkopuolisia maita koskeviin transaktioihin sovellettavista valuuttakursseista tai valuuttamääräisten varojen ja velkojen uudelleenarvostuksesta tilinpäätöshetkellä.

Vapauttaminen

Toimi, jolla toimivaltainen tulojen ja menojen hyväksyjä peruu talousarviositoumuksella aikaisemmin tehdyn määrärahavarauksen kokonaan tai osittain.

Ylijäämä

Tulojen ja menojen välinen positiivinen erotus, joka on palautettava rahoitusviranomaiselle. Ks. Talousarvion toteutuma.

VUOTUINEN TÄYTÄNTÖÖNPANOKERTOMUS – EUROOPAN INVESTOINTIPANKIN HALLINNOIMAT VARAT

EUROOPAN INVESTOINTIPANKKI **CA/561/23**

29.3.2023

HALLINTONEUVOSTO

INVESTOINTIKEHYKSEN

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

31. JOULUKUUTA 2022

1) Tase
2) Yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittava laskelma
3) Laskelma rahoittajien varojen muutoksista
4) Rahavirtalaskelma
5) Tilinpäätöslaskelmien liitetiedot
6) Riippumattoman tilintarkastajan kertomus

ORG.: E LUOTTAMUKSELLINEN

TASE
31. JOULUKUUTA 2022
(tuhatta euroa)

	Liitetieto	31.12.2022	31.12.2021
VARAT			
Käteisvarat ja muut rahavarat	5	1 451 970	1 358 564
Saamiset rahoitusosuuksista	9/17	85 321	85 210
Rahoitusvarat	10	73 003	–
Johdannaissopimukset	6	75 852	7
Lainat ja ennakkomaksut	7	1 849 786	1 986 281
Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit	8	797 341	697 631
Muut varat	11	950	1 086
Varat yhteensä		**4 334 223**	**4 128 779**
VELAT JA RAHOITTAJIEN VARAT			
VELAT			
Johdannaissopimukset	6	–	18 835
Tuloennakot	12	52 417	48 432
Luottositoumuksiin liittyvät varaukset	14	16 583	16 602
Velat kolmansille	15	190 927	239 639
Muut velat	16	2 419	2 333
Velat yhteensä		**262 346**	**325 841**
RAHOITTAJIEN VARAT			
Investointikehyksen jäsenvaltioiden rahoitusosuus, jonka maksamista on pyydetty	17	3 701 695	3 471 695
Kertyneet voittovarat		370 182	331 243
Rahoittajien varat yhteensä		**4 071 877**	**3 802 938**
Velat ja rahoittajien varat yhteensä		**4 334 223**	**4 128 779**

YLI- TAI ALIJÄÄMÄÄ JA MUITA LAAJAN TULOKSEN ERIÄ OSOITTAVA LASKELMA 31. JOULUKUUTA 2022 PÄÄTTYNEELTÄ VARAINHOITOVUODELTA

(tuhatta euroa)

	Liitetieto	1.1.2022–31.12.2022	1.1.2021–31.12.2021
Korkotuotot ja vastaavat tuotot*	19	93 786	86 456
Korkokulut ja vastaavat kulut	19	–5 479	–10 436
Korkotuotot ja vastaavat tuotot, netto		**88 307**	**76 020**
Palkkiotuotot	20	511	2 219
Palkkiokulut	20	–761	–175
Palkkiotuotot, netto		**–250**	**2 044**
Johdannaissopimusten käyvän arvon muutos		94 680	–51 770
Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopapereiden nettotulos	21	24 432	123 627
Nettotulos käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavista lainoista ja ennakkomaksuista	7	–3 080	3 568
Nettotulos valuuttaoperaatioista		–140 104	33 676
Rahoitustoiminnan nettotulos		**–24 072**	**109 101**
Lainojen ja ennakkomaksujen arvon alentumisen nettomuutos	7	8 562	42 974
Vakuuksiin liittyvien varausten nettomuutos	13	–	851
Luottositoumuksiin liittyvien varausten nettomuutos	14	20	16 616
Yleiset hallintokulut	22	–33 628	–53 136
Varainhoitovuoden ylijäämä		**38 939**	**194 470**
Varainhoitovuoden laaja tulos yhteensä, ylijäämä		**38 939**	**194 470**

* 31. joulukuuta 2022 päättyneen varainhoitovuoden korkotuottoihin ja vastaaviin tuottoihin sisältyy 85,8 miljoonaa euroa korkotuottoja ja vastaavia tuottoja (2021: 77,5 miljoonaa euroa), jotka liittyvät jaksotettuun hankintamenoon arvostettuihin omaisuuseriin ja jotka on laskettu efektiivisen koron menetelmää soveltaen.

LASKELMA RAHOITTAJIEN VAROJEN MUUTOKSISTA 31. JOULUKUUTA 2022 PÄÄTTYNEELTÄ VARAINHOITOVUODELTA

(tuhatta euroa)

		Rahoitusosuus, jonka maksamista on pyydetty	Kertyneet voittovarat	Yhteensä
Tilanne 1. tammikuuta 2022	**Liitetieto**	**3 471 695**	**331 243**	**3 802 938**
Vuoden aikana maksettavaksi pyydetty jäsenvaltioiden rahoitusosuus	17	230 000	–	230 000
Varainhoitovuoden 2022 ylijäämä		–	38 939	38 939
Rahoittajien varojen muutokset		**230 000**	**38 939**	**268 939**
Tilanne 31. joulukuuta 2022		**3 701 695**	**370 182**	**4 071 877**

	Rahoitusosuus, jonka maksamista on pyydetty	Kertyneet voittovarat	Yhteensä
Tilanne 1. tammikuuta 2021	**3 221 695**	**136 773**	**3 358 468**
Vuoden aikana maksettavaksi pyydetty jäsenvaltioiden rahoitusosuus	250 000	–	250 000
Varainhoitovuoden 2021 ylijäämä	–	194 470	194 470
Rahoittajien varojen muutokset	**250 000**	**194 470**	**444 470**
Tilanne 31. joulukuuta 2021	**3 471 695**	**331 243**	**3 802 938**

RAHAVIRTALASKELMA
31. JOULUKUUTA 2022 PÄÄTTYNEELTÄ VARAINHOITOVUODELTA

(tuhatta euroa)

	Liite-tieto	1.1.2022–31.12.2022	1.1.2021–31.12.2021
TOIMINNAN RAHAVIRTA			
Varainhoitovuoden ylijäämä		38 939	194 470
Oikaisut:			
Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopaperien nettotulos, käypä arvo	8	–9 271	–130 991
Lainojen ja ennakkomaksujen arvon alentumisen nettomuutos	7	–8 562	–42 974
Nettotulos käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavista lainoista ja ennakkomaksuista	7	3 080	–3 568
Lainojen ja ennakkomaksujen korkojen ja jaksotetun hankintamenon muutos		2 291	6 462
Käyttöön otettuihin vakuuksiin liittyvien varausten nettomuutos	13	–	–851
Luottositoumuksiin liittyvien varausten nettomuutos		–19	–16 550
Johdannaissopimusten käyvän arvon muutokset		–94 680	51 770
Rahoitusvarojen korkojen ja jaksotetun hankintamenon muutos	10	321	–1 271
Tuloennakoiden muutos		3 985	18 700
Valuuttakurssimuutosten vaikutukset lainoihin	7	–53 747	–84 893
Valuuttakurssimuutosten vaikutukset osakkeisiin ja muihin vaihtuvatuottoisiin arvopapereihin	8	–25 463	–27 230
Valuuttakurssimuutosten vaikutukset hallussa oleviin käteisvaroihin		–12 006	–9 875
Toiminnan alijäämä ennen toiminnan varojen ja velkojen muutoksia		**-155 132**	**-46 801**
Lainojen nostot	7	–260 493	-515 212
Lainojen lyhennykset	7	458 381	339 944
Käteisvaroista ja muista rahavaroista kertyneiden korkojen muutos	5	1 822	–304
Rahoitusvarojen hankinta	10	–920 290	–2 333 691
Rahoitusvarat, erääntyneet	10	847 608	2 684 293
Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopaperien lisäys	8	–139 935	–84 224
Nettotuotot osakkeista ja muista vaihtuvatuottoisista arvopapereista		90 219	77 749
Muiden varojen vähennys		136	977
Muiden velkojen lisäys		86	1 113
Euroopan investointipankille maksettavien määrien (vähennys)/lisäys		–58 093	34 598
Toiminnan nettorahavirta		**–135 691**	**158 442**
RAHOITUSTOIMINTA			
Jäsenvaltioiden maksamat rahoitusosuudet		238 450	250 444
Jäsenvaltioilta korkotukien ja teknisen avun rahoittamiseksi saadut määrät		61 450	63 254
Jäsenvaltioiden lukuun maksetut korkotuet ja tekninen apu		–60 619	–27 337
Rahoitustoiminnan nettorahavirta		**239 281**	**286 361**
Käteisvarojen ja muiden rahavarojen nettolisäys		**103 590**	**444 803**
Yhteenveto rahavirtalaskelmasta:			
Käteisvarat ja muut rahavarat varainhoitovuoden alussa		**1 359 005**	**924 077**
Nettorahavirrat:			
Toiminnan rahavirta		–135 691	158 442
Rahoitustoiminnan rahavirta		239 281	286 361
Valuuttakurssimuutosten vaikutuksista käteisvaroihin ja muihin rahavaroihin		–12 006	–9 875
Käteisvarat ja muut rahavarat varainhoitovuoden lopussa		**1 450 589**	**1 359 005**
Käteisvarat ja muut rahavarat muodostuvat seuraavista eristä:			
Käteisvarat	5	328 079	434 064
Määräaikaistalletukset (lukuun ottamatta kertyneitä korkoja)	5	963 004	672 730
Yritystodistukset	5	159 506	252 211
		1 450 589	**1 359 005**

Joulukuun 31. päivänä 2022 päättyneeltä varainhoitovuodelta laadittujen tilinpäätöslaskelmien liitetiedot

1 Yleiset tiedot

Investointikehys on luotu yhteistyöstä ja kehitysavusta tehdyn Cotonoun sopimuksen mukaisesti. Cotonoun sopimus tehtiin Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden, jäljempänä 'AKT-valtiot', ja Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välillä 23. kesäkuuta 2000 ja sitä on tarkistettu 25. kesäkuuta 2005 ja 22. kesäkuuta 2010.

Investointikehys ei ole erillinen oikeushenkilö. Kehyksen rahoitusosuuksia hallinnoi jäsenvaltioiden (rahoittajien) puolesta Euroopan investointipankki, jäljempänä 'EIP', Cotonoun sopimuksen mukaisesti. EIP myös vastaa kehyksen hallinnosta.

Cotonoun sopimuksen mukaisesti myönnettävä rahoitus saadaan EU:n jäsenvaltioiden talousarvioista. Jäsenvaltioiden myöntämä rahoitus muodostuu investointikehykseen osoitetusta rahoituksesta ja korkotukien kattamiseen tarkoitetuista avustuksista, kuten monivuotisissa rahoituskehyksissä määrätään (vuodet 2000–2007 kattava ensimmäinen rahoituspöytäkirja eli 9. Euroopan kehitysrahasto (EKR), vuodet 2008–2013 kattava toinen rahoituspöytäkirja eli 10. EKR sekä vuodet 2014–2020 kattava kolmas rahoituspöytäkirja eli 11. EKR). EIP:lle on annettu tehtäväksi hallinnoida seuraavia välineitä:

iv) investointikehys eli 3 685,5 miljoonan euron suuruinen uudistuva riskirahasto, josta tuetaan yksityisen sektorin investointeja AKT-valtioissa; investointikehyksen varoista 48,5 miljoonaa euroa on osoitettu merentakaisille maille ja alueille, jäljempänä 'MMA-maat',

v) korkotukien rahoittamiseen tarkoitetut avustukset, joista enintään 1 220,85 miljoonaa euroa on varattu AKT-valtioille ja enintään 8,5 miljoonaa euroa MMA-maille; näistä korkotuista enintään 15 prosenttia voidaan käyttää hankkeisiin liittyvän teknisen avun rahoittamiseen.

EU ja AKT-valtiot sopivat siirtymäjärjestelyistä tehdyn päätöksen muuttamisesta AKT-EU-kumppanuussopimuksen määräysten soveltamisen jatkamiseksi 30. kesäkuuta 2023 asti tai uuden sopimuksen voimaantuloon tai unionin ja AKT-valtioiden uuden sopimuksen väliaikaiseen soveltamiseen asti, sen mukaan, mikä näistä ajankohdista on aikaisin (AKT–EU-kumppanuussopimuksen 95 artiklan 4 kohdan mukaisten siirtymävaiheen toimenpiteiden hyväksymisestä annettu AKT–EU-suurlähettiläskomitean päätös N:o 3/2019, jota muutettiin myöhemmin 26. marraskuuta 2021 annetulla AKT–EU-suurlähettiläskomitean päätöksellä N:o 3/2021 päätöksen N:o 3/2019 muuttamisesta ja 16. kesäkuuta 2022 annetulla AKT–EU-suurlähettiläskomitean päätöksellä N:o 970/2022).

Asetus naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineestä (NDICI – Globaali Eurooppa), joka tuli voimaan 14. kesäkuuta 2021 (asetus (EU) 2021/947, annettu 9. kesäkuuta 2021), muodostaa ensisijaisen oikeusperustan EU:n ulkopuoliselle tuelle vuosina 2021–2027. Asetuksella hallinnoidaan EIP:n uutta institutionaalista toimeksiantoa toimissa, joita toteutetaan Euroopan unionin ulkopuolella, AKT-alue mukaan luettuna. Sopimus sisältää tähän asti EU:n talousarvion ulkopuolella olleen EKR:n ottamisen EU:n talousarvioon. NDICI-asetus tarjoaa komissiolle oikeusperustan, jonka nojalla se voi tulevaisuudessa antaa EIP:lle toimeksiantoja toimista, joita EIP toteuttaa EU:n ulkopuolella. Asetuksella luodaan myös unionin ulkoinen investointikehys, jotta unioni voi tehdä yhteistyötä kumppani-instituutioiden kanssa myöntämällä avustuksia ja takauksia EU:n talousarviosta.

Neuvosto päätti 23. joulukuuta 2020 jatkaa AKT-valtioiden investointikehyksen sitoumuskautta vähintään kuudella kuukaudella. Tämän jälkeen AKT-valtioiden investointikehyksestä takaisin saatavat rahavirrat otetaan käyttöön NDICI-kehyksessä yhdistämällä Euroopan kestävän kehityksen rahastoon (EKKR+) kuuluva AKT-valtioiden yksityisen sektorin osio ja erityisrahasto.

Investointikehyksen sitoumuskauden jatkamisen jälkeen EIP hyväksyi toimia toimeksiantonsa mukaisesti 30. kesäkuuta 2021 asti (neuvoston päätös (EU) 2020/2233, annettu 23. päivänä joulukuuta 2020, yhdeksännen, kymmenennen ja yhdennentoista Euroopan kehitysrahaston toimista osana AKT-valtioiden investointikehystä takaisin saatujen varojen sitomisesta – EUVL L 437, 28.12.2020, s. 188).

Tilinpäätös on laadittu noudattaen toiminnan jatkuvuuden periaatetta, jonka mukaisesti oletetaan, että investointikehyksestä voidaan kattaa kaikki sen toimiin liittyvät velat. Investointikehyksen kestoa ei ole määritetty. Yhdennentoista EKR:n sisäinen sopimus on voimassa (sen 14 artiklan 3 kohdan mukaisesti) niin kauan kuin on tarpeen kaikkien AKT–EU-kumppanuussopimuksen, merentakaisten alueiden assosiaatiosta tehdyn päätöksen ja monivuotisen rahoituskehyksen perusteella rahoitettavien toimien toteuttamiseksi kokonaisuudessaan.

Tässä tarkasteltavat tilinpäätöslaskelmat kattavat ajanjakson 1. tammikuuta 2022 – 31. joulukuuta 2022.

Hallintoneuvosto hyväksyi hallituksen ehdotuksesta tilinpäätöslaskelmat 29. maaliskuuta 2023 ja antoi luvan toimittaa ne valtuustolle hyväksyttäväksi 25. huhtikuuta 2023 mennessä.

2 Tilinpäätöksen keskeiset laatimisperiaatteet

2.2 Laatimisperusteet – Lausuma IFRS-standardien noudattamisesta

Investointikehyksen tilinpäätöslaskelmien laadinnassa on noudatettu kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (IFRS), sellaisina kuin Euroopan unioni on ne hyväksynyt.

2.2 Merkittävät kirjanpidolliset arviot

Tilinpäätöslaskelmien laatimisessa tarvitaan kirjanpidollisia arvioita. Lisäksi on tarpeen, että EIP:n johto käyttää harkintaa soveltaessaan investointikehyksen tilinpäätöslaskelmien laadinnassa noudatettavia menetelmiä. Tässä kohdassa käsitellään sellaisia osa-alueita, joilla harkintaa käytetään keskimääräistä enemmän, jotka ovat keskimääräistä monimutkaisempia tai joilla tehdään tilinpäätöslaskelmien kannalta tärkeitä oletuksia ja arvioita.

Harkintaa ja arvioita käytetään etenkin seuraavilla osa-alueilla:

- **Rahoitusinstrumenttien käyvän arvon määrittäminen**

Sellaisten rahoitusvarojen ja -velkojen käypä arvo, joilla käydään kauppaa toimivilla markkinoilla, perustuu noteerattuihin markkinahintoihin tai pörssivälittäjien hintanoteerauksiin. Jos käypiä arvoja ei saada toimivilta markkinoilta, ne määritetään erilaisilla arvostusmenetelmillä, kuten matemaattisilla malleilla. Malleja sovellettaessa käytetään mahdollisuuksien mukaan todettavissa olevia markkinatietoja, muussa tapauksessa käyvät arvot on määritettävä osin arvioiden perusteella. Arviot luokitellaan käyvän arvon hierarkiassa eri tasoille sen mukaan, millaisia tietoja arvostusmenetelmissä käytetään, kuten liitetiedoissa 2.4.2 ja 4 kuvataan.

- **Arvonalentumistappio lainoista ja ennakkomaksuista**

Odotettavissa olevien luottotappioiden arvostaminen edellyttää johdolta merkittävien arvioiden soveltamista, erityisesti alkuperäisen kirjaamisen jälkeen tapahtuneen luottoriskin merkittävän lisääntymisen arviointia, tulevaisuuteen suuntautuvan informaation sisällyttämistä sekä vastaisten rahavirtojen ja vakuusarvojen määrän ja ajankohdan arviointia arvonalentumistappioita määritettäessä. Nämä arviot perustuvat useisiin tekijöihin, jotka voivat aiheuttaa merkittäviä muutoksia kirjattavan luottotappiota koskevan vähennyksen ajankohtaan ja määrään (liitetieto 2.4.2). Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen aiheuttaman yleisen epävarmuuden ja siitä johtuvien erilaisten riskien arvonalentumisvaikutuksia koskevat oletukset esitetään yksityiskohtaisesti liitetiedoissa 2.4.2.2 ja 3.2.3.7.

- **Noteeraamattomien oman pääoman ehtoisten instrumenttien arvostaminen**

Noteeraamattomien oman pääoman ehtoisten instrumenttien arvostaminen perustuu yleensä johonkin seuraavista:

- toisistaan riippumattomien osapuolten väliset viimeaikaiset markkinatransaktiot
- keskeisiltä ominaisuuksiltaan samanlaisten muiden instrumenttien käypä arvo
- voimassaoloajaltaan ja riskiominaisuuksiltaan vastaavien tase-erien käyvällä korkokannalla diskontatut odotetut rahavirrat
- mukautettu nettoarvomenetelmä
- muut arvostusmallit.

Noteeraamattomien oman pääoman ehtoisten instrumenttien rahavirtojen ja diskonttaustekijöiden määrittäminen edellyttää mittavaa arvioiden tekemistä. Investointikehyksen kirjanpidossa sovellettavia arvostusmenetelmiä tarkistetaan säännöllisesti ja niiden käyttökelpoisuutta testataan saman instrumentin viimeaikaisten markkinatransaktioiden hintatietojen tai muiden todettavissa olevien markkinatietojen avulla.

- **Sellaisten yhteisöjen konsolidointi, joissa investointikehyksellä on omistusosuus**

EIP teki merkittävän päätelmän, jonka mukaan yksikään sellaisista yhteisöistä, joissa investointikehyksellä on omistusosuus, ei ole sen määräysvallassa. Tämä johtuu siitä, että kaikissa tällaisissa yhteisöissä vastuunalainen osakas, rahaston hoitaja tai rahaston hallintoneuvosto on yksin vastuussa kumppanuuteen liittyvien toimien ja asioiden hallinnoinnista ja valvonnasta ja niillä on valtuudet toteuttaa kaikki toimenpiteet kumppanuuden tarkoituksen ja tavoitteiden toteuttamiseksi rahaston investointi- ja politiikkasuuntaviivojen mukaisesti.

- **Pankkien välisiin korkoihin (IBOR) liittyvästä uudistuksesta aiheutuva epävarmuus**

Kun vertailuarvojen (dollarimääräisten LIBOR-korkojen) julkaisu loppuu välittömästi 30. kesäkuuta 2023 jälkeen, investointikehyksessä sovelletaan kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja antavan elimen (IASB) vaiheen 1 epävarmuuteen liittyviä muutoksia.

2.3 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden muutokset

Jäljempänä kuvattuja muutoksia lukuun ottamatta tässä esitettyjen investointikehyksen tilinpäätöslaskelmien laadinnassa on kaikkien ajanjaksojen osalta johdonmukaisesti noudatettu liitetiedossa 2.4 esitettyjä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita. Investointikehyksen osalta on hyväksytty alla olevat uudet standardit ja standardien muutokset.

Investointikehyksen osalta hyväksytyt uudet ja muutetut standardit

Seuraavat nykyisten standardien muutokset tulivat voimaan investointikehyksen tilinpäätöslaskelmien osalta 1. tammikuuta 2022 alkaen:

- IFRS-standardeihin tehdyt vuosittaiset parannukset 2018–2020
- Käsitteellistä viitekehystä koskeva viittaus – Muutokset IFRS 3:een
- Tappiolliset sopimukset – Sopimuksen täyttämisestä aiheutuvat menot – Muutokset IAS 37:ään

Edellä luetellut muutokset eivät vaikuttaneet aiemmilla kausilla kirjattuihin määriin, eikä niiden odoteta vaikuttavan merkittävästi nykyisiin tai tuleviin kausiin.

Uudet standardit, muutokset ja tulkinnat, joita ei ole vielä hyväksytty investointikehyksen osalta

Seuraavat standardit ja muutokset voimassa oleviin standardeihin oli julkaistu 31. joulukuuta 2022 mennessä, mutta ne eivät olleet pakollisia 31. joulukuuta 2022 päättyneillä tilikausilla:

EU:n hyväksymät standardit ja nykyisten standardien muutokset, joita sovelletaan 1. tammikuuta 2023 tai sen jälkeen alkaneisiin tilikausiin:

- muutokset standardeihin IAS 1 ”Tilinpäätöksen esittäminen” ja ”IFRS Practice Statement 2: Disclosure of Accounting policies”
- muutokset standardiin IAS 8 ”Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet, kirjanpidollisten arvioiden muutokset ja virheet”: kirjanpidollisten arvioiden määritelmä.

Muutokset olemassa oleviin standardeihin, joita EU ei ole hyväksynyt / ei ole vielä hyväksynyt:

- muutokset standardiin IAS 1 ”Tilinpäätöksen esittäminen”:
  - velkojen luokittelu lyhytaikaisiksi tai pitkäaikaisiksi (julkaistu 23. tammikuuta 2020)
  - velkojen luokittelu lyhytaikaisiksi tai pitkäaikaisiksi – soveltamispäivämäärän lykkääminen (julkaistu 15. heinäkuuta 2020)
  - pitkäaikaiset velat ja sopimukset (julkaistu 31. lokakuuta 2022).

Investointikehyksen osalta ei näiden tilinpäätöslaskelmien hyväksymispäivään mennessä ollut hyväksytty etuajassa mitään edellä luetelluista standardeista tai olemassa oleviin standardeihin tehdyistä muutoksista, eikä ole julkaistu sellaisia tulkintoja, jotka olisivat sovellettavissa investointikehykseen ja jotka olisi otettava siinä huomioon kumpanakaan tilinpäätöspäivänä. Johto olettaa, että kaikki asiaankuuluvat julkaisut hyväksytään sovellettaviksi ensimmäisellä kaudella, joka alkaa julkaisun voimaantulopäivänä tai sen jälkeen, ja että niillä ole merkittävää vaikutusta investointikehyksen tilinpäätöslaskelmiin.

2.4 Yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista

Varat ja velat merkitään taseeseen alenevassa likviditeettijärjestyksessä. Taseessa ei eritellä lyhyt- eikä pitkäaikaisia eriä.

2.4.1 Ulkomaan rahan määräisten erien muuntaminen

Investointikehyksen tilinpäätöslaskelmat laaditaan euroina, joka on myös kehyksen toimintavaluutta. Euroina ilmoitetut määrät on pyöristetty lähimpään tuhanteen, ellei toisin mainita.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat muunnetaan euroiksi käyttäen liiketoimien toteutuspäivän valuuttakurssia.

Muut kuin euromääräiset monetaariset varat ja velat muunnetaan euromääräisiksi tilinpäätöspäivänä voimassa olleeseen kurssiin. Valuuttojen muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot kirjataan yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavaan laskelmaan.

Ei-monetaariset erät, jotka arvostetaan ulkomaan valuutan määräiseen alkuperäiseen hankintamenoon, muunnetaan käyttäen alkuperäisen liiketoimen toteuttamispäivänä voimassa ollutta kurssia. Ei-monetaariset erät, jotka arvostetaan ulkomaan valuutan määräiseen käypään arvoon, muunnetaan käyttäen valuuttakurssia, joka oli voimassa käyvän arvon määrityspäivänä.

Kurssierot, jotka syntyvät liiketapahtumien selvittämisestä niiden toteutuspäivän kurssista poikkeavalla kurssilla, sekä selvittämättömistä ulkomaan rahan määräisistä monetaarisista varoista ja veloista syntyvät realisoitumattomat kurssierot kirjataan yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavaan laskelmaan.

2.4.2 Rahoitusvarat (muut kuin johdannaissopimukset)

Rahoitusvälineet, jotka eivät ole johdannaisia, kirjataan alun perin selvityspäivän perusteella.

Luokittelu ja arvostus

Rahoitusvarat

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä rahoitusvara luokitellaan jaksotettuun hankintamenoon arvostettavaksi, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavaksi tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi ja rahoitusvelka luokitellaan jaksotettuun hankintamenoon arvostettavaksi tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi.

IFRS 9:n mukaisesti luokittelu aloitetaan määrittämällä, onko rahoitusvara katsottava vieraan vai oman pääoman ehtoiseksi rahoitusvälineeksi. IFRS 9:ssä viitataan standardin IAS 32 ”Rahoitusinstrumentit: esittämistapa” määritelmiin.

Vieraan pääoman ehtoisia instrumentteja ovat instrumentit, jotka täyttävät vastapuolen näkökulmasta rahoitusvelan määritelmän. Tällaisia ovat lainat ja velkapaperit, kuten strukturoitujen yhteisöjen, valtioiden ja yritysten joukkovelkakirjalainat ja velkapaperit.

Vieraan pääoman ehtoinen instrumentti luokitellaan jaksotettuun hankintamenoon arvostettavaksi, jos se täyttää molemmat seuraavista ehdoista eikä sitä ole luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi:

- rahoitusvaroihin kuuluvaa erää pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoitteena on rahoitusvarojen hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi ja
- rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimusehdoissa määrätään tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua (niin kutsutut SPPI-kriteerit).

Vieraan pääoman ehtoinen instrumentti luokitellaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavaksi vain, jos se täyttää molemmat seuraavista ehdoista eikä sitä ole luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi:

- rahoitusvaroihin kuuluvaa erää pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoite saavutetaan sekä keräämällä sopimukseen perustuvia rahavirtoja että myymällä rahoitusvaroja ja
- rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimusehdoissa määrätään tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka täyttävät SPPI-kriteerit.

Edellä esitettyjä vaatimuksia on sovellettava koko rahoitusvaroihin kuuluvaan erään, vaikka se sisältäisi kytkettyjä johdannaisia.

Oman pääoman ehtoisia instrumentteja ovat instrumentit, jotka täyttävät liikkeeseenlaskijan näkökulmasta oman pääoman määritelmän, eli instrumentteja, joihin ei sisälly sopimukseen perustuvaa maksuvelvollisuutta ja jotka osoittavat oikeutta liikkeeseenlaskijan nettovaroihin. Oman pääoman ehtoiset rahoitusvälineet arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Muussa kuin kaupankäyntitarkoituksessa pidettävän oman pääoman ehtoisen sijoituksen alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä investointikehys voi peruuttamattomasti päättää esittää myöhemmät muutokset muissa laajan tuloksen erissä. Tämä päätös tehdään sijoituskohtaisesti.

Kaikki muut rahoitusvarat luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi.

Liiketoimintamallin arviointi

Investointikehyksen hallinnoinnista vastaava EIP arvioi sen liiketoimintamallin tavoitteen, jonka mukaan vieraan pääoman ehtoista välinettä pidetään hallussa, salkkutasolla, koska tämä kuvaa parhaiten sitä, miten liiketoimintaa hallinnoidaan ja tietoja toimitetaan johdolle. Arvioinnissa otetaan huomioon muun muassa seuraavat tiedot:

- salkun ilmoitetut periaatteet ja tavoitteet ja näiden periaatteiden noudattaminen käytännössä. Huomiota kiinnitetään etenkin siihen, keskitytäänkö hallinnointistrategiassa saamaan sopimusperusteisia korkotuloja, säilyttämään tietty korkoprofiili, sovittamaan rahoitusvarojen duraatio niiden velkojen duraatioon, joilla kyseiset varat rahoitetaan, vai realisoimaan rahavirtoja myymällä rahoitusvarat;
- kuinka salkun tuloksellisuutta arvioidaan ja kuinka siitä raportoidaan investointikehyksen johdolle;
- riskit, jotka vaikuttavat liiketoimintamallin (ja sen mukaisesti hallussa pidettävien rahoitusvarojen) tuloksellisuuteen ja tapa, jolla näitä riskejä hallitaan; ja
- aiemmilla kausilla toteutuneiden myyntien toteutumistiheys, arvo ja ajoitus, näihin myynteihin johtaneet syyt sekä odotukset tulevasta myyntitoiminnasta.

Myyntitoimintaa koskevia tietoja ei kuitenkaan tarkastella erikseen, vaan osana kokonaisvaltaista arviointia siitä, miten investointikehyksen rahoitusvarojen hallinnoinnille asettama tavoite saavutetaan ja miten rahavirrat realisoidaan.

Vaikuttavan rahoituksen välineen suorien lainatoimien liiketoimintamalli on kuvattu liitetiedossa 24.

Yksinomaan pääoman ja koron maksua (”SPPI”) koskevat kriteerit

Tässä arvioinnissa ”pääomalla” tarkoitetaan vieraan pääoman ehtoisen instrumentin käypää arvoa alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä. ”Korolla” tarkoitetaan korvausta rahan aika-arvosta, tiettynä ajanjaksona jäljellä olevaan pääomamäärään liittyvästä luottoriskistä ja muista perustyyppiseen lainanantoon liittyvistä riskeistä ja menoista (esimerkiksi maksuvalmiusriskistä ja hallintokuluista) sekä voittomarginaalia.

Arvioitaessa, ovatko sopimukseen perustuvat rahavirrat yksinomaan pääoman ja koron maksua, otetaan huomioon instrumentin sopimusehdot. Tähän sisältyy sen arvioiminen, sisältyykö rahoitusvaroihin kuuluvaan erään sopimusehto, joka voisi muuttaa sopimukseen perustuvien rahavirtojen ajoitusta tai määrää siten, etteivät ne enää ole yksinomaan pääoman ja koron maksua.

Taseesta poistaminen

Investointikehys kirjaa rahoitusvaroihin kuuluvan erän pois taseesta silloin, kun sopimukseen perustuvat oikeudet rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaavat olemasta voimassa tai sopimukseen perustuvat oikeudet rahavirtojen saamiseen siirretään toiselle osapuolelle liiketoimella, jolla investointikehys joko siirtää rahoitusvaroihin kuuluvan erän omistamiseen liittyvät riskit ja edut tai ei siirrä rahoitusvaroihin kuuluvan erän omistamiseen liittyviä riskejä ja etuja kaikilta olennaisilta osin toiselle osapuolelle mutta ei pidä määräysvaltaa rahoitusvaroihin itsellään.

Rahoitusvaran tai rahoitusvelan taseesta poistamisen yhteydessä (liitetieto 2.4.4) yhtäältä varan tai velan kirjanpitoarvon (tai varan tai velan taseesta poistettavalle osuudelle kohdistetun kirjanpitoarvon) ja toisaalta i) saadun tai maksetun vastikkeen ja ii) muihin laajan tuloksen eriin kirjattujen kumulatiivisten voittojen ja tappioiden yhteenlasketun määrän välinen erotus kirjataan tulosvaikutteisesti lukuun ottamatta muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavista oman pääoman ehtoisista sijoituksista aiheutuneita muihin laajan tuloksen eriin kirjattuja kumulatiivisia voittoja ja tappioita, jotka siirretään vararahastoon ja joita ei näin kirjata tulosvaikutteisesti luovutuksen yhteydessä.

IBOR-uudistuksen yhteydessä investointikehyksen arvio siitä, onko jaksotettuun hankintamenoon arvostetun rahoitusinstrumentin muutos huomattava, tehdään sen jälkeen, kun on sovellettu IBOR-uudistuksen vaiheessa 2 tarjottua käytännön apukeinoa. IASB:n julkaisemien muutosten mukaisesti investointikehyksessä ei kirjata pois taseesta rahoitusinstrumenttia, jonka sopimusperusteiset rahavirrat muutetaan uudistuksen välittömänä seurauksena kun tämä muutos vastaa taloudellisesti aiempaa sopimukseen perustuvien rahavirtojen määrittämisperustetta (eli peruste välittömästi ennen muutosta).

Luokittelun muutokset

Rahoitusvaroja ei luokitella uudelleen niiden alkuperäisen kirjaamisen jälkeen, paitsi sen jälkeen, kun investointikehys muuttaa rahoitusvarojen hallinnoinnissa noudattamaansa liiketoimintamallia.

Muutokset

Jaksotettuun hankintamenoon arvostettava rahoitusvaroihin kuuluva erä katsotaan muutetuksi, jos sen sopimukseen perustuvat rahavirrat neuvotellaan uudelleen tai niihin tehdään muutoin muutoksia. Uudelleen neuvottelu tai muutosten tekeminen voi johtaa tai olla johtamatta vanhan rahoitusinstrumentin kirjaamiseen pois taseesta ja uuden rahoitusinstrumentin kirjaamiseen taseeseen.

Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavan rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin tehtävä merkittävä sopimukseen perustuva muutos, joka aiheuttaa rahoitusvaroihin kuuluvan erän kirjaamisen pois taseesta, johtaa uuden rahoitusvaroihin kuuluvan erän kirjaamiseen käypään arvoon ja muutoksen voitto- tai tappiovaikutuksen kirjaamiseen konsolidoidun tuloslaskelmaan kohtaan ”Rahoitustoiminnan tulos”.

Sopimukseen perustuvan muutoksen katsotaan olevan merkittävä, jos uusien ehtojen mukainen rahavirtojen diskontattu nykyarvo (joka on diskontattu käyttäen alkuperäistä efektiivistä korkoa) poikkeaa vähintään 10 prosenttia alkuperäisten rahoitusvarojen jäljellä olevien rahavirtojen diskontatusta nykyarvosta. Myös laadulliset tekijät, kuten muutos rahoitusvarojen valuutassa, ja muuntamisen ominaisuudet otetaan huomioon.

IBOR-uudistuksen yhteydessä investointikehyksen arvio siitä, onko jaksotettuun hankintamenoon arvostetun rahoitusinstrumentin muutos huomattava, tehdään sen jälkeen, kun on sovellettu IBOR-uudistuksen vaiheessa 2 tarjottua käytännön apukeinoa. Investointikehys päivittää efektiivisen koron muuttamatta rahoitusinstrumentin kirjanpitoarvoa, jos jaksotettuun hankintamenoon arvostettavan rahoitusvälineen sopimukseen perustuvien rahavirtojen määrittämisen perusta muuttuu uudistuksen välittömänä seurauksena ja jos tämä muutos vastaa taloudellisesti edellistä perustetta (eli peruste välittömästi ennen muutosta).

Rahoitusinstrumenttien käyvän arvon määrittäminen

Käypä arvo on hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa tai tällaisen mahdollisuuden puuttuessa sellaisilla suotuisimmilla markkinoilla, joille investointikehyksellä on pääsy kyseisenä päivänä.

Tarvittaessa EIP määrittää investointikehyksen puolesta instrumentin käyvän arvon käyttämällä toimivilla markkinoilla noteerattua instrumentin hintaa. Markkinoita pidetään toimivina markkinoina, jos omaisuuserää tai velkainstrumenttia koskevia liiketoimia toteutuu niillä riittävän usein ja näiden liiketoimien volyymi on riittävän suuri, jotta hinnoittelutietoa saadaan jatkuvasti.

Jos taseeseen kirjattavien rahoitusvarojen ja -velkojen käypiä arvoja ei saada toimivilta markkinoilta, ne määritetään erilaisilla arvostusmenetelmillä, kuten matemaattisilla malleilla. Malleja sovellettaessa käytetään mahdollisuuksien mukaan todettavissa olevia markkinatietoja, muussa tapauksessa käyvät arvot on määritettävä osin arvioiden perusteella. Valitussa arvostusmenetelmässä otetaan huomioon kaikki sellaiset tekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon liiketoimea hinnoitellessaan.

Arvostusmenetelmänä voidaan käyttää nettonykyarvoa, diskontattuun rahavirtaan perustuvia malleja, vertailua samankaltaisiin instrumentteihin, joille on saatavissa todettavissa olevia markkinahintoja, Black-Scholes-optiohinnoittelumallia, polynomeihin perustuvia optiohinnoittelumalleja ja muita arvostusmalleja. Arvostusmenetelmissä käytettäviin oletuksiin ja tietoihin kuuluvat muun muassa riskittömät korot ja vertailukorot, diskonttokorkojen arvioinnissa käytettävät luottoriskimarginaalit, joukkovelkakirjojen ja osakkeiden hinnat, valuuttakurssit, osakkeiden ja osakeindeksien hinnat ja odotettavissa oleva hintojen volatiliteetti ja korrelaatio.

Arvostusmenetelmien tarkoituksena on tuottaa arvio käyvästä arvosta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Yleisten ja suhteellisen yksinkertaisten rahoitusinstrumenttien tapauksessa EIP käyttää laajalti hyväksyttyjä arvostusmalleja. Näin esimerkiksi koron- ja valuutanvaihtosopimusten käyvän arvon määrittämisessä käytetään ainoastaan todettavissa olevia markkinatietoja ja johdon harkinnan ja arvioinnin osuus arvostuksessa on vähäistä. Todettavissa olevia hintoja ja malleja varten tarvittavia syöttötietoja on yleensä saatavilla markkinoilta silloin kun on kyse noteeratuista vieraan tai oman pääoman ehtoisista arvopapereista, pörssinoteeratuista johdannaisista ja yksinkertaisista OTC-johdannaisista, kuten koronvaihtosopimuksista. Todettavissa olevien markkinahintojen ja mallien syöttötietojen saatavuus vähentää johdon suorittaman harkinnan ja arvioinnin tarvetta ja käyvän arvon määritykseen liittyvää epävarmuutta. Todettavissa olevien markkinahintojen ja mallien syöttötietojen saatavuus vaihtelee tuotteittain ja markkinoittain, ja saatavuuteen vaikuttavat yksittäisistä tapahtumista johtuvat muutokset ja rahoitusmarkkinoilla yleisesti vallitsevat olosuhteet.

Monimutkaisempien instrumenttien tapauksessa EIP käyttää omia arvostusmallejaan, jotka perustuvat yleisesti hyväksyttyihin arvostusmalleihin. Osa tai kaikki näiden mallien merkittävistä syöttötiedoista voivat olla sellaisia, etteivät ne ole todettavissa markkinoilta, vaan ne johdetaan markkinahinnoista tai -koroista tai arvioidaan oletusten perusteella. Sellaisia instrumentteja, joiden arvostuksessa käytetään merkittäviä muita kuin todettavissa olevia syöttötietoja, ovat muun muassa eräät lainat ja vakuudet, joilla ei ole toimivia markkinoita. Arvostusmalleissa, joissa käytetään merkittäviä muita kuin todettavissa olevia syöttötietoja, tarvitaan käyvän arvon määrittämisessä enemmän johdon harkintaa ja arviointia. Johdon harkintaa ja arviointia tarvitaan yleensä soveltuvan mallin valinnassa, arvioitavan rahoitusinstrumentin odotettujen vastaisten rahavirtojen määrittämisessä, vastapuolen velvoitteen laiminlyönnin tai ennenaikaisen takaisinmaksun todennäköisyyden arvioinnissa sekä soveltuvien diskonttokorkojen valinnassa.

Investointikehys määrittää käyvät arvot käyttämällä seuraavassa esitettyä käyvän arvon hierarkiaa, joka kuvaa sitä, miten merkityksellisiä tiedot ovat arvonmäärityksen kannalta:

- Taso 1: identtisten instrumenttien mukauttamattomat noteeratut markkinahinnat sellaisilta toimivilta markkinoilta, joille investointikehyksellä on pääsy.
- Taso 2: muut omaisuuserästä saatavilla olevat tiedot kuin tason 1 kattamat hintanoteeraukset; nämä tiedot voidaan saada suoraan (hinnat) tai välillisesti (hinnoista johdetut tiedot). Tämä luokka sisältää sellaiset instrumentit, joiden arvo on määritetty käyttämällä toimivilla markkinoilla noteerattuja samankaltaisten instrumenttien markkinahintoja, tai identtisten tai samankaltaisten instrumenttien hintoja, jotka on noteerattu markkinoilla, joita ei pidetä täysin toimivina, tai muita arvonmääritysmenetelmiä, joissa kaikki merkittävät syöttötiedot saadaan suoraan tai välillisesti markkinatiedoista.
- Taso 3: muut kuin todettavissa olevat tiedot. Tämä luokka sisältää kaikki sellaiset instrumentit, joiden arvostusmenetelmä sisältää sellaisia syöttötietoja, jotka eivät perustu todettavissa oleviin tietoihin, ja joiden tapauksessa tällaisilla tiedoilla on merkittävä vaikutus instrumentin arvostuksessa. Tämä luokka sisältää sellaiset instrumentit, joiden arvo on määritetty samankaltaisten instrumenttien noteerattujen hintojen perusteella mutta joiden tapauksessa on instrumenttien välisten erojen huomioon ottamiseksi jouduttu tekemään sellaisia merkittäviä mukautuksia tai oletuksia, jotka eivät ole todettavissa.

Käyvän arvon luokitushierarkian tasolta toiselle tehdyt siirrot kirjataan investointikehyksessä tilikauden lopun tilanteen mukaisesti sille tilikaudelle, jonka aikana muutos on tapahtunut.

Rahoitusvarojen arvon alentuminen

IFRS 9 perustuu odotettavissa olevaan tappioon (ECL) perustuvaan ennakoivaan arvonalentumismalliin. EIP on luonut odotettavissa olevan luottotappion laskemiseksi kehyksen, joka riippuu makrotalouden tilasta. Siihen kuuluu point-in-time- luottoriskiparametrien (maksukyvyttömyyden todennäköisyys (PD) ja tappio-osuus (LDG)) määrittäminen makrotalouteen perustuvan ja makrotalousennusteiden tai -skenaarioiden avulla ennakoitavan järjestelmällisen tekijän (luottosyklin) perusteella. Lopullinen odotettavissa oleva luottotappio on vastaavien makrotalousskenaarioiden odotettavissa olevien tappioiden todennäköisyyksillä painotettu keskiarvo. Tätä tulevaisuuteen suuntautuvaa arvonalentumismallia sovelletaan jaksotettuun hankintamenoon arvostettaviin rahoitusvaroihin, vakuussopimuksiin ja taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin.

Tappioita koskevien vähennyserien arvostaminen perustuu IFRS 9:n mukaan jompaankumpaan seuraavista:

- seuraavien 12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot; nämä ovat tilinpäätöspäivän jälkeisellä 12 kuukauden jaksolla mahdollisista laiminlyöntitapahtumista aiheutuvia odotettavissa olevia luottotappioita; ja
- koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot. nämä ovat rahoitusinstrumentin koko odotettavissa olevana voimassaoloaikana kaikista mahdollisista laiminlyöntitapahtumista aiheutuvia odotettavissa olevia luottotappioita.

Standardissa IFRS 9 määritetään kolmivaiheinen arvonalentumisen malli, joka perustuu luoton laadun muutoksiin alkuperäisen kirjaamispäivän jälkeen. Rahoitusinstrumentit luokitellaan vaiheeseen 1 lukuun ottamatta sellaisia instrumentteja, joihin liittyvä luottoriski

on lisääntynyt merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen. Tämä tarkoittaa kvantitatiivisia ja kvalitatiivisia tietoja ja analyyseja, jotka perustuvat pankin asiantuntemukseen, tulevaisuuteen suuntautuva informaatio mukaan luettuna.

Ostetut tai alun perin myönnetyt luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneet rahoitusvarat ovat rahoitusvaroja, jotka luokitellaan heti alkuperäisen kirjaamisen ajankohdasta lähtien vaiheessa 3 oleviksi rahoitusvaroiksi. Ostettujen tai alun perin myönnettyjen luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneiden rahoitusvarojen osalta alkuperäisen kirjaamisen jälkeen kertyneet koko voimassaoloajalta odotettavissa olevien luottotappioiden kumulatiiviset muutokset kirjataan yli- tai alijäämää osoittavaan laskelmaan.

EIP:n arvio IFRS 9:n mukaisesta vaiheluokituksesta perustuu vaiheittaiseen menetelmään, jossa käytetään sisäisten ohjeiden ja menettelyjen mukaisia vastapuoli- tai instrumenttikohtaisia tietoja. Ne kattavat erityisesti ennakkovaroituksen laukaisevat tekijät, sisäisen luokituksen (vähintään kolme tasoa alhaisempi luokitus verrattuna vastapuolen aikaisempaan luokitukseen silloin, kun kyseisen vastapuolen nykyinen sisäinen luokitus on investointiluokkaa alhaisempi) ja maksurästit (yli 30 päivää erääntyneenä).

EIP on katsonut standardien laatijoiden ohjeiden ja markkinakäytäntöjen mukaisesti, että sellaisten covid-19-pandemiaan liittyvien lyhyen aikavälin lainanhoitojoustotoimenpiteiden soveltamista vastapuoliin (kesäkuuhun 2021 asti), joilla on tarkoitus puuttua covid-19-pandemian haitallisiin systeemisiin taloudellisiin vaikutuksiin, ei saisi itsessään pitää automaattisena laukaisevana tekijänä, jonka perusteella voitaisiin päätellä, että luottoriski on lisääntynyt merkittävästi. Kuten liitetiedossa 3.2.3.8 todetaan, EIP soveltaa asiantuntija-arviota arvioidessaan tällaisten vastapuolten luottoriskiä.

EIP katsoo, että Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen aiheuttaman yleisen epävarmuuden ja siitä johtuvien erilaisten riskien arvonalentumisvaikutukset katetaan nykyisellä ennakoivalla ECL-mallilla, jota pidetään riittävän vankkana tällaisten äärimmäisten tapahtumien huomioon ottamiseksi. Kyseiset vaikutukset on otettu suoraan huomioon makrotalousennusteissa ja maksukyvyttömyyden todennäköisyyden aikarakenteessa.

EIP katsoo, että nykyistä ennakoivaa ECL-mallia voidaan pitää riittävän vankkana kattamaan äärimmäiset taloudelliset tapahtumat, jotka on otettu suoraan huomioon makrotaloudellisissa ennusteissa ja maksukyvyttömyyden todennäköisyyden aikarakenteissa. Kuten liitetiedossa 3.2.3.8 todetaan, EIP soveltaa asiantuntija-arviota arvioidessaan tällaisten vastapuolten luottoriskiä.

Jos luottoriski on lisääntynyt merkittävästi, rahoitusinstrumentti siirretään vaiheeseen 2, mutta sen arvon ei vielä katsota alentuneen luottoriskin johdosta. Jos rahoitusinstrumentin arvo on alentunut luottoriskin johdosta, rahoitusinstrumentti siirretään vaiheeseen 3.

Vaiheen 3 vastuiden tunnistamiseksi EIP määrittää, onko olemassa objektiivista näyttöä järjestämättömistä vastuista. Rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvän suorituksen katsotaan olevan laiminlyöty, kun on todennäköistä, ettei velallinen maksa luottovelvoitteitaan täysimääräisesti investointikehykselle ilman, että investointikehys turvautuu toimiin, tai velallisen olennaisen luottovelvoitteen hoitoon liittyvä maksusuoritus investointikehykselle on ollut erääntyneenä yli 90 päivää.

Tässä suhteessa rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvon katsotaan alentuneen, kun katsotaan todennäköiseksi, ettei investointikehys pysty perimään lainattuja tai arvoltaan vastaavia varoja kokonaisuudessaan alkuperäisten sopimusehtojen mukaisesti. Yksittäisten luottoriskien arviointi perustuu velallisen ominaispiirteisiin, yleiseen taloudelliseen tilanteeseen, resursseihin ja maksurekisteritietoihin, mahdollisuuksiin saada tukea taloudellisesti vastuussa olevilta vakuuden antajilta ja soveltuvin osin mahdollisen vakuuden realisointiarvoon.

Kaikkia saamisia, joiden arvo on alentunut, tarkastellaan uudelleen ja analysoidaan vähintään puolen vuoden välein. Myöhemmät odotettujen vastaisten rahavirtojen määrien ja ajankohtien muutokset aiempiin arvioihin verrattuna aiheuttavat muutoksen luottotappioita koskevassa varauksessa, ja ne kirjataan kuluksi tai tuotoksi tuloslaskelmaan. Arvonalennusta koskeva varaus peruutetaan vain, jos luoton laatu on parantunut siten, että on kohtuullinen varmuus pääoman ja koron perimisestä ajoissa lainasaamissopimuksen alkuperäisten sopimusehtojen mukaisesti. Luottotappio kirjataan, kun todetaan, ettei saamista voida periä takaisin kokonaan tai osittain, tai kun se on annettu anteeksi. Luottotappiot kirjataan aiemmin tehtyjä arvonalennusvarauksia vastaan tai suoraan tulolaskelmaan, ja ne vähentävät saamisen pääomamäärää. Aiemmin kokonaan kuluiksi kirjattujen määrien osittaiset tai täysimääräiset takaisinperinnät merkitään tuotoksi tuloslaskelmaan. Luottotappioiksi kirjattuihin rahoitusvaroihin voitaisiin edelleen kohdistaa täytäntöönpanotoimia EIP:n käyttämien perintämenettelyjen noudattamiseksi.

Odotettavissa olevien luottotappioiden arvostaminen – tiedot, oletukset ja menetelmät

Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevia luottotappioita käytetään arvostettaessa vaiheen 2 ja vaiheen 3 omaisuuseriä, kun taas vaiheen 1 omaisuuserien arvostamisessa käytetään seuraavien 12 kuukauden aikana odotettavissa olevia luottotappioita.

Odotettavissa olevat luottotappiot on laskettu seuraavien muuttujien perusteella:

- luottoluokitus ja point-in-time-mallin mukainen maksukyvyttömyyden todennäköisyys,
- point-in-time-mallin mukainen tappio-osuus
- maksukyvyttömyystilassa oleva vastuu.

Vastapuolen luottoluokitus on määritetty tiettynä ajankohtana käyttäen pisteytyslomakemalleja, jotka on räätälöity eri vastapuoli- ja vastuuryhmiä varten.

Kukin luottoluokitus vastaa tiettyä maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä, jolla tarkoitetaan sen todennäköisyyttä, että vastapuoli laiminlyö taloudellisen velvoitteensa joko seuraavien 12 kuukauden aikana tai velvoitteen koko jäljellä olevan voimassaolon aikana. Siksi luokitukset ovat tärkein lähde, kun määritetään vastuita koskevan maksukyvyttömyyden todennäköisyyden aikarakennetta. EIP kerää velvoitteiden täyttämiseen ja laiminlyöntiin liittyviä tietoja investointikehyksen luottoriskeistä. Kerätyt tiedot jaotellaan toimialan ja alueen tyypin mukaan. Homogeenisesti luottosykleihin reagoivia eri toimialoja ja alueita analysoidaan yhdessä.

EIP käyttää tilastollisia malleja analysoidessaan kerättyjä tietoja ja laatiessaan arvioita vastuiden koko voimassaoloajan maksukyvyttömyyden todennäköisyydestä (lifetime PD) vastuun jäljellä olevalta voimassaoloajalta sekä siitä, miten näiden todennäköisyyksien odotetaan muuttuvan ajan mittaan ja kunkin tietyn makrotalousskenaarion mukaan.

Tappio-osuus kuvaa EIP:n odottamaa vastapuolen laiminlyömästä vastuusta aiheutuvan tappion suhdetta laiminlyöntiajankohtana jäljellä olevaan määrään. Tappio-osuus voidaan määritellä myös muodossa ”1–palautusaste”. Tappio-osuusestimaatit määritetään lähinnä maantieteellisesti ja vastapuolen tyypin mukaan, ja tärkeimpiä vastuuryhmiä on viisi: valtiot, julkiset laitokset, rahoituslaitokset sekä yritys- ja hankerahoitus. Tappio-osuusarvoja voidaan oikaista vastuun tuote- ja sopimuskohtaisten ominaisuuksien perusteella.

EIP sisällyttää point-in-time-tietoja ja tulevaisuuteen suuntautuvia tietoja sekä arviointiinsa siitä, onko instrumentin luottoriski lisääntynyt huomattavasti sen alkuperäisen kirjaamisen jälkeen, että odotettavissa olevien luottotappioiden arvostukseen.

EIP on kehittänyt odotettavissa olevien luottotappioiden arviointia varten ehdollisen mallinnusmenetelmän, jonka avulla voidaan laskea maksukyvyttömyyden todennäköisyyden aikarakenteita (PIT PD).

- luottosyklin ja makrotaloudellisten muuttujien välisen taloudelliselta kannalta järkevän yhteyden määrittely
- kolme makrotaloudellista skenaariota (yksi perusskenaario ja kaksi skenaariota, joista toinen kuvastaa talouden taantumaa ja toinen noususuhdannetta), jotka sisältävät usean vuoden potentiaaliset BKT-toteutumat ja niiden todennäköisyydet.

EIP käyttää makrotaloudellisten skenaarioiden laatimiseen maailmantalouden puolirakenteellista usean maan ja usean yhtälön makromallia, jossa on maakohtaisia osioita. Keskiskenaario/perusskenaario on suunniteltu niin, että se on yhdenmukainen Euroopan komission uusimpien ennusteiden kanssa. Positiiviset ja negatiiviset skenaariot on suunniteltu keskiskenaarion ympärille käyttämällä usean maan ja usean yhtälön mallia. Skenaariot perustuvat häiriöiden kohdistamiseen BKT:hen, joka on taloudellisen toiminnan keskeinen mittari. Reaaliseen BKT:hen kohdistettavat häiriöt kalibroidaan vastaamaan muuttujan aiempaa vaihtelua. Tarvittaessa sovelletaan myös asiantuntijoiden arvioita BKT:hen kohdistuvien häiriöiden koon ja jatkuvuuden tarkentamiseen. Tämän tuloksena saadaan määritettyä häiriöt – yhdessä vaimenemisfunktion kanssa – häiriöistä ajan mittaan aiheutuvien vaikutusten määrittämiseksi. Kuhunkin skenaarioon liittyvät todennäköisyydet määritetään markkinoiden (volatiliteettia kuvaavien) indikaattorien ja sisäisesti kehitettyjen indikaattorien mukaan käyttäen niitä johdonmukaisesti eri aikoina epävarmuuden huomioon ottamiseksi.

EIP:n maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä (PD) ja tappio-osuutta (LGD) koskevissa point-in-time-malleissa käytetään samoja luottosyklin ennakoituja arvoja kuin erilaisten makrotaloudellisten skenaarioiden syöttötiedoissa. Luottosykli lasketaan ulkopuolisen luottoluokituslaitoksen toimittamien luottoluokituksen alentamista koskevien tietojen ja ennakoidun reaalisen BKT:n vuotuisen kasvuvauhdin sekä pitkien ja lyhyiden korkojen välisen eron perusteella.

Maksukyvyttömyystilassa oleva vastuu tarkoittaa odotettua vastuuta silloin, kun vastuu on laiminlyöty, ja se perustuu nykyhetken vastapuoliriskiin ja mahdollisiin muutoksiin sopimuksessa sallittuun nykyhetken määrään, jaksottaminen mukaan luettuna. Rahoitusvaran maksukyvyttömyystilassa oleva vastuu on sen bruttomääräinen kirjanpitoarvo. Luotonantositoumusten ja vakuuksien osalta maksukyvyttömyystilassa oleva vastuu sisältää nostetun määrän.

2.4.2.1 Käteisvarat ja muut rahavarat

Investointikehyksen käteisvarat ja muut rahavarat sisältävät käyttötilit ja sellaiset lyhytaikaiset talletukset ja yritystodistukset, joiden alkuperäinen maturiteetti on enintään kolme kuukautta. Käteisvarat ja muut rahavarat kirjataan taseessa jaksotettuun hankintamenoon arvostettuina.

2.4.2.2 Rahoitusvarat

Rahoitusvarat muodostuvat noteeratuista ja noteeraamattomista joukkovelkakirjoista, jotka on tarkoitus pitää eräpäivään asti, ja yritystodistuksista, joiden alkuperäinen maturiteetti on yli kolme kuukautta, ja näin ollen ne luokitellaan jaksotettuun hankintamenoon arvostettaviksi.

Tällaiset joukkovelkakirjat ja yritystodistukset arvostetaan alun perin hankintamenoon, joka on käypä arvo, johon on lisätty kaikki suoraan omaisuuserään kohdistettavissa olevat transaktiokulut. Hankinta-arvon ja lunastusarvon erotus jaksotetaan instrumentin jäljellä olevalle juoksuajalle käyttämällä efektiivisen koron menetelmää.

2.4.2.3 Lainat ja ennakkomaksut

Laina- ja ennakkomaksusalkku voi koostua velkainstrumenteista, kuten lainoista ja velkapapereista, mukaan lukien strukturoitujen yhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjalainat tai velkapaperit, jotka on tarkoitus pitää eräpäivään asti sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi.

Lainoja ja ennakkomaksuja ovat muun muassa:

- jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat lainat ja ennakkomaksut
- Pakollisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat lainat ja ennakkomaksut.

Investointikehyksestä myönnetyt lainat kirjataan investointikehyksen varoiksi, kun raha siirretään velalliselle. Lainojen nostamattomat osat kirjataan taseen ulkopuolisina erinä nimellisarvoonsa. SPPI-testin läpäisevät lainat kirjataan alun perin hankintamenon määräisinä (kehyksestä maksettu nettomäärä) eli lainaa vastaavien rahavarojen käypään arvoon, johon sisältyvät kaikki transaktiokulut. Tämän jälkeen lainat arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon käyttämällä efektiivisen koron menetelmää.

Velkapaperit kirjataan investointikehyksen varoiksi, kun raha siirretään liikkeeseenlaskijalle, ja ne voivat olla sopimuksella toisiinsa sidottuja tai single-tranche-velkainstrumentteja. Velkapaperien nostamattomat osat kirjataan taseen ulkopuolisina erinä nimellisarvoonsa. Velkapaperit arvostetaan alun perin hankintamenoon, joka on käypä arvo, johon on lisätty kaikki suoraan omaisuuserään kohdistettavissa olevat transaktiokulut. Tämän jälkeen ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon käyttämällä efektiivisen koron menetelmää. Hankinta-arvon ja lunastusarvon erotus jaksotetaan instrumentin jäljellä olevalle juoksuajalle käyttämällä efektiivisen koron menetelmää.

Lainojen ja ennakkomaksujen arvon alentumista koskeva periaate on kuvailtu liitetiedossa 2.4.2.

Lainat ja ennakkomaksut, jotka eivät täytä SPPI-kriteeriä, arvostetaan pakollisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Käytetty käyvän arvon määrittämismenetelmä perustuu diskontattuun rahavirtaan tai likvidaatioarvoon perustuvaan menetelmään.

Tietoa IBOR-uudistuksen vaikutuksesta jaksotettuun hankintamenoon arvostettujen lainojen ja ennakkomaksujen uudelleenarvostamisesta on liitetiedossa 2.4.2 – Luokittelu ja arvostaminen / Muutokset.

2.4.2.4 Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit

Investointikehyksessä on kahdentyyppisiä oman pääoman ehtoisia sijoituksia: i) suoria oman pääoman ehtoisia sijoituksia ja ii) pääomasijoitusrahastoja. Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit kirjataan alun perin käypään arvoon, johon on lisätty transaktiokulut. Käyvän arvon myöhemmät muutokset, kuten ulkomaan valuutan muuntamisesta aiheutuvat voitot ja tappiot, kirjataan yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavaan laskelmaan osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopaperien nettotulosta koskevaan kohtaan.

Näiden sijoitusten käyttämätön mutta sidottu osa kirjataan konsolidoituina taseen ulkopuolisina sitoumuksina nimellisarvoonsa.

Rahoitusinstrumenttien käyvän arvon määrittäminen

Käypä arvo määritetään käyttämällä kokonaisnettoarvoon perustuvaa menetelmää (jolloin oletetaan, että vaikka markkina-arvo ei ole helposti todettavissa, nettoarvo on paras arvio käyvästä arvosta). Jos noteeraamattomien sijoitusten käypää arvoa ei saada toimivilta markkinoilta, käypä arvo määritetään käyttämällä yleisesti tunnustettuja arvostusmenetelmiä (liitetieto 4.2.1).

Nettoarvoa oikaistaan viimeisimmän käytettävissä olevan arvon julkistamispäivän ja tilinpäätöspäivän välisenä aikana tapahtuneiden muutosten perusteella, jos hallintoneuvosto katsoo niiden olevan merkittäviä. Olennaisia muutoksia tehdään, kunnes hallintoneuvosto hyväksyy tilikauden tilinpäätöksen. EIP paransi arvostusmenetelmiään yleisen epävarmuuden, Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen aiheuttamien erilaisten riskien ja tuloksen osalta havaitun vaihtelun vuoksi arvioidakseen oman pääoman ehtoisten sijoitusten käyvän arvon mahdollisia oikaisuja sellaisten nettoarvojen osalta, joita rahastonhoitajat eivät ole ilmoittaneet investointikehyksen tilinpäätöspäivänä.

Sellaisten erityisinvestointien osalta, joiden nettoarvoja ei voida helposti määrittää, voidaan käyttää muita suuntaviivoja, kuten IPEV-lautakunnan julkaisemia IPEV-sääntöjä (International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines, jäljempänä 'IPEV-säännöt'), ja tällaisia investointeja on seurattava ja tarkasteltava uudelleen yksityiskohtaisemmin. Tämän menetelmän mukaisesti rahastot jaetaan sisäisesti kolmeen luokkaan:

- luokka I – rahastot, jotka ovat ottaneet käyttöön IFRS 13:n tai IPEV-sääntöjen käypää arvoa koskevat vaatimukset ja joiden osalta tehdään erityinen tarkastelu sen varmistamiseksi, että nettoarvo on luotettava arvio käyvästä arvosta
- luokka II – rahastot, jotka ovat ottaneet käyttöön muita arvostusohjeita (kuten aiempi 2001 EVCA) tai standardeja, joiden voidaan katsoa olevan IFRS 13:n mukaisia, ja joille voidaan laskea vastaava nettoarvo
- luokka III – rahastot, jotka eivät sovella IFRS 13:n mukaisia käyvän arvon vaatimuksia eivätkä muita IFRS 13:n mukaisia arvostusnormeja.

Huomattavan vaikutusvallan arviointi

Investointikehyksen hankkimat pääomaosuudet ovat pääasiassa sijoituksia pääomasijoitusrahastoihin. Alalla noudatettavan käytännön mukaisesti tällaiset sijoitukset ovat yleensä useiden sijoittajien yhdessä tekemiä sijoituksia, joten yksikään sijoittajista ei voi yksin vaikuttaa rahaston päivittäisiin toimintoihin tai sen sijoitustoimintaan. Tämän vuoksi sijoittajan jäsenyys tällaisen rahaston hallintoelimessä ei periaatteessa merkitse sitä, että kyseinen sijoittaja voi vaikuttaa rahaston jokapäiväisiin toimintoihin. Lisäksi pääomasijoitusrahastoon sijoittavat yksittäiset sijoittajat eivät määrää rahaston toimintapolitiikasta, johon kuuluu mm. osinkojen tai muiden varojen jakopolitiikka. Tällaiset päätökset tekee yleensä rahaston johto osuudenomistajien kanssa tehdyn sopimuksen perusteella. Kyseisessä sopimuksessa määrätään rahaston johdon ja kaikkien osuudenomistajien oikeuksista ja velvollisuuksista. Sopimus myös yleensä estää yksittäisiä sijoittajia toteuttamasta rahaston kanssa luonteeltaan olennaisia kahdenvälisiä liiketoimia, vaihtamasta rahaston kanssa johtohenkilöitä tai saamasta erityisoikeutta käyttää olennaisen tärkeitä teknisiä tietoja. Investointikehyksen sijoitukset tehdään edellä kuvatun alan yleisen käytännön mukaisesti. Näin varmistetaan, ettei investointikehyksellä ole standardeissa IFRS 10 ja IAS 28 tarkoitetussa merkityksessä määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa kyseisiin sijoituksiin, myöskään silloin kun on kyse sijoituksista, joiden äänioikeuksista investointikehyksellä on yli 20 prosenttia.

2.4.3 Vakuudet

Vakuussopimukset ovat sopimuksia, joiden nojalla investointikehyksestä on suoritettava määrättyjä maksuja vakuuden saajalle syntyvän tappion korvaamiseksi silloin, kun määrätty velallinen laiminlyö maksun vieraan pääoman ehtoisen instrumentin ehtojen mukaisena eräpäivänä.

Voimassa olevien sääntöjen mukaan nämä vakuudet eivät täytä vakuutussopimuksen määritelmää (IFRS 4 Vakuutussopimukset).

Vakuudet kirjataan IFRS 9:n "Rahoitusinstrumentit" mukaisesti joko "johdannaisina" tai "takauksina" niiden kyseisessä standardissa määriteltyjen piirteiden ja ominaisuuksien mukaisesti.

Periaatteet, joiden mukaisesti johdannaisia käsitellään tilinpäätöksessä, on esitetty liitetiedossa 2.4.5.

Vakuudet kirjataan alun perin taseeseen kohtaan "Käyttöön otettuihin vakuuksiin liittyvät varaukset" käypään arvoon, johon lisätään vakuuksien myöntämisestä suoraan johtuvat transaktiomenot. Alkuperäisen kirjaamisen ajankohtana maksuvelvollisuus vastaa vakuuksista saatavien palkkioiden nettonykyarvoa (NPV) ja alkuperäistä odotettua tappiota.

Vakuudet merkitään alkuperäisen kirjaamisen jälkeen kirjanpitoon käyttäen suurempaa seuraavista:
– IFRS 9:n mukaisesti määritetyn tappioita koskevan vähennyserän määrä sekä
– alun perin kirjattu palkkio, josta vähennetään IFRS 15:n periaatteiden mukaisesti kirjatut tulot.

Muut vakuuksiin liittyvän nettovelan lisäykset tai vähenemiset (arvostettuna IFRS 9:n mukaisesti) kuin vakuuteen perustuvien maksuvaatimusten maksaminen kirjataan yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavaan laskelmaan kohtaan ”Vakuuksiin liittyvien varausten muutos”.

Saadut vakuuspalkkiot kirjataan yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavaan laskelmaan kohtaan ”Palkkiotuotot” IFRS 15:n mukaisen jaksotusaikataulun mukaisesti vakuuden voimassaoloaikana.

2.4.4 Rahoitusvelat (muut kuin johdannaissopimukset)

Luokittelu ja arvostus

Rahoitusvelat

Rahoitusvelat arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon lukuun ottamatta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvelkojen määritelmän täyttäviä rahoitusvelkoja (esimerkiksi johdannaisvelat).

Investointikehys poistaa rahoitusvelan taseesta, kun sen sopimusvelvoitteet on täytetty tai kumottu tai niiden voimassaoloaika on päättynyt.

2.4.5 Johdannaissopimukset

Johdannaissopimuksiin kuuluu valuutanvaihtosopimuksia, valuuttojen välisiä koronvaihtosopimuksia, lyhytaikaisia valuutanvaihtosopimuksia (valuuttaswapit).

Johdannaissopimukset kirjataan alun perin kaupantekopäivän arvon mukaan.

Osana investointikehyksen tavanomaista toimintaa voidaan tehdä swap-sopimuksia suojaamaan tiettyjä luottojärjestelyjä tai valuuttatermiinejä suojaamaan muita kuin euromääräisiä valuuttapositioita silloin kun kyseisellä valuutalla käydään aktiivisesti kauppaa valuuttamarkkinoilla. Näin voidaan tasata valuuttakurssivaihtelujen vaikutuksia.

Kaikki johdannaissopimukset arvostetaan tulosvaikutteisesti käypään arvoon ja esitetään tilinpäätöksessä johdannaissopimuksina. Käyvän arvon määrittäminen perustuu lähinnä diskontattua kassavirtaa koskeviin malleihin, optioiden hinnoittelumalleihin sekä kolmansien antamiin hintatarjouksiin.

Johdannaissopimukset kirjataan käypään arvoon varoiksi silloin, kun niiden käypä arvo on positiivinen, ja veloiksi silloin, kun niiden käypä arvo on negatiivinen. Johdannaissopimusten käyvän arvon muutokset kirjataan yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavan laskelman kohtaan ”Johdannaissopimusten käyvän arvon muutos”.

Kytketyt johdannaiset on IFRS 9:n pääsopimuksesta erottamista koskevien vaatimusten mukaisesti eliminoitu rahoitusvaroista tai -veloista ja siten hybridisopimusta kohdellaan kokonaisuutena sen luokittelemiseksi rahoitusvaroihin tai -velkoihin.
Johdannaisten kassavirrat määritettiin vastaavasti käyttämällä ISDA:n varakorkokantoja LIBOR-vertailuarvojen[13.] sijasta. Tietoa IBOR-uudistuksen vaikutuksesta johdannaisinstrumentteihin on liitetiedossa 6.

2.4.6 Rahoitusosuudet

Jäsenvaltioiden rahoitusosuudet kirjataan taseessa saamisiksi. Kirjauspäivä on sen neuvoston päätöksen antamispäivä, jossa vahvistetaan investointikehyksen osalta jäsenvaltioiden maksettavaksi tulevat rahoitusosuudet.

Jäsenvaltioiden rahoitusosuudet täyttävät seuraavat edellytykset, ja ne luokitellaan sen vuoksi omaksi pääomaksi:
- rahoitusosuuksia koskevan sopimuksen mukaan jäsenvaltioilla on valtuudet päättää investointikehyksen nettovarojen käytöstä, jos investointikehys likvidoidaan
- rahoitusosuudet kuuluvat instrumenttiluokkaan, joka on kaikkia muita instrumenttiluokkia huonommassa etuoikeusasemassa
- kaikilla rahoitusinstrumenteilla luokassa, joka on kaikkia muita instrumenttiluokkia huonommassa etuoikeusasemassa, on samanlaiset ominaisuudet
- rahoitusinstrumentti ei sisällä ominaisuuksia, jotka edellyttäisivät sen luokittelemista velaksi ja
- instrumentista aiheutuvat instrumentin voimassaoloaikana odotettavissa olevat kokonaisrahavirrat perustuvat olennaisilta osin investointikehyksen voittoon tai tappioon, taseeseen merkityn nettovarallisuuden muutokseen tai investointikehyksen tilinpäätökseen merkityn tai merkitsemättömän nettovarallisuuden käyvän arvon muutokseen instrumentin voimassaoloaikana.

Rahoitusosuudet luokitellaan ja arvostetaan tilinpäätöslaskelmissa jaksotettuun hankintamenoon.

[13] Yhdysvaltain dollarin määräiseen LIBOR-viitekorkoon sidotut kassavirrat määritellään käyttäen LIBOR-vertailuarvoja, kun Yhdysvaltain dollarin määräisen LIBOR-koron määritykset eivät ole vielä päättyneet.

2.4.7 Korkokulut ja vastaavat kulut

Investointikehyksen varoista myönnettävistä lainoista saatavat korot kirjataan yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavaan laskelmaan (”Korkotuotot ja vastaavat tuotot”) ja taseeseen (”Lainat ja ennakkomaksut”) suoriteperusteisesti soveltaen efektiivistä korkokantaa. Efektiivinen korko on se korkokanta, jota käyttäen lainan odotettavissa olevana juoksuaikana saataviksi tai suoritettaviksi arvioidut vastaiset maksut tulevat diskontatuiksi täsmälleen lainan nettokirjanpitoarvon suuruisiksi. Jos lainan kirjanpitoarvoa on alennettu arvonalentumisen takia, korkotuotot kirjataan soveltamalla alkuperäistä efektiivistä korkokantaa uuteen kirjanpitoarvoon.

Ostetuista tai alun perin myönnetyistä luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneista lainoista saatavat korot kirjataan yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavaan laskelmaan (”Korkotuotot ja vastaavat tuotot”) ja taseeseen (”Lainat ja muut saamiset”) suoriteperusteisesti soveltaen efektiivistä korkokantaa. Efektiivinen korko on se korkokanta, jota käyttäen lainan odotettavissa olevana juoksuaikana saataviksi tai suoritettaviksi arvioidut vastaiset maksut tulevat diskontatuiksi täsmälleen lainan nettokirjanpitoarvon suuruisiksi.

Investointikehyksen resursseja varten saadut korkotuet ovat tuloennakkoja, ja ne kirjataan oikaisuina efektiivisiin tuottoihin tuloslaskelman kohtaan ”Korkotuotot ja vastaavat tuotot” korkotukilainan noston ja sen takaisinmaksun välisellä ajanjaksolla.

Luotonvarauspalkkiot kirjataan tulosvaikutteisesti lainan noston ja sen takaisinmaksun välisellä ajanjaksolla käyttämällä efektiivisen koron menetelmää, ja ne esitetään yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavassa laskelmassa korkotuotoissa ja vastaavissa tuotoissa.

2.4.8 Korkotuet ja tekninen apu

Investointikehyksen toimintaan kuuluu myös korkotukien ja teknisen avun hallinnointi jäsenvaltioiden lukuun.

Se osuus jäsenvaltioiden rahoitusosuuksista, joka osoitetaan korkotukien ja teknisen avun maksamiseen, ei sisälly investointikehyksessä rahoittajien varoihin, vaan se katsotaan velaksi kolmansille. Varat maksetaan investointikehyksestä lopullisille tuensaajille, minkä jälkeen ne vähennetään veloista kolmansille.

Jos kaikkia korkotukiin ja tekniseen apuun maksettuja määriä ei ole myönnetty kokonaan, ne luokitellaan uudelleen rahoitusosuuksiksi investointikehykseen.

2.4.9 Käteisvarojen ja muiden rahavarojen korkotuotot

Käteisvarojen ja muiden rahavarojen tuottamat korot kirjataan investointikehyksen yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavaan laskelmaan suoriteperusteisesti.

2.4.10 Palkkiot ja osingot

Palkkiot, jotka saadaan tiettynä ajanjaksona suoritetuista palveluista, kirjataan tuloksi palvelun toimitushetkellä, kun taas palkkiot, jotka saadaan merkittävän toimenpiteen toteutushetkellä, kirjataan tuloksi kun merkittävä toimenpide on toteutettu. Palkkiot esitetään yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavassa laskelmassa kohdassa ”Palkkiotuotot”.

Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopapereiden tuottamat osingot kirjataan niiden saantihetkellä, ja ne esitetään yli- tai alijäämää ja muita laajan tuloksen eriä osoittavassa laskelmassa kohdassa ”Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopapereiden realisoituneet nettovoitot”.

2.4.11 Verotus

Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista tehdyssä pöytäkirjassa määrätään, että varat, tulot ja muu unionin toimielinten omaisuus on vapautettu kaikista välittömistä veroista.

3 Riskienhallinta

Tässä liitetiedossa esitetään tiedot investointikehykseen kohdistuvista luotto- ja rahoitusriskeistä ja etenkin rahoitusinstrumenttien käyttöön liittyvistä ensisijaisista riskeistä sekä siitä, miten investointikehyksessä hallitaan ja valvotaan näitä riskejä. Niihin kuuluvat seuraavat:

- luottoriski – asiakkaan tai vastapuolen velvoitteen laiminlyönnistä johtuva tappioriski, joka liittyy kaikentyyppisiin luottovastuisiin; sisältää myös selvitysriskin[14]
- likviditeettiriski – riski siitä, että yhteisö ei pysty rahoittamaan varojen lisääntymistä ja suorittamaan velvoitteitaan sitä mukaa kuin ne erääntyvät ilman, että tästä aiheutuu kestämättömiä tappioita
- markkinariski – riski siitä, että markkinahintojen, kuten korkojen, osakehintojen tai valuuttakurssien, muutos vaikuttaa yhteisön hallussa pitämistään rahoitusinstrumenteista saamiin tuloihin tai kyseisten rahoitusinstrumenttien arvoon.

3.1 Riskienhallinnan järjestäminen

EIP mukauttaa investointikehyksen riskienhallintakehystä jatkuvasti.

Riippumattomana yksikkönä toimiva EIP:n riskienhallinnasta vastaava osasto määrittää investointikehykseen kohdistuvat riskit, arvioi ja seuraa niitä sekä raportoi niistä. Toimintamallissa, joka perustuu tehtävien eriyttämisen periaatteeseen, riskienhallinta on front office -toiminnoista riippumaton toiminto ja esittää toisen mielipiteen kaikista front office -toiminnon ehdotuksista, joilla on riskivaikutuksia.

EIP:n tasolla EIP-ryhmän riskienhallintajohtaja GCRO (Group Chief Risk Officer) raportoi EIP:n hallitukselle riskeistä vastaavan hallituksen jäsenen valvonnassa. GCRO voi olla suoraan yhteydessä riskienhallintakomiteaan, ja hän voi kirjoittaa suoraan EIP:n hallintoneuvostolle ja viestiä sen kanssa mistä tahansa toimivaltaansa kuuluvasta aiheesta.

3.2 Luottoriski

Luottoriski on asiakkaan tai vastapuolen velvoitteen laiminlyönnistä johtuva tappion mahdollisuus, joka liittyy kaikentyyppisiin luottovastuisiin. Se sisältää myös selvitysriskin.

3.2.1 Luottoriskipolitiikka

Lainojen vastapuolten luottokelpoisuusanalyysia tehdessään EIP arvioi luottoriskin ja odotetun tappion määrittääkseen riskin määrän ja hinnoitellakseen sen. EIP on kehittänyt sisäisen luottoluokitusmenetelmän, jonka avulla se voi antaa luotonantonsa kannalta merkityksellisille vastapuolina oleville lainansaajille ja vakuuden antajille sisäisen luottoluokituksen. Menetelmä perustuu kutakin pääasiallista vastapuolityyppiä (yritykset, rahoituslaitokset jne.) varten erikseen suunniteltuihin pisteytyslomakkeisiin. Luokittelussa otetaan huomioon EIP:ssä sovellettava pankkialan paras käytäntö ja Basel II -sääntelyssä (International Capital Accord) vahvistetut periaatteet. Kaikki sellaiset vastapuolet, joilla on olennaista merkitystä tietyn transaktion luottoprofiilin kannalta, luokitellaan sisäisiin luottoluokkiin käyttämällä asianomaiseen vastapuolityyppiin sovellettavaa sisäistä luottoluokitusmenetelmää. Kullekin vastapuolelle annetaan sisäinen luottoluokitus, joka vastaa sen maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä, sen jälkeen kun vastapuolen liiketoiminta- ja rahoitusriskiprofiili ja toimintaolosuhteisiin liittyvä maariski on arvioitu perusteellisesti. Asiantuntijoiden ehdottamia muutoksia tehdään tarvittaessa ottaen huomioon oikeushenkilöiden emoyhtiöiden tai hallituksen tuki, ja lopullinen luottoluokitus mahdollistaa muutokset, jotta se vastaa tietoja (esim. markkinahinnoittelu), joita ei ole otettu huomioon pisteytyslomakkeessa.

Hankerahoituksen ja muiden strukturoitujen osittain vakuudellisten operaatioiden luottoluokittelussa käytetään kulloinkin kyseeseen tulevan alan tarpeisiin soveltuvia luottoriskin arviointivälineitä, joissa keskitytään saatavilla olevaan rahavirtaan ja velanhoitokykyyn. Näihin välineisiin kuuluvat muun muassa hankkeiden sopimuspuitteiden analysointi, vastapuolten analysointi ja rahavirtasimulaatiot. Kullekin hankkeelle annetaan sisäinen riskiluokitus samaan tapaan kuin yrityksille ja rahoituslaitoksille. EU:n ulkopuolisten valtioiden luottoluokituksen määrittää kansantalousosasto tilastomallin perusteella.

Kaikkia sisäisiä luokituksia seurataan laina-aikana ja niitä päivitetään säännöllisesti.

Muihin kuin valtion takaamiin operaatioihin sovelletaan tapauksen mukaan erityisiä transaktion suuruuteen ja vastapuolen kokoon liittyviä rajoja. Vastapuolia koskevat riskirajat asetetaan tarvittaessa konsernitasolla. Tällaiset rajat perustuvat yleensä muun muassa vastapuolten omiin varoihin.

EIP vähentää luottoriskiä tarvittaessa ja tapauskohtaisesti erilaisilla lisävakuusjärjestelyillä, kuten vastapuoliin tai hankkeisiin liittyvillä esinevakuuksilla, takauksilla ja sopimuslausekkeilla lainanottajan luonteesta ja toiminnon tyypistä riippuen.

Investointikehyksessä ei käytetä luottojohdannaisia luottoriskin vähentämiseen.

[14] Selvitysriskillä tarkoitetaan mahdollisten tappioiden riskiä sellaisista liiketoimista, jotka ovat selvittämättä niiden sovitun toimituspäivän jälkeen tai jotka selvitetään sovellettavan markkinastandardin mukaista ajankohtaa myöhemmin. Investointikehyksen toiminnan luonteen vuoksi selvitysriski vaikuttaa etenkin EIP:n tekemiin valuutanvaihtoa edellyttäviin johdannaissopimuksiin. Selvitysriskien hallintaa käsitellään rahoitusriskiä koskevissa suuntaviivoissa.

3.2.2 Luottoriskille alttiina oleva enimmäismäärä ilman vakuuksia ja lisävakuusjärjestelyjä

Seuraavassa taulukossa esitetään tase-eristä luottoriskille alttiina oleva enimmäismäärä johdannaiset mukaan luettuina. Enimmäismäärä on ilmoitettu bruttomääränä, jossa ei ole otettu huomioon vakuuksien luottoriskiä vähentävää vaikutusta.

Luottoriskille alttiina oleva enimmäismäärä (tuhatta euroa)	**31.12.2022**	**31.12.2021**
VARAT		
Käteisvarat ja muut rahavarat	1 451 970	1 358 564
Saamiset rahoitusosuuksista	85 321	85 210
Rahoitusvarat	73 003	–
Johdannaissopimukset	75 852	7
Lainat ja ennakkomaksut	1 849 786	1 986 281
Muut varat	950	1 086
Yhteensä	**3 536 882**	**3 431 148**
Luottositoumuksiin liittyvät varaukset	**–16 583**	**–16 602**
TASEEN ULKOPUOLISET ERÄT		
Ehdolliset velat		
- Käyttöön otetut vakuudet	–	1 499 675
Sitoumukset		
- Nostamattomat lainat	1 671 851	1 677 411
- Vakuussitoumukset, joiden mukaista vakuutta ei ole vielä otettu käyttöön	49 378	256 299
Taseen ulkopuoliset erät yhteensä	**1 721 229**	**3 433 385**
Luottoriskille alttiina oleva määrä yhteensä	**5 241 528**	**6 847 931**

3.2.3 Lainoihin ja ennakkomaksuihin liittyvä luottoriski

3.2.3.1 Lainoihin ja ennakkomaksuihin liittyvän luottoriskin määrittäminen

Investointikehyksen puitteissa toteutettaville laina-, ennakkomaksu- tai vakuusoperaatioille tehdään kattava riskinarviointi ja lainaan tai vakuuteen liittyvän odotetun tappion määrä arvioidaan. Näiden toimenpiteiden perusteella kullekin lainalle ja vakuudelle annetaan luottoluokitus. Vaikuttavan rahoituksen välineeseen liittyviin toimintoihin (jotka on kuvattu liitetiedossa 24), sovelletaan välitettyjä lainoja lukuun ottamatta EIP:n luotto- ja pääomariskiä koskevissa suuntaviivoissa esitettyjä yleisen valtuutuksen mukaisia riskiperiaatteita. Lainojen luottoluokitukset määritetään käyttämällä yleisesti hyväksyttyjä kriteereitä, jotka perustuvat lainanottajan laatuun, lainan maturiteettiin, vakuuteen ja soveltuvin osin vakuuden antajaan.

Lainojen luottoluokitusjärjestelmä muodostuu menettelyistä, prosesseista, tietokannoista ja tietojärjestelmistä, joilla tuetaan lainanantoon liittyvää luottoriskin arviointia ja odotetun tappion määrää koskevien arvioiden laatimista. Se sisältää tiivistettynä runsaasti tietoa, ja sen tarkoituksena on mahdollistaa luottoriskiin perustuva lainojen keskinäinen paremmuusjärjestykseen asettaminen. Lainojen luottoluokitukset heijastavat ”odotetun tappion” arvioidun määrän nykyarvoa, joka perustuu tärkeimpien velallisten ja vakuuden antajien maksukyvyttömyyden todennäköisyyteen, maksukyvyttömyystilassa olevaan vastuuseen sekä laiminlyönnin seurauksena olevan tappion vakavuuteen. Lainojen luottoluokituksia käytetään seuraaviin tarkoituksiin:

- tukemaan lainanantoon liittyvien riskien tarkempaa ja kvantitatiivisempaa arviointia
- luottoriskivaihteluiden indikaattorina seurantatoimien priorisoimiseksi
- kuvaamaan lainasalkun laatua tiettynä ajankohtana sekä
- tekijänä, jota hyödynnetään riskienhinnoittelupäätöksissä.

Lainan luottoluokitusta määritettäessä otetaan huomioon seuraavat seikat:

i) Lainanottajan luottokelpoisuus: Riskienhallintayksikkö tekee lainanottajista riippumattoman selvityksen ja arvioi niiden luottokelpoisuuden käyttämällä sisäisiä menetelmiään ja ulkopuolisia tietoja. EIP on luonut sisäisen luottoluokitusjärjestelmän valitsemansa Basel III -sääntöjen mukaisen sisäisiin luottoluokituksiin perustuvan lähestymistavan mukaisesti määrittääkseen lainanottajien ja vakuuden antajien sisäiset luottoluokitukset. Järjestelmä perustuu kutakin vastapuolityyppiä varten erikseen laadittuihin pisteytyslomakkeisiin.

ii) Peruskorrelaatio: Peruskorrelaation avulla kvantifioidaan mahdollisuus siitä, että sekä lainanottaja että vakuuden antaja joutuvat samanaikaisesti taloudellisiin vaikeuksiin. Mitä suurempi korrelaatio lainanottajan ja vakuuden antajan velvoitteiden laiminlyöntiriskien välillä on, sitä vähäisempi on vakuuden arvo ja sitä heikompi on lainan luottoluokitus.

iii) Vakuuksien ja arvopaperien arvo: tämä arvo saadaan liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuuden ja käytetyn instrumenttityypin yhdistelmää koskevasta arviosta.

iv) Sovellettava palautusaste: määrä, joka oletetaan saatavan perittyä takaisin asianomaisen vastapuolen laiminlyötyä takaisinmaksun, ilmaistuna prosenttiosuutena kyseisestä luottovastuusta.

v) Sopimuspuitteet: moitteettomat sopimuspuitteet parantavat lainan laatua ja sen luottoluokitusta.

vi) Laina-aika tai yleisemmin lainan kassavirrat: mitä pitempi laina-aika on, sitä suurempi on riski siitä, että lainanhoidossa esiintyy vaikeuksia muiden tekijöiden säilyessä ennallaan.

Lainaan liittyvä odotettu tappio lasketaan edellä mainittujen viiden tekijän yhdistelmän perusteella. Lainalle annetaan tämän jälkeen jokin seuraavassa luetelluista luottoluokituksista sen mukaan, miten suuri odotettu tappio on:

”A” Parhaan laatuluokan lainat. Tässä luokassa on kolme alaluokkaa:

”A0” sisältää lainat, jotka on myönnetty EU:n jäsenvaltiolle tai jotka jokin EU:n jäsenvaltio on taannut ja joiden odotettu tappio on 0 prosenttia.

”A+” sisältää lainat, jotka on myönnetty muille yhteisöille kuin EU:n jäsenvaltioille (tai joissa vakuuden antajina ovat muut yhteisöt kuin jäsenvaltiot) ja joiden laadun ei odoteta heikkenevän laina-aikana.

”A–” sisältää sellaiset lainat, joiden laadun säilymisen osalta on olemassa jonkin verran epävarmuutta mutta joiden tapauksessa kielteisten vaikutusten odotetaan olevan vähäisiä.

”B” Erittäin hyvälaatuiset lainat: tämä on omaisuusluokka, jota EIP pitää ongelmattomana, vaikka lainan laadun vähäistä heikkenemistä tulevaisuudessa ei voida sulkea pois. B+ ja B– ovat alaluokkia, jotka kuvaavat tällaisen heikkenemisen suhteellista todennäköisyyttä.

”C” Hyvälaatuiset lainat: esimerkkejä tällaisista lainoista ovat vakaille pankeille tai yrityksille myönnetyt vakuudettomat seitsemän vuoden kertamaksulainat tai vastaavat kuoletuslainat.

”D” Tämän luottoluokitusluokan lainat luetaan vielä ”laadultaan hyväksyttäviin” lainoihin; seuraavaksi alemmassa luottoluokassa olevat lainat ovat jo sellaisia, että niihin on liittynyt maksuvaikeuksia. Tätä rajanvetoa tarkennetaan alaluokilla D+ ja D–. Luottoluokitusluokkaan D– kuuluvat lainat edellyttävät tehostettua seurantaa.

”E” Tämä luottoluokitusluokka sisältää lainat, joihin liittyy yleisesti hyväksyttyä suurempi riski. Se sisältää lisäksi lainat, joihin on laina-aikana liittynyt vakavia ongelmia ja joiden osalta ei voida sulkea pois lainan laadun heikkenemistä tappiolliseksi. Tämän vuoksi näitä lainoja seurataan tiiviisti ja tehostetusti. Alaluokkien E+ ja E– avulla lainat jaetaan kahteen alaryhmään sen mukaan, miten tehostettua seuranta on. Alaluokan E– lainojen tapauksessa on olemassa suuri todennäköisyys siitä, että lainaa ei pystytä maksamaan takaisin aikataulussa, minkä vuoksi tarvitaan jonkinlaista lainan uudelleenjärjestelyä, josta on mahdollisesti seurauksena arvonalentumistappio.

”F” F (velvoitteet laiminlyöty) tarkoittaa, että lainaan liittyvää riskiä ei voida hyväksyä. Kaikki luottoluokitusluokan F lainat ovat sellaisiin avoinna oleviin transaktioihin liittyviä lainoja, joihin on allekirjoittamisen jälkeen vaikuttanut odottamaton, poikkeuksellinen ja hyvin jyrkkä olosuhteiden heikkeneminen. Kaikki lainaoperaatiot, joissa menetetään investointikehyksen pääomaa, kuuluvat luottoluokitusluokkaan F, ja niihin sovelletaan erityistä varausta.

Kohdassa 3.2.3.3 olevassa taulukossa on esitetty investointikehyksen lainasalkun laatuanalyysi, joka perustuu edellä kuvattuihin luottoluokitusluokkiin.

3.2.3.2 Luottoriskianalyysi (antolainaus)

Seuraavassa taulukossa on esitetty allekirjoitettuihin (nostettuihin ja nostamattomiin) lainoihin ja ennakkomaksuihin liittyvän luottoriskin enimmäismäärät (nettomääräinen kirjanpitoarvo) lainanottajatyypeittäin. Riskianalyysissa on otettu huomioon vakuuksien antajien myöntämät vakuudet.

Tilanne 31.12.2022 (tuhatta euroa)	**Vakuudellinen**	**Lisävakuus-järjestelyt**	**Vakuudeton**	**Yhteensä**	**Nostettu yhteensä %**
Rahoituslaitokset	64 625	–	1 095 467	**1 160 092**	**63 %**
Yritykset	182 460	–	285 216	**467 676**	**25 %**
Viranomaiset	18 902	–	218	**19 120**	**1 %**
Valtiot	–	311	202 587	**202 898**	**11 %**
Nostettu yhteensä	**265 987**	**311**	**1 583 488**	**1 849 786**	**100 %**
Nostamatta	**149 506**	**–**	**1 505 762**	**1 655 268**	
Nostettu ja nostamatta yhteensä	**415 493**	**311**	**3 089 250**	**3 505 054**	

Tilanne 31.12.2021 (tuhatta euroa)	**Vakuudellinen**	**Lisävakuusjärjestelyt**	**Vakuudeton**	**Yhteensä**	**Nostettu yhteensä %**
Rahoituslaitokset	74 086	–	1 115 656	**1 189 742**	**60 %**
Yritykset	211 067	–	368 877	**579 944**	**29 %**
Viranomaiset	20 776	–	664	**21 440**	**1 %**
Valtiot	–	917	194 238	**195 155**	**10 %**
Nostettu yhteensä	**305 929**	**917**	**1 679 435**	**1 986 281**	**100 %**
Nostamatta	**193 663**	**–**	**1 467 146**	**1 660 809**	
Nostettu ja nostamatta yhteensä	**499 592**	**917**	**3 146 581**	**3 647 090**	

Salkunhoidosta ja -seurannasta vastaavan EIP:n osaston (Portfolio Management and Monitoring Directorate) tehtävänä on seurata lainanottajien ja vakuuden antajien tilannetta, ja se huolehtii myös hankkeisiin liittyvän rahoituksen ja hankesopimusten seurannasta. Näin ollen investointikehyksen lainojen, lainanottajien ja vakuuden antajien luottokelpoisuutta seurataan jatkuvasti, vähintään vuosittain ja tarvittaessa useammin silloin kun luottotapahtumat sitä edellyttävät. Salkunhoidosta ja -seurannasta vastaava EIP:n osasto arvioi etenkin, ovatko sopimusperusteiset oikeudet toteutuneet. Jos luokitus heikkenee tai sopimusvelvoitteet jäävät täyttämättä, toteutetaan korjaavia toimenpiteitä. Tarvittaessa toteutetaan toimenpiteitä riskien vähentämiseksi luottoriskiä koskevien ohjeiden mukaisesti. Investointikehyksestä myönnetyille lainoille annettuja pankkitakauksia uusittaessa varmistetaan, että kyseiset vakuudet korvataan toisilla tai että muita toimenpiteitä toteutetaan ajoissa.

3.2.3.3 Lainojen laatuanalyysi lainanottajatyypeittäin

Jäljempänä olevissa taulukoissa on esitetty investointikehyksen lainasalkun laatuanalyysi (tilanne 31. joulukuuta 2022 ja 31. joulukuuta 2021) allekirjoitettujen lainojen (sekä nostettujen että nostamattomien) osalta luottoluokitusluokittain.

Tilanne 31.12.2022 (tuhatta euroa)		**Erinomainen laatu**	**Normaali laatu**	**Suurin hyväksyttävä riski**	**Suuri-riskinen**	**Ei luokitusta***	**Yhteensä**	**% kokonais-määrästä**
		Luokasta A luokkaan B–	**C**	**D+**	**D– ja sitä alhaisempi**			
Lainanottaja	Rahoituslaitokset	293 458	349 628	103 133	1 030 131	–	**1 776 350**	**51 %**
	Yritykset	96 413	52 092	–	703 374	226 750	**1 078 629**	**31 %**
	Viranomaiset	–	18 902	–	–	218	**19 120**	**1 %**
	Valtiot	51 976	2 771	8 363	567 845	–	**630 955**	**17 %**
Yhteensä		**441 847**	**423 393**	**111 496**	**2 301 350**	**226 968**	**3 505 054**	**100 %**

*Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostetut lainaoperaatiot.

Tilanne 31.12.2021 (tuhatta euroa)		**Erinomainen laatu**	**Normaali laatu**	**Suurin hyväksyttävä riski**	**Suuri-riskinen**	**Ei luokitusta***	**Yhteensä**	**% kokonais-määrästä**
		Luokasta A luokkaan B–	**C**	**D+**	**D– ja sitä alhaisempi**			
Lainanottaja	Rahoituslaitokset	285 924	109 219	443 921	1 130 146	–	**1 969 210**	**54 %**
	Yritykset	108 621	49 059	12 253	532 735	315 011	**1 017 679**	**28 %**
	Julkiset laitokset	–	20 776	–	–	664	**21 440**	**1 %**
	Valtiot	917	2 529	3 360	631 955	–	**638 761**	**17 %**
Yhteensä		**395 462**	**181 583**	**459 534**	**2 294 836**	**315 675**	**3 647 090**	**100 %**

*Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostetut lainaoperaatiot.

3.2.3.4 Lainojen ja ennakkomaksujen riskikeskittymät

3.2.3.4.1 Maantieteellinen analyysi

Investointikehyksen lainasalkkuun kuuluvat lainat jakautuvat lainanottajan valtion mukaan seuraavasti (määrät tuhansina euroina):

Lainanottajan valtio	**31.12.2022**	**31.12.2021**
Kenia	338 790	321 069
Egypti	309 312	345 810
Nigeria	266 294	237 992
Etiopia	107 988	96 391
Ruanda	94 247	64 169
Mauritius	93 509	101 446
Barbados	82 735	85 058
Alueellinen – AKT	69 920	208 795
Sambia	56 729	52 345
Kamerun	56 586	42 097
Uganda	51 388	61 033
Senegal	38 153	42 968
Kongon demokraattinen tasavalta	36 772	48 766
Tansania	33 431	46 423
Uusi-Kaledonia	31 684	37 098
Dominikaaninen tasavalta	25 879	19 076
Zimbabwe	23 147	14 708
Jamaika	18 902	20 776
Guinea	15 242	18 972
Mauritania	11 029	11 921
Norsunluurannikko	10 976	–
Mali	9 856	12 120
Malawi	9 587	14 898
Kap Verde	9 016	11 718
Ghana	8 648	15 835
Caymansaaret	8 521	8 692
Mosambik	7 094	9 107
Burkina Faso	4 767	3 581
Saint Lucia	4 674	–
Ranskan Polynesia	3 118	5 783
Benin	2 958	4 023
Seychellit	2 933	2 529
Mikronesia	2 811	2 872
Swazimaa	1 515	1 792
Samoa	645	909
Vanuatu	525	866
Haiti	332	1 208
Kongo	73	–
Angola	–	12 253
Niger	–	1 182
Yhteensä	**1 849 786**	**1 986 281**

3.2.3.4.2 Analyysi toimialoittain

Jäljempänä olevassa taulukossa on esitetty investointikehyksen lainasalkun analyysi lainanottajan toimialan mukaan. Määrät, jotka maksetaan ensin rahoituksenvälittäjälle ja vasta tämän jälkeen lopulliselle tuensaajalle, on ilmoitettu kohdassa ”Palvelut ja muut” (tuhatta euroa):

Lainanottajan toimiala	**31.12.2022**	**31.12.2021**
Rahoituspalvelut	1 160 133	1 190 407
Julkishallinto	202 898	195 154
Sähkö	193 597	211 761
Kemikaalit	108 652	111 251
Televiestintä	62 862	12 253
Terveydenhuolto	36 833	170 000
Yrityspalvelut, IT ja media	31 127	34 306
Ilma- ja meriliikenneinfrastruktuuri	18 902	20 776
Lääkkeet ja terveydenhuollon tarvikkeet	12 388	13 684
Investointihyödykkeet	8 853	9 269
Metallit ja kaivostoiminta	8 415	8 667
Jätteen talteenotto ja kierrätys	4 577	5 326
Monialaiset yleishyödyllisiä palveluja toimittavat laitokset	525	866
Palvelut ja muut	24	2 561
Yhteensä	**1 849 786**	**1 986 281**

3.2.3.5 Kunkin sisäisen riskiluokituksen luottoriski

EIP käyttää Basel III -sääntöjen mukaista sisäisten luottoluokitusten menetelmää. Useimmille investointikehyksen vastapuolille on annettu sisäinen luottoluokitus tämän menetelmän mukaisesti. Seuraavassa taulukossa esitetään investointikehyksen lainasalkun jakauma lainanottajan tai vakuuden antajan sisäisen luottoluokituksen mukaan. Jos sisäistä luokitusta ei ole saatavilla, analyysissa on käytetty ulkoista luokitusta.

Taulukossa esitetään sekä allekirjoitetut vastuut (nostetut ja nostamattomat) että riskipainotetut vastuut investointikehyksen limiitin hallintaan käyttämän sisäisen menetelmän perusteella.

	2022						
(tuhatta euroa)	**Moody's tai vastaava luotto-luokitus**	**Seuraavien 12 kuukauden odotetta-vissa olevat luotto-tappiot**	**Koko voimassa-oloajalta odotettavis-sa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta**	**Koko voimassa-oloajalta odotettavis-sa olevat luotto-tappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta**	**Ostetut tai alun perin myönnetyt luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneet rahoitus-varat**	**Käypään arvoon tulos-vaikutteisesti arvostetta-vat**	**Yhteensä**
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat lainat ja ennakkomaksut							
Sisäinen luokitus 1 – minimaalinen luottoriski	Aaa	–	56 320	–	–	–	**56 320**
Sisäinen luokitus 2 – hyvin pieni luottoriski	Aa1–Aa3	82 745	–	–	–	–	**82 745**
Sisäinen luokitus 3 – pieni luottoriski	A1–A3	421	–	–	–	–	**421**
Sisäinen luokitus 4 – kohtalainen luottoriski	Baa1–Baa3	346 538	–	–	–	–	**346 538**
Sisäinen luokitus 5 – taloudellisesti heikko vastapuoli	Ba1–Ba3	82 126	–	–	–	–	**82 126**
Sisäinen luokitus 6 – suuri luottoriski	B1–B3	679 725	189 519	–	–	–	**869 244**
Sisäinen luokitus 7 – hyvin suuri luottoriski	alempi kuin Caa1	41 450	273 167	–	–	–	**314 617**
Sisäinen luokitus 8 – vastapuoli maksukyvytön	alempi kuin Caa1, mutta maksu-kyvytön	–	–	63 474	–	–	**63 474**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat lainat ja ennakkomaksut		–	–	–	–	**142 263**	**142 263**
Tappioita koskevat vähennyserät ja käyvän arvon oikaisut		**–11 370**	**–28 817**	**–21 303**	–	**–46 472**	**–107 962**
Lainojen ja ennakkomaksujen kirjanpitoarvo		**1 221 635**	**490 189**	**42 171**	–	**95 791**	**1 849 786**
Lainasitoumukset							
Sisäinen luokitus 1 – minimaalinen luottoriski	Aaa	–	–	–	–	–	**–**
Sisäinen luokitus 2 – hyvin pieni luottoriski	Aa1–Aa3	86 796	–	–	–	–	**86 796**
Sisäinen luokitus 3 – pieni luottoriski	A1–A3	316 707	–	–	–	–	**316 707**
Sisäinen luokitus 4 – kohtalainen luottoriski	Baa1–Baa3	109 095	–	–	–	–	**109 095**
Sisäinen luokitus 5 – taloudellisesti heikko vastapuoli	Ba1–Ba3	175 880	–	–	–	–	**175 880**
Sisäinen luokitus 6 – suuri luottoriski	B1–B3	538 504	50 000	–	–	–	**588 504**
Sisäinen luokitus 7 – hyvin suuri luottoriski	alempi kuin Caa1	62 966	105 669	–	–	–	**168 635**
Sisäinen luokitus 8 – vastapuoli maksukyvytön	alempi kuin Caa1, mutta maksu-kyvytön	–	–	50 000	–	–	**50 000**

Ei sisäistä luokitusta*	44 982	–	–	–	–	**44 982**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat lainat ja ennakkomaksut	–	–	–	–	**131 252**	**131 252**
Tappioita koskevat vähennyserät ja käyvän arvon oikaisut	**–4 834**	**–11 749**	–	–	–	**–16 583**
Lainasitoumusten kirjanpitoarvo	**1 330 096**	**143 920**	**50 000**	**–**	**131 252**	**1 655 268**

* Edustussopimuksia, joihin ei tilinpäätöspäivänä liity vastapuolia.

3.2.3.5 Kunkin sisäisen riskiluokituksen luottoriski (jatkuu)

		2021					
(tuhatta euroa)	**Moody's tai vastaava luotto-luokitus**	**Seuraavien 12 kuukauden odotettavissa olevat luotto-tappiot**	**Koko voimassaolo ajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta**	**Koko voimassaolo-ajalta odotettavissa olevat luotto-tappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta**	**Ostetut tai alun perin myönnetyt luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneet rahoitus-varat**	**Käypään arvoon tulos-vaikut-teisesti arvos-tettavat**	**Yhteensä**
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat lainat ja ennakkomaksut							
Sisäinen luokitus 1 – minimaalinen luottoriski	Aaa	–	64 876	–	–	–	**64 876**
Sisäinen luokitus 2 – hyvin pieni luottoriski	Aa1–Aa3	85 059	–	–	–	–	**85 059**
Sisäinen luokitus 3 – pieni luottoriski	A1–A3	1 056	–	–	–	–	**1 056**
Sisäinen luokitus 4 – kohtalainen luottoriski	Baa1–Baa3	46 507	–	–	–	–	**46 507**
Sisäinen luokitus 5 – taloudellisesti heikko vastapuoli	Ba1–Ba3	435 300	12 288	–	–	–	**447 588**
Sisäinen luokitus 6 – suuri luottoriski	B1–B3	556 705	237 898	–	–	–	**794 603**
Sisäinen luokitus 7 – hyvin suuri luottoriski	alempi kuin Caa1	55 928	258 220	–	–	–	**314 148**
Sisäinen luokitus 8 – vastapuoli maksukyvytön	alempi kuin Caa1, mutta maksu-kyvytön	–	–	69 180	–	–	**69 180**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat lainat ja ennakkomaksut		–	–	–	–	**272 917**	**272 917**
Tappioita koskevat vähennyserät ja käyvän arvon oikaisut		**–3 565**	**–33 268**	**–30 169**	–	**–42 651**	**–109 653**
Lainojen ja ennakkomaksujen kirjanpitoarvo		**1 176 990**	**540 014**	**39 011**	**–**	**230 266**	**1 986 281**
Lainasitoumukset							
Sisäinen luokitus 2 – hyvin pieni luottoriski	Aa1–Aa3	86 796	–	–	–	–	**86 796**
Sisäinen luokitus 3 – pieni luottoriski	A1–A3	87 000	–	–	–	–	**87 000**
Sisäinen luokitus 4 – kohtalainen luottoriski	Baa1–Baa3	61 060	–	–	–	–	**61 060**
Sisäinen luokitus 5 – taloudellisesti heikko vastapuoli	Ba1–Ba3	173 963	–	–	–	–	**173 963**
Sisäinen luokitus 6 – suuri luottoriski	B1–B3	777 195	18 595	–	–	–	**795 790**
Sisäinen luokitus 7 – hyvin suuri luottoriski	alempi kuin Caa1	45 955	167 782	–	–	–	**213 737**
Sisäinen luokitus 8 – vastapuoli maksukyvytön	alempi kuin Caa1, mutta maksu-kyvytön	–	–	10 000	–	–	**10 000**
Ei sisäistä luokitusta*		129 669	27 365	–	–	–	**157 034**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat lainat ja ennakkomaksut		–	–	–	–	**92 031**	**92 031**
Tappioita koskevat vähennyserät ja käyvän arvon oikaisut		**–1 693**	**–14 909**	–	–	–	**–16 602**

Lainasitoumusten kirjanpitoarvo	**1 359 945**	**198 833**	**10 000**	**–**	**92 031**	**1 660 809**

* Edustussopimuksia, joihin ei tilinpäätöspäivänä liity vastapuolia.

EIP seuraa jatkuvasti tapahtumia, jotka vaikuttavat sen lainanottajiin ja vakuuden antajiin. EIP arvioi tapauskohtaisesti etenkin sopimusperusteisia oikeuksiaan, mikäli luokitus heikkenee, ja pyrkii toteuttamaan lieventäviä toimenpiteitä. Investointikehys seuraa myös tiiviisti siitä myönnetyille lainoille annettujen pankkitakausten uusimista varmistaakseen, että kyseiset vakuudet korvataan toisilla tai että tarvittaessa muita toimenpiteitä toteutetaan ajoissa.

3.2.3.6 Maksurästit lainoista ja lainojen arvonalentuminen

Lainoihin liittyvien maksurästien toteamisessa ja seuraamisessa sekä niistä raportoimisessa noudatetaan EIP:ssä yleisesti käytössä olevia menettelyjä, jotka on määritelty rahoitusseurantaa koskevissa ohjeissa ja menettelyissä (Finance Monitoring Guidelines and Procedures). Nämä menettelyt ovat parhaiden pankkikäytänteiden mukaisia, ja niitä sovelletaan kaikkiin EIP:n hallinnoimiin lainoihin.

Seurantaprosessi on suunniteltu siten, että sillä voidaan varmistaa, i) että maksurästit havaitaan ja että niistä raportoidaan vastuuyksiköille mahdollisimman pian, ii) että kriittiset tapaukset saatetaan viipymättä oikealle operatiiviselle ja päätöksentekotasolle ja iii) että investointikehyksen johdolle raportoidaan säännöllisesti yleistilanteesta.

Seuraavassa taulukossa on esitetty analyysi lainoihin ja ennakkomaksuihin liittyvistä maksurästeistä ja arvonalentumisista (tuhansina euroina):

	Lainat ja ennakkomaksut 31.12.2022	**Lainat ja ennakkomaksut 31.12.2021**
Kirjanpitoarvo	**1 849 786**	**1 986 281**
Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta		
Bruttomäärä	63 474	69 180
Arvonalentumistappiota koskeva vähennyserä	–21 303	–30 169
Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta, kirjanpitoarvo	**42 171**	**39 011**
Suoritus viivästynyt, mutta arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta		
Myöhässä oleva määrä kattaa seuraavat erät:		
0–30 päivää	670	2 334
30–90 päivää	118	9
90–180 päivää	95	–
yli 180 päivää	25	–
Myöhässä oleva määrä, jonka arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta, kirjanpitoarvo	**908**	**2 343**
Määrä, joka ei ole myöhässä ja jonka arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta, kirjanpitoarvo	**1 806 707**	**1 944 927**
Lainojen ja ennakkomaksujen kirjanpitoarvo yhteensä	**1 849 786**	**1 986 281**

3.2.3.7 Odotettavissa olevien luottotappioiden herkkyys tuleville taloudellisille olosuhteille (tuhatta euroa)

Odotettavissa olevat luottotappiot ovat herkkiä tulevaisuuteen suuntautuvien skenaarioiden laatimista varten tehdyille arvioille ja oletuksille. EIP tekee sen olennaisissa omaisuusluokissa kirjattujen odotettavissa olevien luottotappioiden herkkyysanalyysin.

Tulevien taloudellisten olosuhteiden ennusteita (makrotaloudellisiin skenaarioihin perustuvia) käytetään syöttötietoina ennustemallissa, jonka tuloksena saadaan ehdolliset riskiparametrit. Niitä puolestaan käytetään syöttötietoina tappioita koskevien vähennyserien laskemisessa.

Skenaariot perustuvat häiriöiden kohdistamiseen BKT:hen, joka on taloudellisen toiminnan keskeinen mittari. Reaaliseen BKT:hen kohdistettavat häiriöt kalibroidaan vastaamaan muuttujan aiempaa vaihtelua. Lisäksi sovelletaan tarvittaessa myös asiantuntijoiden arvioita BKT:hen kohdistettavien häiriöiden koon ja jatkuvuuden tarkentamiseen. Tämän tuloksena saadaan määritettyä häiriöt – yhdessä vaimenemisfunktion kanssa – häiriöistä ajan mittaan aiheutuvien vaikutusten määrittämiseksi. Kuhunkin skenaarioon liittyvät todennäköisyydet määritetään markkinoiden (volatiliteetin) indikaattorien ja sisäisesti kehitettyjen indikaattorien mukaan käyttäen niitä johdonmukaisesti ajan mittaan epävarmuuden huomioon ottamiseksi. Positiivisten ja negatiivisten häiriöiden painotus riippuu talouden riskitasapainosta. Keskimäärin negatiivisia –9,908 euroa (2021: –15,250 euroa) ja positiivisia 8,356 (2021: 11,780 euroa) häiriöitä sovellettiin vastaavasti aiempiin neljännesvuosiennusteisiin.

Seuraavassa taulukossa on esitetty vaiheissa 1 ja 2 olevien lainojen ja ennakkomaksujen tappioita koskeva vähennyserä. Kutakin tulevaisuuteen suuntautuvaa skenaariota (perusskenaario sekä positiivinen ja negatiivinen skenaario) painotettiin 100 prosentilla sen sijaan, että olisi sovellettu skenaarion painottamista todennäköisyydellä kaikissa kolmessa skenaariossa.

	2022		
(tuhatta euroa)	**Positiivinen**	**Perusskenaario**	**Negatiivinen**
Bruttomääräinen vastuu	3 229 247	3 229 247	3 229 247
Tappioita koskeva vähennyserä	43 821	52 177	62 085

	2021		
(tuhatta euroa)	**Positiivinen**	**Perusskenaario**	**Negatiivinen**
Bruttomääräinen vastuu	3 319 800	3 319 800	3 319 800
Tappioita koskeva vähennyserä	37 862	49 642	64 892

3.2.3.8 Lainojen uudelleen neuvottelu ja lainanhoitojoustojen myöntäminen

EIP katsoo, että lainoissa (lainat, velkapaperit ja luottositoumukset) on kyse lainanhoitojoustoista silloin, kun lainanhoitojoustotoimenpiteitä on jatkettu. Lainanhoitojoustotoimenpiteet koostuvat ”myönnytyksistä”, jotka EIP päättää tehdä velallisen hyväksi, jos tämän katsotaan olevan rahoitusvaikeuksiensa vuoksi kykenemätön noudattamaan velanhoidon sopimusperusteisia ehtoja, jotta velallinen voi maksaa lainan takaisin tai jälleenrahoittaa sopimuksen kokonaan tai osittain. Vastuita käsitellään lainanhoitojoustoina, jos on tehty myönnytys, riippumatta siitä, onko jokin summa erääntynyt, tai onko saaminen luokiteltu maksukyvyttömyystilassa olevaksi vastuuksi. Vastuita ei käsitellä lainanhoitojoustoina, jos velallisella ei ole taloudellisia vaikeuksia.

Tavanomaisessa liiketoiminnassa kyseisten lainojen laadun heikkeneminen olisi havaittu EIP:n suuntaviivojen ja menettelyjen mukaisesti ja sitä olisi seurattu ennen ehtojen uudelleen neuvottelua. Kun ehdot on neuvoteltu uudelleen, lainaa seurataan EIP:ssä edelleen tarkkaan. Jos rahoitusinstrumentin arvo on alentunut luottoriskin johdosta, se siirretään vaiheeseen 3. Lainaa seurataan säännöllisesti EIP:n kehyksen mukaisesti.

Covid-19-pandemian erityisten taloudellisten vaikutusten lieventämiseksi EIP on tarjonnut lainanottajilleen tukitoimenpiteitä, joita ovat muun muassa i) rahoituskovenanttien ja muiden keskeisten sopimusehtojen tilapäinen helpottaminen (myös rahoituskovenanteista luopuminen), ii) rahavirtojen uudelleenprofilointi määrittämällä uudet takaisinmaksuaikataulut tai keskeyttämällä takaisinmaksuvelvoitteet tilapäisesti ja iii) tietyt muut täydentävät tukitoimenpiteet, kuten uusien sopimusten tekeminen, lainojen noston nopeuttaminen ja lainanottajille lainattavien summien suurentaminen. EIP arvioi tällaisia toimenpiteitä koskevat pyynnöt tapauskohtaisesti tiettyjen erityisehtojen rajoissa. Näitä toimenpiteitä oli tarkoitus laajentaa koskemaan lainanottajia, joilla ei ollut rakenteellisia taloudellisia vaikeuksia tai vakavaraisuuteen liittyviä ongelmia ja joiden katsottiin pystyvän jatkamaan toimintaansa tällaisten toimenpiteiden myöntämisajankohtana. Jos lainanottaja ei arvioinnin perusteella täyttänyt näitä vaatimuksia tai EIP tunnisti asiakkaan liiketoimintamallissa pitkän aikavälin kestävyyteen kohdistuvia riskejä, se harkitsi muita tarkoituksenmukaisia toimenpiteitä ja sovelsi tarvittaessa EIP:n vahvistamia uudelleenjärjestelyjen vakioprosesseja.

Ryhmä ei ole enää asettanut tällaisia tukitoimenpiteitä saataville kesäkuun 2021 jälkeen.

EIP on tilikauden aikana toteuttanut osana uudelleenjärjestelytoimiaan muun muassa seuraavat lainanhoitojoustotoimenpiteet ja -menettelyt: maksuaikojen pidennys, pääoman takaisinmaksun lykkääminen, pääoman ja korkojen maksun lykkääminen, olennaisten sopimusehtojen rikkominen sekä maksurästien pääomittaminen.

3.2.3.8 Lainojen uudelleen neuvottelu ja lainanhoitojoustojen myöntäminen (jatkuu)

Operaatiot, joihin kohdistuu lainanhoitojoustotoimenpiteitä, on esitetty tällaisina seuraavassa taulukossa:

(tuhatta euroa)	31.12.2022		31.12.2021	
	Terveet ja erääntyneet	**Järjestämät-tömät**	**Terveet ja erääntyneet**	**Järjestämät-tömät**
Lainanhoitojoustomenettelyjen kohteena olevien sopimusten määrä	12	7	16	9
Kirjanpitoarvo (mukaan lukien korko ja maksurästit)	144 399	45 497	210 553	58 742
Kirjattu odotettavissa olevia luottotappioita koskeva vähennyserä	16 008	14 323	16 124	20 475
Lainanhoitojoustosopimuksiin liittyvät korkotuotot	7 745	2 280	11 583	3 563

		Lainanhoitojoustotoimenpiteet					
(tuhatta euroa)	**31.12.2021**	**Maksuajan pidennys**	**Pääoman ja koron maksun lykkääminen**	**Olennaisten lainasopimusten rikkominen**	**Muut**	**Sopimuksen mukainen takaisin-maksu, päättäminen ja/tai kokonaan kuluksi kirjaaminen**	**31.12.2022**
Rahoituslaitokset	149 326	–	–	4 119	–	–67 694	85 751
Yritykset	119 969	–	–	–	–	–15 824	104 145
Yhteensä	**269 295**	**–**	**–**	**4 119**	**–**	**–83 518**	**189 896**

3.2.4 Käteisvaroihin ja muihin rahavaroihin liittyvä luottoriski

Käytettävissä olevat varat sijoitetaan investointikehyksen sopimusperusteisten maksuvelvoitteiden aikataulun mukaisesti. Sijoituksia oli 31. joulukuuta 2022 ja 31. joulukuuta 2021 pankkitalletusten, talletustodistusten ja yritystodistusten muodossa.

Hyväksytyillä yhteisöillä on luottoluokitus, joka vastaa EIP:n omista rahoitusvaroista tehtyjen sijoitusten osalta edellytettyä lyhyen ja keskipitkän aikavälin luottoluokitusta. Jos jokin pankki on saanut eri luottoluokituslaitoksilta toisistaan poikkeavia luottoluokituksia, luokittelussa käytetään alhaisinta näistä luokituksista. Jokaiseen yksittäiseen hyväksyttyyn pankkiin sovelletaan limiittiä, joka on tällä hetkellä 50 000 000 euroa. Tästä säännöstä on myönnetty poikkeus Société Générale -pankille, jossa investointikehyksellä on sen toimintaa varten avattuja käteistilejä. Société Générale lyhytaikainen luottolimiitti 31. joulukuuta 2022 ja 31. joulukuuta 2021 oli 110 000 000 euroa. Edellä mainittua suurempaa limiittiä sovelletaan investointikehyksen toimintaa varten avatuilla käteistileillä oleviin käteisvaroihin ja kyseisen vastapuolen liikkeeseen laskemiin, investointikehyksen käteissalkkuun sisältyviin instrumentteihin.

Kaikki sijoitukset on tehty hyväksyttyihin yhteisöihin, ja niiden maturiteetti on enintään kolme kuukautta arvopäivästä. Kaikki luottoriskille alttiina olevalle määrälle asetetun ylärajan rikkomiset on ilmoitettu toimeksiantajille. Kaikilla investointikehyksen käteissalkkuun kuuluvilla määräaikaistalletuksilla, yritystodistuksilla ja käteisvaroilla oli 31. joulukuuta 2022 ja 31. joulukuuta 2021 suorituspäivänä luottoluokituksena vähintään P-2 (Moody's).

Seuraavassa taulukossa on esitetty käteisvarat ja muut rahavarat kertyneet korot mukaan luettuina (tuhatta euroa):

Lyhyen aikavälin luottoluokitus vähintään	**Pitkän aikavälin luottoluokitus vähintään**	**31.12.2022**		**31.12.2021**	
(Moody's)	**(Moody's)**				
P-1	Aaa	200 167	14 %	299 814	22 %
P-1	Aa2	24 955	2 %	160 066	12 %
P-1	Aa3	4 992	0 %	67 036	5 %
P-1	A1	300 627	21 %	82 730	6 %
P-1	A2	340 252	22 %	199 879	15 %
P-1	A3	491 224	34 %	444 064	32 %
P-2	A3	29 956	2 %	104 975	8 %
P-2	Baa1	59 797	4 %	–	0 %
P-2		**1 451 970**	**100 %**	**1 358 564**	**100 %**

3.2.5 Johdannaisten luottoriski

3.2.5.1 Johdannaisiin liittyvä luottoriskipolitiikka

Johdannaisten luottoriski liittyy tappioon, joka osapuolelle aiheutuu siitä, ettei vastapuoli pysty täyttämään sopimusvelvoitteitaan. Johdannaisiin liittyvä luottoriski vaihtelee useiden tekijöiden (kuten korkojen ja valuuttakurssien) mukaan. Se vastaa usein vain pientä osaa johdannaisten nimellisarvosta.

Osana investointikehyksen tavanomaista toimintaa voidaan tehdä swap-sopimuksia suojaamaan tiettyjä luottojärjestelyjä tai valuuttatermiinejä suojaamaan muita kuin euromääräisiä valuuttapositioita silloin kun kyseisellä valuutalla käydään aktiivisesti kauppaa valuuttamarkkinoilla. Kaikki swap-sopimukset toteutetaan EIP:n toimesta ulkopuolisen vastapuolen kanssa. Kaikkien swap-sopimusten tapauksessa sovelletaan samoja EIP:n ja sen ulkopuolisten vastapuolten välillä allekirjoitettuja swap-vakiosopimuksia ja Credit Support Annex -vakuusjärjestelyjä.

3.2.5.2 Johdannaisten luottoriskin määrittäminen

Kaikkiin EIP:n toteuttamiin, investointikehykseen liittyviin swap-sopimuksiin sovelletaan samoja sopimuspuitteita ja menetelmiä kuin EIP:n omiin tarkoituksiinsa neuvottelemiin johdannaisiin. Nettomarkkinariski ja potentiaalinen tuleva riski kattavat investointikehyksen johdannaiset kaikilta osin.

EIP määrittää swap-sopimuksiin ja johdannaistransaktioihin liittyvän luottoriskin raportointia ja enimmäismäärien seurantaa varten käyttämällä nykyiseen vakuudettomaan riskiin ja potentiaaliseen tulevaan riskiin perustuvaa lähestymistapaa. Näihin mittareihin sisältyvät kokonaisuudessaan investointikehykseen liittyvät johdannaiset.

Investointikehyksessä tehdään lyhytaikaisia valuuttaswapeja, jotta kehystä voitaisiin suojata muihin kuin euromääräisinä nostettaviin lainoihin liittyviltä valuuttariskeiltä. Lyhytaikaisten valuuttaswapien maturiteetti on enintään kolme kuukautta, ja näitä swap-sopimuksia jatketaan säännöllisesti. Lyhytaikaisten valuuttaswapien nimellisarvo 31. joulukuuta 2022 oli 1 790,0 miljoonaa euroa. Vastaava arvo 31. joulukuuta 2021 oli 1 530,0 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisten valuuttaswapien käypä arvo 31. joulukuuta 2022 oli 71,1 miljoonaa euroa. Vastaava arvo 31. joulukuuta 2021 oli –16,3 miljoonaa euroa.

Investointikehyksessä tehdään valuutanvaihtosopimuksia, jotta kehystä voitaisiin suojata muihin kuin euromääräisinä nostettaviin lainoihin liittyviltä valuuttariskeiltä. Valuutanvaihtosopimuksilla on pitkä maturiteetti. Lyhytaikaisten valuuttaswapien nimellisarvo 31. joulukuuta 2022 oli 47,0 miljoonaa euroa. Vastaava arvo 31. joulukuuta 2021 oli 51,9 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisten valuuttaswapien käypä arvo 31. joulukuuta 2022 oli 4,8 miljoonaa euroa. Vastaava arvo 31. joulukuuta 2021 oli –2,6 miljoonaa euroa.

3.2.6 Rahoitusvaroihin liittyvä luottoriski

Seuraavassa taulukossa esitetään rahoitusvarojen salkun tilanne. Salkku muodostuu kokonaisuudessaan valtiotasoa alempien elinten, pankkien ja muiden yhteisöjen kuin pankkien liikkeeseen laskemista yritystodistuksista, joiden alkuperäinen erääntymisaika on pidempi kuin kolme kuukautta. EU:n jäsenvaltiot, niiden pankit ja muut yhteisöt kuin pankit ovat hyväksyttyjä liikkeeseenlaskijoita. Jokaiseen yksittäiseen hyväksyttyyn liikkeeseenlaskijaan sovelletaan enimmäismäärää, joka on tällä hetkellä 50 000 000 euroa. Varoja voitaisiin sijoittaa myös keskipitkän ja pitkän aikavälin joukkovelkakirjalainoihin likviditeettivaatimuksista riippuen.

(tuhatta euroa)

Lyhyen aikavälin luottoluokitus vähintään (Moody's)	**Pitkän aikavälin luottoluokitus vähintään (Moody's)**	**31.12.2022**		**31.12.2021**	
P-1	Aa2	32 974	45 %	_	0 %
P-1	Aa3	4	0 %	_	0 %
P-1	A3	39 843	55 %	_	0 %
P-2	A3	182	0 %	_	0 %
Yhteensä		**73 003**	**100 %**	**_**	**0 %**

3.3 Likviditeettiriski

Likviditeettiriski koskee yhteisön valmiuksia rahoittaa varojen lisääntyminen ja suorittaa velvoitteet sitä mukaa kuin ne erääntyvät ilman, että tästä aiheutuu kestämättömiä tappioita. Likviditeettiriski voidaan jakaa rahoituksen likviditeettiriskiin ja markkinoiden likviditeettiä koskevaan riskiin. Rahoituksen likviditeettiriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, ettei yhteisö pysty tehokkaasti täyttämään sekä odotettavissa olevia että odottamattomia nykyisiin ja vastaisiin rahavirtoihin liittyviä tarpeita ilman, että tämä vaikuttaa sen päivittäiseen toimintaan tai sen rahoitustilanteeseen. Markkinoiden likviditeettiin liittyvä riski on riski siitä, ettei yhteisö pysty helposti kuittaamaan tai poistamaan positiota markkinahintaan, koska markkinoilla ei ole riittävästi syvyyttä tai niillä on häiriöitä.

3.3.1 Likviditeettiriskin hallinta

Investointikehys rahoitetaan pääasiassa jäsenvaltioilta vuosittain saatavin rahoitusosuuksin ja sen toiminnasta saatavin rahavirroin. Investointikehyksessä hallinnoidaan rahoituksen likviditeettiriskiä lähinnä nettolikviditeettitarpeiden ja jäsenvaltioilta vuosittain pyydettävien rahoitusosuuksien suunnittelun avulla.

Nykyiseen ja tulevaan lainasalkkuun sisältyvien lainojen nostoaikatauluja analysoidaan ja seurataan läpi vuoden, jotta jäsenvaltioiden vuotuiset rahoitusosuudet voitaisiin määrittää. Erityiset tapahtumat, kuten ennen eräpäivää saadut maksut, osakkeiden myynnit ja velvoitteiden laiminlyönnit, otetaan huomioon vuotuisia likviditeettivaatimuksia oikaistaessa.

Likviditeettiriskin minimoimiseksi investointikehyksellä on jatkuva likviditeettivaranto, joka riittää kulloinkin kattamaan ennusteiden mukaiset lainojen nostoja vastaavat käteismaksut, jotka EIP:n antolainausosasto ilmoittaa säännöllisin väliajoin. Varat sijoitetaan rahamarkkinoilla ja joukkovelkakirjamarkkinoilla pankkien välisiin talletuksiin tai muihin lyhytaikaisiin rahoitusinstrumentteihin siten, että sijoitustoiminnassa otetaan huomioon investointikehyksen käteismaksuvelvoitteet. Investointikehyksen likvidien varojen hallinnoinnista vastaa EIP:n maksuvalmius- ja rahoitusosasto (Treasury Department). Tarkoituksena on varmistaa, että investointikehyksellä on riittävästi likviditeettiä, jonka ansiosta se pystyy hoitamaan velvoitteensa. Neuvoston päätöksen 2020/2233 mukaisesti AKT-valtioiden investointikehyksestä takaisin saatavat rahavirrat otetaan käyttöön NDICI-kehyksessä. Näiden rahavirtojen takaisin saamiseen edellytyksenä on kuitenkin riittävän likviditeetin ylläpitäminen AKT-valtioiden investointirahastossa.

Tämän periaatteen mukaisesti varojen sijoittamiseen liittyvien suoritusvelvoitteiden täyttämisestä vastaa EIP:n suunnittelu- ja selvitysosasto (Planning and Settlement of Operations Department). Lisäksi vastapuolten hyväksyminen ja käteisvaroista tehtäviin sijoituksiin sovellettavista enimmäismääristä päättäminen ja niiden seuraaminen ovat EIP:n riskienhallinnasta vastaavan osaston vastuulla.

3.3.2 Likviditeettiriskin määrittäminen

Tässä osassa olevissa taulukoissa analysoidaan investointikehyksen rahoitusvelkoja maturiteettiryhmittäin, jotka on muodostettu tilinpäätöspäivän ja sopimuksen mukaisen juoksuajan päättymispäivän välisen ajanjakson mukaan (analyysi perustuu diskonttaamattomiin rahavirtoihin).

Muihin kuin johdannaissopimuksiin liittyvien rahoitusvelkojen osalta investointikehyksellä on sitoumuksia, jotka muodostuvat allekirjoitettujen lainasopimusten mukaisten luottojen nostamattomista osuuksista, pääoman merkitsemistä ja/tai pääomasijoitusten tekemistä koskeviin sopimuksiin liittyvistä, kehyksestä vielä maksamatta olevista osuuksista, lainoille myönnetyistä vakuuksista sekä sellaisista korkotuista ja teknisestä avusta, joista on tehty sitoumus.

Investointikehyksen lainat on nostettava määräajassa. Lainojen nostamisajankohdat ja nostettavat määrät riippuvat kuitenkin niihin liittyvien investointihankkeiden etenemisestä. Lisäksi investointikehyksen lainat ja rahoitustoimet toteutetaan varsin epävakaassa toimintaympäristössä, joten niiden nostoaikatauluun liittyy runsaasti epävarmuutta.

Pääomasijoitukset tulevat maksettaviksi heti kun pääomasijoitusrahastojen hoitajat esittävät asianmukaisen maksuvaatimuksen, joka perustuu niiden investointitoiminnan edistymiseen. Nostoaika on yleensä 3 vuotta, ja sitä jatketaan useissa tapauksissa yhdellä tai kahdella vuodella. Jotkin maksun suorittamista koskevat sitoumukset ovat yleensä voimassa nostoajan päätyttyä siihen asti, kun rahaston sijoitukset myydään kokonaisuudessaan, koska rahaston likviditeetti voi ajoittain olla riittämätön palkkioista tai muista kuluista aiheutuvien maksuvelvoitteiden kattamiseen.

Vakuuksiin ei sovelleta erillisiä maksun suorittamista koskevia sitoumuksia ellei vakuuteen vedota. Vakuuksien jäljellä olevaa määrää vähennetään vakuuden saaneiden lainojen takaisinmaksuaikataulujen mukaisesti.

Sellaisten korkotukien, joista on tehty sitoumus, poistuneet määrät liittyvät EIP:n omista varoistaan rahoittamiin korkotukilainoihin. Tämän vuoksi tiedot poistuneista määristä liittyvät ainoastaan tällaisia lainoja koskeviin sitoumuksiin pikemminkin kuin sellaisten maksamatta olevien korkotukien kokonaismäärään, joista on tehty sitoumus. Lainojen tapaan myös korkotukien maksuaikataulu on epävarma.

Muihin kuin johdannaissopimuksiin liittyvien rahoitusvelkojen maturiteettirakennetta kuvaavassa taulukossa erä ”tekninen apu, josta on tehty sitoumus – poistuneiden resurssien nimellinen bruttomäärä” viittaa teknisestä avusta allekirjoitettujen sopimusten maksamatta olevaan kokonaisosuuteen. Tämän erän maksuaikatauluun liittyy runsaasti epävarmuutta. Poistuneet rahavirrat, jotka on luokiteltu aikaryhmään ”enintään 3 kk”, koskevat tilinpäätöspäivään mennessä saatuja maksamatta olevia laskuja.

Sellaiset muihin kuin johdannaissopimuksiin liittyviä rahoitusvelkoja koskevat sitoumukset, joille ei ole määritelty sopimuksen mukaista juoksuajan päättymispäivää, on esitetty sarakkeessa ”eräpäivä määrittämätön”. Sitoumukset, joista on tilinpäätöspäivään mennessä kirjattu käteissuoritusta koskeva maksupyyntö, esitetään asianmukaisessa aikaryhmässä.

Johdannaissopimuksiin liittyvien rahoitusvelkojen osalta maturiteettirakenne perustuu swap-sopimusten (sisältää valuutanvaihtosopimukset, valuuttojen väliset koronvaihtosopimukset sekä lyhytaikaiset valuutanvaihtosopimukset ja koronvaihtosopimukset) sopimuksenmukaisiin diskonttaamattomiin bruttorahavirtoihin.

3.3.2 Likviditeettiriskin määrittäminen (jatkuu)

Muihin kuin johdannaissopimuksiin liittyvien rahoitusvelkojen maturiteettirakenne **tuhansina euroina 31.12.2022**	**Enintään 3 kk**	**Yli 3 kk mutta enintään 1 vuosi**	**Yli 1 vuosi mutta enintään 5 vuotta**	**Yli 5 vuotta**	**Eräpäivä määrittä-mätön**	**Poistu-neiden resurssien nimellinen bruttomäärä**
Nostamattomat lainat, joista on tehty sitoumus – poistuneet määrät	87 210	21 208	–	–	1 563 433	1 671 851
Sijoitusrahastosijoitukset ja osakemerkinnät, joista on tehty sitoumus – poistuneet määrät	4 676	–	–	–	406 496	411 172
Muut (allekirjoitetut vakuussitoumukset, joiden mukaista vakuutta ei ole vielä otettu käyttöön, käyttöön otetut vakuudet)	–	–	–	–	49 378	49 378
Korkotuet, joista on tehty sitoumus – poistuneet määrät	–	–	–	–	350 282	350 282
Tekninen apu, josta on tehty sitoumus – poistuneet määrät	924	–	–	–	32 149	33 073
Yhteensä	**92 810**	**21 208**	**–**	**–**	**2 401 738**	**2 515 756**

Muihin kuin johdannaissopimuksiin liittyvien rahoitusvelkojen maturiteettirakenne **tuhansina euroina 31.12.2021**	**Enintään 3 kk**	**Yli 3 kk mutta enintään 1 vuosi**	**Yli 1 vuosi mutta enintään 5 vuotta**	**Yli 5 vuotta**	**Eräpäivä määrittämä-tön**	**Poistu-neiden resurssien nimellinen bruttomäärä**
Nostamattomat lainat, joista on tehty sitoumus – poistuneet määrät	–	–	–	–	1 677 411	1 677 411
Sijoitusrahastosijoitukset ja osakemerkinnät, joista on tehty sitoumus – poistuneet määrät	6 322	–	–	–	466 678	473 000
Muut (allekirjoitetut vakuussitoumukset, joiden mukaista vakuutta ei ole vielä otettu käyttöön, käyttöön otetut vakuudet)	–	–	–	–	1 755 974	1 755 974
Korkotuet, joista on tehty sitoumus – poistuneet määrät	–	–	–	–	379 620	379 620
Tekninen apu, josta on tehty sitoumus – poistuneet määrät	1 519	–	–	–	37 617	39 136
Yhteensä	**7 841**	**–**	**–**	**–**	**4 317 300**	**4 325 141**

Johdannaissopimuksiin liittyvien rahoitusvelkojen maturiteettirakenne **tuhansina euroina 31.12.2022**	**Enintään 3 kk**	**Yli 3 kk mutta enintään 1 vuosi**	**Yli 1 vuosi mutta enintään 5 vuotta**	**Yli 5 vuotta**	**Saatujen/ poistuneiden resurssien nimellinen bruttomäärä**
Valuutanvaihtosopimukset – saadut määrät	88	9 474	38 431	147	48 140
Valuutanvaihtosopimukset – poistuneet määrät	–108	–11 965	–30 450	–146	–42 669
Lyhytaikaiset valuutanvaihtosopimukset – saadut määrät	1 790 000	–	–	–	1 790 000
Lyhytaikaiset valuutanvaihtosopimukset – poistuneet määrät	–1 724 227	–	–	–	–1 724 227
Yhteensä	**65 753**	**–2 491**	**7 981**	**1**	**71 244**

Johdannaissopimuksiin liittyvien rahoitusvelkojen maturiteettirakenne **tuhansina euroina 31.12.2021**	**Enintään 3 kk**	**Yli 3 kk mutta enintään 1 vuosi**	**Yli 1 vuosi mutta enintään 5 vuotta**	**Yli 5 vuotta**	**Saatujen/ poistuneiden resurssien nimellinen bruttomäärä**
Valuutanvaihtosopimukset ja valuuttojen väliset koronvaihtosopimukset – saadut määrät	82	3 340	34 870	9 394	47 686
Valuutanvaihtosopimukset ja valuuttojen väliset koronvaihtosopimukset – poistuneet määrät	–115	–8 470	–47 250	–10 329	–66 164
Lyhytaikaiset valuutanvaihtosopimukset – saadut määrät	1 530 000	–	–	–	1 530 000
Lyhytaikaiset valuutanvaihtosopimukset – poistuneet määrät	–1 547 698	–	–	–	–1 547 698
Yhteensä	**–17 731**	**–5 130**	**–12 380**	**–935**	**–36 176**

3.3.3 Pitkäaikaiset rahoitusvarat ja -velat

Seuraavassa taulukossa on esitetty sellaiset muut kuin johdannaisiin kuuluvat rahoitusvarat ja -velat, jotka odotetaan perittävän tai suoritettavan yli 12 kuukautta tilinpäätöspäivän jälkeen.

(tuhatta euroa)	**31.12.2022**	**31.12.2021**
Rahoitusvarat:		
Lainat ja ennakkomaksut	1 922 784	2 074 642
Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit	797 341	697 631
Muut varat	–	1 086
Yhteensä	**2 720 125**	**2 773 359**
Rahoitusvelat:		
Velat kolmansille*	136 867	179 593
Luottositoumuksiin liittyvät varaukset	16 583	16 602
Yhteensä	**153 450**	**196 195**

* Velkoihin kolmansille sisältyvät jäsenvaltioiden saamisiin kuuluvat vielä maksamatta olevat korkotuet ja tekninen apu, joiden eräpäivä on pääasiassa määrittämätön.

3.4 Markkinariski

Markkinariski on riski siitä, että markkinahintojen, kuten korkojen, osakehintojen tai valuuttakurssien, muutos vaikuttaa yhteisön hallussa pitämistään rahoitusinstrumenteista saamiin tuloihin tai kyseisten rahoitusinstrumenttien arvoon.

3.4.1 Korkoriski

Korkoriskillä tarkoitetaan korollisten positioiden taloudellisen arvon tai niistä saatavien tulojen vaihteluja, jotka johtuvat korkojen epäedullisesta kehityksestä.

Taloudellisen arvon vaihtelut tai eri omaisuuserien, velkojen ja suojausinstrumenttien hinnoitteluun liittyvät epäjohdonmukaisuudet eivät suoraan vaikuta investointikehykseen, koska i) kehyksellä ei ole välittömiä lainakustannuksia tai korollisia velkoja ja ii) kehys hyväksyy sijoitustensa tuloihin liittyvien korkovaihtelujen vaikutukset.

Investointikehyksen lainasalkun ja omaisuuseräkohtaista suojausta varten tehtyjen swap-sopimusten herkkyyttä koronvaihteluille mitataan käyttämällä Basis Point Value (BPV) -menetelmää, jossa omaisuuserän hinnanmuutosta mitataan suhteessa korkokäyrän yhden peruspisteen (0,01 %) muutosta kohti.

BPV-menetelmä mittaa, miten paljon salkun nettonykyarvo nousee tai laskee seuraaviin aikaryhmiin kuuluvien korkoperiodien korkokäyrän yhden peruspisteen kasvun seurauksena: ”rahamarkkinapaperit – enintään 1 vuosi”, ”erittäin lyhyt – 2–3 vuotta”, lyhyt – 4–6 vuotta, ”keskipitkä – 7–11 vuotta”, ”pitkä – 12–20 vuotta” ja ”erittäin pitkä – yli 21 vuotta”.

Lainojen euromääräisten rahavirtojen nettonykyarvon määrittämiseksi investointikehyksessä käytetään kolmen kuukauden euromääräistä swap-käyrää. Lainojen muiden kuin euromääräisten rahavirtojen nettonykyarvon määrittämiseksi käytetään kolmen kuukauden euromääräistä swap-käyrää ja valuuttaswapin korkokäyrää. Silloin kun muiden valuuttojen kuin euron kohdalla ei ole saatavilla luotettavaa ja riittävän kattavaa diskonttokorkokäyrää, käytetään joko euron tai Yhdysvaltain dollarin määräistä diskonttokorkokäyrää.

Omaisuuseräkohtaista suojausta varten tehtyjen swap-sopimusten nettonykyarvon laskemiseksi investointikehyksessä käytetään euromääräisten rahavirtojen tapauksessa euromääräistä swap-käyrää ja Yhdysvaltain dollarin määräisten rahavirtojen tapauksessa Yhdysvaltain dollarin määräistä swap-käyrää.

3.4.2 Korkoriski (jatkuu)

Kuten seuraavasta taulukosta käy ilmi, lainasalkun ja siihen liittyvien omaisuuseräkohtaista suojausta varten tehtyjen swap-sopimusten nettonykyarvo 31. joulukuuta 2022 vähenee 500 tuhatta euroa (31. joulukuuta 2021: 769 tuhatta euroa), jos kaikki asianomaiset korkokäyrät nousevat samanaikaisesti paralleelisti yhdellä peruspisteellä.

BPV (tuhatta euroa)	**Raha-Markkina-paperit**	**Erittäin lyhyt**	**Lyhyt**	**Keskipitkä**	**Pitkä**	**Erittäin pitkä**	**Yhteensä**
Tilanne 31.12.2022	**1 vuosi**	**2–3 vuotta**	**4–6 vuotta**	**7–11 vuotta**	**12–20 vuotta**	**21 vuotta**	
Lainasalkun ja siihen liittyvien omaisuuserä-kohtaista suojausta varten tehtyjen swap-sopimusten kokonaisherkkyys koronvaihteluille	–34	–98	–154	–162	–50	–2	**–500**

BPV (tuhatta euroa)	**Raha-Markkina-paperit**	**Erittäin lyhyt**	**Lyhyt**	**Keskipitkä**	**Pitkä**	**Erittäin pitkä**	**Yhteensä**
Tilanne 31.12.2021	**1 vuosi**	**2–3 vuotta**	**4–6 vuotta**	**7–11 vuotta**	**12–20 vuotta**	**21 vuotta**	
Lainasalkun ja siihen liittyvien omaisuuserä-kohtaista suojausta varten tehtyjen swap-sopimusten kokonaisherkkyys koronvaihteluille	–46	–120	–371	–218	–14	–	**–769**

IBOR-uudistus:

Riskien luonne ja laajuus sekä riskinhallinta

Viitekorkoja, kuten LIBOR-viitekorkoa (London InterBank Offered Rate), käytetään laajalti rahoitussopimuksissa. Viime vuosina luottamus niiden luotettavuuteen ja varmuuteen on heikentynyt, ja sääntelyviranomaiset kaikkialla maailmassa ovat vaatineet viitekorkojen uudistamista. Maailmanlaajuinen siirtyminen vaihtoehtoisiin viitekorkoihin on yksi rahoitusmarkkinoiden haastavimmista uudistuksista.

EIP:n tasehallintakomitea (ALCO) perusti helmikuussa 2018 tasehallintakomitean alaisen IBOR-työryhmän, jonka tehtävänä oli ennakoivasti seurata ja valvoa vaihtoehtoisiin viitekorkoihin siirtymiseen liittyvää kehitystä.
IBOR-työryhmän tavoitteisiin kuului viitekorkouudistukseen liittyvän kehityksen tiivis seuranta ja sen arvioiminen, miten siirtyminen vaihtoehtoisiin viitekorkoihin edistyy. Seuranta kattoi muun muassa edistymisen sopimusten muuttamisessa, asiakkaiden kanssa käytävät kahdenväliset neuvottelut, tietoteknisten järjestelmien ja sovellusten päivittämisen, varalausekkeiden käyttöönoton uusissa sopimuksissa ja IBOR-riskin säännöllisen seurannan valuutta- ja omaisuusluokittain.
Tasehallintakomitea on seurannut ja käsitellyt säännöllisesti seurantasuunnitelman täytäntöönpanon edistymistä, ja siitä on raportoitu säännöllisesti EIP:n ylimmälle johdolle.

Tärkeimmät riskit, joille investointikehys on altistunut IBOR-uudistuksen seurauksena, ovat operatiivisia. Esimerkkejä tästä ovat IBOR-korkokäyriä käyttävien järjestelmien sekä uudistukseen ja sääntelyyn liittyviä riskejä koskevan operatiivisen valvonnan päivittäminen, lainasopimusten neuvotteleminen uudelleen asiakkaiden kanssa kahdenvälisesti, sopimusehtojen päivittäminen ja toimitus- ja maksuinfrastruktuurien mukautukset. Rahoitusriski rajoittuu pääasiassa korkoriskiin.

Investointikehyksen riskinhallintastrategiaa ei muutettu riskien johdosta.

Riski rahoitusinstrumenttiluokan ja siirtymätilanteen mukaan

Investointikehykseen kohdistuu osana sen lainanantotoimintaa IBOR-uudistuksen aiheuttama riski pääasiassa Yhdysvaltain dollarin määräisten vaihtuvakorkoisten lainojen kautta. Vaihtuvakorkoiset omaisuuserät ilmoitetaan pääasiassa jaksotettuun hankintamenoon arvostettuina investointikehyksen taseessa. Lisäksi investointikehyksessä käytetään johdannaisinstrumentteja suojaamaan omaisuuseräkohtaisesti kiinteäkorkoista otto- ja antolainausta sekä valvomaan investointikehyksen maailmanlaajuisia korko- ja valuuttapositioita.

ISDA:n IBOR Fallbacks Protocol -asiakirjaa soveltamalla investointikehys on 31. joulukuuta 2021 mennessä saattanut koko LIBOR-korkoihin sidottujen johdannaisten salkun uudistuksen mukaiseksi. Näin ollen sillä ei ole vaikutusta 31. joulukuuta 2022 päättyvän varainhoitovuoden tilinpäätökseen.

Lainat ovat toiseksi suurin IBOR-viitekorkoihin suoraan liittyvä omaisuusluokka. EIP on vuoden 2022 aikana pyrkinyt saattamaan Yhdysvaltain dollarin määräisiin LIBOR-korkoihin sidotut lainat uudistuksen mukaiseksi. Suurin osa lainanottajista on jo ilmaissut, millaisista tuotteista he ovat ensisijaisesti kiinnostuneita, ja asiaankuuluva sopimusten uudelleenlaadinta on tarkoitus tehdä vuoden 2023 alussa. Suurimman osan vastuista odotetaan siirtyvän ensimmäiseen koronmaksupäivään mennessä 30. kesäkuuta 2023

lakkaamispäivän jälkeen, ja todennäköisesti on turvauduttava osittain synteettisiin LIBOR-viitekorkoihin. EIP on uudistuksen mukaiseksi saattamisen ohella mukauttanut lainatuotesalkkuaan uusien lainojen myöntämistä varten.

3.4.2 Valuuttariski

Valuuttariskillä tarkoitetaan investointikehykseen kohdistuvaa riskiä tulojen tai taloudellisen arvon vähenemisestä valuuttakurssien epäedullisen kehityksen seurauksena.

Koska investointikehyksen viitevaluutta on euro, siihen kohdistuu valuuttariski aina, kun sen muuna kuin viitevaluuttana olevat varat ja velat eivät vastaa toisiaan. Valuuttariski sisältää myös valuuttakurssimuutoksista johtuvat muutokset muuna kuin viitevaluuttana olevien vastaisten rahavirtojen, kuten korkojen ja osinkojen, arvossa.

3.4.2.1 Valuuttariski ja rahoitusvarat

Investointikehyksen rahoitusvarat ovat joko euroina tai Yhdysvaltain dollareina.

Valuuttariskiltä suojautumiseen käytetään valuuttojen spot- tai termiinikauppaa, valuuttaswapeja tai valuutanvaihtosopimuksia. EIP:n maksuvalmius- ja rahoitusosasto voi lisäksi käyttää mitä tahansa muuta EIP:n politiikan mukaista instrumenttia, joka tarjoaa suojaa investointikehyksen rahoitustoimintaan kohdistuvilta markkinariskeiltä, silloin kun se katsoo tämän tarpeelliseksi ja asianmukaiseksi.

3.4.2.2 Valuuttariski ja investointikehyksen rahoittamat tai takaamat toimet

Jäsenvaltioiden investointikehyksen rahoittamiseksi maksamat rahoitusosuudet saadaan euroina. Investointikehyksen rahoittamien tai takaamien toimien sekä korkotukien valuuttana voi olla euro, Yhdysvaltain dollari tai mikä tahansa muu hyväksytty valuutta.

Valuuttariski (suhteessa viitevaluuttana olevaan euroon) syntyy aina, kun muut kuin euromääräiset transaktiot jätetään suojaamatta. Seuraavassa on esitetty investointikehyksen valuuttariskiin liittyvää suojausta koskevat ohjeet.

3.4.2.2.1. Yhdysvaltain dollarin määräisten toimien suojaaminen

Investointikehyksen Yhdysvaltain dollarin määräisten toimien valuuttariski katetaan kokonaisriskinä Yhdysvaltain dollarin ja euron välisillä valuuttaswapeilla, joiden voimassaoloa jatketaan ja joiden määrää mukautetaan jaksoittain. Valuuttaswapeilla on kaksi tarkoitusta. Ne tarjoavat sekä uusien suoritusten (lainat ja pääoma) maksuun tarvittavan likviditeetin että valuuttariskin edellyttämän makrotason suojauksen.

Kunkin jakson alussa arvioidaan seuraavalla jaksolla Yhdysvaltain dollareina saatavat ja maksettavat rahavirrat suunniteltujen tai odotettujen maksujen (saatavat ja suoritettavat maksut) perusteella. Erääntyviä valuuttaswapeja jatketaan ja niiden määrää muutetaan siten, että se kattaa vähintään ennusteiden mukaiset seuraavan jakson Yhdysvaltain dollarin määräiset likviditeettitarpeet.

Yhdysvaltain dollarin määräinen valuuttapositio suojataan kuukausittain spot- tai termiinikaupalla, jos kyseinen positio ylittää asetetut enimmäismäärät.

Valuuttaswapin jatkojakson aikana Yhdysvaltain dollarin määräiset odottamattomat likviditeettivajeet voidaan kattaa satunnaisilla valuuttaswapeilla, kun taas ylimääräinen likviditeetti voidaan joko sijoittaa käteisvaroihin tai vaihtaa euroiksi, jos se on seurausta valuuttaposition kasvusta.

3.4.2.2.2. Muiden valuuttojen kuin euron tai Yhdysvaltain dollarin määräisten toimien suojaaminen

Sellaiset investointikehyksen toimet, jotka ovat muuna valuuttana kuin euroina tai Yhdysvaltain dollareina, suojataan valuutanvaihtosopimuksin, joilla on sama rahoitusprofiili kuin suojattavalla lainalla, jos käytettävissä on toimivat swap-markkinat.

Investointikehyksellä on sellaisten valuuttojen määräisiä toimia, joille ei ole tarjolla tehokkaita suojausmahdollisuuksia tai joiden tapauksessa suojaus tulee hyvin kalliiksi. Nämä toimet ovat paikallisen valuutan määräisiä, mutta suoritus toteutetaan euroina tai Yhdysvaltain dollareina. Investointikehyksen komitean 22. tammikuuta 2015 hyväksymä rahoitusriskikehys tarjoaa mahdollisuuden suojata paikallisen valuutan määräisen valuuttariskin synteettisesti Yhdysvaltain dollarin määräisillä johdannaisilla silloin kun paikallisen valuutan ja Yhdysvaltain dollarin välillä on merkittävä positiivinen korrelaatio. Yhdysvaltain dollarin määräisillä johdannaisilla synteettisesti suojatut paikalliset valuutat on ilmoitettu kohdassa 3.4.2.2.3 olevassa taulukossa kohdassa ”Paikalliset valuutat (synteettinen suojaus)” ja synteettisesti suojaamattomat valuutat saman taulukon kohdassa ”Paikalliset valuutat (ei synteettisistä suojausta)”.

3.4.2.2.3 Valuuttapositio (tuhansina euroina)

Tämän liitetiedon taulukoissa on esitetty investointikehyksen valuuttapositio.

Jäljempänä olevissa taulukoissa esitetty valuuttapositio on investointikehyksen (rahoitusriskikehyksessä kuvatun) riskipolitiikan mukainen. Riskipolitiikan mukainen valuuttapositio perustuu kirjanpitotietoihin, ja se määritellään tiettyjen varojen ja velkojen

erotuksena. Riskipolitiikan mukaiseen valuuttapositioon sisältyvät varat ja velat valitaan tavalla, jolla varmistetaan, että tulot muunnetaan tilinpäätösvaluutaksi (euroiksi) niiden saantihetkellä.

Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopaperien käyvän arvon muutos samoin kuin lainojen ja ennakkomaksujen arvon alentumiset sisällytetään riskipolitiikan mukaiseen valuuttapositioon. Riskipolitiikan mukaiseen valuuttapositioon sisällytettävät johdannaissopimukset kirjataan käyvän arvon sijasta nimellisarvoon, jotta käsittely vastaisi omaisuuserien arvon käsittelyä, sillä myös omaisuuserien arvo kirjataan niiden nimellisarvoon, jossa on otettu huomioon lainojen arvon alentuminen.

Muut varat ja velat, jotka sisältävät pääasiassa lainoille, johdannaisille ja tuille kertyneitä korkotuottoja, on seuraavissa taulukoissa esitetty kohdassa ”Riskipolitiikan ulkopuolinen valuuttapositio”.

Tilanne 31. joulukuuta 2022	**Varat ja velat**			**Sitoumukset ja ehdolliset velat**
Valuutat	**Riskipolitiikan mukainen valuuttapositio**	**Riskipolitiikan ulkopuolinen valuuttapositio**	**Taseen valuuttapositio**	
USD	–318 423	–11 114	–329 537	844 247
*Paikalliset valuutat (synteettinen suojaus)**				
KES	129 513	36 883	166 396	–
TZS	7 355	123	7 478	–
DOP	24 533	301	24 834	–
UGX	32 632	489	33 121	–
RWF	75 037	698	75 735	–
*Paikalliset valuutat (ei synteettistä suojausta)**				–
HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW, BWP, JMD, NGN, ZAR	86 929	–479	86 450	–
Muut valuutat kuin euro yhteensä	**37 576**	**26 901**	**64 477**	**844 247**
EUR	**–**	**4 009 151**	**4 009 151**	**1 726 301**
Euro ja muut valuutat yhteensä	**37 576**	**4 036 052**	**4 073 628**	**2 570 548**

* Synteettinen suojaus on selitetty kohdassa 3.4.2.2.2.

3.4.2.2.3 Valuuttapositio (tuhatta euroa) (jatkuu)

Tilanne 31. joulukuuta 2021		**Varat ja velat**		**Sitoumukset ja ehdolliset velat**
Valuutat	**Riskipolitiikan mukainen valuuttapositio**	**Riskipolitiikan ulkopuolinen valuuttapositio**	**Taseen valuuttapositio**	
USD	–130 383	–29 399	–159 782	756 190
*Paikalliset valuutat (synteettinen suojaus)**				
KES	90 567	7 138	97 705	–
TZS	16 478	333	16 811	–
DOP	18 783	301	19 084	–
UGX	36 935	978	37 913	–
RWF	49 667	365	50 032	–
*Paikalliset valuutat (ei synteettistä suojausta)**				
HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW, BWP, JMD, NGN, ZAR	96 450	–517	95 933	–
Muut valuutat kuin euro yhteensä	**178 497**	**–20 801**	**157 696**	**756 190**
EUR	**–**	**3 645 241**	**3 645 241**	**628 913**
Euro ja muut valuutat yhteensä	**178 497**	**3 624 440**	**3 802 937**	**1 385 103**

* Synteettinen suojaus on selitetty kohdassa 3.4.2.2.2.

3.4.2.3 Analyysi herkkyydestä valuuttakurssimuutoksille

Euron kurssin 10 prosentin heikentymisestä suhteessa kaikkiin muihin valuuttoihin olisi 31. joulukuuta 2022 ollut seurauksena rahoittajien varojen kasvu 7,2 miljoonalla eurolla (31. joulukuuta 2021 vastaava vaikutus olisi ollut 17,5 miljoonaa euroa). Euron kurssin 10 prosentin vahvistumisesta suhteessa kaikkiin muihin valuuttoihin olisi 31. joulukuuta 2022 ollut seurauksena rahoittajien varojen vähennys –5,9 miljoonalla eurolla (31. joulukuuta 2021 vastaava vaikutus olisi ollut –14,3 miljoonaa euroa).

3.4.2.4 Muuntokurssit

Taseiden (31. joulukuuta 2022 ja 31. joulukuuta 2021) laatimisessa on käytetty seuraavia muuntokursseja:

	31.12.2022	31.12.2021
Muut kuin EU-valuutat		
Botswanan pula (BWP)	13,59	13,27
Dominikaanisen tasavallan peso (DOP)	59,84	64,83
Fidžin dollari (FJD)	2,32	2,36
Haitin gourde (HTG)	154,37	113,16
Jamaikan dollari (JMD)	161,59	173,48
Kenian shillinki (KES)	131,68	128,26
Mauritanian ouguiya (MRU)	39,04	40,99
Mauritiuksen rupia (MUR)	46,83	49,30
Mosambikin metical (MZN)	67,54	71,70
Nigerian naira (NGN)	478,02	467,07
Ruandan frangi (RWF)	1 132,20	1 162,53
Tansanian shillinki (TZS)	2 487,37	2 610,48
Ugandan shillinki (UGX)	3 965,00	4 027,00
Yhdysvaltain dollari (USD)	1,07	1,13
CFA-frangi BEAC/BCEAO (XAF/XOF)	655,96	655,96
Etelä-Afrikan randi (ZAR)	18,10	18,06
Sambian kwacha (ZMW)	19,28	18,88

3.4.3 Osakkeiden hintariski

Osakkeiden hintariski on riski siitä, että osakesijoitusten käypä arvo laskee osakehintojen ja/tai osakesijoitusten arvon muutosten seurauksena.

Investointikehykseen kohdistuu osakkeiden hintariski sen suorien osakesijoitusten ja sen pääomasijoitusrahastoihin tekemien sijoitusten vuoksi.

Noteeraamattomien osakkeiden arvoa ei voida helposti määrittää jatkuvaa seurantaa ja valvontaa varten. Tällaisten positioiden tapauksessa käytetään parhaita saatavilla olevia arvioita, joihin kuuluvat kaikki asianmukaisella arvostusmenetelmällä määritetyt hinnat.

Yksittäisten suorien osakesijoitusten ja pääomasijoitusrahastoihin tehtyjen sijoitusten arvon +/–10 prosentin muutoksen vaikutus (joka on seurausta oman pääoman ehtoisten instrumenttien salkun käyvän arvon muutoksesta) investointikehyksen rahoittajien varoihin on nousun tapauksessa 79,7 miljoonaa euroa 31. joulukuuta 2022 (69,8 miljoonaa euroa 31. joulukuuta 2021) ja laskun tapauksessa vastaavasti –79,7 miljoonaa euroa (–69,8 miljoonaa euroa 31. joulukuuta 2021), jos kaikki muut muuttujat säilyvät ennallaan.

4 Rahoitusinstrumenttien käypä arvo

4.1 Tilinpäätöksessä käytetty luokittelu ja käyvät arvot

Seuraavassa taulukossa on esitetty rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot ja niiden luokitustaso käyvän arvon luokitushierarkiassa. Tiedot eivät sisällä sellaisten rahoitusvarojen ja -velkojen käypiä arvoja, jotka arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon, jos niiden kirjanpitoarvoa voidaan pitää kohtuullisen tarkkana arviona niiden käyvästä arvosta.

Tilanne 31. joulukuuta 2022	**Kirjanpitoarvo**						**Käypä arvo**			
(tuhatta euroa)	**Johdannais-sopimukset**	**Osakkeet ja muut vaihtuva-tuottoiset arvopaperit**	**Käteisvarat, lainat ja ennakko-maksut**	**Rahoitus-varat**	**Muut rahoitus-varat/velat**	**Yhteensä**	**Taso 1**	**Taso 2**	**Taso 3**	**Yhteensä**
Pakollisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat										
Johdannaissopimukset	75 852	–	–	–	–	**75 852**	–	75 852	–	**75 852**
Pääomasijoitusrahastot	–	684 564	–	–	–	**684 564**	–	–	684 564	**684 564**
Suorat oman pääoman ehtoiset sijoitukset	–	112 777	–	–	–	**112 777**	–	–	112 777	**112 777**
Lainat ja ennakkomaksut	–	–	95 604	–	–	**95 604**	–	–	95 604	**95 604**
Pakollisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	**75 852**	**797 341**	**95 604**	**–**	**–**	**968 797**	**–**	**75 852**	**892 945**	**968 797**
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvarat										
Käteisvarat ja muut rahavarat	–	–	1 451 970	–	–	**1 451 970**				
Lainat ja ennakkomaksut	–	–	1 754 182	–	–	**1 754 182**				
Saamiset rahoitusosuuksista	–	–	85 321	–	–	**85 321**				
Rahoitusvarat	–	–	–	73 003	–	**73 003**				
Muut varat	–	–	–	–	950	**950**				
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	**–**	**–**	**3 291 473**	**73 003**	**950**	**3 365 426**				
Rahoitusvarat yhteensä	**75 852**	**797 341**	**3 387 077**	**73 003**	**950**	**4 334 223**				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvelat										
Johdannaissopimukset	–	–	–	–	–	**–**	–	–	–	**–**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvelat										
Käyttöön otettuihin vakuuksiin liittyvät varaukset	–	–	–	–	–	**–**				
Luottositoumuksiin liittyvät varaukset	–	–	–	–	–16 583	**–16 583**				
Velat kolmansille	–	–	–	–	–190 927	**–190 927**				
Muut velat	–	–	–	–	–2 419	**–2 419**				
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	**–**	**–**	**–**	**–**	**–209 929**	**–209 929**				
Rahoitusvelat yhteensä	**–**	**–**	**–**	**–**	**–209 929**	**–209 929**				

4 Rahoitusinstrumenttien käypä arvo (jatkuu)

4.1 Tilinpäätöksessä käytetty luokittelu ja käyvät arvot (jatkuu)

Tilanne 31. joulukuuta 2021	Kirjanpitoarvo						Käypä arvo			
(tuhatta euroa)	Johdannais-sopimukset	Osakkeet ja muut vaihtuva-tuottoiset arvopaperit	Käteisvarat, lainat ja ennakko-maksut	Rahoitus-varat	Muut rahoitus-varat/velat	Yhteensä	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Pakollisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat										
Johdannaissopimukset	7	–	–	–	–	**7**	–	7	–	**7**
Pääomasijoitusrahastot	–	590 570	–	–	–	**590 570**	–	–	590 570	**590 570**
Suorat oman pääoman ehtoiset sijoitukset	–	107 061	–	–	–	**107 061**	–	–	107 061	**107 061**
Lainat ja ennakkomaksut	–	–	229 991	–	–	**229 991**	–	–	229 991	**229 991**
Pakollisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	**7**	**697 631**	**229 991**	**–**	**–**	**927 629**	**–**	**7**	**927 622**	**927 629**
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvarat										
Käteisvarat ja muut rahavarat	–	–	1 358 564	–	–	**1 358 564**				
Lainat ja ennakkomaksut	–	–	1 756 290	–	–	**1 756 290**				
Saamiset rahoitusosuuksista	–	–	85 210	–	–	**85 210**				
Rahoitusvarat	–	–	–	–	–	**–**				
Muut varat	–	–	–	–	1 086	**1 086**				
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	**–**	**–**	**3 200 064**	**–**	**1 086**	**3 201 150**				
Rahoitusvarat yhteensä	**7**	**697 631**	**3 430 055**	**–**	**1 086**	**4 128 779**				
Pakollisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvelat										
Johdannaissopimukset	–18 835	–	–	–	–	**–18 835**	–	–18 835	–	**–18 835**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	**–18 835**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–18 835**	**–**	**–18 835**	**–**	**–18 835**
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvelat										
Käyttöön otettuihin vakuuksiin liittyvät varaukset	–	–	–	–	–	**–**				
Luottositoumuksiin liittyvät varaukset	–	–	–	–	–16 602	**–16 602**				
Velat kolmansille	–	–	–	–	–239 639	**–239 639**				
Muut velat	–	–	–	–	–2 333	**–2 333**				
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	**–**	–	–	–	**–258 574**	**–258 574**				
Rahoitusvelat yhteensä	**–18 835**	**–**	**–**	**–**	**–258 574**	**–277 409**				

4.2 Käypään arvoon arvostaminen

4.2.1 Arvostusmenetelmät ja merkittävät, muut kuin todettavissa olevat syöttötiedot

Seuraavassa taulukossa annetaan tiedot arvostusmenetelmistä ja merkittävistä muista kuin todettavissa olevista syöttötiedoista, joita käytetään rahoitusinstrumenttien arvostamisessa käyvän arvon luokitushierarkian tasoilla 2 ja 3.

	Arvostusmenetelmä	Merkittävät muut kuin todettavissa olevat syöttötiedot	Muiden kuin todettavissa olevien syöttötietojen suhde käyvän arvon määritykseen
Käypään arvoon kirjatut rahoitusinstrumentit			
Johdannais-sopimukset	Diskontattu rahavirta: Vastaiset rahavirrat arvioidaan käyttämällä termiinikursseja/-korkoja (todettavissa olevat termiinikurssit ja tuottokäyrät tilikauden lopussa) ja sopimusperusteisia termiinikursseja/-korkoja diskontattuina korolla, joka vastaa eri vastapuoliin liittyvää luottoriskiä.	Ei sovelleta.	Ei sovelleta.
Pääomasijoitus rahastot	Mukautettu nettoarvomenetelmä: Käypä arvo määritetään joko soveltamalla investointikehyksen prosenttiosuutta kohde-etuutena olevasta välineestä viimeisimmän raportin mukaiseen nettoarvoon, jota on mukautettu rahavirtojen perusteella, tai käyttämällä rahaston hoitajan ilmoittamaa osuuden tarkkaa arvoa samana päivänä, jos tällainen arvo on saatavilla. Jotta voidaan ottaa huomioon arvon kehitys viimeisimmän käytettävissä olevan nettoarvon määrityspäivän ja tilinpäätöspäivän välisenä aikana, kyseiseltä ajalta tehdään tapahtuma-arviointi ja nettoarvoa mukautetaan tarvittaessa.	Pääomasijoitusrahaston viimeisimmän raportointipäivän ja arvostuspäivän välistä aikaa koskevassa mukautuksessa otetaan huomioon toiminnan kulut ja rahaston hoitopalkkiot, raportointipäivän jälkeiset muutokset pääomasijoitusrahaston kohde-etuuksien käyvässä arvossa, syntyneet uudet velvoitteet, markkinamuutokset ja muut taloudellisissa olosuhteissa tapahtuneet muutokset.	Mitä pitempi käyvän arvon määrittämispäivän ja pääomasijoitusrahaston viimeisimmän raportointipäivän välinen ajanjakso on, sitä suurempi on kyseisen ajanjakson huomioon ottamiseksi tehtävä mukautus.
Suorat oman pääoman ehtoiset sijoitukset	Mukautettu nettoarvo.	Sijoituskohteen viimeisimmän raportointipäivän ja arvostuspäivän välistä aikaa koskevassa mukautuksessa otetaan huomioon toiminnan kulut, raportointipäivän jälkeiset muutokset sijoituskohteen kohde-etuuksien käyvässä arvossa, syntyneet uudet velvoitteet, markkinamuutokset ja muut taloudellisissa olosuhteissa tapahtuneet muutokset, pääomanlisäykset, myynnit ja määräysvallassa tapahtuneet muutokset. Markkinakelpoisuuden (likviditeetin) puuttumisen vuoksi tehtävä vähennys, joka määritetään käyttämällä samankaltaisten osakkeiden aikaisempia kauppahintoja kyseisessä maassa / kyseisellä alueella ja joka on 5–30 prosenttia.	Mitä suurempi markkinakelpoisuuden puuttumisen vuoksi tehtävä vähennys on, sitä pienempi on käypä arvo
Käypään arvoon arvostettavat lainat (vaikuttavan rahoituksen väline)	Toimintaansa jatkavat lainanottajat: Diskontattu rahavirta, jossa käytetään sopimukseen perustuvia / odotettavissa olevia tulevia rahavirtoja diskontattuna asianmukaisella riskioikaistulla diskonttokorolla, joka kattaa lainaan liittyvän riskin (mukaan lukien lainanottajan luottoriski). Diskonttokorkoa verrataan mihin tahansa merkitykselliseen markkinoiden vertailuarvoon / arvioidaan sen perusteella. Lainanottajat, jotka eivät jatka toimintaansa: Nettovaroihin perustuva menetelmä (likvidaatioarvoon perustuva menetelmä).	Diskonttokoron osatekijät, jotka vastaavat lainanottajan luottoriskiä riskittömiin markkinakorkoihin verrattuna.	Mitä korkeampi diskonttokorko on, sitä pienempi on käypä arvo

4.2.2 Arvostusmenetelmät ja merkittävät, muut kuin todettavissa olevat syöttötiedot (jatkuu)

	Arvostusmenetelmä	Merkittävät muut kuin todettavissa olevat syöttötiedot	Muiden kuin todettavissa olevien syöttötietojen suhde käyvän arvon määritykseen
Rahoitusinstrumentit, joita ei kirjata käypään arvoon			
Lainat ja ennakko-maksut	Diskontattu rahavirta: Arvostusmallissa käytetään sopimusperusteisia rahavirtoja, joiden toteutumisedellytyksenä on, ettei velallinen laiminlyö velvoitteitaan, ja joissa ei oteta huomioon vakuuksien arvoa eikä aikaistettua takaisinmaksua koskevia skenaarioita. Lainojen nettonykyarvo lasketaan käyttämällä mallia, jossa kunkin lainan sopimusperusteiset rahavirrat diskontataan käyttämällä mukautettua markkinoiden diskonttokorkokäyrää. Kunkin lainan nettonykyarvoa mukautetaan tämän jälkeen kulloinkin odotettavissa olevien tappioiden huomioon ottamiseksi. Tämän jälkeen tulokset lasketaan yhteen lainojen ja ennakkomaksujen käyvän arvon laskemiseksi.	Ei sovelleta.	Ei sovelleta.
Rahoitusvarat	Diskontattu rahavirta	Ei sovelleta.	Ei sovelleta.

IFRS 13 -standardin soveltamisen seurauksena johdannaissopimusten käypään arvoon 31. joulukuuta 2022 ja 2021 on sisällytetty seuraavat arvonoikaisut:

- vastapuolen luottoriskin oikaisut (CVA), jotka vastaavat johdannaistransaktioihin liittyvää vastapuolen luottoriskiä ja joiden määrä on pyöristettynä –12,8 tuhatta euroa 31. joulukuuta 2022 ja –167,8 tuhatta euroa 31. joulukuuta 2021.
- oman luottoriskin oikaisut (DVA), jotka vastaavat johdannaistransaktioihin liittyvää omaa luottoriskiä ja joiden määrä on pyöristettynä +11,7 tuhatta euroa 31. joulukuuta 2022 ja +2,7 tuhatta euroa 31. joulukuuta 2021.

4.2.2 Tasojen 1 ja 2 väliset siirrot

Investointikehyksessä sovelletun käytännön mukaisesti tasojen väliset siirrot kirjataan siirron aiheuttaneen tapahtuman tai olosuhteiden muuttumisen ajankohtana.

Investointikehyksessä ei vuosina 2022 ja 2021 siirretty omaisuuseriä käyvän arvon luokitushierarkian tasolta 1 tasolle 2 tai päinvastoin.

4.2.3 Tason 3 käyvät arvot

Tason 3 käypien arvojen täsmäytys

Seuraavissa taulukoissa on esitetty muutokset tason 3 instrumenteissa[15] (tilanne 31. joulukuuta 2022 ja 31. joulukuuta 2021):

(tuhatta euroa)	**Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit**
Saldo 1. tammikuuta 2022	**697 631**
Tulosvaikutteisesti kirjatut voitot ja tappiot:	
Muuntaminen osakkeiksi	99
Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopapereiden käyvän arvon nettomuutos	9 172
Yhteensä	**9 271**
Suoritetut maksut	139 935
Saadut maksut	–74 959
Valuuttakurssiero	25 463
Saldo 31. joulukuuta 2022	**797 341**

(tuhatta euroa)	**Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit**
Saldo 1. tammikuuta 2021	**526 810**
Tulosvaikutteisesti kirjatut voitot ja tappiot:	
Myynnistä johtuvien käyvän arvon oikaisujen taseesta poistaminen	13 489
Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopapereiden käyvän arvon nettomuutos	117 502
Yhteensä	**130 991**
Suoritetut maksut	84 224
Saadut maksut	–71 624
Valuuttakurssiero	27 230
Saldo 31. joulukuuta 2021	**697 631**

Investointikehyksessä ei vuosina 2022 ja 2021 siirretty omaisuuseriä käyvän arvon luokitushierarkian tasolta 3 muille tasoille tai päinvastoin.

[15] Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostetut lainat esitetään liitetiedossa 7.

5 Käteisvarat ja muut rahavarat

Käteisvarat ja muut rahavarat muodostuvat seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)	**31.12.2022**	**31.12.2021**
Käteisvarat	328 079	434 064
Määräaikaistalletukset	963 004	672 730
Yritystodistukset	159 506	252 211
Käteisvarat ja muut rahavarat rahavirtalaskelmassa	**1 450 589**	**1 359 005**
Kertynyt korko	1 381	–441
Käteisvarat ja muut rahavarat taseessa	**1 451 970**	**1 358 564**

6 Johdannaissopimukset

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset muodostuvat pääasiassa seuraavista eristä:

Tilanne 31. joulukuuta 2022	**Käypä arvo**		**Nimellisarvo**
(tuhatta euroa)	**Varat**	**Velat**	
Valuutanvaihtosopimukset	4 778	–	47 033
Valuuttaswapit	71 074	–	1 790 000
Johdannaissopimukset yhteensä	**75 852**	**–**	**1 837 033**

Tilanne 31. joulukuuta 2021	**Käypä arvo**		**Nimellisarvo**
(tuhatta euroa)	**Varat**	**Velat**	
Valuuttojen väliset koronvaihtosopimukset	7	–2 568	51 865
Valuuttaswapit	–	–16 267	1 530 000
Johdannaissopimukset yhteensä	**7**	**–18 835**	**1 581 865**

Eonia-korkojen lakkauttamisen ja markkinoiden kehityksen seurauksena EIP siirtyi joulukuussa 2022 eonia-diskonttauksesta ester-diskonttaukseen, minkä tulosvaikutus oli 18 966 euroa.

7 Lainat ja ennakkomaksut

7.1 Lainat ja ennakkomaksut

Seuraavassa taulukossa esitetään lainojen ja ennakkomaksujen alkusaldon ja loppusaldon täsmäytys: (tuhatta euroa)

(tuhatta euroa)	Globaali-lainat*	Lainat, parempi etuoikeus-asema	Lainat, huonompi etuoikeus-asema	Ostetut tai alun perin myönnetyt luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneet rahoitus-varat	Yhteensä
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettujen lainojen nimellisarvo 1. tammikuuta 2022	**1 260 960**	**549 115**	**–**	**–**	**1 810 075**
Suoritetut maksut	186 211	68 638	–	–	**254 849**
Kokonaan kuluksi kirjatut	–	–	–	–	**–**
Saadut maksut	–246 403	–74 267	–	–	**–320 670**
Aktivoidut korot	–	–	–	–	**–**
Valuuttakurssiero	36 119	19 791	–	–	**55 910**
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettujen lainojen nimellisarvo 31. joulukuuta 2022	**1 236 887**	**563 277**	**–**	**–**	**1 800 164**
Arvon alentuminen – tappiota koskeva vähennyserä 1. tammikuuta 2022	**–43 723**	**–22 191**	**–**	**–**	**–65 914**
Seuraavien 12 kuukauden odotettavissa olevien luottotappioiden nettomuutokset	–7 009	–750	–	–	**–7 759**
Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta, nettomuutokset	4 305	1 176	–	–	**5 481**
Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta	–	–393	–	–	**–393**
Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta, peruutukset	11 082	151	–	–	**11 233**
Valuuttakurssiero	–2 259	–791	–	–	**–3 050**
Arvon alentuminen – tappiota koskeva vähennyserä 31. joulukuuta 2022	**–37 604**	**–22 798**	**–**	**–**	**–60 402**
Jaksotettuun hankintamenoon arvostetut lainat ja ennakkomaksut 31. joulukuuta 2022	**1 199 283**	**540 479**	**–**	**–**	**1 739 762**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettujen lainojen nimellisarvo 1. tammikuuta 2022	**1 080**	**70 936**	**200 000**	**–**	**272 016**
Suoritetut maksut	–	5 644	–	–	**5 644**
Saadut maksut	–	–4 544	–133 167	–	**–137 711**
Valuuttakurssiero	–	887	–	–	**887**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettujen lainojen nimellisarvo 31. joulukuuta 2022	**1 080**	**72 923**	**66 833**	**–**	**140 836**
Käyvän arvon oikaisut 1. tammikuuta 2022	**–1 080**	**–24 613**	**–16 332**	**–**	**–42 025**
Käyvän arvon nettomuutos	–	–1 680	–1 400	–	**–3 080**
Valuuttakurssiero	–	–127	–	–	**–127**
Käyvän arvon oikaisut 31. joulukuuta 2022	**–1 080**	**–26 420**	**–17 732**	**–**	**–45 232**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostetut lainat ja ennakkomaksut 31. joulukuuta 2022	**–**	**46 503**	**49 101**	**–**	**95 604**
Jaksotettu hankintameno	–3 450	–3 718	–	–	**–7 168**
Korko	11 809	9 741	38	–	**21 588**
Lainat ja ennakkomaksut 31. joulukuuta 2022	**1 207 642**	**593 005**	**49 139**	**–**	**1 849 786**

* Sisältää edustussopimukset

7 Lainat ja ennakkomaksut (jatkuu)

7.1 Lainat ja ennakkomaksut (jatkuu)

(tuhatta euroa)	Globaali-lainat*	Lainat, parempi etuoikeus-asema	Lainat, huonompi etuoikeus-asema	Ostetut tai alun perin myönnetyt luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneet rahoitus-varat	Yhteensä
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettujen lainojen nimellisarvo 1. tammikuuta 2021	**1 151 398**	**572 864**	**–**	**–**	**1 724 262**
Suoritetut maksut	274 020	62 869	–	–	**336 889**
Kokonaan kuluksi kirjatut	–	–	–	–	**–**
Saadut maksut	–225 990	–113 215	–	–	**–339 205**
Valuuttakurssiero	61 532	26 597	–	–	**88 129**
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettujen lainojen nimellisarvo 31. joulukuuta 2021	**1 260 960**	**549 115**	**–**	**–**	**1 810 075**
Arvon alentuminen – tappiota koskeva vähennyserä 1. tammikuuta 2021	**–68 243**	**–35 550**	**–**	**–**	**–103 793**
Seuraavien 12 kuukauden odotettavissa olevien luottotappioiden nettomuutokset	6 509	6 836	–	–	**13 345**
Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta, nettomuutokset	6 327	6 045	–	–	**12 372**
Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta	–249	–742	–	–	**–991**
Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta, peruutukset	15 875	2 373	–	–	**18 248**
Valuuttakurssiero	–3 942	–1 153	–	–	**–5 095**
Arvon alentuminen – tappiota koskeva vähennyserä 31. joulukuuta 2021	**–43 723**	**–22 191**	**–**	**–**	**–65 914**
Jaksotettuun hankintamenoon arvostetut lainat ja ennakkomaksut 31. joulukuuta 2021	**1 217 237**	**526 924**	**–**	**–**	**1 744 161**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettujen lainojen nimellisarvo 1. tammikuuta 2021	**1 080**	**61 493**	**30 000**	**–**	**92 573**
Suoritetut maksut	–	8 323	170 000	–	**178 323**
Saadut maksut	–	–739	–	–	**–739**
Valuuttakurssiero	–	1 859	–	–	**1 859**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettujen lainojen nimellisarvo 31. joulukuuta 2021	**1 080**	**70 936**	**200 000**	**–**	**272 016**
Käyvän arvon oikaisut 1. tammikuuta 2021	**–1 080**	**–25 893**	**–18 291**	**–**	**–45 264**
Käyvän arvon nettomuutos	–	1 609	1 959	–	**3 568**
Valuuttakurssiero	–	–329	–	–	**–329**
Käyvän arvon oikaisut 31. joulukuuta 2021	**–1 080**	**–24 613**	**–16 332**	**–**	**–42 025**
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostetut lainat ja ennakkomaksut 31. joulukuuta 2021	**–**	**46 323**	**183 668**	**–**	**229 991**
Jaksotettu hankintameno	–3 151	–3 736	–	–	**–6 887**
Korko	10 295	8 686	35	–	**19 016**
Lainat ja ennakkomaksut 31. joulukuuta 2021	**1 224 381**	**578 197**	**183 703**	**–**	**1 986 281**

* Sisältää edustussopimukset

7.2 Lainojen ja muiden ennakkomaksujen arvon alentuminen – tappioita koskevat vähennyserät

(tuhatta euroa)	2022				
		Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot			
	Seuraavien 12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaolo-ajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta	Koko voimassaolo-ajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta	Ostetut tai alun perin myönnetyt luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneet rahoitus-varat	Yhteensä
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat lainat ja ennakkomaksut					
Saldo 1. tammikuuta 2022	**3 565**	**33 268**	**29 081**	**–**	**65 914**
Siirto seuraavien 12 kuukauden odotettavissa oleviin luottotappioihin	2 293	–7 061	–	–	**–4 768**
Siirto koko voimassaoloajalta odotettavissa oleviin luottotappioihin varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta	–489	3 160	–	–	**2 671**
Siirto koko voimassaoloajalta odotettavissa oleviin luottotappioihin varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta	–	–617	393	–	**–224**
Tappioita koskevien vähennyserien nettoarvostus	4 101	–2 472	–6 045	–	**–4 416**
Myönnetyt tai ostetut uudet rahoitusvarat	1 878	1 670	–	–	**3 548**
Taseesta poistetut rahoitusvarat	–24	–160	–5 189	–	**–5 373**
Valuuttakurssiero	46	1 029	1 975	–	**3 050**
Saldo 31. joulukuuta 2022	**11 370**	**28 817**	**20 215**	**–**	**60 402**

(tuhatta euroa)	2021				
		Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot			
	Seuraavien 12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaolo-ajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta	Koko voimassaolo-ajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta	Ostetut tai alun perin myönnetyt luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneet rahoitus-varat	Yhteensä
Jaksotettuun hankintamenoon arvostettavat lainat ja ennakkomaksut					
Saldo 1. tammikuuta 2021	**16 389**	**43 976**	**43 428**	**–**	**103 793**
Siirto seuraavien 12 kuukauden odotettavissa oleviin luottotappioihin	–	–	–	–	**–**
Siirto koko voimassaoloajalta odotettavissa oleviin luottotappioihin varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta	–5 008	–1 019	–	–	**–6 027**
Siirto koko voimassaoloajalta odotettavissa oleviin luottotappioihin varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta	–	–77	249	–	**172**
Tappioita koskevien vähennyserien nettoarvostus	–8 480	–8 912	–15 309	–	**–32 701**
Myönnetyt tai ostetut uudet rahoitusvarat	504	1 039	–	–	**1 543**
Taseesta poistetut rahoitusvarat	–361	–3 405	–2 195	–	**–5 961**
Kokonaan kuluksi kirjatut	–	–	–	–	**–**
Valuuttakurssiero	521	1 666	2 908	–	**5 095**
Saldo 31. joulukuuta 2021	**3 565**	**33 268**	**29 081**	**–**	**65 914**

8 Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit

Seuraavassa taulukossa esitetään oman pääoman ehtoisten sijoitusten alkusaldon ja loppusaldon täsmäytys:

(tuhatta euroa)	Pääomasijoitus-rahastot	Suorat oman pääoman ehtoiset sijoitukset	Yhteensä
Hankintameno 1. tammikuuta 2022	**493 161**	**77 478**	**570 639**
Suoritetut maksut	139 935	–	139 935
Saadut maksut / myynnit	–74 959	–	–74 959
Muuntaminen osakkeiksi	–	3 598	3 598
Valuuttakurssiero	22 397	635	23 032
Hankintameno 31. joulukuuta 2022	**580 534**	**81 711**	**662 245**
Realisoitumattomat voitot ja tappiot 1. tammikuuta 2022	**97 409**	**29 583**	**126 992**
Realisoitumattomien voittojen ja tappioiden nettomuutos	4 149	5 023	9 172
Osakkeiksi muuntamisesta johtuvien käyvän arvon oikaisujen taseesta poistaminen	–	–3 499	–3 499
Valuuttakurssiero	2 472	–41	2 431
Realisoitumattomat voitot ja tappiot 31. joulukuuta 2022	**104 030**	**31 066**	**135 096**
Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit 31. joulukuuta 2022	**684 564**	**112 777**	**797 341**

(tuhatta euroa)	Pääomasijoitusrahastot	Suorat oman pääoman ehtoiset sijoitukset	Yhteensä
Hankintameno 1. tammikuuta 2021	**452 161**	**76 258**	**528 419**
Suoritetut maksut	84 224	–	84 224
Saadut maksut / myynnit	–71 624	–	–71 624
Valuuttakurssiero	28 400	1 220	29 620
Hankintameno 31. joulukuuta 2021	**493 161**	**77 478**	**570 639**
Realisoitumattomat voitot ja tappiot 1. tammikuuta 2021	**–15 019**	**13 410**	**–1 609**
Realisoitumattomien voittojen ja tappioiden nettomuutos	101 418	16 084	117 502
Myynnistä johtuvien käyvän arvon oikaisujen taseesta poistaminen	13 489	–	13 489
Valuuttakurssiero	–2 479	89	–2 390
Realisoitumattomat voitot ja tappiot 31. joulukuuta 2021	**97 409**	**29 583**	**126 992**
Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit 31. joulukuuta 2021	**590 570**	**107 061**	**697 631**

9 Saamiset rahoitusosuuksista

Saamiset rahoitusosuuksista, joiden määrä on 85,3 miljoonaa euroa (2021: 85,2 miljoonaa euroa), muodostuvat kokonaisuudessaan jäsenvaltioiden rahoitusosuuksista, joiden maksamista on pyydetty mutta joita ei ole vielä maksettu.

10 Rahoitusvarat

Käteissalkku muodostuu noteeratuista joukkovelkakirjoista, joiden juoksuaika tilinpäätöspäivänä on alle kolme kuukautta. Seuraavassa taulukossa on esitetty käteissalkussa tapahtuneet muutokset:

(tuhatta euroa)	
Hankinnat	920 290
Erääntyneet	–847 608
Jaksotetun preemion/diskonton muutos	247
Kertyneen koron muutos	74
Saldo 31. joulukuuta 2022	**73 003**

(tuhatta euroa)	
Saldo 1. tammikuuta 2021	**351 873**
Hankinnat	2 333 691
Erääntyneet	–2 684 293
Jaksotetun preemion/diskonton muutos	301
Kertyneen koron muutos	–1 572
Saldo 31. joulukuuta 2021	**–**

11 Muut varat

Muut varat muodostuvat pääasiassa seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)	**31.12.2022**	**31.12.2021**
Saamiset EIP:stä	940	877
Vakuudet	10	209
Muut varat yhteensä	**950**	**1 086**

12 Tuloennakot

Tuloennakot muodostuvat pääasiassa seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)	**31.12.2022**	**31.12.2021**
Korkotukiin liittyvät tuloennakot	51 498	47 981
Lainojen ja ennakkomaksujen palkkioihin liittyvät tuloennakot	919	451
Tuloennakot yhteensä	**52 417**	**48 432**

13 Käyttöön otettuihin vakuuksiin liittyvät varaukset, nettoarvo

Seuraavissa taulukoissa esitetään vakuuksiin liittyvien varausten alkusaldon ja loppusaldon täsmäytys:

	2022			
(tuhatta euroa)	**Seuraavien 12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot**	**Koko voimassaolo-ajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta**	**Koko voimassaolo-ajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta**	**Yhteensä**
Käyttöön otetut vakuudet				
Saldo 1. tammikuuta	**–**	**–**	**–**	**–**
Tappioita koskevien vähennyserien nettoarvostus	–	–	–	**–**
Saldo 31. joulukuuta	**–**	**–**	**–**	**–**

	2021			
(tuhatta euroa)	**Seuraavien 12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot**	**Koko voimassaolo-ajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta**	**Koko voimassaolo-ajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta**	**Yhteensä**
Käyttöön otetut vakuudet				
Saldo 1. tammikuuta	**851**	**–**	**–**	**851**
Tappioita koskevien vähennyserien nettoarvostus	–851	–	–	**–851**
Saldo 31. joulukuuta	**–**	**–**	**–**	**–**

14 Luottositoumuksiin liittyvät varaukset

Seuraavissa taulukoissa esitetään nostamattomista lainoista (lainasitoumuksista) aiheutuvia tappioita koskevan vähennyserän alkusaldon ja loppusaldon täsmäytys:

	2022			
(tuhatta euroa)	**Seuraavien 12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot**	**Koko voimassaolo-ajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta**	**Koko voimassaolo-ajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta**	**Yhteensä**
Lainasitoumukset				
Saldo 1. tammikuuta	**1 693**	**14 909**	**–**	**16 602**
Siirto koko voimassaoloajalta odotettavissa oleviin luottotappioihin varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta	–302	4 687	–	**4 385**
Tappioita koskevien vähennyserien nettoarvostus	3 147	–6 797	–	**–3 650**
Myönnetyt tai ostetut uudet rahoitusvarat	428	354	–	**782**
Taseesta poistetut rahoitusvarat	–142	–1 395	–	**–1 537**
Valuuttakurssiero	1	–	–	**1**
Saldo 31. joulukuuta	**4 825**	**11 758**	**–**	**16 583**

	2021			
(tuhatta euroa)	**Seuraavien 12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot**	**Koko voimassaolo-ajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo ei ole alentunut luottoriskin johdosta**	**Koko voimassaolo-ajalta odotettavissa olevat luottotappiot varoista, joiden arvo on alentunut luottoriskin johdosta**	**Yhteensä**
Lainasitoumukset				
Saldo 1. tammikuuta	**6 817**	**26 335**	**–**	**33 152**
Tappioita koskevien vähennyserien nettoarvostus	–4 089	–7 013	–	**–11 102**
Myönnetyt tai ostetut uudet rahoitusvarat	869	3 015	–	**3 884**
Taseesta poistetut rahoitusvarat	–1 942	–7 456	–	**–9 398**
Valuuttakurssiero	38	28	–	**66**
Saldo 31. joulukuuta	**1 693**	**14 909**	**–**	**16 602**

15 Velat kolmansille

Nämä velat muodostuvat pääasiassa seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)	**31.12.2022**	**31.12.2021**
EIP:lle maksettavat yleiset hallintomenot (netto)	33 628	53 136
Muut EIP:lle maksettavat määrät	1 460	40 045
Jäsenvaltioiden saamisiin kuuluvat vielä maksamatta olevat korkotuet ja tekninen apu	155 839	146 458
Velat kolmansille yhteensä	**190 927**	**239 639**

16 Muut velat

Muut velat muodostuvat pääasiassa seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Etukäteen saadut lainojen lyhennykset	1 790	1 793
Korkotukiin liittyvät tuloennakot	629	540
Muut velat yhteensä	**2 419**	**2 333**

17 Jäsenvaltioiden rahoitusosuudet, joiden maksamista on pyydetty (tuhansina euroina)

Jäsenvaltiot	Rahoitusosuus (investointikehys)	Rahoitusosuus (korkotuet ja tekninen apu)	Yhteensä maksettu	Maksua pyydetty, maksamatta*
Itävalta	94 197	13 448	107 645	2 398
Belgia	137 519	19 343	156 862	3 249
Bulgaria	2 616	749	3 365	219
Kroatia	1 081	338	1 419	225
Kypros	1 544	437	1 981	112
Tšekki	9 538	2 728	12 266	797
Tanska	76 883	11 088	87 971	1 980
Viro	975	279	1 254	86
Suomi	54 813	8 139	62 952	1 509
Ranska	815 190	109 410	924 600	17 813
Saksa	819 351	115 484	934 835	20 580
Kreikka	49 970	7 909	57 879	1 507
Unkari	9 107	2 574	11 681	615
Irlanti	27 733	4 755	32 488	940
Italia	467 727	69 791	537 518	12 530
Latvia	1 341	384	1 725	116
Liettua	2 212	632	2 844	181
Luxemburg	10 344	1 480	11 824	255
Malta	518	147	665	38
Alankomaat	186 958	26 881	213 839	4 777
Puola	24 190	6 916	31 106	2 007
Portugali	39 011	6 206	45 217	1 197
Romania	7 590	2 189	9 779	718
Slovakia	4 156	1 195	5 351	376
Slovenia	3 092	878	3 970	225
Espanja	248 728	41 237	289 965	7 932
Ruotsi	102 172	15 331	117 503	2 939
Yhdistynyt kuningaskunta	503 139	79 048	582 187	–
Yhteensä 31. joulukuuta 2022	**3 701 695**	**548 996**	**4 250 691**	**85 321**
Yhteensä 31. joulukuuta 2021	**3 471 695**	**478 996**	**3 950 691**	**85 210**

* Neuvosto vahvisti 14. marraskuuta 2022 jäsenvaltioiden rahoitusosuudet, jotka näiden oli maksettava 23. tammikuuta 2023 mennessä. Joulukuun 31. päivänä 2022 maksamatta oli 85,3 miljoonaa euroa.

18 Sitoumukset ja ehdolliset velat

(tuhatta euroa)	31.12.2022	31.12.2021
Sitoumukset		
Nostamattomat lainat	1 671 851	1 677 411
Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit, joista on tehty sitoumus mutta ei suoritusta	411 172	473 000
Käyttöön otetut vakuudet	–	1 499 675
Korkotuet ja tekninen apu	441 630	478 011
Ehdolliset velat		
Allekirjoitetut vakuussitoumukset, joiden mukaista vakuutta ei ole vielä otettu käyttöön	49 378	256 299
Sitoumukset ja ehdolliset velat yhteensä	**2 574 031**	**4 384 396**

19 Korkotuotot ja -kulut ja vastaavat tuotot ja kulut

Korkotuotot ja vastaavat tuotot muodostuvat pääasiassa seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)	1.1.2022–31.12.2022	1.1.2021–31.12.2021
Käteisvarat ja muut rahavarat	1 999	–
Lainat ja ennakkomaksut	82 162	80 395
Korkotuet	9 625	6 061
Korkotuotot ja vastaavat tuotot yhteensä	**93 786**	**86 456**

Korkokulut ja vastaavat kulut muodostuvat pääasiassa seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)	1.1.2022–31.12.2022	1.1.2021–31.12.2021
Johdannaissopimukset	–5 080	–4 800
Käteisvarat ja muut rahavarat	–	–3 598
Rahoitusvarat	–399	–2 038
Korkokulut ja vastaavat kulut yhteensä	**–5 479**	**–10 436**

20 Palkkiotuotot ja -kulut

Palkkiotuotot muodostuvat pääasiassa seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)	**1.1.2022–31.12.2022**	**1.1.2021–31.12.2021**
Palkkiot lainoista ja ennakkomaksuista	42	1 702
Palkkiot vakuuksista	469	517
Palkkiotuotot yhteensä	**511**	**2 219**

Palkkiokulut muodostuvat pääasiassa seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)	**1.1.2022–31.12.2022**	**1.1.2021–31.12.2021**
Osakkeista ja muista vaihtuvatuottoisista arvopapereista kolmansille osapulille maksetut palkkiot	–761	–175
Palkkiokulut yhteensä	**–761**	**–175**

21 Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopapereiden nettotulos

Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopapereiden nettotulos muodostuu pääasiassa seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)	**1.1.2022–31.12.2022**	**1.1.2021–31.12.2021**
Nettotulot	35	4 310
Osinkotuotot	15 225	1 815
Käyvän arvon nettomuutos	9 172	117 502
Osakkeiden ja muiden vaihtuvatuottoisten arvopapereiden nettotulos	**24 432**	**123 627**

22 Yleiset hallintokulut

Yleiset hallintokulut ovat menoja, joita EIP:lle aiheutuu investointikehyksen hallinnoinnista. Näistä kuluista vähennetään tuotot vakiomääräisistä arviointipalkkioista, jotka EIP veloittaa suoraan investointikehyksen tuensaajilta.

Yleiset hallintokulut muodostuvat pääasiassa seuraavista eristä:

(tuhatta euroa)	**1.1.2022–31.12.2022**	**1.1.2021–31.12.2021**
EIP:lle aiheutuneet todelliset kustannukset	–34 841	–55 924
Tulot tuensaajilta suoraan veloitetuista arviointipalkkioista	1 213	2 788
Yleiset hallintokulut yhteensä	**–33 628**	**–53 136**

23 Osallistuminen konsernitilinpäätökseen sisältymättömiin strukturoituihin yhteisöihin (tuhansina euroina)

Strukturoidun yhteisön määritelmä

Strukturoitu yhteisö on rakennettu siten, etteivät äänioikeudet tai vastaavanlaiset oikeudet ole ratkaiseva tekijä päätettäessä, kenellä on määräysvalta yhteisössä. Strukturoidulla yhteisöllä on IFRS 12:n mukaan usein joitakin seuraavassa luetelluista piirteistä:

- rajoitetut toiminnot
- kapea-alainen ja hyvin määritelty tavoite, kuten verotehokkaan vuokrasopimuksen järjestäminen, tutkimus- ja kehittämistoiminnan harjoittaminen, pääoma- tai rahoituslähteen järjestäminen yhteisölle tai sijoitusmahdollisuuksien tarjoaminen sijoittajille siirtämällä strukturoidun yhteisön varoihin liittyvät riskit ja edut sijoittajille
- riittämätön pääoma, jotta strukturoitu yhteisö pystyisi rahoittamaan toimintonsa ilman huonommassa etuoikeusasemassa olevaa taloudellista tukea
- rahoitus, joka tapahtuu käyttäen useita sopimuksella toisiinsa liitettyjä, sijoittajille kohdistettuja instrumentteja, jotka muodostavat luottoriskin tai muun riskin keskittymiä (siivut).

Konsernitilinpäätökseen sisältymättömät strukturoidut yhteisöt

Konsernitilinpäätökseen sisältymättömät strukturoidut yhteisöt ovat sellaisia strukturoituja yhteisöjä, jotka eivät ole investointikehyksen määräysvallassa, ja niihin kuuluvat myös osuudet konsernitilinpäätökseen sisältymättömissä strukturoiduissa yhteisöissä.

Strukturoiduissa yhteisöissä olevat osuudet:

Osuus määritellään IFRS 12:ssa laajalti siten, että sillä tarkoitetaan sopimukseen perustuvaa tai sopimukseen perustumatonta osallisuutta, jonka seurauksena raportoiva yhteisö altistuu toisen yhteisön tuloksesta johtuvan tuoton vaihtelulle. Esimerkkejä tällaisista osuuksista ovat muun muassa oman pääoman ehtoisten osuuksien hallussapito ja muut osallisuuden muodot, kuten rahoituksen tarjoaminen, maksuvalmiustuki, lisävakuusjärjestelyt, sitoumukset ja vakuudet muille yhteisöille. Raportoivalla yhteisöllä ei IFRS 12:n mukaan välttämättä ole osuutta toisessa yhteisössä pelkästään tyypillisen asiakas-tavarantoimittaja-suhteen perusteella.

Jäljempänä olevassa taulukossa on esitetty tietoja strukturoiduista yhteisöistä, joita ei sisällytetä konsernitilinpäätökseen mutta joissa investointikehyksellä on osuus.

Strukturoidun yhteisön tyyppi	**Luonne ja tarkoitus**	**Investointikehyksen osuus yhteisössä**
Hankerahoitus – lainananto erillisyhtiöille	Hankerahoitustoimet ovat transaktioita, joissa investointikehyksen velanhoito perustuu sellaisen lainanottajan maksuihin, jonka ainoana tai pääasiallisena tulonlähteenä on yksi omaisuuserä tai rajattu määrä omaisuuseriä, jotka se rahoittaa kyseisellä lainalla, tai muut olemassa olevat omaisuuserät, jotka on sopimuksen perusteella liitetty hankkeeseen. Hankerahoitus toteutetaan usein erillisyhtiön kautta.	Maksettu nettomäärä Korkotuotot
Riskipääomatoimet	Investointikehyksestä osoitetaan rahoitusta pääomasijoitus- ja sijoitusrahastoihin. Pääomasijoitusrahastot ja sijoitusrahastot kokoavat ja hallinnoivat sellaisten sijoittajien varoja, jotka haluavat tehdä pääomasijoituksia runsaasti kasvupotentiaalia omaaviin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin tai rahoittaa infrastruktuurihankkeita.	Sijoitukset pääomasijoitusyhteisön liikkeeseen laskemiin osuuksiin/osakkeisiin Osinkotuottoina saadut osingot

Seuraavassa taulukossa on esitetty sellaiset investointikehyksen konsernitilinpäätökseen sisällyttämättä jätetyt strukturoidut yhteisöt (kirjanpitoarvo), joissa kehyksellä oli osuus tilinpäätöspäivänä, sekä suurin mahdollinen tappio, joka kehykselle voi näistä yhteisöistä aiheutua. Suurin mahdollinen tappio sisältää kirjanpitoarvot ja kyseeseen tulevat maksamatta olevat sitoumukset.

		31.12.2022		**31.12.2021**	
Strukturoidun yhteisön tyyppi	**Kuvaus**	**Kirjanpitoarvo**	**Suurin tappio**	**Kirjanpitoarvo**	**Suurin tappio**
Pääomasijoitusrahastot	Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit	684 564	1 091 122	590 570	1 054 831
Yhteensä		**684 564**	**1 091 122**	**590 570**	**1 054 831**

Investointikehys ei anna strukturoiduille yhteisöille muuta tukea kuin kulloisenkin rahoituksen.

24 Vaikuttavan rahoituksen väline (tuhatta euroa)

AKT–EU-ministerineuvosto hyväksyi kesäkuussa 2013 uuden rahoituspöytäkirjan yhdettätoista Euroopan kehitysrahastoa (EKR) varten. Kyseinen pöytäkirja kattaa vuodet 2014–2020.

Investointikehyksen yhteyteen perustettiin samalla uusi 500 miljoonan euron rahoitusväline, ns. vaikuttavan rahoituksen väline. Tämän välineen ansiosta investointikehyksestä voidaan tukea hankkeita, joilla on todennäköisesti merkittävä vaikutus kehitykseen, ja kattaa tällaisiin investointeihin liittyvät tavanomaista suuremmat riskit. Nämä määrärahat tarjoavat mahdollisuuden parantaa lainanantoa yksityiselle sektorille seuraavassa lueteltujen investointien kautta:

Sosiaalivaikutteiset osakerahastot – uusi sijoitusmuoto, jossa rahastonhoitajat keskittyvät osakerahastojensa sijoitusstrategioissa sosiaalisten ja ympäristöön liittyvien ongelmien helpottamiseen mutta pyrkivät samalla varmistamaan kestävyyden sekä rahaston että kohdeyritysten tasolla.

Lainat rahoituksen välittäjille – (esim. mikroluottolaitokset, paikalliset pankit ja luotto-osuuskunnat) tällaiset välittäjät toimivat sellaisissa AKT-maissa, joille EKP ei nykyisten luottoriskiohjeidensa mukaan voi tarjota rahoitusta (etenkään paikallisena valuuttana) muun muassa suuren maariskin, valuutan epävakauden tai hinnoittelua koskevien vertailuarvojen puuttumisen vuoksi. Tällaisten lainojen tärkeimpänä tavoitteena on rahoittaa hankkeita, joilla on suuri vaikutus kehitykseen. Tavoitteena on tukea etenkin mikro- ja pienyrityksiä sekä maataloushankkeita, jotka eivät yleensä voi saada rahoitusta investointikehyksestä.

Riskinjakoa helpottavat välineet – nämä ovat suuririskisimmän osan takauksia, joilla helpotetaan EIP:n ja paikallisten rahoituksen välittäjien (lähinnä liikepankkien) yhdessä toteuttamia riskinjakotoimia. Näistä toimista hyötyvät rahoituksen puutteesta kärsivät pk-yritykset ja pienet hankkeet, jotka täyttävät vaikuttavan rahoituksen myöntämiskriteerit tilanteessa, jossa pk-yrityksille ja pienille hankkeille tarkoitetun rahoituksen markkinoilla on todettu olevan puutteita. Suuririskisin osa on tarkoitus strukturoida siten, että se on vastatakauksena ylimmän etuoikeusluokan lainojen takauksille, jotka ovat EIP:n (osana investointikehystä) ja muiden kansainvälisten rahoituslaitosten ja/tai kehitysrahoituslaitosten rahoittamia. Näin saadaan aikaan huomattava vipuvaikutus.

Suora rahoitus – vieraan tai oman pääoman ehtoisten rahoitusvälineiden kautta tarjottava rahoitus hankkeille, joiden toteuttajina ovat kokeneet ja hyvämaineiset tahot ja joilla on merkittävä vaikutus kehitykseen mutta joiden tapauksessa tappioita odotetaan kuitenkin syntyvän tavanomaista enemmän ja sijoitettujen varojen takaisin saaminen saattaa olla vaikeaa (oman pääoman ehtoisen sijoituksen riski, johon liittyy tavanomaista suurempi odotettu tappio). EIP soveltaa välineessä tiukkoja valinta- ja tukikelpoisuuskriteerejä, koska kyseeseen tulevat hankkeet eivät merkittävästä kehitysvaikutuksestaan huolimatta täyttäisi hyväksyttäviä rahoituskriteerejä (ts. vähäiset odotukset sijoitettujen varojen takaisin saamisesta tai tappioiden kattamisesta koroilla ja/tai oman pääoman tuotoilla).

Vaikuttavan rahoituksen väline mahdollistaa rahoituksen tarjoamisen uusilla aloilla, kuten terveyden, koulutuksen, maatalouden ja elintarviketurvan aloilla, sekä uusien ja innovatiivisten riskinjakovälineiden kehittämisen. Vuonna 2016 vaikuttavan rahoituksen välineen rahoituskapasiteetti kasvoi 800 miljoonaan euroon, minkä seurauksena välineestä tuli osittain uudistuva.

Vaikuttavan rahoituksen väline on rahoituksen ja kirjanpidon näkökulmasta osa investointikehyksen salkkua, ja sitä koskevat tiedot esitetään investointikehyksen tilinpäätöslaskelmissa.

24 Vaikuttavan rahoituksen väline (tuhansina euroina) (jatkuu)

Seuraavassa taulukossa on esitetty kirjanpitoarvot ja sidotut mutta maksamatta olevat määrät omaisuuseräryhmittäin:

Vaikuttavan rahoituksen välineestä tehdyn investoinnin tyyppi	Kuvaus	Arvostus	Kirjanpitoarvo 31.12.2022, brutto	Tappioita koskevilla vähennyserillä / käyvällä arvolla oikaistu määrä 31.12.2022	Kirjanpitoarvo 31.12.2022	Maksamatta oleva määrä 31.12.2022	Taseen ulkopuolisilla odotettavissa olevilla luottotappioilla oikaistu määrä 31.12.2022
Lainat rahoituksen välittäjille	Lainat ja ennakkomaksut	Hankintamenoon arvostettavat	79 778	–3 454	76 324	64 345	–632
Suorat lainatoimet	Lainat ja ennakkomaksut	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat	104 709	–45 224	59 485	67 215	–
Sosiaalivaikutteiset osakerahastot	Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat	94 385	23 802	118 187	79 393	–
Suorat pääomaomistukset	Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat	59 429	26 939	86 368	14	–
Riskinjakoa helpottavat välineet	Käyttöön otetut vakuudet	Suurempaan arvostusperusteeseen perustuva menetelmä*	–	–	–	46 878	–
Yhteensä			**338 301**	**2 063**	**340 364**	**257 845**	**–632**

* Lisätietoja on liitetiedon 2.4.3 myöhempää arvostamista koskevassa osassa.

Vaikuttavan rahoituksen välineestä tehdyn investoinnin tyyppi	Kuvaus	Arvostus	Kirjanpitoarvo 31.12.2021, brutto	Tappioita koskevilla vähennyserillä / käyvällä arvolla oikaistu määrä 31.12.2021	Kirjanpitoarvo 31.12.2021	Maksamatta oleva määrä 31.12.2021	Taseen ulkopuolisilla odotettavissa olevilla luottotappioilla oikaistu määrä 31.12.2021
Lainat rahoituksen välittäjille	Lainat ja ennakkomaksut	Hankintamenoon arvostettavat	68 228	–1 981	66 247	29 272	–242
Suorat lainatoimet	Lainat ja ennakkomaksut	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat	101 840	–41 403	60 437	92 031	–
Sosiaalivaikutteiset osakerahastot	Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat	61 611	9 866	71 477	106 675	–
Suorat pääomaomistukset	Osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat	58 523	23 608	82 131	14	–
Riskinjakoa helpottavat välineet	Käyttöön otetut vakuudet	Suurempaan arvostusperusteeseen perustuva menetelmä*	–	–	–	44 146	–

Yhteensä	**290 202**	**–9 910**	**280 292**	**272 138**	**–242**

* Lisätietoja on liitetiedon 2.4.3 myöhempää arvostamista koskevassa osassa.

EIP soveltaa yleisen valtuutuksen mukaisia riskiperiaatteita vaikuttavan rahoituksen välineen suoriin lainatoimiin (lukuun ottamatta lainoja rahoituksen välittäjille) EIP:n luotto- ja pääomariskiä koskevien suuntaviivojen mukaisesti ja seuraa vaikuttavan rahoituksen välineen suoriin lainaoperaatioihin liittyvää riskiä ja raportoi siitä käyvän arvon perusteella. Menetelmän mukaan EIP tekee laadullisen riskinarvioinnin, jonka tarkoituksena on arvioida sijoitusperusteiden asianmukaisuutta ja sitä, ovatko tällaiset operaatiot todennäköisesti liiketoiminnallisesti kannattavia.

25 Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Tilinpäätöspäivän jälkeen ei ole ollut sellaisia tilinpäätökseen olennaisesti vaikuttavia tapahtumia, jotka edellyttäisivät 31. joulukuuta 2022 annetun tilinpäätöksen muuttamista tai tiedon ilmoittamista siinä.

EIP jatkaa Venäjän Ukrainaan tekemän hyökkäykseen ja sen laajempiin taloudellisten seurauksiin liittyvän tilanteen tiivistä seuraamista osana tapahtuma-arviointia.